

ΔΗΜΗΤΡΗΣ Γ. ΓΙΩΤΑΣ

ΠΑΛΙΑ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑ ΤΗΣ ΠΑΡΝΗΘΑΣ

ΔΗΜΟΣ ΦΥΛΗΣ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ Γ. ΓΙΩΤΑΣ

**ΠΑΛΙΑ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑ
ΤΗΣ ΠΑΡΝΗΘΑΣ**

ΑΘΗΝΑ 2004

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΑΥΤΟ «ΠΑΛΙΑ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑ ΤΗΣ ΠΑΡΝΗΘΑΣ» ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ
κ. ΔΗΜ. ΓΙΩΤΑ, ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΓΕΝΙΚΗ ΧΟΡΗΓΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΦΥΛΗΣ.
ΤΗΛ.: 210 24.11.111, 210 24.11.322, 210 24.11.333. FAX: 210 24.83.107.

ISBN: 960-88059-0-2

© Copyright 2004 Δημήτριος Γ. Γιώτας

Όλα τα δικαιώματα ανήκουν στον συγγραφέα.

Το κείμενο ή τμήμα του κειμένου δεν αναδημοσιεύεται και δεν αναπαράγεται με οποιον-
δήποτε ηλεκτρονικό, φωτοαντιγραφικό ή μηχανικό τρόπο, χωρίς την προηγούμενη έγγρα-
φη άδεια του συγγραφέα.

Το βιβλίο αυτό στοιχειοθετήθηκε, σελιδοποιήθηκε και εκτυπώθηκε από την εταιρεία γρα-
φικών τεχνών GRAPH·IN του Βασίλη Καμπόλη, τον Απρίλη του 2004.

Στη μνήμη των από αιώνων
ευσεβών κτητόρων των Ι. Μονών
και στους φιλίστορες κατοίκους
των δήμων Φυλής, Ασπροπύργου,
Άνω Λιοσίων και Αχαρνών,
το βιβλίο αυτό αφιερώνεται.

Επιγραφή πάνω από την πηγή της Αγ. Τριάδας

ΠΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Το βιβλίο αυτό αποτελεί την πιο πρόσφατη (2004) συνεισφορά του ακάματου και άρτια καταρτισμένου ιστοριοδίφη Δημήτρη Γ. Γιώτα στην έρευνα, το σχολιασμό και τη δημοσιοποίηση, στο ευρύτερο αναγνωστικό κοινό, πολυάριθμων αλλά και πολυποίκιλων, άγνωστων όμως στο μεγαλύτερό τους μέρος, μοναστικών κυρίως δικαιοπρακτικών, εκκλησιαστικών και ιστορικών γενικά εγγράφων, που αφορούν στην προβολή της ιστορίας της συγκεκριμένης περιοχής της Αττικής, όπως άλλωστε συμβαίνει και με τα περισσότερα από τα προηγούμενα πονήματά του.

Η επιλογή του θέματος είναι, κατά την προσωπική μου άποψη, εξόχως πρωτότυπη αλλά και συγκινητική, διότι περιποιεί τιμή σ' εκείνους, τους μοναχούς δηλαδή, οι οποίοι αν και είχαν απαρνηθεί τα εγκόσμια δε δίστασαν «όταν ήρθε η ώρα του γενικού ξεσηκωμού» να τραβήξουν μπροστά «κρατώντας στο ένα χέρι το σταυρό και στ' άλλο τη ρομφαία», όπως εύστοχα υπογραμμίζει ο συγγραφέας.

Η υπευθυνότητα του Δημήτρη Γ. Γιώτα ως προς την τοπική ιστορία της περιοχής, διαπιστώνεται και από το γεγονός ότι το πολυσέλιδο αυτό δημοσίευμα, το οποίο, ειρήσθω εν παρόδω, εκδίδει προς τιμήν του ο Δήμος Φυλής, επικεντρώνεται μόνο στα τέσσερα παλιά μοναστήρια της μεσημβρινής πλευράς της Πάρνηθας πιστεύοντας και στην, όσο είναι ανθρωπίνως δυνατόν, διεξοδικότερη έρευνα γύρω από αυτά, καθώς και στην αριότερη εκδοτική τους παρουσίαση.

Αυτά τα τέσσερα μοναστήρια, η μονή Αγίας Τριάδος με το μετόχι της, η μονή Κλειστών όπως και ο Άγιος Ιωάννης ο Θεολόγος, εξιστορούνται με απόλυτη συνέπεια ως προς την επίτευξη του τελικού στόχου, που δεν είναι άλλος από την συμβολή στην έρευνα, καταγραφή και δημοσιοποίηση της ιστορίας της Βόρειας Αττικής.

Για το κάθε μοναστήρι ξεχωριστά προηγείται γεωγραφική και ιστορική περιγραφή διανθισμένη με αρχαιολογικές και κοινωνιολογικές πληροφορίες που αντλήθηκαν τόσο από Έλληνες και ξένους επιστήμονες και ιστοριοδίφες όσο και από πληθώρα ανέκδοτων, στο μεγαλύτερο τους ποσοστό, κειμένων και δικαιοπρακτικών εγγράφων.

Τα εμπεριστατωμένα αυτά κείμενα που στηρίζονται πλήρως, όχι μόνο από εκτενείς υποσημειώσεις αλλά και από πλούσια βιβλιογραφική επιλογή καθώς και από ανέκδοτα, επιλεκτικά πάντα, αρχειακά έγγραφα, σχεδιαγράμματα, χάρτες και φωτογραφικό υλικό, καθιστούν αυτό το έργο ως μια από τις πλέον σημαντικές πηγές για τους μελλοντικούς ερευνητές της ιστορίας της μη αστικής Αττικής.

Άννα-Ιωάννα Γουήλ Μπαδιεριτάκη
Επ. Καθηγήτρια Λαογραφίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΔΗΜΑΡΧΟΥ

Ο γνωστός μας από την πολυετή έρευνά του στην Ιστορία και Λαογραφία της Αττικής, συγγραφέας κος Δημ. Γιώτας, συνεχίζοντας την πολύ ενδιαφέρουσα συνεισφορά του στην αποκάλυψη και δημοσιότητα της Ιστορίας της Αττικής υπαίθρου και του Δήμου μας ιδιαίτερα, φέρνει στο φως άγνωστα μέχρι τώρα στοιχεία με την αξιολογή αυτή μελέτη του: «Παλιά μοναστήρια της Πάρνηθας».

Ο Δήμος Φυλής αναλαμβάνει την εκδοτική δαπάνη ευχαριστώντας ταυτόχρονα τον συγγραφέα για την κοπιώδη πολυετή, αλλά και καρποφόρα προσπάθειά του στον τομέα αυτό, αισθανόμενοι υπερήφανοι οι κάτοικοι του Δήμου μας για τη λαμπρή ιστορία των δυο ιστορικών μονών του χώρου μας: Της Παναγίας των Κλειστών και του Αγ. Ιωάννου του Θεολόγου ή της Χασιάς όπως ιστορικά είναι καταγεγραμμένη.

Η μελέτη αυτή ανοίγει για πρώτη φορά το δρόμο της έρευνας για τα μνημεία της περιοχής μας γενικότερα και με ιδιαίτερη ικανοποίηση χαιρετίζουμε την έκδοσή της, πιστεύοντας ταυτόχρονα ότι θα αποτελέσει κέντρισμα ενδιαφέροντος για το μέλλον σε αρχαιολόγους, ιστορικούς και λαογράφους, εφόσον η συνεχιζόμενη έρευνα πολλά τιμητικά και ενδιαφέροντα έχει να αποκαλύψει για την ιστορία του χώρου μας.

Ο Δήμαρχος Φυλής
ΔΗΜ. ΜΠΟΥΡΑΪΜΗΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η εκκλησία, τα μοναστήρια, ο εκκλησιαστικός βίος γενικότερα, αποτέλεσαν αντικείμενο έρευνας για πολλούς συγγραφείς.

Ο ρόλος που διεδραμάτισαν στην ιστορική πορεία του Ελληνισμού γνωρίζει θετικές και αρνητικές κρίσεις. Αυτό συμβαίνει για πολλούς λόγους που ορισμένοι απ' αυτούς σχετίζονται με την ακμή και παρακμή του Βυζαντινού κράτους όπου η έδρα του Οικουμενικού Πατριάρχη των ορθοδόξων στην Κωνσταντινούπολη.

Ειδικά στα χρόνια της παρακμής η αθρόα προσέλευση νέων ανθρώπων στο μοναστικό βίο, στέρησε χέρια υπερασπιστών της Βασιλεύουσας.

Στα χρόνια της Τουρκοκρατίας, η Οθωμανική Αρχή δέχθηκε ως Εθνάρχη των υπόδουλων Χριστιανών τον Πατριάρχη που απ' αυτόν εκπορεύονταν οι διαταγές στους Χριστιανούς. Με ασφυκτικό όμως έλεγχο στην κεφαλή της ορθοδοξίας, κατάφερε ο Σουλτάνος να χαλιναγωγεί επαναστατικές κινήσεις, επισείοντας όπου και όταν χρειαζόταν την απειλή της εκθρόνισης του Πατριάρχη της εξορίας και του θανάτου.

Ο μαρτυρικός Πατριάρχης Γρηγόριος Ε' εκθρονίστηκε δυο φορές και τέλος θανατώθηκε, γενόμενος σύμβολο του Έθνους στην αναγεννητική του πορεία προς την ελευθερία, παρ' όλο που η στάση του ήταν κατευναστική στους χριστιανούς και υποχρεώθηκε σε αφορισμούς και εγκυκλίους.

Στην περίοδο του γενικού Εθνικού ξεσηκωμού το 1821, ο κλήρος στο σύνολό του προσέφερε κοινωνικό και εθνικό έργο πολύ μεγάλης σημασίας. Αγωνιστές προερχόμενοι από τους κόλπους της εκκλησίας, ήταν από τους πρωταγωνιστές του μεγάλου Αγώνα για την ελευθερία και ανεξαρτησία. Σε κάθε εκκλησία, σε κάθε μοναστήρι, σιγόκαιγε στα μαύρα χρόνια της σκλαβιάς σαν σπίθα φωτιάς η ελπίδα για την ανάσταση του Έθνους, που με πολλή φροντίδα οι μοναχοί και ιερείς είχαν αναλάβει να συντηρούν. Κι όταν ήρθε η ώρα του ξεσηκωμού, οι κληρικοί αυτοί ακολουθώντας τα πεπρωμένα του Ελληνισμού τράβηξαν μπροστά κρατώντας στο ένα χέρι το σταυρό και στ' άλλο τη ρομφαία. Κίνητρο για την παρούσα έρευνα αποτέλεσε η παρουσία στην περιοχή μας τεσσάρων μοναστηριών με ιστορικό παρελθόν που ιχνηλατείτε μέχρι τα Βυζαντινά χρόνια. Είναι η μονή της Αγ. Τριάδας, το Μετόχι της, η Μονή Κλειστών και η μονή του Αγ. Ιωάννου του Θεολόγου. Χτισμέ-

να στη μεσημβρινή πλευρά της Πάρνηθας θυμίζουν με την παρουσία τους την πορεία του Ελληνισμού και υπενθυμίζουν συγχρόνως το χρέος των νεότερων Ελλήνων για την πατρίδα.

Εξετάζει ακόμα η μελέτη αυτή την αέναη διατήρηση μιας σοβαρής ανθρωπίνης παρουσίας και δραστηριότητας στο χώρο, στα βόρεια δηλαδή της Αττικής γης, του μεγάλου αυτού κέντρου του παγκόσμιου πολιτισμού.

Στοιχεία αυτού του διαχρονικού πολιτισμού από την αρχαιότητα μέχρι τα νεότερα χρόνια, διακρίνονται και σήμερα στα σωζόμενα μοναστήρια, εκκλησίες και μνημεία γενικά του χώρου, που με ενδιαφέρον εξετάζονται ή απλά αναφέρονται σε συσχετισμό με αυθεντικές γραπτές πηγές¹.

Ένα μεγάλο μέρος της μελέτης αυτής αφορά την κτηματική περιουσία των μοναστηριών αυτών που μας αποδεικνύει την οντότητά τους και τις δυνατότητές τους. Ενδιαφέρουν ακόμα οι σχέσεις μοναχών με τους χωρικούς, σχέσεις αμοιβαίας αγάπης, συνεργασίας και εμπιστοσύνης γενικά, καμιά φορά και αντιπαράθεσης για ορισμένα καθημερινά θέματα, σχέσεις αλληλοεξάρτησης και αμοιβαίας βοήθειας, που αποδείχθηκαν πολύτιμες στον μεγάλο Αγώνα του '21.

Από την φτωχή υπάρχουσα βιβλιογραφία για τα μοναστήρια αυτά, ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα γραπτά μνημεία που δημοσίευσε ο Δ. Καμπούρογλους και στα οποία αναφέρομαι. Στη συνέχεια, τα αρχειακά έγγραφα των Γενικών Αρχείων του Κράτους και της Ιστορικής και Εθνολογικής Εταιρείας στα οποία ανέτρεξα, μας δίνουν επίσης ενδιαφέρουσες όψεις της ιστορίας των μοναστηριών αυτών, εφόσον αυτό που κύρια ενδιαφέρει είναι η ζωή και οι σχέσεις των ανθρώπων σε ολόκληρο το φάσμα της κοινωνικής διαστρωμάτωσης.

Η ΠΑΡΝΗΘΑ

Είναι το ψηλότερο (H=1412) το μεγαλύτερο και ομορφότερο βουνό της Αττικής. Το μέγιστο μήκος της Α-Δ είναι 32χλμ. και το μέγιστο πλάτος της Β-Ν 19χλμ.

Από την αρχαιότητα ήταν και εξακολουθεί να είναι πυκνοδασωμένη, στα χαμηλότερα υψόμετρα από θαμνώδη βλάστηση και πεύκα και στα ψηλότερα, από έλατα.

Χλωρίδα - Πανίδα

Η πλούσια χλωρίδα της, περιλαμβάνει 1000 και πλέον είδη φυτών, ορισμένα από τα οποία είναι ενδημικά, σπανίζουν και προστατεύονται.

Τουλίπες, παιώνιες, λίλια, ίριδες, ορχεοειδή κ.α. είναι μερικά από τα πιο ωραία αγριολούλουδα της Πάρνηθας, ενώ από τη θαμνώδη βλάστηση σημειώνονται τα πουρνάρια, φιλίκια, κουμαριές, σχοίνα, μυρτιές κ.α. και από τα δένδρα, τα έλατα, πεύκα, βελανιδιές, πλάτανοι, δρυς κ.α.

Από την αρχαιότητα αναφέρεται (Παυσανίας) ότι στα δάση της Πάρνηθας υπήρχαν αρκούδες και αγριογούρουνα «... Πάρνης παρεχομένη θήραν συνών αγρίων και άρκτων...», Αυτά σήμερα έχουν εξαφανιστεί όπως και οι λύκοι, οι λύγκες και τα τσακάλια, υπάρχουν όμως ελάφια, ζαρκάδια, αλεπούδες και μικρότερα, σκίουροι, λαγοί, κουνάβια. Από την πλούσια επίσης πτηνοπανίδα καταγράφηκαν 132 είδη πουλιών. Ανάμεσα σ' αυτά, αετοί, χρυσαετοί, γεράκια, κορακοειδή κ.α. Η Πάρνηθα εξακολουθεί να έχει την πλουσιότερη πανίδα της Αττικής (χορτοφάγα, σαρκοφάγα, τρωκτικά, εντομοφάγα, καθώς και αξιόλογους πληθυσμούς ερπετών, αμφιβίων και ασπονδύλων).

Το κλίμα

Στον Εθνικό Δρυμό της Πάρνηθας έχει σημαντικές διαφορές από το αντίστοιχο του Λεκανοπεδίου. Η θερμοκρασία το καλοκαίρι είναι ως και 6 βαθμοί χαμηλότερη και οι ετήσιες βροχοπτώσεις σχεδόν διπλάσιες από τα πεδινά μέρη. Η ομίχλη, ο παγετός και οι χιονοπτώσεις, είναι συχνότατα φαινόμενα στην Πάρνηθα. Η ξηρή περίοδος είναι εξ' ίσου μεγάλη (6 μήνες) τόσο στα μεγάλα όσο και στα χαμηλά υψόμετρα.

Φυσιογραφία

Οι ψηλότερες κορυφές του βουνού είναι: Η Καραβόλα (1412μ.), το Όρνιο (1350μ.), το Αβγό (1201μ.), το Πλατοβούνι (1163μ.), η Κυρά (1160μ.), το Φλαμπούρι (1158μ.), ο Αέρας (1128μ.), το Ξεροβούνι (1121μ.), το Μαυροβούνι (1091μ.).

Από την περιοχή των υψηλότερων κορυφών, ξεκινούν προς διάφορες κατευθύνσεις βαθιά ρέμματα με χειμαρώδη εποχιακή ροή, κυριότερα από τα οποία είναι: *Το φαράγγι της Γκούρας (Γιαννούλας) της Αγ. Τριάδας, της Χούνης, της Μόλας ή Χάραδρου, του Αγ. Μερκουρίου, Αγ. Γεωργίου, Θοδώρας, Μαυρορέμματος*, ενώ άλλα μικρότερα συγκλίνουν στη θέση Φασίδερι από όπου πηγάζει ο Κηφισός με εποχιακή ροή.

Υπάρχει πλήθος πηγών (60 περίπου), αρκετές από τις οποίες εμφανίζονται στο υψόμετρο των 1000μ. όπου η επαφή σχιστολίθων με ασβεστολίθους. Μερικές απ' αυτές είναι: *Αγ. Τριάδα, Παλαιοχώρι, Βιλιάνι, Πλατάνα, Γαϊδουρόβρυση, Σκίπιζα, Κιούση, Μόλα, Μεσιανό νερό, Κορομηλιά, Κυρά, Κανταλίδι, Αγ. Γεώργιος Κεραμίδι, Μαχούνια, Γκούρα* και άλλες σε χαμηλότερα υψόμετρα.

Αξιοσημείωτο επίσης είναι, ότι πολλές από τις πηγές έχουν δίπλα τους και ένα ξωκκλήσι όπως: *Αγ. Παρασκευής Φυλής, Αγ. Παρασκευής (Μπόρσι), Αγ. Πέτρου (Μόλας), Αγ. Παρασκευής (Ρουμάνι), Αγ. Γεωργίου Κεραμιδίου, Μετοχίου, Κοντίτας (παλαιότερα υπήρχε εκκλησία του Αγ. Ιωάννη), Παναγίτσας, Βαρυμπόπης, Αγ. Μερκουρίου, Αγ. Τριάδας.*

Εθνικός Δρυμός

Από το 1961 η Πάρνηθα έχει κηρυχτεί ΕΘΝΙΚΟΣ ΔΡΥΜΟΣ (Β.Δ. 644/61) με ζώνη αυξημένης προστασίας τον κεντρικό πυρήνα του δάσους, γύρω από τις ψηλές κορυφές, σε έκταση 38.000 στρεμ. Τα όρια αυτά πρόκειται σύντομα να αλλάξουν με αποτέλεσμα ο μεν πυρήνας να αυξηθεί από τα 38.000 στα 80.000 στρεμ. περιλαμβάνοντας ολόκληρο τον κεντρικό ορεινό όγκο, η δε περιφερειακή ζώνη να ανέλθει σε 120.000 στρεμ. περίπου. Στο σύνολο των 200.000 στρεμ. θα περιλαμβάνεται και το δημόσιο δάσος Τατοίου των 42.000 στρεμ. εκ των οποίων τα 20.000 θα ενταχθούν στον κεντρικό πυρήνα και τα 22.000 στην περιφερειακή ζώνη. Κατά την άποψή μου, ολόκληρο το δάσος Τατοίου πρέπει να ενταχθεί στον κεντρικό πυρήνα του Δρυμού και να απολαμβάνει εσαεί απόλυτης προστασίας.

Λόγω της ωραιότητας του φυσικού περιβάλλοντος αλλά και της μικρής απόστασης από την Αθήνα, η Πάρνηθα προσελκύει μεγάλο αριθμό επισκεπτών σε καθημερινή βάση. Από έρευνες του Δασαρχείου μάλιστα, προέκυψε ότι μεταξύ των ετών 1991-2000, υπήρξε αύξηση των επισκεπτών κατά 40% (ετήσιο σύνολο 1.200.000 επισκέπτες). Το πυκνό οδικό δίκτυο (δρόμοι-μονοπάτια) διευκολύνει τους επισκέπτες (βλ. χάρτη).

Αρχαιολογία - Ιστορία

Η στρατηγική σημασία της Πάρνηθας ήταν σημαντική από την αρχαιότητα, καθώς αποτελούσε το φυσικό προπύργιο της Αττικής, την οποία σε γενικές γραμμές διαχώριζε από τη Βοιωτία, γι' αυτό και εμφανίζεται ως το πλέον οχυρωμένο βουνό της Αττικής (φρούρια, φρουκτωρίες, τείχη κ.λπ.).

Μέσα στον εκτεταμένο ορεινό της όγκο, η αρχαιολογική σκαπάνη ανέδειξε επίσης οικισμούς και λατρευτικούς χώρους από την προϊστορική ακόμα εποχή, ορισμένοι μόνο από τους οποίους αναφέρονται στα αρχαία κείμενα, ενώ ενδιαφέρον παρουσιάζει η αρχαιολογική έρευνα που βρίσκεται σε εξέλιξη, σε έναν χώρο που αποτέλεσε έπαλξη αγώνων της Αθηναϊκής Δημοκρατίας. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι: Στην ψηλότερη κορυφή «Καραβόλα» υπήρχε βωμός του «Παρνήθιου Δία» και λατρευτικό σπήλαιο κι άλλος βωμός του Δία, όπως αναφέρει ο Παυσανίας, πιθανότατα στην κορυφή «Αρμα».

Ένα λατρευτικό επίσης σπήλαιο-ιερό αφιερωμένο στο θεό των δασών Πάνα, επισημάνθηκε στο ρέμα της Γκούρας. Το φρούριο της Δεκέλειας είχαν καταλάβει οι Λακεδαιμόνιοι κατά τον Πελοποννησιακό πόλεμο, για να αποκόψουν την τροφοδοσία των Αθηναίων.

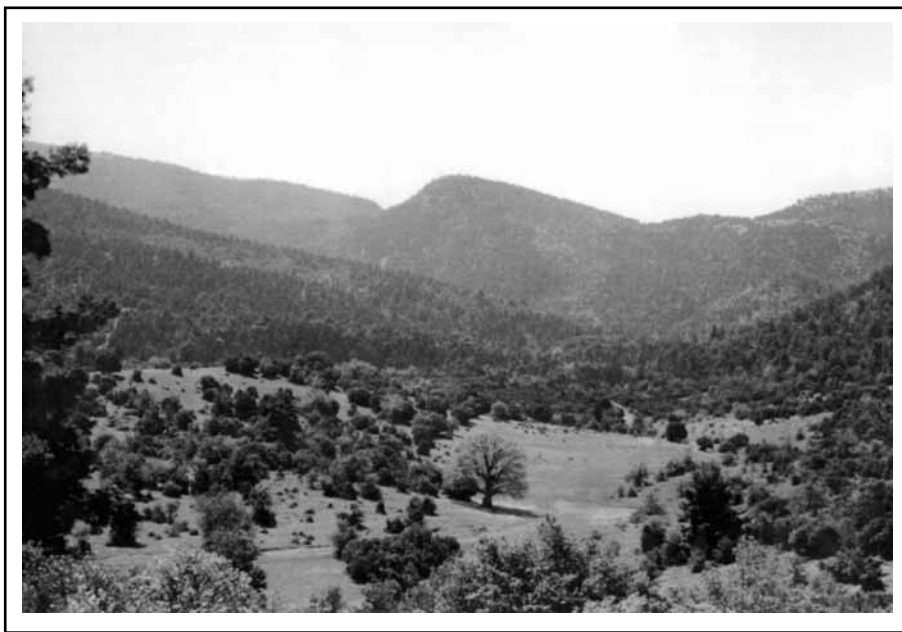
Από το φρούριο της Φυλής εξόρμησε το 403 π.Χ. ο Θρασύβουλος, για να εκδιώξει τους τριάκοντα τυράννους και να αποκαταστήσει τη Δημοκρατία στην Αθήνα. Στο ναό του Άρη στις Αχαρνές, ήταν στημένη η στήλη με τον όρκο των εφήβων Αθηναίων «*Ουκ αισχυνώ τα ιερά όπλα...*». Ένας δεύτερος όρκος ήταν στην ίδια στήλη χαραγμένος, ήταν αυτός που έδωσαν οι Αθηναίοι και οι σύμμαχοί τους πριν από τη μάχη των Πλαταιών «*Μαχούμαι έως αν ζω, και ου περί πλέονος ποήσομαι το ζην ή το ελεύθερος είναι...*» Είναι δύο μοναδικά παγκόσμια μνημεία φιλοπατρίας. Μετά από αιώνες Φραγκοκρατίας και Τουρκοκρατίας, στην Επανάσταση του 1821, από το χώρο της Φυλής εξόρμησε ο Μελέτης Σταμ. Βασιλείου και μαζί με το Μενιδιάτη Αναγνώστη Κιουρκατιώτη, Χασιώτες, Μενιδιάτες και λοιπούς χωρικούς της Αττικής, απελευθέρωσαν την Αθήνα στις 25 Απριλίου 1821, κι ακόμα οι τελευταίες μάχες στην Αττική με τους Τούρκους δόθηκαν στον Άγ. Ιωάννη της Χασιάς και ήταν νικηφόρες για τους Έλληνες.

Λόγω του έντονου αναγλύφου και της τραχύτητας του ορεινού όγκου αλλά και του πυκνού δάσους της, η Πάρνηθα δεν ήταν φιλόξενος ανά τους αιώνες στους ξένους κατακτητές, γι' αυτό και δεν σημειώνονται

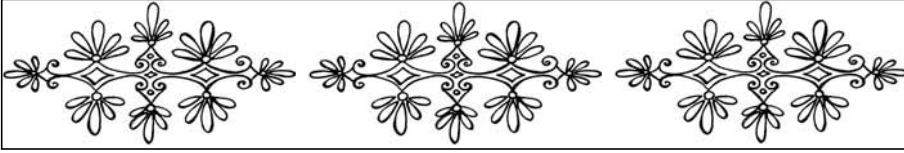
από τους αρχαιολόγους οικιστικές εγκαταστάσεις τους, αντίθετα για τους δασόβιους και παραδασόβιους κατοίκους της ήταν και φιλόξενη και αγαπητή. Από την αρχαιότητα οι «ανθρακείς» κάτοικοι των Δήμων Φυλής, Χαστιάς, Αιθαλιδών, Αχαρνών, Δεκέλειας κ.λπ., αναφέρονται στα αρχαία κείμενα ότι ζούσαν, εργάζονταν και λάτρευαν τους Θεούς τους, μέσα στο μαγευτικό δάσος της Πάρνηθας.

Κάτι παρόμοιο φανερώνει και για την Χριστιανική εποχή, το πλήθος των εκκλησιών και μοναστηριών που από τα Βυζαντινά χρόνια έκτισαν οι θεοσεβείς κάτοικοι της περιοχής.

Την ιστορία αυτών των Μοναστηριών που αποτέλεσαν όχι μόνο λατρευτικούς χώρους αλλά και καταφύγια σε δύσκολες στιγμές, εκεί που παρ' όλους τους διωγμούς επέζησαν οι κάτοικοι της Αττικής, επιχειρεί να ιχνηλατήσει η έρευνα αυτή, εφόσον η ιστορία των Μοναστηριών και εκκλησιών της Πάρνηθας είναι συνυφασμένη με την ιστορία των ανθρώπων της.

Πάρνηθα - Λοιμικό. Φωτο: Δασαρχείο Πάρνηθας.

ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΔΑ – ΜΕΤΟΧΙ

Σε υψόμετρο 1.000μ. περίπου, μέσα στη ζώνη του ελατοδάσους της Πάρνηθας σώζεται και σήμερα ανακαινισμένο το εκκλησάκι της Αγ. Τριάδας. Είναι το ίδιο το καθολικό του παμπάλαιου μοναστηριού από το οποίο σώζονται ακόμα δύο δωμάτια, σπιτάκι θα λέγαμε σωστότερα, για τους επισκέπτες μοναχούς της Μονής Πετράκη, στην οποία όπως θα δούμε ανήκει. Διακρίνονται ακόμα θεμέλια του παλαιού συγκροτήματος. Άφθονο τρέχει και σήμερα το νερό (το «αγίασμα» όπως έλεγαν οι χωρικοί) από τη βρύση που υπάρχει σε επαφή με το μεσημβρινό τοίχο της εκκλησίας. Μια μικρή καρυδιά στη θέση της χιλιόχρονης ίσως παλιάς που χάθηκε, ευελπιστεί να συνεχίσει την ιστορία της προηγούμενης. Η πελώρια αυτή καρυδιά έδωσε και το δεύτερο όνομα στο μοναστήρι, «Μοναστήρι της Καρυδιάς».

Το 1906 ο Δημ. Αιγινίτης γράφοντας το σύγγραμά του «Το κλίμα της Ελλάδος» σημειώνει: «*Η Αγ. Τριάς εν ερειπώδη καταστάσει εγκαταλελειμμένη, παρά το ιερό της εκκλησίας υπάρχει καλή και ψυχρά πηγή, προ αυτής δε μεγίστη αιωνόβιος καρυά, υπό την ευρείαν σκιάν της οποίας δύναται να καθήσωσι πολλοί άνθρωποι, η περίμετρος της βάσεως του κορμού του παλαιού τούτου δένδρου, φθάνουσα σχεδόν εις 9 μ., δεικνύει την εις αιώνας όλους ανερχομένην ηλικίαν του*»².

Λίγα χρόνια αργότερα ο Αθηναιογράφος Δημ. Καμπούρογλους θα σημειώσει στον «Αναδρομή της Αττικής», «..... Όλα τώρα είναι έρημα εκεί απάνω, μέσα σε τόσην ευμορφιά και τριγυρισμένα από τόσην εύχρωμον άνθησιν. Η πελώρια καρυδιά όμως την οποία ποτίζει το άφθονον και θαυμάσιον αγίασμα, εξακολουθεί να σκιάζει πάντοτε τα λείψανα μιας λατρείας, που υπήρξεν η ψυχή της ερημίας και προσέθετε μιαν ακόμη ποικιλίαν εις την αντίληψιν της ζωής»³.

Ερευνώντας για την αρχαιότητα του μοναστηριού πρέπει να σταθεί κανείς σε δύο ντοκουμέντα που δημοσιεύει ο Καμπούρογλους. Το πρώτο είναι ένα ταπί (τουρκικός τίτλος ιδιοκτησίας) του 1615, το οποίο μεταξύ άλλων αναφέρει:

«(1615;) δηλοποιώ ότι η νομή του Καπαρελίου ελήφθη από τας χείρας του Γιάννη Μπάλτα από το μέρος του Οζά εκ των χωρίων των Αθηνών και δι' αγοράς εδόθη εις το Μοναστήριον της Αγίας Τριάδος,. Και ημείς προς τούτοις κατά το βασιλικόν νόμον τα δικαιώματα του ταπίου εδόθη

Χασάν Μουσταφά

Δέλιος Γιάννιαλη (Ιωαννίτης)»⁴.

Τόσο από το παραπάνω ταπί όσο και από άλλα επίσημα έγγραφα μεταγενέστερης εποχής (1809, 1811 κ.λπ.) που θα παρατεθούν ως ανέκδοτα και ενδιαφέροντα στη συνέχεια της μελέτης αυτής, αποδεικνύεται ότι το τιμάριο του Καπαρελίου (γνωστού χωριού της Βοιωτίας) περιλάμβανε και εκτάσεις της Πάρνηθας.

Ο Τούρκος τιμαριούχος λοιπόν αποφασίζει το 1615 και διακόπτει τη νομή του τιμαρίου που είχε πουλήσει νωρίτερα στο Γιάννη Μπάλτα και την πουλάει στο μοναστήρι της Αγίας Τριάδας έναντι βέβαια κάποιου αρκετά σεβαστού ποσού. Αξιοσημείωτη η δυναμικότητα του μοναστηριού, σε εποχή δύσκολη γενικά για τον Ελληνισμό της Αττικής (οικονομική κρίση, οι κλιματολογικές αλλαγές, «μικρός παγωμένος αιώνας» ονομάστηκε ο 17ος, μικρή συγκομιδή κ.λπ.).

Μένει να εξεταστεί ποιος είναι ο Γιάννης Μπάλτας. Από όσο είναι γνωστό ο κ. Στ. Μουζάκης τον κατατάσσει στους Κουκουβανιώτες βασιζόμενος σε έγγραφα του 1800 κ.ε.⁵. Όμως αυτό είναι λάθος ή συμπέρασμα ημιτελούς κατά την άποψή μου έρευνας. Κατά άλλη επικρατούσα άποψη ο Γιάννης Μπάλτας ήταν Μενιδιάτης ίσως προπάππους του συνώνυμού του Μενιδιάτη που είχε χωράφι το 1734 στη γνωστή «στράτα της Κατεβασιάς» Β.Α. του Μενιδίου⁶. Ακόμα ο Μήτρος Μπάλτας είχε χωράφι στη «Περούνα» δυτικά του Μενιδίου το 1765⁷. Βέβαια κατά τον 19ο αιώνα δεν φαίνεται να υπάρχουν Μπαλταίοι στο Μενίδι, αντίθετα τον ίδιο αιώνα στο γειτονικό δορυφορικό του Μενιδίου χωριουδάκι Κουκουβάουνες που ανήκε κι' αυτό στο Δήμο Αχαρνών (Μενιδίου) υπήρξαν 17 αρρενογεννήσεις Μπαλταίων εκ των οποίων οι πέντε ήταν παιδιά του Σωτ. Μπάλτα, πέντε επίσης παιδιά του Νικ. Μπάλτα κ.λπ.⁸.

Κατά άλλη επίσης επικρατούσα άποψη οι Μπαλταίοι του Μενιδίου μετακινήθηκαν πριν την Επανάσταση προς Κουκουβάουνες (συνηθισμένες μετοικίσεις). Τούτο βεβαιώνει η Μενιδιάτικη παράδοση όσο είναι γνωστό. Το ίδιο το ταπί που δημοσίευσε ο Καμπούρογλους γράφει: «Γιάννης Μπάλτας από το μέρος του Οζά εκ των χωρίων των Αθηνών». Η περιγραφή σαφώς ταιριάζει απόλυτα με το Μενίδι που βρίσκεται σε άμεση επαφή με την Πάρ-

νηθα (Οζάς λεγόταν επί τουρκοκρατίας), ενώ οι Κουκουβάουνες ξεμακραίνουν. Από πολυτελείς επίσης έρευνες στην ευρύτερη περιοχή, δεν συναντήθηκε το επώνυμο σε Χασιά, Ασπρόπυργο, Λιόσια, κ.λπ. και απομένει το Μενίδι⁹.

Σημαντικό για τη χρονολόγηση του μοναστηριού είναι και ένα έγγραφο της Αθηναϊκής Κοινότητας με το οποίο ζητείται από τον καδή (τούρκο δικαστή) της Αθήνας η άδεια για επισκευή του κατά το 1761. Αναφέρει η άδεια:

«..... Οι μάλλον ηλικιωμένοι και γεροντότεροι υπήκοοι της πόλεως Αθηνών, εν πολυπληθεί συναθροίσει προσελθόντες εις το άδυτον της Ιεράς κρίσεως εδήλωσαν και εξέθηκαν ότι επειδή οι τοίχοι και η στέγη της εκκλησίας ημών Αγίας Τριάδος, της από της αυτοκρατορικής αλώσεως μέχρι σήμερα εν τοις ορίοις του χωρίου Χασιά κειμένης, δια της παρελεύσεως ημερών και χρόνου ατελευτήτου και επαναλήψεως ετών και μηνών περιέστησαν εις ετοιμόρροπον κατάστασιν χρήζουσαν κατεπειγούσης επισκευής, εξαιτούμεθα παρά της Ιεράς κρίσεως την άδειαν προς επισκευήν αυτής. Αιτήσαντες πληροφορίας παρ' αξιοπίστων προσώπων περί της αρχής και αρχαιότητος και της ανάγκης της επισκευής της ειρημένης Εκκλησίας και πληροφορηθέντες ότι εκτός της ως άνω περιγραφομένης αρχαιότητος αυτής, μέρη τινά αυτής χρήζουσιν επισκευής και επιδιορθώσεως, συμφώνως προς το ειρημένον «επιδιορθώσατε τας Εκκλησίας κατά την πρώτην κατάστασιν αυτών και επανορθώσατε τα κεκρημνισμένα αυτών άνευ προσθήκης εις την αρχικήν κατάστασιν και προσανξήματος» εξεδόθη παρά του Ιερού δικαστηρίου η παρούσα άδεια κατ' αίτησίν των γραφείσα περί τα τέλη του μηνός Ρετζέπ του έτους 1175 (=1761).

ο πτωχός Μεχμέτ Αρίφ
κριτής εν τη πόλει Αθηνών»¹⁰.

Ένας Άγγλος περιηγητής ο M. Porter που επισκέφθηκε την Κωνσταντινούπολη το 1746 και δημοσίευσε το 1763 τις εντυπώσεις του, αναφέρει ότι κατά την άνοδο στο θρόνο του Μουσταφά Γ' οι ελληνικές εκκλησίες ήταν ετοιμόρροπες.

Μια απ' αυτές σημαντική στην Κωνσταντινούπολη είχε καταστραφεί από πυρκαγιά τόσο που μόνο ένας τοίχος είχε απομείνει ορθός. Μόλις γεννήθηκε ο διάδοχος του θρόνου ο βεζύρης πρότεινε στο σουλτάνο μερικές ευεργετικές παραχωρήσεις στους υπηκόους επί δέκα μέρες μόνο, για να τιμηθεί το μεγάλο γεγονός. Οι Έλληνες ζήτησαν την άδεια επισκευής της εκκλησίας και τους δόθηκε. Απέφυγαν να αναφέρουν ανοικοδόμηση, φοβού-

μενοι τη ρητή απαγόρευση του Τουρκικού νόμου. Μέσα στην προθεσμία των δέκα ημερών, τρεις χιλιάδες Έλληνες δούλευαν νυχθημερόν και κατάρταν να οικοδομήσουν και πάλι την εκκλησία¹¹.

Ο Τουρκικός νόμος πράγματι απαγόρευε την απ' αρχής ανοικοδόμηση εκκλησίας, γι' αυτό και οι επόμενες άδειες που δόθηκαν, ήταν μόνο για επισκευή «*άνευ προσθήκης και προσανξήματος*». Ο σχολιαστής του Porter, Κυριάκος Σιμόπουλος πιστεύει ότι το ευεργετικό αυτό μέτρο, θα αφορούσε ολόκληρη την Οθωμανική αυτοκρατορία και έτσι πρέπει να είναι, φαίνεται όμως ότι επεκτάθηκε χρονικά, γιατί το 1760, το 1762, το 1765 και το 1800, δίνονται στην περιφέρεια Αττικής ανάλογες άδειες (Παναγία Χελωνού, Ξυλοκέριζα, Μονή Ασωμάτων, Κερατέα)¹². Οι Χριστιανοί έδειξαν εξαιρετικό ζήλο για να διατηρήσουν τις εκκλησίες και την πίστη τους.

Από την άδεια για επισκευή της Αγ. Τριάδας Πάρνηθας, διαπιστώνουμε ότι το μοναστήρι και η εκκλησία υπήρχαν από την εποχή της άλωσης της Κωνσταντινούπολης δηλαδή το 1453, (ας μην ξεχνούμε και την αγορά του 1615 που προαναφέρθηκε), χωρίς κατά μία άποψη να αποκλείεται να υπήρχαν και προγενέστερα του 1205 όταν οι Φράγκοι ήρθαν στην Αττική ως κατακτητές.

Η άποψη αυτή στηρίζεται στο γεγονός, ότι αυτοί όχι μόνο δεν ήθελαν νέες εκκλησίες και μοναστήρια στην Αττική αλλά προσπαθούσαν να φέρουν τις υπάρχουσες καθώς και τους ορθόδοξους ιερωμένους στο δόγμα της Δυτικής εκκλησίας και υπάρχουν πολλά στοιχεία που το αποδεικνύουν αυτό¹³.

Αξιόπιστη απάντηση θα μπορούσε ακόμα να δώσει η αποκάλυψη των διαφόρων στρωμάτων τοιχογραφιών της εκκλησίας που κατά πληροφορίες άρχισε η μονή Πετράκη, στην οποία ως «μετόχι» της ανήκει η Αγ. Τριάδα.

Πρόσφατα ανακοινώθηκε ότι: «*οι τοιχογραφίες της εκκλησίας χρονολογούνται στα τέλη του 17ου αιώνα αρχές του 18ου, ενώ διακρίνεται και στρώμα υστεροβυζαντινών χρόνων που εντοπίζεται σε αρκετά τμήματα του ναού*» και στη συνέχεια: «*.....Η παρουσία των Βυζαντινών εντοιχισμένων αρχιτεκτονικών μελών του τέμπλου σε συνδιασμό με δείγμα τοιχοποιίας της αψίδας και παλαιότερου στρώματος τοιχογραφίας, αποτελούν ενδείξεις για την χρονολόγηση του ναού στη Βυζαντινή περίοδο*»¹⁴.

Τα επόμενα από το 1761 χρόνια το μοναστήρι της Αγ. Τριάδας καθώς και το μετόχι του Αγ. Νικόλαος δοκιμάζονται οικονομικά γιατί οι πρόσδοδοι τους ήταν περιορισμένοι και οι φόροι δυσβάστακτοι για τους καλογήρους. Είναι γνωστή ακόμα η πρωτοφανής λεηλασία και τυραννία εκ μέρους του Χατζή Αλή Χασεκί σε βάρος των Χριστιανών της Αττικής (1774 – 1795)¹⁵.

Ως παράδειγμα αναφέρεται, ότι σύμφωνα με μαρτυρικές καταθέσεις Μενιδιατών που δόθηκαν το 1831, ο Χασεκής πιέζοντας ασφυκτικά τον μητροπολίτη της Αθήνας Βενέδικτο, τον ανάγκασε να του υπογράψει πωλητήριο για 800 στρέμματα εύφορη γη στο Μενίδι, χωρίς να του πληρώσει ούτε γρόσι. Τις μαρτυρικές καταθέσεις υπογράφουν οι πρόκριτοι και ιερωμένοι του χωριού με πρώτο το «Χατζή Ιωσήφ ηγούμενο Τριαδίτη». Το σχετικό απόσπασμα των μαρτυρικών καταθέσεων έχει ως εξής:

«..... Την εννέα Απριλίου 1831 παρουσιασθέντες οι κάτοικοι του χωριού Μενιδίου εμαρτύρησαν περί των εις το χωρίον των Τουρκικών κτημάτων ενώπιον των δύο μελών της Ελληνικής Επιτροπής ως ακολούθως Κτήματα του Βεζύρ Τζοχαδάρη. Ευρίσκονται εις τον Άγιον Νικόλαον δυο ζευγάρια εως οκτακόσια στρέμματα όλο κάμπος, συνορεύουν δυτικά ξερόρευμα, ανατολικά το μεγάλο ρεύμα με το νερόν. [Κηφισός] βορεινά και νοτεινά παλαιά κτίρια λουτρός. Εις αυτά τα ζευγάρια μέσα είναι η εκκλησία Άγιος Νικόλαος μετόχι του Πετράκη με μερικά χωράφια ως εκατόν στρέμματα οπου ήτον δένδρα και περιβόλι και αμπέλι και εχαλάσθησαν.

Ερ. Πώς εγνωρίζατε αυτά τα ζευγάρια; Ποιός τα όριζεν απ' αρχής εως το τέλος;

Απ. Εξ' αρχής αυτά τα ζευγάρια ήτον του Μοναστηριού Αστέρι. Ο τότε τύραννος των Αθηνών Χατζή αλής Χασεκής έπιασε τον τότε αρχιερέα Βενέτικτον και τον εβίασε δυναστικώς και του τα επώλησε χωρίς να τον πληρώσει τίποτες και έτζι τα έλαβεν ο Χασεκής εις την εξουσίαν του. Όταν το Ντοβλέτι εσκοτώσε τον Χασεκή και έκαμε ζάπτι το βίός του όλο, έκανε ζάπτι και αυτά τα δυο ζευγάρια προ τριανταπέντε χρόνια

Στη συνέχεια αναφέρουν ότι τα ζευγάρια αυτά πέρασαν στην ιδιοκτησία του Βεζύρ Τζοχαδάρη ο οποίος ελάμβανε και τα εισοδήματα. «..... Και προς επιβεβαίωσιν [των κατατεθέντων] υπογράφονται όσοι ηξεύρουν γράμματα ιδιοχείρως Χ' Ηγούμενος Τριαδίτης Ιωσήφ, παπα Γεώργιος, παπα Δαμιανός, παπα Χατζή Διονύσιος Μπάφης, παπαναστάσης, Αναγνώστης Καλογριάνης, Ν. Τζελεπής και διά τους λοιπούς υπογράφω εγώ ο γραμματεύς της Δημογεροντίας Γ. Δημητριάδης»¹⁶.

Κατά τη διάρκεια της τυραννίας Χασεκή ο Διονύσιος Πετράκης ηγούμενος της μονής Ασωμάτων (Πετράκη) ταξίδεψε στην Κωνσταντινούπολη όπου διαμαρτυρήθηκε για τη συμπεριφορά του τυράννου και ζήτησε ελάφρυνση των φορολογικών βαρών κ.λπ. Συνέπεια των ενεργειών του ήταν σουλτανικό φιρμάνι, που απάλασσε από τους φόρους το μοναστήρι και όριζε ότι στο εξής θεωρείται βακούφι υπαγόμενο στη Βαλιδέ σουλτάνα. Ώφειλε δε να δίνει ετήσια χίλιες οκάδες μέλι καθαρό και χίλιες οκάδες λάδι και

το δέκατο των προσόδων. Στο φερμάνι περιγράφονται τα κτήματα της μονής Ασωμάτων-Πετράκη λεπτομερώς και μεταξύ αυτών και της Αγ. Τριάδας και Αγ. Νικολάου διότι εν τω μεταξύ ταυτόχρονα ίσως με τον Διονύσιο Πετράκη είχε φτάσει στην Κωνσταντινούπολη αντιπροσωπεία των δύο μοναστηριών (Αγ. Τριάδας-μετοχίου) η οποία εξέθεσε τα ίδια με τον Πετράκη παράπονα για δυσβάστακτα βάρη. Τα αιτήματα έγιναν δεκτά αφού κατά το Πατριαρχικό σιγγίλιο του 1796 που εκδόθηκε μετά το σουλτανικό φερμάνι:

«..... τούτο δε το γεγονός προς το ιερόν ειρημένον μοναστήριον [Πετράκη] βασιλικόν έλεος κατιδόντες και οι δυστυχείς πατέρες του αυτόθι ιερού ετέρου μοναστηρίου της υπερουσίας και αγίας Τριάδος κειμένον εις το όρος Οξέου [Πάρνηθα] μετά του υποκειμένου αυτώ μετοχίου του αγίου Νικολάου, προσέδραμον και ούτοι τω βασιλικώ ελέει και ανήγγειλαν τα κατ' αυτούς δεινά και τη ειδήσει και γνώμη και παρακλήσει των ενταύθα ευσεβών χριστιανών από της επαρχίας Αθηνών ηξιώθησαν του αυτού βασιλικού ελέους, ώσπερ και το του Πετράκη ιερόν μοναστήριον, προσηλώθη μέντοι αναποσπάστως τω αυτώ μοναστηρίω των Ασωμάτων και εγένετο μέλος αυτού αχώριστον και αναπόσπαστον κατά τα επιχορηγηθέντα αυτοίς βασιλικά έγγραφα και του ετέρου ιερού μοναστηρίου της αγίας Τριάδος κειμένου εις το όρος Οξέου μετά του μετοχίου αυτού του Αγίου Νικολάου των ήδη προσηλωθέντων και γενομένων μετοχίων αυτού [της Μον. Πετράκη] και πάντων των κινητών και ακινήτων μοναστηριακών πραγμάτων, των τε ήδη όντων και των εισέπειτα προσγενησαμένων αν, υπάρχωσι και λέγονται και παρά πάντων γινώσκονται ημέτερα πατριαρχικά, σταυροπηγιακά, ελεύθερα, αδούλωτα, ασύδοτα, ακαταπάτητα παρά παντός προσώπου ιερωμένου ή λαϊκού»¹⁷.

Στο φερμάνι που προηγήθηκε του Πατριαρχικού σιγγιλίου περιγράφεται η κτηματική περιουσία τόσο της μονής Πετράκη όσο και της Αγ. Τριάδας και μετοχίου.

Παρ' όλο που η μετάφραση του φερμανίου παρουσιάζει κενά, εν τούτοις θεωρείται ενδιαφέρον να μεταφερθεί το σχετικό απόσπασμα:

«..... το μοναστήριον το καλούμενον Ασωμάτων Κουκουπούλη..... εις το ειρημένον μοναστήριον υποκείμενον και καλούμενον Καρά Όζ [αγ. Τριάδας] και μεθ' όλων των οικοδομημάτων και δένδρων του μετοχίου του καλουμένου Μπαμπανί Γερεδοκάρ του κειμένου και οριζομένου εκ των τεσσάρων μερών από της δημοσίας οδού Μετοχίου οκτώ δωμάτια, δύο σταύλοι και δύο ελαιοτριβεία και οικία μεθ' όλων των περιεχομένων εν τω χωρίω γνωστών ορίων δύο δωμάτια,

εν ελαιοτιβείον, μια οικία προς συγκομιδήν των γεννημάτων του μοναστηρίου Ασωμάτων Κουκουπούλη δένδρα έτι τα κείμενα επί του όρους Οζά των ορίων της αυτής διοικήσεως και συνορευόμενα εκ των τεσσάρων μερών υπό των χωρίων Βαριμπόπι και Χασά, Αγία Τριάς και Άγιος Νικόλαος..... και δένδρα περιέχουσα μια οικία και γνωστών ορίων χωράφια εκατόν στρεμμάτων και άμπελος τεσσάρων στρεμμάτων κείμενα πλησίον της ειρηνένης οικίας και εν τη πεδιάδι του χωρίου Μενίβι..... μετόχιον περιέχον δύο δωμάτια και δύο σταύλους..... μια οικία και εκκλησία καλουμένη Αγία Παρασκευή και εις αγρός χωρών δύο κοιλών σπόρον..... αγρός, εις νερόμυλος και 70 ελαιόδενδρα»¹⁸.

Με τα στοιχεία που υπάρχουν προς το παρόν, δεν είναι δυνατόν να τοποθετηθούν στο χώρο τα περιουσιακά στοιχεία των δύο μοναστηριών διότι το παραπάνω φιλμάνι παρουσιάζει κενά στη μετάφραση. Σημειώνεται όμως ότι η μονή Πετράκη στην οποία υπάγονται στο εξής τα δύο μοναστήρια της Πάρνηθας (Αγ. Τριάδα και μετόχι), μετά την επανάσταση εξακολουθεί να έχει μετόχια στην περιφέρεια Μενιδίου τον Αγ. Νικόλαο (Αγία Σωτήρα σήμερα) με εκατό στρέμματα και ερειπωμένο νερόμυλο στο διπλανό ρέμα «Σουνά» και μέσα στο Μενίδι (πλατεία Αγ. Νικολάου σήμερα) στη θέση «Καλογέρια» όπως παλιά ονομαζόταν η τοποθεσία.

Οι πρόσοδοι λοιπόν των δύο μοναστηριών όπως περιγράφονται στο φιλμάνι ήταν σημαντικές αν υπολογιστούν τα κτήματα, υποστατικά, αλώνια, σπίτια, εκκλησίες, ελαιόδεντρα κ.λπ., ακόμα και τα μελίσσια και ζώα και ξυλεία που δεν περιγράφονται, ακόμα και από «χιονόλακκους» του δάσους Αγ. Τριάδας (Παλιοχώρι) που ενοικιάζαν τα μοναστήρια. Επειδή μάλιστα η Πάρνηθα ήταν το μόνο βουνό στην Αττική που μπορούσε με κατάλληλη προετοιμασία των χιονολάκκων να κρατήσει χιόνι στους θερινούς μήνες, η εκμετάλλευση ήταν πολύ προοδοφόρα τόσο που και η κοινότητα Μενιδίου νοίκιαζε σε Αθηναίους επιχειρηματίες χιονόλακκους στις ψηλές κορφές της Πάρνηθας¹⁹. Βλ. Α.Ε. 37

Θα φανεί ίσως περίεργο πώς ήταν δυνατόν να καλλιεργούν σιτηρά στην Πάρνηθα οι μοναχοί, όσο και οι κολίγες τους που κατ' ανάγκη χρησιμοποιούσαν με αμοιβαίο φυσικά όφελος. Έσπερναν κατά το μήνα Μάρτιο-Απρίλιο, ένα κατάλληλο είδος σταριού το λεγόμενο «διμήνι» που μέσα σε δύο-τρεις μήνες ήταν έτοιμο για θερισμό. Η ποικιλία αυτή του σταριού, γνωστή σε όλη την Ανατολή, έδινε καλό αλεύρι και νόστιμο ψωμί, αλλά το άχυρο θεωρούνταν βλαβερό για τα ζώα. Ο Γάλλος περιηγητής Sonnini de Manoncourt που επισκέφθηκε το 1777 την Ελλάδα γράφει σχετικά για το «διμήνι» και συνεχίζει:

«...Οι Έλληνες αλωνίζουν το σάρι με βόδια και γαϊδούρια. Ύστερα από το λίκνισμα, το αποθηκεύουν επί 40 έως 50 μέρες σε ειδικές τρύπες ανοιγμένες στη γή. Λένε πως έτσι διατηρείται καλύτερα και για πολύν καιρό κι' ότι δεν το προσβάλει η ψώρα»²⁰.

Σημειώνεται με την ευκαιρία ότι αλώνια έχουν επισημανθεί στην Πάρνηθα στο Παλιοχώρι, στο Πλατοβούνι ή Μαλιγγέρι (θέση «Πετράλωνα» όπου αργότερα η βίλα του δικτάτορα Παπαδόπουλου), στον Αγ. Γεώργιο στο Κεραμίδι, στο Μετόχι κ.α. Χτιστά μεγάλα κιούπια για αποθήκευση σιτηρών, βρίσκονται σε ανασκαφές ακόμα και σήμερα στο παλιό Μενίδι, στις όχθες του Κηφισού κ.α. Μια τεράστια δε κρύπτη (βάραθρο) δυτικά του Μετοχίου επισημάνθηκε σε ορειβατικές περιπλανήσεις πριν λίγα χρόνια.

Μετά την προσκόλλησή τους στη Μονή Πετράκη τα δύο μοναστήρια έπαψαν να έχουν αυτοτελή δράση. Το 1790 σε έγγραφο της Κοινότητας Αθηνών υπογράφει μεταξύ άλλων ο ηγούμενος Αγ. Τριάδας Μελέτιος.

Το 1803 μεγάλη πυρκαγιά κατέστρεψε ένα μεγάλο μέρος του δάσους της Πάρνηθας κατά τη μαρτυρία του William M. Leake Άγγλου περιηγητή. Ο ίδιος κάνει μια περιγραφή του τοπίου, ξεκινώντας από το Μενίδι με τη συνοδεία του ηγούμενου το 1806. «..... Σε μιας ώρας πορεία απ' το Μενίδι φτάσαμε στον Αγ. Νικόλαο. Είναι μικρό μετόχι εξάρτημα του Μοναστηριού Αγ. Τριάδας το οποίο βρίσκεται στο μέσον απ' αυτό και της κορυφής της Πάρνηθας, σε κοιλάδα μ' άφθονες πηγές μέσα στον ίσκιο από καρυδιές και καστανιές. Το μοναστήρι [μετόχι] πανηγυρίζει τον Άγιο Νικόλαο το Μάη με επισκέπτες απ' την πόλη.

Στον Άγιο Νικόλαο κατέλυσα στο κελί ενός καλογέρου μικρό μεν, αλλ' έχει ταβάνι πάτωμα και φωτογωνιά [τζάκι].»

Συνεχίζοντας προς το μοναστήρι της Αγ. Τριάδας ο Leake περιγράφει:

«..... Ρυάκια και πράσινες χαραδρίτσες παρουσιάζονται μεταξύ των ελάτων κι εδώ κι εκεί μικροί χώροι καλλιεργημένοι με σιτηρά. Μ' αυτές μονάχα τις εξαιρέσεις ολόκληρο το βουνό καλύπτεται με δάση και παρέχει ανεξάντλητα εφόδια ξυλείας στους Αθηναίους. Στην επεξεργασία των σανιδιών οφείλω την κάθοδο του βουνού καβάλα με δρόμο υποφερτό»²¹.

Μετόχια της μονής Ασωμάτων (Πετράκη), τα δυο μοναστήρια, από το 1796, συνέχισαν τη δραστηριότητα στο χώρο τους και τις σχέσεις τους με άλλα πλησιέστερα.

Τρία μνημειακά έγγραφα (1809 – 1811) αναφέρονται σ' ένα σπάνιο για την εποχή συνεταιρισμό της μονής Αγ. Τριάδας, με τη μονή Αγ. Ιωάννη Θεολόγου που ήταν στο δρόμο μεταξύ Λιοσίων – Χασιάς.

Το πρώτο απ' αυτά είναι νοταριακό (συμβολαιογραφικό) σε αντίγραφο, η εγκυρότητα του οποίου όμως είναι αναμφισβήτητη διότι προέρχεται από

Κρατική Αρχειακή πηγή και το περιεχόμενό του επαληθεύεται από 2 ταπιά τουρκικά, που επικυρώνουν στην ουσία τη δικαιοπραξία. Τα ταπιά αυτά έχουν επίσημα μεταφρασθεί και προέρχονται από το ίδιο Κρατικό Αρχείο. Παρατίθεται το νοταριακό έγγραφο αυτούσιο ως μοναδικό ιστορικό ντοκουμέντο της εποχής:

«Αλήμπασια Ομεράμπασια Ασάν Μπασιά
τοπιτζής Κάτζαλη διακαντάρη.

1811 Οκτωβρίου 23 Αθήνα

Την σήμερον εσυμφώνησαν ο πανοσιώτατος ηγούμενος του μοναστηρίου του Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου Χασιάς Παπάς κυρ Σεραφείμ, με τον πανοσιώτατον ηγούμενον της Αγίας Τριάδος Χατζήν Παπάν Ιωσήφ, ότι τα όσα χωράφια, οσπίτι, χάλασμα και αλώνι, όπου ευρίσκονται εις το Ριμένι, ήμερα και άγρια του μοναστηρίου του Αγίου Ιωάννου Θεολόγου τα έβαλε κάτω ο ρηθείς ηγούμενος κυρ Σεραφείμ, δια να τα έχουν μαζικά, αγροικούμενα από του νυν και εις το εξής υποστατικά αγνώριστα των άνωθεν δύο μοναστηρίων, του Αγίου Ιωάννου λέγω και της Αγίας Τριάδος.

Έβαλεν ακόμα και ο ηγούμενος Χατζή Ιωσήφ δύο κομμάτια χωράφια του μοναστηρίου του, όπου ευρίσκονται και αυτά εκεί εις το Ριμένι εις το Παλαιοχώρι, τα έβαλε και εκείνος αυτά τα δύο κομμάτια και τα έκαμαν του ενός μοναστηριού και του άλλου όλα αγνώριστα.

Διά δε την ποσότητα την πολλήν οπού κάνουν τα χωράφια του Αγίου Ιωάννου, του εμέτρησεν ο ηγούμενος κυρ Χατζή παπά Ιωσήφ του ηγουμένου κυρ Σεραφείμ και μετρητά γρόσια διακόσια πενήντα νο γρ.250, τα οποία τα έλαβε σώα ο ηγούμενος κυρ Σεραφείμ και θέλει δώσει ταπί προληπτικά του ηγουμένου Χατζή Ιωσήφ, παρρά του Σπαϊ του τόπου εκείνου, με εδικόν του έξοδον και καθώς εσυμφώνησαν.

Αυτά δε τα χωράφια λοιπόν με το να αγροικώνται από του νυν και εις το εξής των άνωθεν δυο μοναστηρίων υποστατικά, αγνώριστα, υπόσχονται να τα δουλεύουν και μαζικώς(;) τους να σπέρνουν ομού αγνώριστα, να θερίζουν, να αλωνίζουν ομού, σπόρους να τους βάνουν μαζικώς και να μοιράζουν είτε ήθελε δίδει ο Θεός εξ' ίσων και η τοιαύτη συμφωνία αγροικάται λοιπόν έως ου είναι και τα δύο μέρη ευχαριστημένα, [εν] δε καιροίς θελήσουν να χαλάσουν την συμφωνίαν της συντροφίας εις το να τα έχουν αγνώριστα, να έχουν πλέον να μοιράζουν όλοι τον τόπον αυτόν ήμερον και άγριον, οπού οφείλουν να τον μοιράζουν εις την μέσην άνευ τινός εναντιότητος.

Και δια το αληθές έγινε το παρόν εις ασφάλειαν.

Προσέτι φανερώνομεν, ότι το μοναστήριον της Αγίας Τριάδος έχει ξεχωριστά εις τον αυτόν τόπον Ριμένι και έτερα χωράφια όπου τα έχει ταπισμένα ο αυτός

ηγούμενος Χατζή Ιωσήφ και το οσπίτι και αλώνι εις τοποθεσίαν Τουρτούλιες, αυτός ο τόπος είναι έξωθεν των άνωθεν χωραφίων και αγροικάται ξεχωριστά ο τόπος αυτός του μοναστηρίου της Αγίας Τριάδος μην έχοντας να κάμη μερίδιον από αυτόν του Αγίου Ιωάννου το μοναστήριον.

Ηγούμενος Σεραφείμ του Αγιάνη Θεολόγου Χασιάς βεβαιώνω

Χ' Γκιαννάκος Παππαστόλεος μαρτυρώ

Χ' Μιχάλης Λιανοσταφίδας μαρτυρώ

Γιάννης Στάμος μαρτυρώ

Κυριάκος Δημάσκος μαρτυρώ

Παναγιώτης Τριβέλας μαρτυρώ

Αντώνιος Καρόρης Νοτάριος μαρτυρώ»²².

Αρκετά εύγλωττο το συμφωνητικό του συνεταιρισμού, θεωρείται «γραπτό μνημείο», της εποχής Τουρκοκρατίας, δέκα χρόνια πριν την Επανάσταση. Προσυπογράφεται για την εγκυρότητά του από τρεις Τούρκους της Αθήνας, από δυο Αθηναίους, ένα Χασιώτη, δυο Μενιδιάτες και τέλος από το γνωστό Νοτάριο (συμβολαιογράφο) της Αθήνας Αντώνιο Καρόρη.

Εκτός από τη χαρακτηριστική ιδιομορφία του λόγου, ανοίγει μπροστά μας διαβάζοντάς το, το σκηνικό της μυστηριακής τοποθεσίας «Ρουμάνι» (όπως είναι γνωστή σήμερα) της Πάρνηθας, μιας κυριολεκτικά απρόσιτης από το Νοτιά μεγάλης περιοχής, που ορίζεται Βόρεια από το «Μαυρόρεμα» (βλ. ΑΕ 34, 36), Ν.Ανατολικά από το ρέμα «Ποντιάς» ή «Μεγάλο ρέμα», Δυτικά από το ρέμα της «Γκούρας» και από το Νοτιά, από τη συμβολή των δύο ρεμάτων.

Λίγο κάτω από τη συμβολή, στην ανατολική όχθη του ρεματος Γκούρας υπάρχει το σπήλαιο του Θεού των δασών Πάνα, όπου λατρευτικός χώρος κατά τους προϊστορικούς αλλά και τους παλαιοχριστιανικούς χρόνους. Μέσα στο μεγάλο αυτό χώρο, δασωμένο στα ψηλά από έλατα και χαμηλότερα από πεύκα, δεσπόζει η κορυφή «Μαλιγγέρι», ή «Πλατοβούνι» και χαμηλότερα το «Παλιοχώρι» όπου παλαιός οικισμός. Αναφέρει σχετικά ο Π. Α. Βαλάκης:

«..... Ο οικισμός ήτο 500 μ. μακρότερον από την πηγή Ρουμάνι, εις θέσιν ονομαζομένην Παλαιοχώρι, μικραί ανασκαφαί απεκάλυψαν εδώ Βυζαντινούς τοίχους και πολυάριθμα όστρακα, μερικά των οποίων φέρουν κιτρινωπά ναλώματα. Εις τα ερείπια της εκκλησίας της Αγ. Παρασκευής είναι μαρμαρίνοι κίονες αράβδωτοι οίτινες μόνον δι' αμαξιτού δρόμον ηδύναντο να μετακομισθούν εκεί»²³.

Η εκκλησία της Αγ. Παρασκευής ανοικοδομήθηκε εκ θεμελίων σχεδόν με τσιμεντόλιθους πριν 20 περίπου χρόνια από τους Χασιώτες. Την ίδια εκκλησία ο kaupert το 1878-9 στο χάρτη της Αττικής τη σημειώνει ως εκκλησία του Αγ. Νικολάου ερειπωμένη.

Ελεύθερο τρέχει και σήμερα το άφθονο νερό της «Γαΐδουρόβρουσης» ενώ το νερό της πηγής «Ρουμάνι» διοχετεύεται στο υδραγωγείο Χασιάς από χρόνια. Σημειώνουμε δύο ακόμα πηγές στο χώρο, την πηγή «Κατσιγιάννη», και την πηγή στη θέση «Καλύβα Καλογήρου» τις οποίες σημειώνει και ο Kaupert στο χάρτη του. Και βέβαια το νερό είναι συμβατό με την ανθρωπινή παρουσία.

Σ' αυτόν λοιπόν το χώρο που λέγεται «Ριμένι» ή «Ρημένη» ή «Ρουμάνι», δεσπόζει από αιώνες, η παρουσία και δραστηριότητα των δύο μοναστηριών, από την Βυζαντινή ακόμα εποχή όπως απέδειξαν οι πρόχειρες ανασκαφές των αρχών του 20^{ου} αιώνα. Μακριά από τους πειρατές που λυμαίνονταν την Αττική και τα παράλια της²⁴, μακριά από την Τουρκική εξουσία, χαίρονταν τον αέρα του βουνού και της λευτεριάς οι καλόγηροι και οι κολίγες τους από Χασιά και Μενίδι. Έσπερναν όπως προαναφέρθηκε ένα κατάλληλο για τα ορεινά είδος σταριού το «διμήνι» και σε δύο μήνες θέριζαν και αλώνιζαν στα κοντινά αλώνια.

Σήμερα ένα μεγάλο μέρος της περιοχής «Ρουμάνι» περιλαμβάνεται στο πυρήνα του Εθνικού δρυμού Πάρνηθας, ενώ το πούσι των πεύκων σκεπάζει τα επιφανειακά ευρήματα των αρχαιολόγων. Σιωπή και λησμονιά σκεπάζει ότι έμεινε από το παρελθόν.

Στην επανάσταση του '21 οι καλόγηροι των δύο μοναστηριών βρέθηκαν στο πλευρό των επαναστατών. Στενές και αδελφικές ήσαν οι σχέσεις τους με τα κοντινά χωριά και ιδιαίτερα με το Μενίδι και τους βλαχοποιημένες της Πάρνηθας (Ντράσιζας, Σαλονίκης, Λομικού, Μόλας) που αποδεδειγμένα στρατεύτηκαν για τη λευτεριά, και τάχθηκαν κι αυτοί στον αγώνα.

Ο Αναγνώστης Κιουρκατιώτης, οπλαρχηγός των Μενιδιατών, ήταν αυτός που τους ξεσήκωσε. Έχοντας τα μελίσσια του στο Μετόχι και την εμπιστοσύνη των βλαχοποιημένων, (βλ. & Σημείωση στο Α.Ε. 29), βρισκόταν καθημερινά στο χώρο της Πάρνηθας και ήταν εύκολο το συνωμοτικό του έργο.

Ανάμεσα στους επαναστάτες που απελευθέρωσαν την Αθήνα στις 25 Απριλίου 1821 σημειώνεται από ξένους περιηγητές, ότι ήταν και ιερωμένοι (παπάδες και καλόγηροι) των γύρω χωριών και φυσικά της Πάρνηθας, αρματομένοι και στολισμένοι με τα εκκλησιαστικά τους διακριτικά. Οι Τούρκοι δεν το συγχώρησαν αυτό, όπως θα φανεί στη συνέχεια.

Στις 20 Ιουλίου 1821 έφτασαν στην Αθήνα με 1.800 άνδρες ο Ομέρ Βρυώνης και ο Ομέρ πασάς της Καρύστου, σε βοήθεια των αποκλεισμένων ομοεθνών τους στην Ακρόπολη. Το δρομολόγιο που ακολούθησαν ήταν μέσω Μαλακάσας – Αγ. Μερκουρίου – Μενιδίου. Βρήκαν την Αθήνα έρημη και

την κατέστρεψαν, άρχισαν έπειτα τις επιδρομές στα χωριά της Αττικής, «..... τους αιχμαλώτους, γεροβοσκούς, καλογήρους, γυναίκες και παιδιά, κατακομάτιαζαν στις πλατείες ή στο κατώφλι του σπιτιού τους»²⁵. Κατά τη μαρτυρία του Γάλλου τουρκόφιλου και αρχαιοκάπηλου προξένου στην Αθήνα Fauvel, όσους Αθηναίους συνέλαβαν τους οδήγησαν στα σφαγεία της πόλης και τους έσφαξαν σαν πρόβατα²⁶!

Ένας Άγγλος περιηγητής κληρικός ο G. Waddington, που βρέθηκε στην περιοχή της Αθήνας το 1824 και συνέλεξε πληροφορίες και περιηγήθηκε την ύπαιθρο γράφει μεταξύ άλλων: «..... Εις τας καθημερινάς ιππασίας μου εις τα γύρω βουνά και χωριά (της Αθήνας), δεν παρατηρώ τίποτε άλλο εμμή κακοδαιμονίαν και πενίαν. Τα χωριά είναι καμμένα και εγκαταλελειμμένα εν μέρει, οι χωρικοί ευγενείς αλλά φιλύποπτοι. Τα μοναστήρια εγκαταλελειμμένα και κατεστραμμένα»²⁷.

Θεωρείται σίγουρο ότι με την κάθοδο του Ομέρ Βρυώνη το 1821 οι Τούρκοι κατέστρεψαν καίγοντας και τα δύο μοναστήρια. Το μετόχι με τις σημαντικές του εγκαταστάσεις, υποστατικά, εκκλησίες κ.λπ., έκτοτε αναφέρεται ως «ερείπωμένο». Σήμερα πρέπει να ψάξει κανείς για να διακρίνει ίχνη από τα οικήματα του μοναστηριού, ενώ οι δύο εκκλησίες του (Αγ. Νικόλαος και Προφήτης Ηλίας) σώζονταν ανακαινισμένες κατ' επανάληψη, μέχρι το σεισμό του 1999 που έπληξε σχεδόν ανεπανόρθωτα την εκκλησία του Αγ. Νικολάου.

Το ίδιο μπορεί να υποστηριχθεί και για το μοναστήρι της Αγ. Τριάδας, το καθολικό του οποίου έχει δεχθεί από τότε τουλάχιστον δύο ανακαινίσεις ενώ οι λοιπές εγκαταστάσεις του εξαφανίστηκαν και σήμερα μόνο ελάχιστα ίχνη θεμελίων τους διακρίνονται.

Αιτίες της καταστροφής των μοναστηριών ήταν το μίσος των Τούρκων. Η εξαφάνιση των οικημάτων των μοναστηριών έγινε για να μην καταστούν καταφύγια των επαναστατών στο εξής.

Και όμως οι χωρικοί εξακολουθούσαν να έχουν καταφύγιο την Πάρνηθα, ασφάλιζαν εκεί τα γεννήματά τους και τα γυναικόπαιδα κατά τα επόμενα χρόνια, σύμφωνα με ιστορικές καταγραφές. Οι ίδιοι ακολουθούσαν τα άτακτα Ελληνικά σώματα και τους ντόπιους οπλαρχηγούς, κατά τη διάρκεια των Τουρκικών επιδρομών από Εύβοια, τους καλοκαιρινούς ιδιαίτερα μήνες (εποχή συγκομιδής σιτηρών). Από ένα «πιστοποιητικό» υπηρεσιών στον Αγώνα, του Μενιδιάτη Αναστ. Κότου πληροφορείται κανείς ότι στη γειτονική του μετοχίου, Βαρυμπόμπη, το 1826 έγινε μάχη. «..... ερχομένου του Κιουτάγια (Μεχμέτ Ρεσίτ πασά ή Κιουταχή) συνηκολούθησε (ο Αν. Κότος) με τους

άλλους συνενωθέντας με τα Ελληνικά στρατεύματα, εις μάχην Βαρυμπομπίου, συνελήφθη ο ειρημένος Αναστάσιος από τους εχθρούς αιχμάλωτος, απελευθερωθείς αύθις συνενώθη και συνηγωνίζετο ειλικρινώς και με ενθουσιασμόν.....»²⁸.

Σημειώνεται ότι ο ηγούμενος Χ'ΐωσήφ που αναφέρεται το 1811 στο συνεταιριστικό με τον Σεραφείμ (ηγούμενο του μοναστηριού Αγ. Ιωάννη) εξακολουθούσε να ηγουμενεύει την Άνοιξη του 1831 και να υπογράφει: Χ'ηγούμενος Τριαδίτης Ιωσήφ. Αυτό βέβαια δεν σημαίνει ότι στα δύσκολα χρόνια της Επανάστασης το μοναστήρι της Αγ. Τριάδας λειτουργούσε. Οι μοναχοί των μοναστηριών είχαν καταφύγει στα κοντινά νησιά από το φόβο των Τούρκων όπως από διάφορα ιστορικά ντοκουμέντα είναι γνωστό.

Το Μάη του 1833 ένα μήνα μετά την απελευθέρωση της Αττικής, ο Γερμανός αρχαιολόγος Λουνδοβίκος Ρος, σε μια από τις περιηγήσεις του στην Αττική, πέρασε από το Μενίδι ανεβαίνοντας στην Πάρνηθα και γράφει μεταξὺ άλλων: «Από το Μενίδι ανηφορίσαμε επί μια ώρα και ένα τέταρτο, μια μαλακή ανωφέρεια ως τους πραγματικούς πρόποδες του βουνού, όπου κοντά σε μια ωραία πηγή με δροσερό νερό²⁹, αρκετά ψηλά απ' τον κάμπο, βρίσκεται ένα κατεστραμμένο Μετόχι του Αγίου Νικολάου, Αρχαία κατάλοιπα, ωστόσο, δεν υπήρχαν πιά εδώ, εκτός από μερικούς επιτάφιους λίθους στην εκκλησία, που όμως θα μπορούσαν να έχουν μεταφερθεί από κάτω. Το επόμενο πρωί, πριν την ανατολή του ηλίου, παίρνοντας έναν οδηγό από το Μενίδι, τραβάμε απάνω στο βουνό. Σχηματίζει, πάνω απ' το Μετόχι, ένα απότομο τοίχωμα απ' όπου, ωστόσο, ένας αρκετά βατός δρόμος, ανοιγμένος από τα υποζύγια των ξυλοκόπων, τραβά προς τ' απάνω, σε απότομη ανηφόρα.

Οι νότιες πλαγιές της Πάρνηθας, οι στραμμένες προς τον κάμπο της Αττικής, είναι εν μέρει σκεπασμένες με χαμηλά πεύκα και εν μέρει παρουσιάζουν γιμνά ποικιλόχρωμα βραχώδη επίπεδα, που δίνουν στο βουνό, κοιταγμένο απ' την Αθήνα, κάτω απ' το φως του ήλιου, μια λαμπρότητα χρωμάτων που δεν μπορεί να περιγραφεί με λόγια.

Ύστερα από μια ώρα και μισή είχαμε φτάσει στην παρυφή του βουνίσιου τοιχώματος Οι μικροί κάμποι, ανάμεσα στις δασωμένες εκτάσεις, έχουν μια ωραία, σχεδόν βορείων κλιμάτων, χλόη. Μερικά χωράφια ανήκουν στο μοναστήρι της Αγίας Τριάδας, που βρίσκεται δεξιά απ' το δρόμο μας ανάμεσα στα βουνά.

Όλη αυτή η έκταση του βουνού λέγεται «ξερολιβάδι». Μια πλούσια πηγή, με θεραπευτικές δήθεν ιδιότητες, στη βόρεια άκρη του, ονομάζεται Παλαιοχώρι³⁰. Το όνομα αυτό αναφέρεται σε ένα αρχαίο τόπο, απ' τον οποίο δεν βρήκα ωστόσο κανένα ίχνος.....»³¹.

Κατά τα επόμενα χρόνια η Μονή Πετράκη στην οποία ανήκουν όπως προ-

αναφέρθηκε τα δύο μοναστήρια, εκμεταλλευόταν τις εκτάσεις της Πάρνηθας που της ανήκαν. Συγκεκριμένα ενοικίαζε το δικαίωμα εκμετάλλευσης των χιονολάγκων στο Παλαιοχώρι, που αναφέρει ο Ρος, ενοικίαζε το δικαίωμα ρητινοσυλλογής του πευκοδάσους του Μετόχιου, έκανε υλοτομίες και τέλος ενοικίαζε στους βλαχοποιμένες μεγάλες εκτάσεις για βοσκή των κοπαδιών τους³².

Παρατίθεται ένα σύντομο ιστορικό των μοναστηριακών εκτάσεων Πάρνηθας (Αγ. Τριάδας της μονής Πετράκη) όπως διαμορφώθηκε στον 20ο αιώνα.

1. Το 1917 απαλλοτριώθηκαν αναγκαστικά 2.200 στρέμ. υπέρ του νοσοκομείου Γεωργ. Σταύρου και Γεωργ. Φούγκ (παράρτημα του θεραπευτηρίου Ευαγγελισμός) για την ίδρυση Σανατορίου απόρων φυματικών (Ν. 920/28/9/1917). Όρια της απαλλοτριωθείσας έκτασης: Κορυφή Κυράς (Μάλι Ζώνια), Κορυφή Αέρας (Λ.Υ.Σ.Ε.), Ρέμα Αγ. Τριάδας, Ο.Τ.Ε., Παλιοχώρι, Κορυφή Κυράς.

2. Το έτος 1933 αναγνωρίστηκε η Ι. Μ. Πετράκη, κύριος του δάσους που ορίζεται από : Μετόχι, Ρέμα Χούνη, Σκίπιζα, Πλατάνα, Αυχένas Πανός ή Κιάφα Πλατάνα, Ρέμα Παλαιοχωρίου, Κορυφή Κυράς ή Μάλι Ζώνια, Ρέμα Αγ. Γεωργίου, Μετόχι. Απόφαση 25/1933 του Διοικητικού δικαστηρίου του Υπουργείου Γεωργίας. (Βλ. Α.Ε. 39).

3. Το έτος 1956 επιτάσσεται έκταση 27 στρεμ. για τις ανάγκες του Ο.Τ.Ε. (κτίριο λίγο ανατολικότερα της Αγ. Τριάδας) από ιδιοκτησία Σανατορίου.

4. Το έτος 1958 ο Ε.Ο.Τ. αγόρασε από Ι. Μ. Πετράκη έκταση 850 στρεμ. στη θέση Μαυροβούνι (MONT PARNES).

5. Το έτος 1960 ο ΕΟΤ αγόρασε ολόκληρη την έκταση ιδιοκτησίας του νοσοκομείου Γ. Σταύρου και Γ. Φούγκ. (Σανατόριο).

6. Το έτος 1961 ιδρύεται ο «Εθνικός Δρυμός Πάρνηθος», με κεντρικό πυρήνα 38.000 στρέμ. γύρω από τις ψηλές κορφές.

7. Το έτος 1962 το Δημόσιο αγόρασε από τον Ο.Δ.Ε.Π. (Ι.Μ.Πετράκη) τμήμα της αναγνωρισθείσας ως άνω έκτασης 10.500 στρεμ. περίπου για τις ανάγκες του Δρυμού, πλην της πεδινής στο Μετόχι δασικής έκτασης 930 περ. στρεμμάτων.

Σημειώνεται επιπρόσθετα, ότι κατά την τελευταία δικτατορία η Ι. Μ. Πετράκη υπέβαλε σχεδιαγράμματα της έκτασης των 930 στρεμ. στο Υπουρ. Γεωργίας, ζητώντας την έγκριση για πολεοδόμηση της περιοχής (άδεια κατάρτησης) συμβιβαζόμενη με τους Μενιδιάτες μικροκαταπατητές και προβλέποντας δρόμους λεωφόρους κ.λπ.

Η απάντηση του Υπουργείου ήταν αρνητική. Απαγόρευσε την οικοπεδοποίηση και έκλεισε την όρεξη των πολεοδόμων και λοιπών ενδιαφερομένων. Έτσι φαίνεται ότι η ωραιότερη αυτή περιοχή της Αττικής θα μείνει δάσος για πάντα.

Για τα δύο ιστορικά μοναστήρια έχει γράψει ο Δ. Καμπούρογλους σχετικά, τόσο στην «Ιστορία των Αθηναίων» όσο και στον «Αναδρομάρη της Αττικής»³³. Το σημαντικότερο που προσάγει στις μάλλον ρομαντικές αναφορές του, είναι η άδεια επισκευής της Αγ. Τριάδας όπως προαναφέρθηκε. Σημαντικά ωστόσο έγγραφα της Τουρκοκρατίας που αφορούν τα μοναστήρια δημοσιεύει στα «Μνημεία» όπως προαναφέρθηκε.

Το 1920 στον «Αναδρομάρη της Αττικής» γράφει ο Δ. Καμπούρογλους για την Αγ. Τριάδα ή «Μοναστήρι της Καρυδιάς»:

«..... Μέσα εις πυκνόν από έλατα δάσος και παρά την σκιάν πελωρίας καρυδιάς της οποίας τας ρίζας ποτίζει άφθονον Αγίασμα, ευρίσκεται χωμένον το Μοναστήρι της Αγίας Τριάδος, έρημον και ερειπωμένον Μέχρι προ ολίγων ετών, το μόνον μέσον μεταβάσεως εκεί ήσαν τα άλογα των χιονάδων, ειδικού εμπορίου, το οποίον εξηφάνισαν τα παγοποιεία των Αθηνών Ένα δίπτυχον της Μονής μνημονεύει ακόμη τον Κυπριανόν, τον Γαβριήλ, τον Διονύσιον, τον Νεκτάριον, τον Νικόδημον. Κάπου αλλού πάλιν συναντήσαμεν το όνομα του Μελετίου τελευταίου ανεξαρτήτου ηγουμένου του 1790.....»³⁴.

Εντυπωσιάζει το γεγονός ότι το μοναστήρι της Αγ. Τριάδας και το μετόχι του, ενώ επί Τουρκοκρατίας παρ' όλες τις αντιξοότητες και διωγμούς, υπήρχαν είχαν μοναχούς και σημαντική δραστηριότητα, μετά την απελευθέρωση παρήκμασαν και τελικά εγκαταλείφθηκαν, και γεννάται το ερώτημα, γιατί; Η απάντηση είναι: ο φόβος των ληστών. Αρκετά έχουν γραφεί για το θέμα αυτό, που βεβαιώνουν την υπαρκτή για τον 19ο αιώνα απειλή από διάφορες ληστρικές συμμορίες, απειλή που υπήρχε και κατά τους προηγούμενους ακόμη αιώνες αλλά με άλλη μορφή³⁵. Αν προστεθεί ακόμη το γεγονός ότι μετά την απελευθέρωση οι άνθρωποι άφησαν τα βουνά και κατέβηκαν στους κάμπους όπου χώρος πολύς υπήρχε για τις γεωργικές δραστηριότητες, δίδεται μια πειστική εξήγηση του φαινομένου.

Θα παρατεθούν στη συνέχεια αποσπάσματα από τις καταγραφές του Αν. Ορλάνδου για τα δύο μοναστήρια, που έγιναν το 1933:

«Άγιος Νικόλαος ναός εκτισμένος δια κοινής τοιχοποιίας, είναι μονόκλιτος καμαροσκέπαστος βασιλική, καταλήγουσα εξωτερικώς εις ημιεξαγωνικήν αφίδα ιερού. Η καμάρα φέρει εσωτερικώς εν τω μέσω του μήκους της ενισχυτικόν τόξον.

Δυτικώς του ναού προσετέθη αργότερον ξυλόστεγος νάρθηξ.

Ανωθεν της εισόδου του κυρίως ναού υπάρχει κόγχη, ήτις θα έφερεν άλλοτε την εικόνα του Αγίου. Πέριξ της κόγχης ταύτης σώζονται πλείονες κοιλότητες δια «ρόδια» πινάκια. Εν τω εσωτερικῷ υπάρχουσι τοιχογραφίαι του 17ου αιώνος. Εἰς το κάτω μέρος των ενδυμάτων των ἐν τῇ κόγχῃ του ιεροῦ εικονιζομένων ιεραρχῶν υπάρχει γεγραμμένη δια λευκοῦ χρώματος ἡ ἐπιγραφή «Δέησις του δούλου του Θεοῦ [Να]θαναήλ ιερομονάχου» ἐν δε τῇ στρώσῃ του ἐδάφους υπάρχει ἡ ἀρχαία ἐπιτύμβιος ἐπιγραφή «Σωστράτη Φα[λ]ά[ρ]ου Αχαρνέως Θυγάτηρ. Χρονολογία 17ου αἰῶνος».

«Προφήτης Ηλίας: Ευρίσκεται πλησίον του Αγίου Νικολάου. Είναι μικρά (4,50 X 7,00) μονόκλιτος, καμαροσκέπαστος βασιλική μεθ' ἡμιεξαγωνικῆς ἀψίδος ιεροῦ».

«Αγ. Τριάς Ο σωζόμενος ναός ἀπετέλει ποτε το καθολικόν μικρᾶς μονῆς, ἧς σώζονται εἰσέτι λείψανα του περιβόλου καὶ των κελλίων Ο ναός εἶναι του τύπου των μονοκλίτων σταυρεπίστεγων μετὰ νάρθηκος. Εσωτερικῶς, κάτωθεν των κατὰ μήκος κυλίδρων, υπάρχουσι τυφλά διακοσμητικά τόξα. Πρὸ της εισόδου, του νάρθηκος υπάρχει μικρόν καμαρωτόν πρόπυλον. Αἱ κατὰ τὴν νοτίαν πλευράν ἐξωτερικαὶ ἀντηρίδες κατασκευάσθησαν αργότερον πρὸς υποστήριξιν του ἐκ της ὠθήσεως του θόλου κινδυνεύοντος μακροῦ τοίχου. Εσωτερικῶς διαφαίνονται λείψανα τοιχογραφιών. Χρονολογία 16ου ἢ 17ου αἰῶνος»³⁶.

Οἱ χρονολογήσεις του Ἀν. Ορλάνδου βέβαια δεν εἶναι ἀρκετές γιὰ νὰ καταγράψουν τὴν παμπάλαια ὅπως διαπιστώθηκε ἱστορία των δύο μοναστηριῶν. Οἱ ἀνακαινίσεις καὶ οἱ νεότερες τοιχογραφίες δεν δίνουν στον Ορλάνδο σαφὴ στοιχεῖα τῆς ἀποδεδειγμένης ἱστορικᾶς παλαιότητος των, ἐνῶ ἡ τελευταία ἀνακοίνωση των Βυζαντινολόγων τῆς Α' Εφορείας που προαναφέρθηκε ὀριστικοποιεῖ τὴ χρονολόγηση του καθολικοῦ τῆς Αγ. Τριάδας στὴ Βυζαντινὴ περίοδο³⁷.

Τὸ 1912 ἀρχισε νὰ κατασκευάζεται με ἐξόδα του νοσοκομείου «Εὐαγγελισμός» ὁ γνωστός «δρόμος τῆς Πάρνηθας» ὁ ὁποῖος ἀρχίζε ἀπὸ τὸ Μετόχι καὶ με 12 κλειστὲς στροφές (φουρκέτες) ἐφτανε μέχρι τὴν Αγ. Τριάδα. Προηγουμένως στὸ ἴδιο πετρώδες ἀλλὰ δασωμένο ἀντέρισμα ἀνέβαινε ἓνας ἡμιονικός δρόμος γιὰ τοὺς ξυλοκόπους, ἀρκετὰ δύσβατος.

Τὸ 1917 ἀπαλλοτριώθηκε, ὅπως ἀναφέρθηκε, ἀπὸ τὸ ἴδιο νοσοκομεῖο, ἡ ἐκταση των 2.200 στρεμ. κοντὰ στὴν Αγ. Τριάδα, γιὰ ἰδρυση Σανατορίου ἀπόρων φυματικῶν.

Ήταν η εποχή έξαρσης της φυματίωσης και το υγειϊνό περιβάλλον της Πάρνηθας και του ελατοδάσους ευνοούσε την ανέγερση του Σανατορίου. Το 1926-7 ένας χάρτης του «Οδοιπορικού Συνδέσμου» απεικόνιζε το δρόμο της Πάρνηθας να έχει φτάσει στην προτελευταία στροφή, έχοντας προφανώς σταματήσει η πολυδάπανη κατασκευή του ελείψει χρημάτων. Συνεχίστηκε όμως με κρατική επιχορήγηση ως απόλυτα αναγκαίος και αποπερατώθηκε το 1930 οπότε άρχισε η συγκοινωνία με αυτοκίνητα και στη συνέχεια με εικοσαθέσια λεωφορεία. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι επισκέπτες θαύμαζαν ανεβαίνοντας με τα συγκοινωνιακά μέσα τον τελειωμένο δρόμο, στις δυο τελευταίες αριστερές στροφές, ζωγραφισμένα πάνω στο βραχώδες πρανές από έναν λαϊκό μάστορα-καλλιτέχνη, τον «τσολιά» και τη «γοργόνα» αντίστοιχα. Σήμερα, οι διαπλατύνσεις του δρόμου τα έχουν εξαφανίσει, έμειναν μόνο οι ονομασίες των στροφών.

Τότε άρχισε να υπολειτουργεί το έρημο παλιό μοναστήρι της Αγ. Τριάδας. Λίγα χρόνια νωρίτερα, ο Δ. Καμπούρογλους το είχε βρει εγκαταλελειμμένο και το σημαντικό του μοναστηριού πεταμένο στο διπλανό ρέμα.

Αναβίωσε και το παλιό πανηγύρι Αγίας Τριάδας (επόμενη της Πεντηκοστής) και μια δεύτερη γιορτή κατά τον Δεκαπενταύγουστο. Πλήθος κόσμου συμμετείχε στις πανηγυρικές αυτές εκδηλώσεις. Εκτός από τους ποιμένες Σαρακατσάνους που ζούσαν εκεί οικογενειακώς τα καλοκαίρια σε πρόχειρες καλύβες, συμμετείχαν και οι επισκέπτες του Σανατορίου, οι πολυάριθμοι παραθεριστές, οι νερουλάδες και οι αγωγιάτες καθώς και κάτοικοι από τα γύρω χωριά και την Αθήνα. Η Αγ. Τριάδα ήταν το επίκεντρο αυτών των πανηγυρικών εκδηλώσεων.

Ο μεγάλος πόλεμος του '40 ανέστειλε τα πανηγύρια. Οι Γερμανοί είχαν εγκαταστήσει φυλάκειο ελέγχου στο Μετόχι για τον φόβο των ανταρτών και ο κάθε Μενιδιάτης ξυλοκόπος που περνούσε με τα φορτωμένα υποζύγιά του, άφηνε τον καθορισμένο «φόρο» σε καυσόξυλα εκεί. Τα πανηγύρια σταμάτησαν καθώς η πείνα, η σκλαβιά και ο θάνατος κυριαρχούσαν.

Τα δευτερεύοντα κτίσματα του παλιού μοναστηριού είχαν εντελώς ερειπωθεί. Μετά τον πόλεμο καθαρίστηκαν τα ερείπια και έγινε κάποια συντήρηση του καθολικού του παλιού μοναστηριού.

Το 1971-72 έγινε και πάλι ανακαίνιση του Ι. Ναού Αγίας Τριάδας.

Στην έκθεσή του ο επιβλέπων αρχιτέκτων-μηχανικός κ. Ι. Ν. Βεντουράκης της 29/10/1972 σημειώνει ότι: «Αντικαταστάθηκε η στέγη, ξηλώθηκαν τα εξωτερικά επιχρίσματα του ναού, καθώς και το δάπεδο του ναού και προνάου και στρώθηκαν με παλιές μαρμάρινες πλάκες ληφθείσες από το προαύλιο. Αναστη-

λώθηκε το παλιό τέμπλο, αντικαταστάθηκαν τα ξύλινα κουφώματα, έγινε διευθέτηση του χώρου και της αυλής και στερεώθηκαν οι γύρω τοίχοι.»

Πρόβλημα επίσης υπήρχε από την υγρασία που δημιουργούσε η πηγή, αλλά και από την αποχέτευση των κελιών που χρησιμοποιούνταν από τους επισκέπτες μοναχούς της Ι. Μ. Πετράκη. Έγινε συννενόηση με τον Ε.Ο.Τ. που βοήθησε στη διευθέτηση του χώρου (βλ. Α.Ε. 43).

Στη δεκαετία του 1980 κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, την εκκλησία λειτουργούσε ο αείμνηστος Μενιδιάτης ιερέας Αναστ. Κατάρας, ο οποίος διέμενε στον παρακείμενο οικίσκο της Μονής (βλ. Α.Ε. 42). Έκτοτε και μέχρι σήμερα ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες, η εκκλησία ανοίγει κυρίως τα Σαββατοκύριακα για τους προσκυνητές.

Το 1984 το Δασαρχείο Πάρνηθας διαμόρφωσε στον Εθνικό Δρυμό θέσεις αναψυχής για διευκόλυνση του μεγάλου πλήθους των επισκεπτών. Απευθύνθηκε στην Ι. Μ. Πετράκη η οποία πρόθυμα επέτρεψε να διευθετηθεί η περιοχή του Μετοχίου (930 στρ.) σε έναν ωραίο χώρο αναψυχής (βλ. Α.Ε. 41) (κατασκευάστηκαν βρύσες, καθιστικά, παιδικές χαρές κλπ).

Η επιμέλεια, η διαχείριση και καθαριότητα ανατέθηκε στον Δήμο Αχαρνών ο οποίος όμως δεν έδειξε μεγάλο ενδιαφέρον για τη διατήρηση σε καλή κατάσταση του χώρου.

Από το 1989 και με πρωτοβουλία του Λυκείου Ελληνίδων (Αχαρνών) έγινε επιτυχημένη προσπάθεια αναβίωσης του παλιού πανηγυριού της Αγ. Τριάδας. Συνέβαλε σ' αυτό η Ι. Μ. Πετράκη και το Λύκειο Ελληνίδων το οποίο στον περιβάλλοντα χώρο με το χορευτικό του παρουσίαζε ένα φολκλορικό πρόγραμμα με θαυμάσιες τοπικές ενδυμασίες του παρελθόντος.

Το πανηγύρι ήταν ολόήμερο, μέσα στο ειδυλλιακό περιβάλλον του ελατοδάσους, αφήνοντας κάθε φορά εξαιρετικές εντυπώσεις. Στη συνέχεια την πρωτοβουλία πήρε ο Δήμος Αχαρνών, που συνεχίζει μέχρι σήμερα με τη συμμετοχή της Φιλαρμονικής και του χορευτικού τμήματός του.

Αξίζει να σημειωθεί ότι την ίδια μέρα, του Αγίου Πνεύματος και μετά τη Θεία λειτουργία, απόγονοι των Σαρακατσάνων ποιμένων της Πάρνηθας, αναβιώνουν κι αυτοί στην ειδυλλιακή τοποθεσία «Μόλα - Μακρυλάκκα» βορειότερα πίσω από τις ψηλές κορυφές, το δικό τους ανοιξιάτικο πανηγύρι.

Σε μια ωραία «σύναξη» από τα Μεσόγεια (Λεγρενά) Ασπρόπυργο κλπ, χειμαδιά της Αττικής των προηγούμενων αιώνων, έρχονται για να γιορτάσουν την Αγ. Τριάδα και την Άνοιξη (εποχή που τα κοπάδια τα γιδοπρόβατα ανέβαιναν στα βουνά).

Με χορούς, τραγούδια, αναπαραστάσεις εθίμων, κάθε χρόνο αυτή τη μέρα σ' ένα πανηγύρι χαράς και μνήμης των προγόνων τους, συνεχίζουν τις εορταστικές αυτές εκδηλώσεις (βλ. φωτογραφία).

Αυτή ήταν η ιστορία των μοναστηριών της Αγ. Τριάδας και του Μετοχίου της, όσο μπόρεσα να καταγράψω. Όλα αυτά μέχρι τον μεγάλο σεισμό της 9ης Σεπτεμβρίου 1999. Τότε τα απροστάτευτα ή πρόχειρα στηριγμένα μνημεία, υπέστησαν κι αυτά καταστρεπτικές ζημιές.

Το καθολικό της Αγ. Τριάδας παρουσίασε ρωγμές στην τοιχοποιία που ο χρόνος διευρύνει χωρίς μέχρι σήμερα να έχει εκδηλωθεί μέριμνα της Πολιτείας ή άλλων αρμόδιων φορέων. Το νερό της πηγής που διαποτίζει το έδαφος επιτείνει το καταστροφικό έργο του σεισμού.

Ο ναός του Προφ. Ηλία στο Μετόχι, υπέστη κι αυτός σοβαρές ρωγμές. Κάποιοι «ευσεβείς Χριστιανοί» αυθαίρετα και χωρίς μελέτη προέβησαν στην «αποκατάσταση» της στέγης και τοιχοποιίας. Σημειώνεται μόνο ότι η στενή και χαμηλή είσοδος στένεψε επιπλέον κατά 0,20 εκ. τουλάχιστον, για να στερεωθεί ο τοίχος.

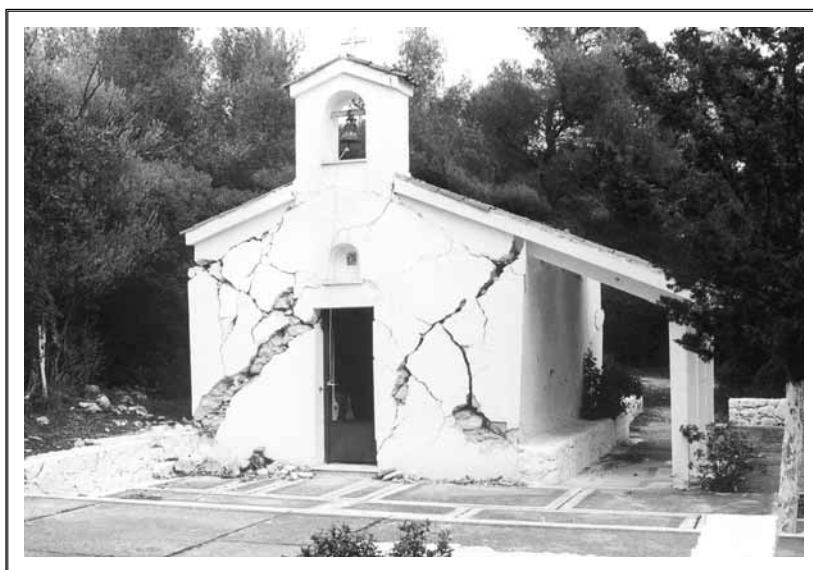
Εκεί όμως που τα πράγματα είναι τραγικά, είναι στην εκκλησία του Αγ. Νικολάου. Κατέρρευσε η στέγη και ο μεσημβρινός τοίχος και έγειρε επικίνδυνα ο δυτικός. Μετά από έναν χρόνο, το Υπ. Πολιτισμού προέβη σε υποστήλωση του μνημείου. Δεν γνωρίζω πότε θα αποκατασταθεί τελικά η εκκλησία, απλά όμως θα σημειώσω ότι πέντε χειμώνες έχουν περάσει από τον σεισμό και οι ταλαιπωρημένες τοιχογραφίες του 16^{ου}-17^{ου} αιώνα βρίσκονται στον αέρα χωρίς στέγαστρο και μελέτη τελικής αποκατάστασης.

Μια αναγκαία επισήμανση: Στις 28/6/2002 δημοσιεύτηκε ο Ν.3028 Φ.Ε.Κ Α' 153, «Για την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς» ο οποίος μεταξύ άλλων προέβλεπε ότι χαρακτηρίζονται ως αρχαία μνημεία όλα τα πολιτιστικά αγαθά που ανάγονται μέχρι τους μεταβυζαντινούς χρόνους και χρονολογούνται έως και το 1830. Προβλέπει στη συνέχεια ο Νόμος τις υποχρεώσεις της Πολιτείας (Υπ. Πολιτισμού) κλπ., για την «προστασία ετοιμόρροπων μνημείων» (άρθρο 41) κ.α.

Υπενθυμίζεται ότι σύμφωνα με τις καταγραφές του ΥΠΕΧΩΔΕ μετά το σεισμό, δεκαέξι Βυζαντινά και μεταβυζαντινά μνημεία περιοχής Δήμου Αχαρνών, εκτός από τα νεότερα, έχουν υποστεί σοβαρές ζημιές. Μέχρι σήμερα, εκτός από μερικές υποστηλώσεις, δεν έχει ληφθεί μέριμνα προστασίας σε κανένα από αυτά, μέριμνα που να είναι ορατή από τους πολίτες. Υπάρχουν ευθύνες; Ας αναζητηθούν.

Λιοσιώτες χορεύουν στο πανηγύρι του Αγ. Γεωργίου, στο ξωκκλήσι του Αγ. Γεωργίου Κεραμιδίου, στα διοικ. όρια του Δήμου Άνω Λιοσίων. Φωτο: Δ. Γ., 2002.

Το Μεταβυζαντινό εκκλησάκι «Αγ. Γεώργιος-Βουρδουμπάς» μεταξύ Μετοχίου-Θρακομακεδόνων, στα διοικ. όρια του Δήμου Αχαρνών. Μετά το σεισμό. Φωτο: Δ. Γ., 2003.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Γενικά Αρχεία του Κράτους (Γ.Α.Κ.), αρχείο ιστορικής και Εθνολογικής Εταιρείας Ελλάδος (Ι.Ε.Ε.Ε.), Υπουργείο Γεωργίας κ.λπ.
 2. ΔΗΜ. ΑΙΓΙΝΗΤΟΥ: «Το κλίμα της Ελλάδος». Εν Αθήναις 1907-1908. σελ. 155.
 3. ΔΗΜ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ: «Ο αναδρομάρης της Αττικής». Αθήναι 1920 (ανατύπωση Διον. Καραβία) σελ. 81.
 4. ΔΗΜ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ: «Μνημεία της Ιστορίας των Αθηναίων». Εν Αθήναις 1891 (Επανέκδοση Διον. Καραβία) Τόμ. Α' σελ. 399. Σχετική αναφορά για δασικές κ.λπ. εκτάσεις της Πάρνηθας που δεκατίζονταν από τον Τούρκο τιμαριούχο της Θήβας Χατζή Ομέρη βλ. Α.Ε. 23.
 5. ΣΤ. ΜΟΥΖΑΚΗ: «Σχεδιάσμα ιστορίας χωριών λεκανοπεδίου Αττικής». Αθήνα Ιανουάριος 1994 σελ. 192-3.
 6. ΔΗΜ. ΠΩΤΑ: «Οι Μενιδιάτες κατά το 18^ο αιώνα και την Επανάσταση του '21». Έκδοση Ι.Λ.Ε. Αχαρνών 1990, σελ. 259. Αναφέρονται πολλά τοπωνύμια Μενιδίου και μόνο, αρκετοί Μενιδιάτες και μόνο, εκ των οποίων όσων σήμερα τα ονόματα έχουν εκλείψει από το Μενιδι για διάφορους λόγους, αναφέρονται όμως και σε άλλα έγγραφα ντοκουμέντα του 18ου αιώνα. Άλωστε το μικρό δορυφορικό χωριουδάκι Κουκουβάουνες ποτέ δεν φημιζονταν για τον πλούτο του. Ένα από τα μεγάλα κτήματα του μικρού ζωπικού του χώρου το «Καλυφτάκι» ήταν Μενιδιάτικη ιδιοκτησία.
 7. ΔΗΜ. ΠΩΤΑ: «Οι Μενιδιάτες» όπ. π. σελ. 268. Χωρίς περαιτέρω σχόλια.
 8. Μητρώο αρρένων Δήμου Αχαρνών (1845-1915) εις Ιστορικό Αρχείο Ι.Λ.Ε. Αχαρνών.
 9. ΔΗΜ. ΚΑΛΛΙΕΡΗ: «Επωνύμια των κατοίκων της Δυτικής Αττικής του 19ου αιώνα που περιλαμβάνονται στα μητρώα αρρένων των Δήμων» Πρακτικά Β' συμποσίου Ιστορίας-Λαογραφίας Αττικής. Ασπρόπυργος 1992 σελ. 117-165 όπου και σχετικοί πίνακες.
 10. Δ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ: «Μνημεία της Ιστορίας των Αθηναίων». όπ. π. τόμ. Γ' σελ. 149-150.
 11. ΚΥΡ. ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ: «Ξένοι ταξιδιώτες στην Ελλάδα (1700-1800)». Αθήνα 1984, τόμ. Β' σελ. 214.
 12. Δ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ: «Μνημεία» όπ. π. τόμ. Γ' σελ. 150-152.
 13. ΦΕΡΔΙΝΑΝΔΟΥ ΓΡΗΓΟΡΟΒΙΟΥ: «Ιστορία της πόλεως των Αθηνών». Μετάφρ. Σπ. Λάμπρου. Εν Αθήναις 1904- 1917 τόμ. Α, Β, Γ.
 14. ΕΛΕΝΗ ΓΚΙΝΗ-ΤΣΟΦΟΠΟΥΛΟΥ – ΑΙΚ. ΠΑΝΤΕΛΙΔΟΥ-ΑΛΕΞΙΑΔΟΥ: «Προτάσεις και μέτρα για τη διάσωση των βυζαντινών και μεταβυζαντινών μνημείων της περιοχής Αττικής μετά τους σεισμούς του 1999». Διήμερη επιστημονική συνάντηση στις Αχαρνές 19-20 Απριλίου 2002: Απομαγνητοφωνημένα πρακτικά υπό δημοσίευση.
- Η χρονολόγηση τόσο του καθολικού της Αγ. Τριάδας όσο και του Αγ. Νικολάου Βαρυ-

μπότης διαψεύδει τους ισχυρισμούς των Αναστ.Ορλάνδον και Στελ. Μουζάκη που προφανώς τον επαναλαμβάνει «με σιγουριά» ότι η ίδρυση αυτών των εκκλησιών είναι ο 16ος αιώνας. Βλ. ΣΤ. ΜΟΥΖΑΚΗ «Σχεδιάγραμμα ιστορίαςόπ. π. σελ. 120. Βλ. και παραπάνω σχετικό έγγραφο της Κοινότητας Αθηνών που αναφέρεται για την παλαιότητα του ναού Αγ. Τριάδας στο 1453 (από της αλώσεως).

15. ΠΑΝΑΓΗ ΣΚΟΥΖΕ: «Χρονικό της σκλαβωμένης Αθήνας». Αθήνα «ΚΟΛΟΛΟΣ» 1948 (επανεκδοση 1984).

16. ΔΗΜ. ΓΩΤΑ: «Στοιχεία γαιοκτητικού καθεστώτος στα χωριά του Καταδέματος Αττικής στις αρχές του 19ου αιώνα». Δ' συμπόσιο Ιστορίας-Λαογραφίας Αττικής. Άνω Λιόσια 1991. (Πρακτικά υπό δημοσίευση). Βλ. και εφ. «Νέοι Στόχοι» Αχαρνών: Η γαιοκτησία στην περιοχή μας 11, 18 & 25 Μαρτίου 1993 (του ιδίου). Βλ. και περ. «ΛΑΜΠΗΔΟΝΑ» τεύχ. 14 και 15 του 1999 εκδ. Πνευμ. Κέντρου Ασπροπύργου (δημοσιεύεται ολόκληρη η ανακοίνωση με σχόλια). Επιβεβαίωση της ακραίας αυτής αυθαιρεσίας του Αλή Χασεκλή έχουμε και από τον Δ. Καμπούρογλου. Αναφέρει χαρακτηριστικά: «Οσάκις ο Χατζαλής απεφάσιζε ν' απαιτήσει από κάποιον ένα καλό κτήμα, ένα εκλεκτόν ζώον ή μίαν ωραίαν σύζυγον, απέστειλεν εντός μαντηλίου μεταξωτού καρπούς, πεσκέσι. συνήθως εις την εποχήν των μήλα – τρία μάλιστα θέλει η παράδοσις, κάτω-κάτω δε στο μαντήλι υπήρχε μια σφαίρα τουφεκιού [ορθότερα ένα βόλι]. Ο κομιστής έλεγε προς τον ατυχή δωρολήπτην: -Χαιρετίσματα από τον αφέντη το Βοϊβόδα, και σε παρακαλεί να περάσης από το κονάκι. Η αποστολή μήλων και βολίου αποδίδεται και εις άλλους, δύναται δε να χαρακτηριστεί ως Ανατολική εθιμοτυπία μελούσης αυθαιρεσίας». Βλ. Δ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ: «Ο αναδρομάρης». Εν Αθήναις 1914 ανατύπωση Διον. Καραβία, σελ.33. Βλ. και ΠΑΝΑΓΗ ΣΚΟΥΖΕ: «Χρονικό» όπ. π. όπου περιγράφονται οι τρομερές αυθαιρεσίες του Χασεκλή.

17. Δ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ: «Μνημεία» όπ. π. τόμ. Α' σελ. 355-360.

18. Δ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ: «Μνημεία» όπ. π. σελ. 369-370. (Το κιλό αντιστοιχούσε τότε με 25 οκάδες).

19. Συμβόλαιο αρ. 11775/1861 του συμβολαιογράφου Αθηνών Γ. Λάσκαρη. (Βλ. Α.Ε. 37). Η κοινοτική επιτροπή Μενιδίου νοικιάζει «τους επί του όρους Πάρνηθος χιονολάκκους της Κοινότητος» για τέσσαρα χρόνια στο χιωνοπώλη Νικ. Σάββα κάτοικο Αθηνών, την 29/1/1861. Διήγηση υπερήλικα Μενιδιάτη πριν από χρόνια: «Άνοιγαν μεγάλους λάκκους σε απόσκια μέρη με υψόμετρο πάνω από 1.000 μέτρα και μέσα εκεί πατούσαν καλά το χιόνι και το σκέπαζαν με άχυρο, ξύλα και μπάτσες (κλαριά) από έλατα για να διατηρηθεί. Κατά τους θερινούς μήνες το συσκέυαζαν μέσα σε τσουβάλια με άχυρο, το μετέφεραν με μουλάρια και γαϊδούρια τις νυχτερινές ώρες στην Αθήνα και το πουλούσαν κυρίως στα νοσοκομεία όπου το χρησιμοποιούσαν για επίθεση στο κεφάλι σε περιπτώσεις υψηλού πυρετού. Οι αγωγιάτες ήταν Μενιδιάτες και Χασιώτες».

20. ΚΥΡ. ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ: όπ. π. σελ. 416. Από λάθος του μεταφραστή πιθανώς γρά-

φτηκε «Ψώρα» ενώ το σωστό που διατηρείται μέχρι σήμερα είναι «Ψείρα» ένα μικρό ζωύφιο που παρατηρείται στο πολυκαιρισμένο αλεύρι.

21. Μετάφραση από τη μελέτη του Leake: «Τοπογραφία της Αττικής» 1806, περιοδικό «Δασικά Χρονικά». Σεπτέμβριος - Οκτώβριος 1981 σελ. 335-6. Το πανηγύρι γινόταν στις 9 Μαΐου με το Ευρωπαϊκό (νέο) ημερολόγιο, που ως Άγγλος ακολουθούσε ο W. Leake. Την ημέρα αυτή η εκκλησία μας εορτάζει τον «Άγιο Νικόλαο τον εν Βουνένοις».

22. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ-ΔΑΣΑΡΧΕΙΟ ΠΑΡΝΗΘΑΣ. «Σχέδιο διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας». Τεύχος 2 (παράρτημα Π) Συντάκτης ΓΕΩΡΓ. ΑΜΟΡΓΙΑΝΙΩΤΗΣ. Αθήνα 1997. Κατά τη μεταγραφή διατηρήσαμε τη χαρακτηριστική ιδιομορφία του κειμένου, μεταφέροντας όμως σε μονοτονικό σύστημα. Βλ. και Α.Ε. 1. Μεταγραφή του δευτέρου σχετικού ταπίου.

23. Π. Α. ΒΑΛΑΚΗ: «Η Πάρνης κατά την αρχαιότητα». Περιοδικό «Το Βουνό», Ιούνιος 1938, αρ. 54, σελ. 133,134. Η αναφορά του Π. Βαλάκη προέρχεται από την ανακοίνωση του ανασκαφέα Α. Σκιά. Βλ. πρακτικά Αρχ. Εταιρείας του 1900, σελ. 48.

24. Μια σχετική παράδοση που αφορά την καταστροφή της Ελευσίνας από τους Πειρατές (1665-1675) μεταφέρει ο ΑΘ. ΤΣΙΓΚΟΣ: «Κείμενα για τους Αρβανίτες» Αθήνα 1991, σελ. 29 κ.ε. Το ίδιο γεγονός της καταστροφής αναφέρουν και ξένοι περιηγητές. SPON 1675 και GUILLET DE LA GUILLETIERE, και ο M. KIEL ερευνητής των Οθωμανικών Αρχείων, ο οποίος όμως σε λίστα χωριών της Αττικής του 1570 που μας απέστειλε, σημειώνει: «Lepsina, previously uninhabited, guards the sea against pirates» Βλ. ΔΗΜ. ΓΙΩΤΑ: Συμβολή στην ιστορική έρευνα της Αττικής 1821-1833» Αθήνα 2002 σελ. 23. Επομένως ο KIEL αναφέρεται σε καταστροφή που συνέβη ένα αιώνα νωρίτερα. Πρόκειται ασφαλώς για προηγούμενη καταστρεπτική επιδρομή πειρατών. Χαρακτηριστική είναι και η αναφορά του Αθηναίου Αργυρού Βεναλδή προς τον πατριάρχη όπου μεταξύ άλλων διεκπεραιωθεί η δυστυχία και η τραγική κατάσταση των Αθηναίων λόγω εκπατρισμού τους (1667-1669) αλλά και των επιδρομών των ληστών. Γράφει μεταξύ άλλων: «..... πρεσβυτέρων δε χείρες ιερουργοί πιεζόμεναι, και προς ζυγόν ελαυνόμεναι και λησταίσιν αυτοίς ελεεινόν έδοξε θέαμα και πάσαν σχεδόν ηλικίαν επολιόρκει ο ληστρικής οίστρος πλεονεξίας». ΔΙΟΝ. ΣΟΥΡΜΕΛΗ: «Κατάστασις συνοπτική της πόλεως Αθηνών». Εν Αθήναις 1842, Επανεκδοση NOTH KARABIA, σελ. 73.

25. ΚΥΡ. ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ: «Πώς είδαν οι ξένοι την Ελλάδα του '21» τομ. 1ος σελ. 485 (Αφήγηση G. Waddington).

26. ΚΥΡ. ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ: Όπ. π. τομ. 1ος σελ. 476.

27. ΚΥΡ. ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ: Όπ. π. τόμ. 3ος σελ. 445 κ.α.

28. ΔΗΜ. ΓΙΩΤΑ: «Οι Μενιδιάτες» όπ. π. σελ. 457. Βλ. και σελ. 140.

29. Η πηγή αυτή δίπλα ακριβώς στον αμαξιτό δρόμο δεξιά όπως ανεβαίνουμε και πάνω από την εκκλησία του Προφήτη Ηλία, έτρεχε άφθονο νερό που ξεδιψούσε τους οδοιπόρους.

Από τη δεκαετία του 1960 η βρύση έχει δυστυχώς στερέψει και η αιωνόβια λεύκα που υπήρχε εκεί, έχει ξεραθεί.

30. Η Θέση «Παλαιοχώρι» ή «Παλιοχώρι», όπως αναφέρεται σήμερα και η ομώνυμη πηγή που αναφέρει ο Ρος, βρίσκεται 400-500 μ. δυτικότερα της Αγ. Τριάδας. Το καλοκαίρι κατασκηνώνουν εκεί, κατ' έθιμο, και σήμερα Μενιδιάτικες οικογένειες με σκηνές. Το νερό της πηγής διοχετεύεται στο Μον-Παρνές. Δεν πρέπει να συγχέουμε το ερειπωμένο «Παλαιοχώρι» ή «Παλιοχώρι» του Ρουμανιού που αναφέραμε πιο πάνω με το «Παλαιοχώρι» και την πηγή που περιγράφει ο Ρος. Η τοποθεσία «Ξερολιβάδι» που αναφέρει ο Ρος ταυτίζεται με το χώρο του σταδίου του Σ.Ε.Γ.Α.Σ. γνωστό και σήμερα ως «Ξερολιβάδο».

31. ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΥ ΡΟΣ: «Αναμνήσεις και ανακοινώσεις από την Ελλάδα (1832-33)». Εκδόσεις Τολίδη, Αθήνα 1976, σελ. 259, 260.

32. Απόφαση αρ. 25 του Διοικητικού Δικαστηρίου της 26/4/1933. (Στο σκεπτικό της απόφασης αναφέρονται αυτές οι δραστηριότητες). Βλ. Α.Ε. 39 (η μεταγραφική).

33. Δ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ: «Ιστορία των Αθηναίων». Εν Αθήναις 1889 (ανατύπωση «Παλμός» 1969 τομ. Β' σελ. 338-344). Του ιδίου «Αναδρομάρης της Αττικής». όπ. π. σελ. 81.

34. Δ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ: «Αναδρομάρης της Αττικής» όπ. π. σελ. 80-81.

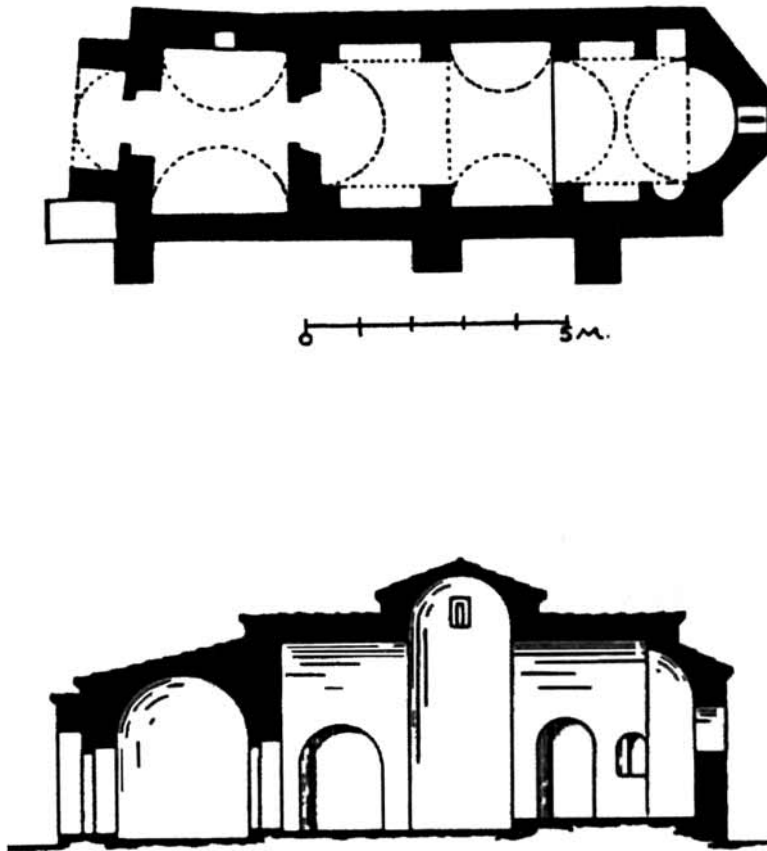
35. Ενδεικτικά βλ. ΜΑΡΙΑ ΔΕΔΕ: «Ληστεία και Πειρατεία στην Αττική» Πρακτικά Α' Συμποσίου Ιστορίας – Λαογραφίας Βορείου Αττικής. Έκδοση Ι.Λ.Ε. Αχαρνών 1989, σελ. 131 κ.ε. Βλ. και ΓΙΑΝΝΗ ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΥ: «Ληστές» εκδ. «ΕΡΜΗΣ» Αθήνα 1979, όπου σχετικά στοιχεία για την Πάρνηθα στα μέσα του 19ου αι. (σελ. 249 κ.α.).

36. Α. ΟΡΛΑΝΔΟΥ: «Μεσαιωνικά μνημεία της πεδιάδος των Αθηνών και των κλιτύων Υμηττού, Πάρνηθος και Αιγάλεω». Εν Αθήναις 1933, σελ. 207, 208.

37. Βλ. σημ. 14:

Κατά την αρχαιολόγο της περιοχής κ. ΜΑΡΙΑ ΠΛΑΤΩΝΟΣ-ΓΙΩΤΑ ο χώρος γύρω από το «Μετόχι» και το διάσπαρτο αρχαιολογικό υλικό στην περιοχή συνηγορούν ίσως στην τοποθέτηση εκεί ή στην ευρύτερη περιοχή ενός αρχαίου δήμου όπως συμφωνούν και προγενέστεροι συγγραφείς και επιστήμονες που μιλούν για το δήμο «Παιονιδών» που αναφέρεται από τον Ηρόδοτο και τον Αριστοτέλη. Η αναφερόμενη αρχαιολόγος παραδίδει και το ακριβές περιεχόμενο της αρχαίας επιγραφής από το δάπεδο της εκκλησίας του Αγ. Νικολάου. Η επιγραφή χρονολογείται στον 4ο αιώνα π.Χ. και αναφέρει: «ΦΙΛΩΝ ΜΟΙ ΔΩΡΟΝ ΣΩΣΤΡΑΤΗ ΦΑΙΔΡΟΥ ΑΧΑΡΝΕΩΣ ΘΥΓΑΤΗΡ». Το επιτύμβιο όπου ήταν χαραγμένη η επιγραφή παραδόθηκε προ του σεισμού του 1999 από τους υπευθύνους της μονής Πετρούκη στην αρχαιολόγο και σήμερα βρίσκεται στο αρχαιολογικό Μουσείο Αχαρνών. Η ορθή ανάγνωση της επιγραφής διαφέρει από την ανάγνωση του Αν. Ορλάνδου που προαναφέρθηκε. Βλ. ΜΑΡΙΑ ΠΛΑΤΩΝΟΣ-ΓΙΩΤΑ: «ΑΧΑΡΝΑΙ. Ιστορική επισκόπηση των αρχαίων Αχαρνών, των γειτονικών δήμων και των οχυρώσεων της Πάρνηθος». Υπό έκδοση από το Δήμο Αχαρνών.

ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΔΑ

*Κατόψη και κατά μήκος τομή του καθολικού.
Από το βιβλίο του Αναστ. Κ. Ορλάνδου «Μεσαιωνικά Μνημεία της πεδιάδος Αθηνών
και των κλιτύων Υμηττού - Πεντελικού - Πάρνηθος και Αιγάλεω». Αθήναι 1933.*

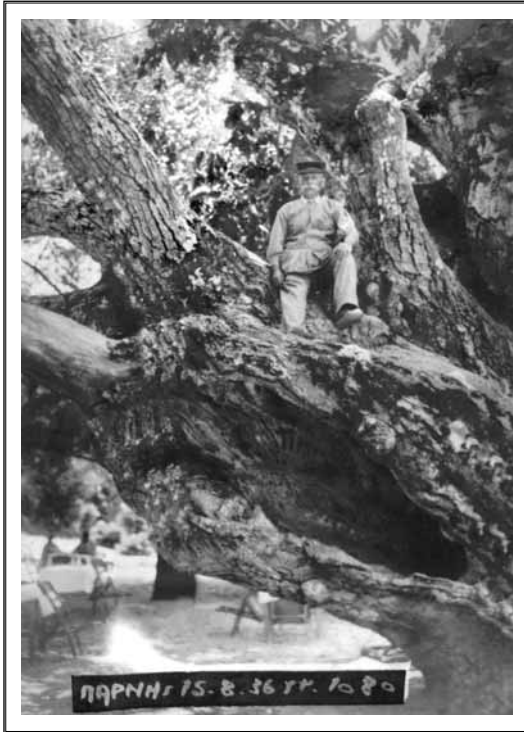
*Το μοναστήρι της Αγ. Τριάδας. Φωτ. 1906. Από το βιβλίο του Δημ. Αιγινίτη
«Το κλίμα της Ελλάδος» Αθήναι 1907-1908. Διακρίνεται το μισοερειπωμένο μοναστήρι,
η χιλιόχρονη καρυδιά, ο δρόμος των ξυλοκόπων και το δάσος.*

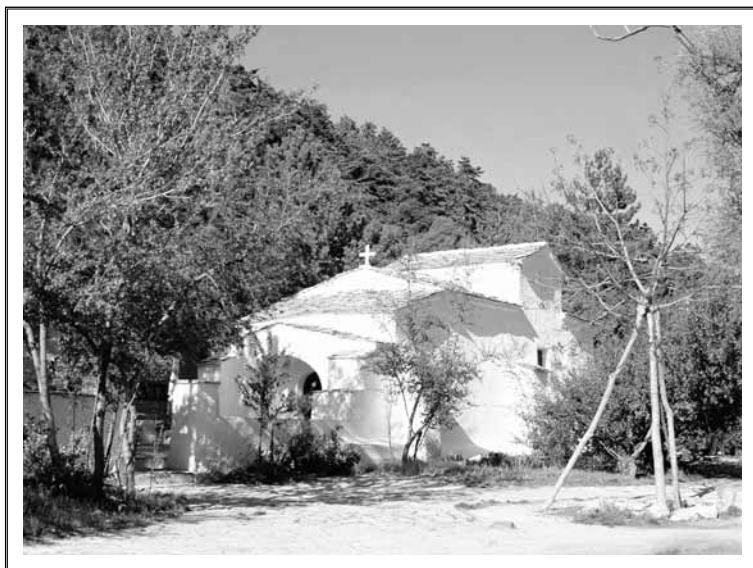
*Λίγα χρόνια αργότερα.
Το μοναστήρι και η μισογερμένη καρυδιά που αντιστέκεται στον χρόνο.*

Ο Μενιδιάτης Χρ. Μπούκης
ή «Καρόκιος», φωτογραφί-
ζεται σκαρφαλωμένος στη μισο-
γερμένη καρυδιά. 15/08/1936.

Φώτο: Αρχείο Ιστορικής
& Λαογραφικής Εταιρείας
Αχαρνών.

Δυο χρόνια αργότερα.
Από την περιφορά της εικόνας τον Δεκαπενταύγουστο.

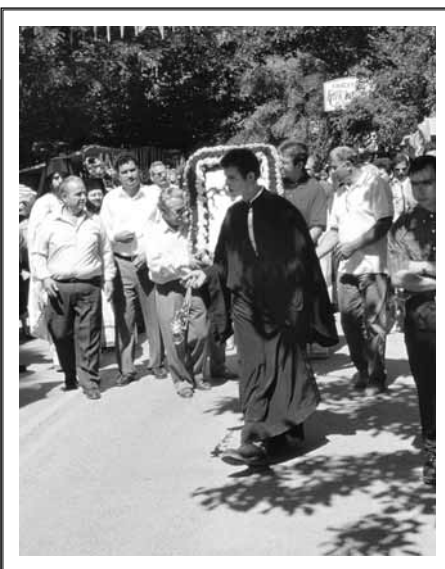
*Αγ. Τριάδα 1985. Η εκκλησία επισκευασμένη, από ΝΔ.
Δεξιά στη φωτογραφία: Μια νέα καρυδιά στη θέση της παλιάς. Φωτο: Δ. Γ.*

*1989: Από την αναβίωση του παλιού πανηγυριού από το Λύκειο Ελληνίδων,
παράρτημα Αχαρνών. Στο μαγευτικό περιβάλλον μπροστά στην εκκλησία.
Τον χορό οδηγεί ο Σπ. Βαρελάς. Φωτο: Δ. Γ.*

*Από την περιφορά της εικόνας στο πανηγύρι της Αγ. Τριάδος, Πάρνηθα 2000.
Ο ηγούμενος της Ι. Μονής Ασωμάτων Πετράκη, ιερείς, καλόγηροι και πλήθος προσκυνητών.*

Από την περιφορά της εικόνας με συνοδεία Φίλαρμονικής του Δήμου Αχαρνών. Φωτο: Δ. Γ.

Χορευτικό του Δήμου Αχαρνών στο πανηγύρι του 2000. Φωτο: Δ. Γ.

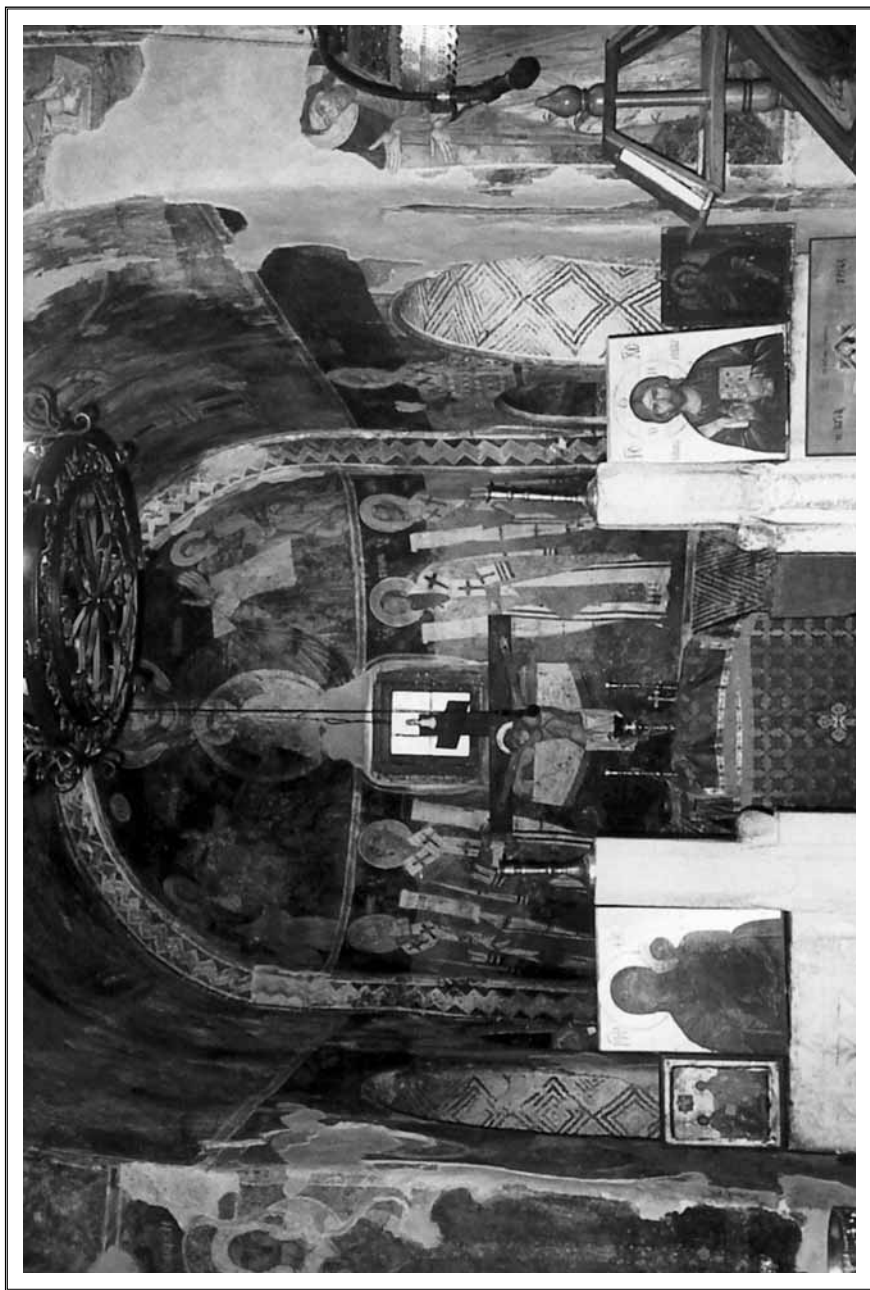
Πλήθος κόσμου παρακολουθεί το χορευτικό. Φωτο: Δ. Γ.

Δέηση μπροστά στην εκκλησία της Αγ. Τριάδος, Πανηγύρι 2000.

Την ίδια μέρα απόγονοι των Σαρακατσάνων νομάδων αναβιώνουν τον δικό τους εορτασμό στη «Μακρυλάκκα» της Πάρνηθας. Φωτο: Δ. Γ.

Εικόνα από το εσωτερικό της Αγ. Τριάδας. Φωτο: Ι. Μ. Πετράκη (2003).

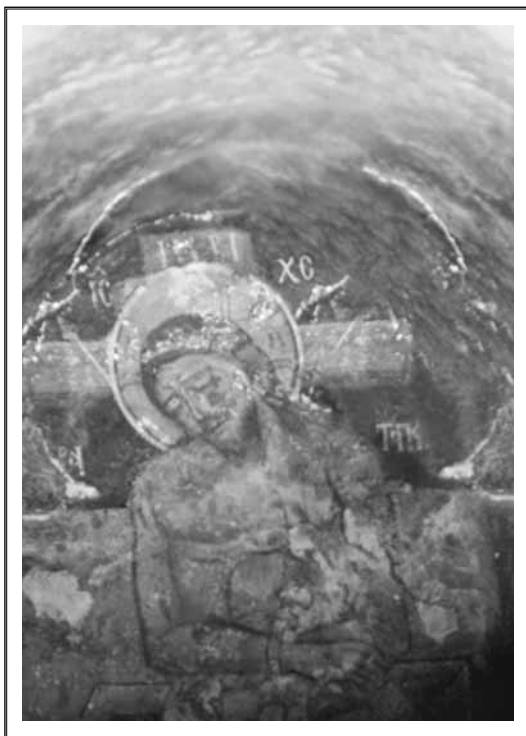

Ο Παντοκράτωρ.

Τοιχογραφίες από το εσωτερικό της Αγ. Τριάδας. Φωτο: Δ. Γ., 2004.

Η Πλατυτέρα ουρανών.

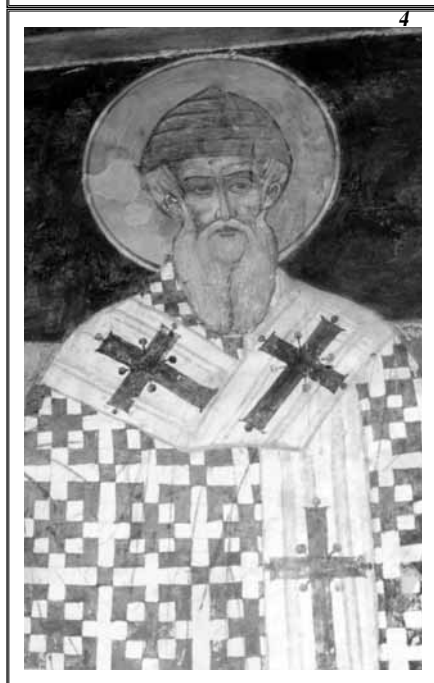
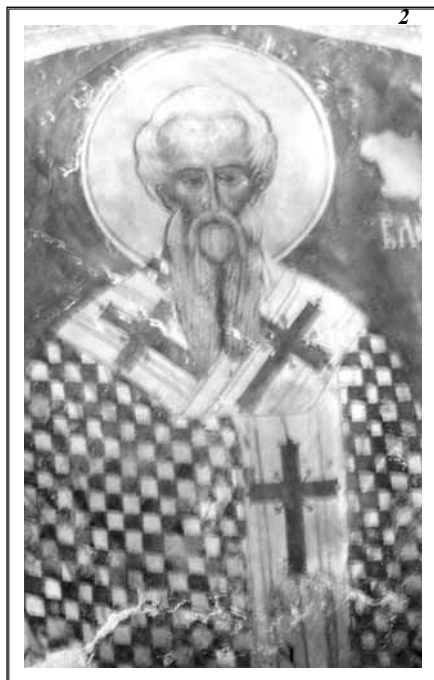
Τοιχογραφίες από την Αγ. Τριάδα Πάρνηθας (2004). Φωτο: Δ. Γ.

*Αγ. Αθανάσιος - Αγ. Ιωάννης
Λεπτομέρεια. Φωτο: Δ. Γ., 2004.*

1. Αγ. Παρασκευή, 2. Αγ. Βλάσιος, 3. Αγ. Παντελεήμων, 4. Αγ. Σπυρίδων. Φωτο: Δ.Γ., 2004.

*Τοιχογραφίες Αγ. Τριάδας.
Φωτο: Δ. Γ., 2004.*

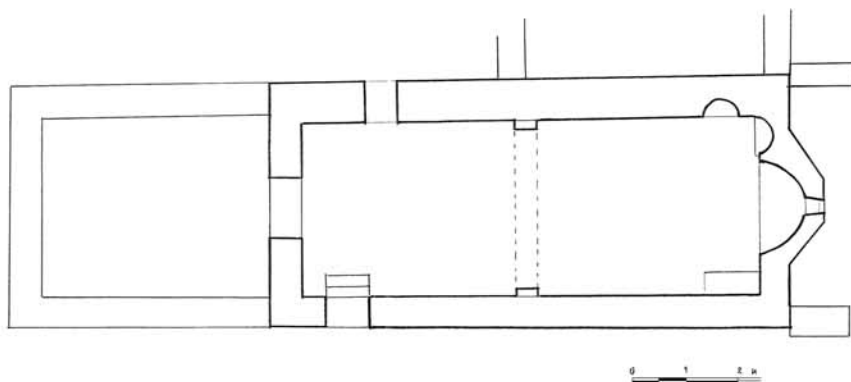

*Λεπτομέρεια τοιχογραφίας.
Φωτο: Δ. Γ., 2004.*

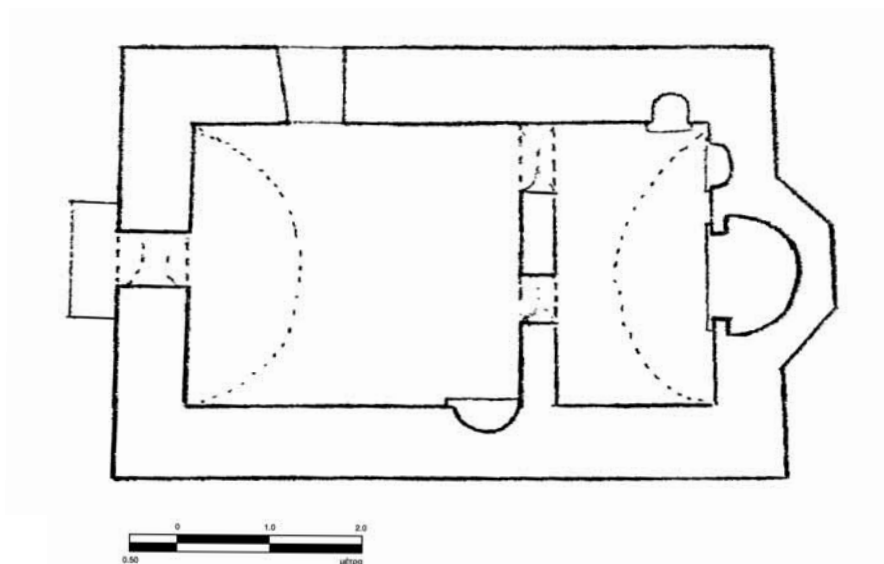
*Ο βόρειος διάδρομος και ο οικίσκος της Αγ. Τριάδας.
Φωτο: Ι. Μ. Πετράκη.*

ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ - ΠΡ. ΗΛΙΑΣ (ΜΕΤΟΧΙ)

*Άγ. Νικόλαος - Μετόχι Πάρνηθας.
Προσωρινή αποτύπωση, Ιανουάριος 2004. Ελίζα Παπαδοπούλου.*

*Κάτοψη Προφήτη Ηλία «Μετόχι» Πάρνηθας.
Προσωρινή αποτύπωση, 25/01/2004. Ε. Κ. Παπαδοπούλου.*

*Αγ. Νικόλαος - Μετόχι Πάρνηθας. Όψη Δυτικομεσημβρινή.
Φωτο: Αρχείο Ι.Λ.Ε. Αχαρνών 1979.*

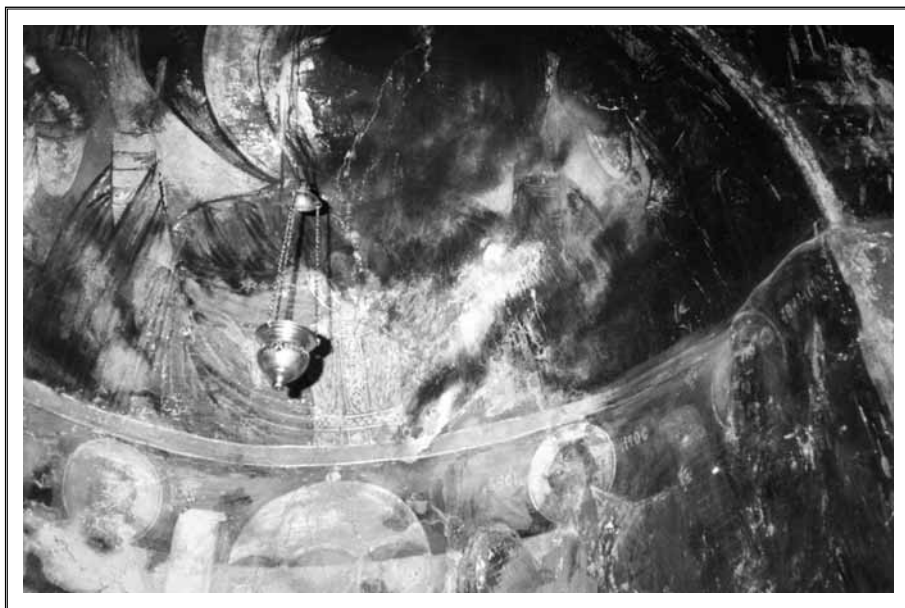

Ο Αγ. Νικόλαος από τα Ανατολικά. Χειμώνας 1988. Φωτο: Δ. Γ.

Προφ. Ηλίας «Μετόχι». Τοιχογραφίες. Φωτο: Άννα Σαρηγιάννη, 2004.

*Τοιχογραφίες Αγ. Νικολάου Μετοχίου Πάρνηθας.
Φωτο: Αρχείο Ι.Λ.Ε. Αχαρνών 1995.*

*Προφ. Ηλίας - Μετόχι Πάρνηθας. Μετά τον σεισμό του 1999.
Φωτο: Δ. Γ.*

Η εκκλησία του Αγ. Νικολάου Μετοχίου - Πάρνηθας, υποστηλωμένη, μετά τον σεισμό, με τις τοιχογραφίες στο έλεος των καιρικών συνθηκών. Φωτο: Δ. Γ., 2004.

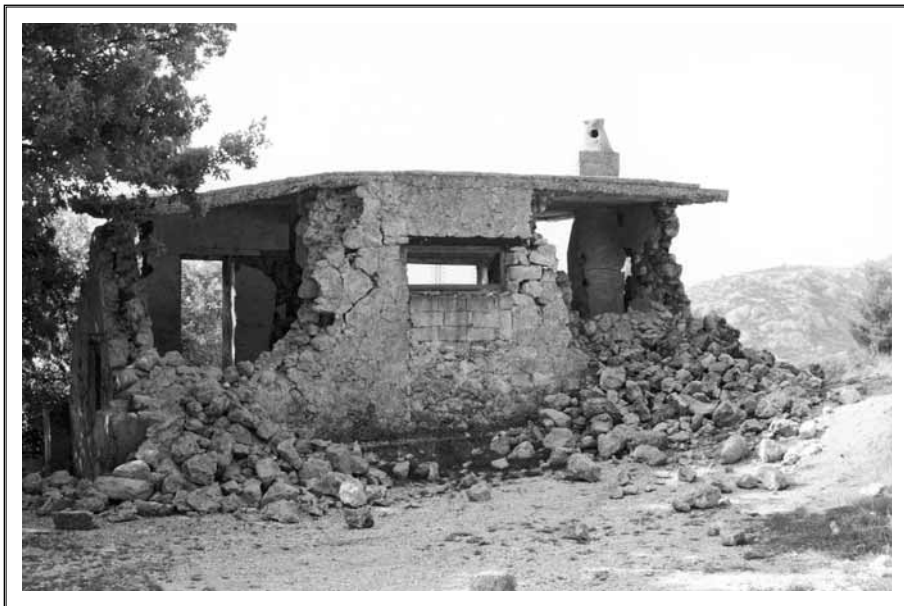

Προφήτης Ηλίας. Μετόχι Πάρνηθας. Φωτο: Άννα Σαρηγιάννη, 2004.

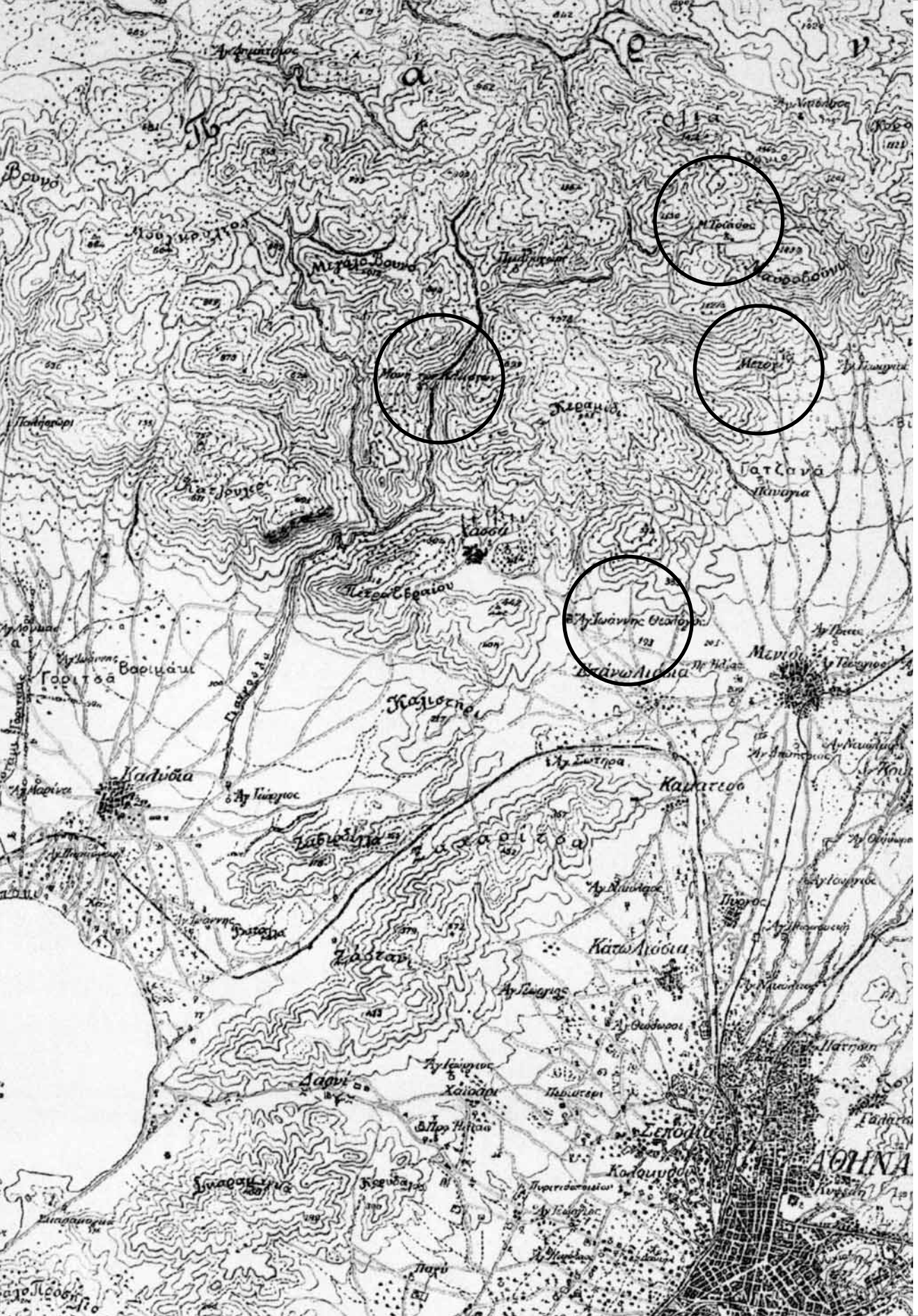
Αγ. Νικόλαος «Μετόχι». Εσωτερική υποστήλωση βόρειας πλευράς. Φωτο: Δ. Γ., 2004.

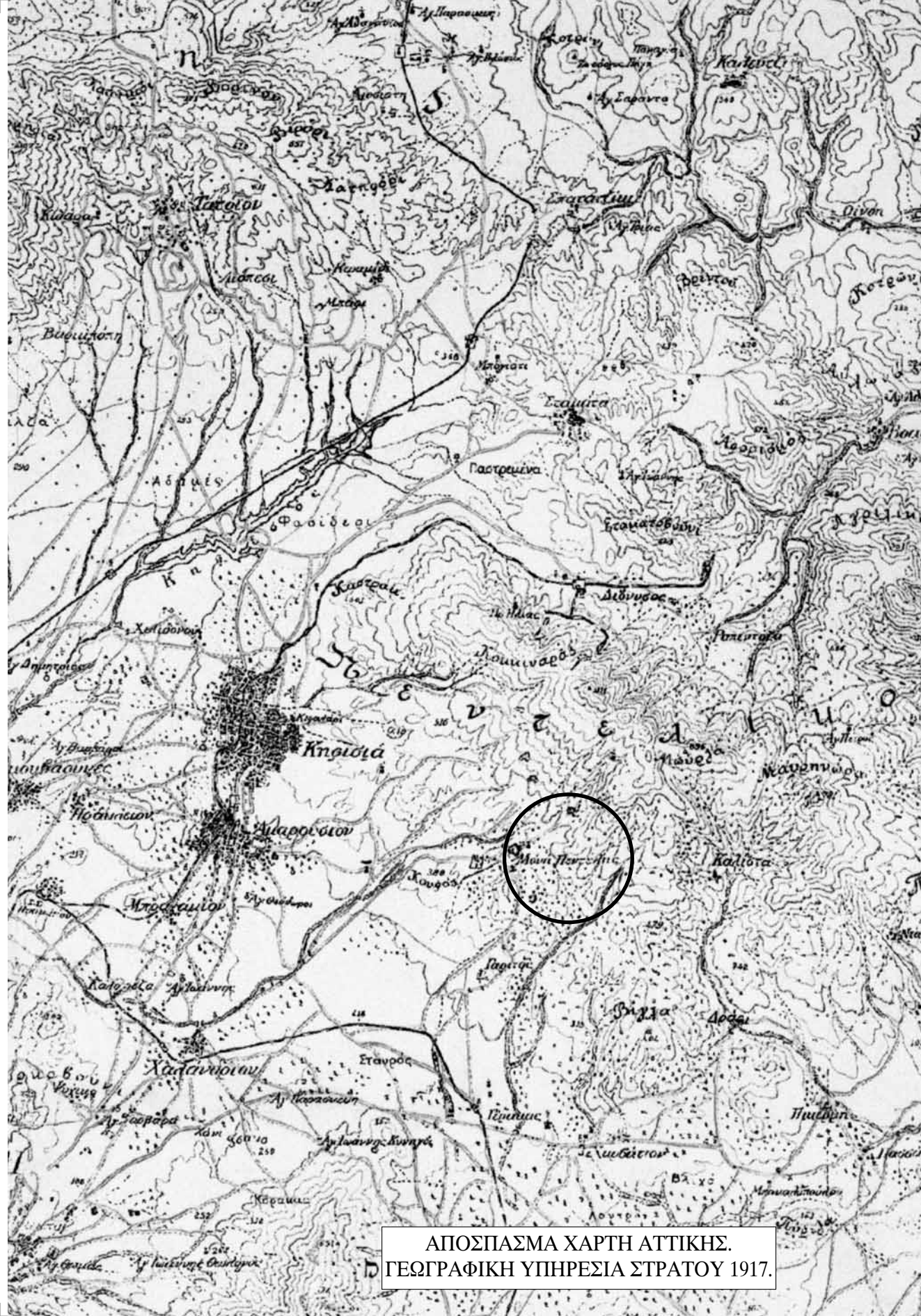

Μετόχι. Δυτικά του Αγ. Νικολάου. Βοηθητικό κτίσμα μετά το σεισμό. Φωτο: Δ. Γ., 2000.

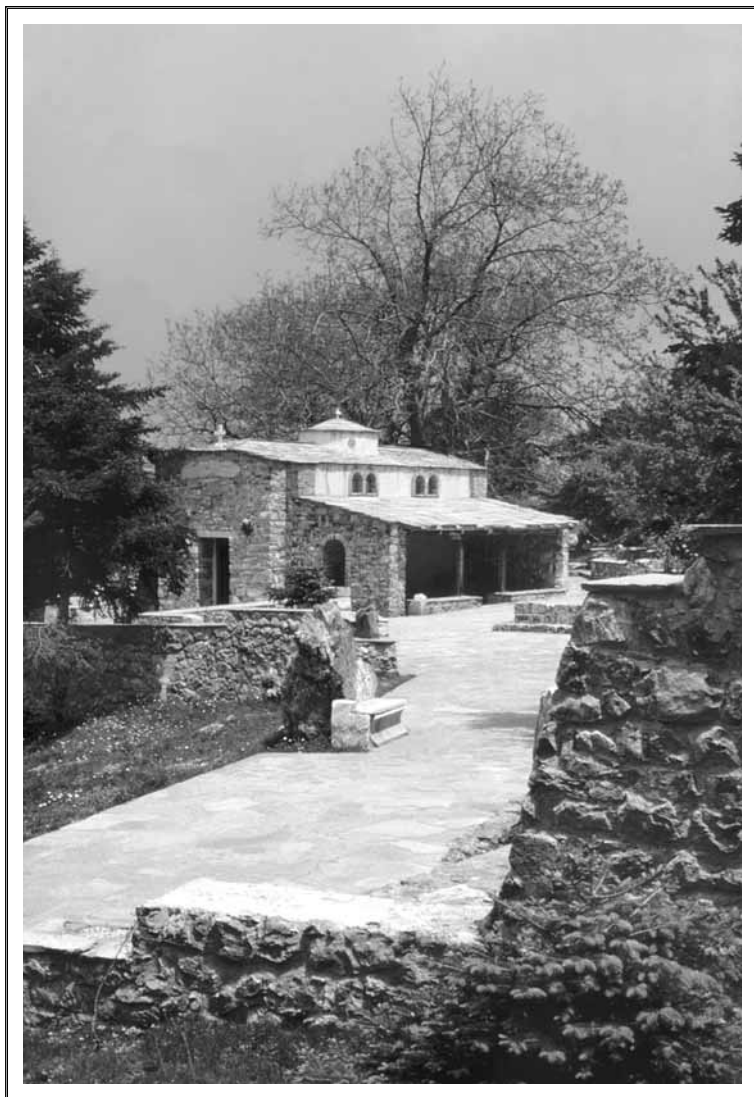

Μετόχι: Χώρος αναψυχής. Φωτο: Δ. Γ., 1985.

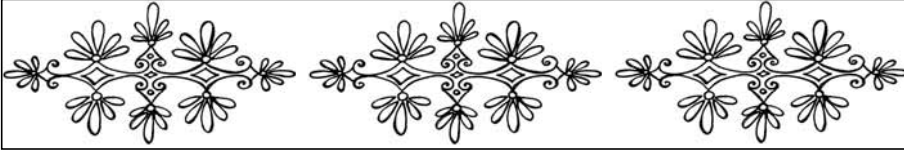

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΧΑΡΤΗ ΑΤΤΙΚΗΣ.
ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΤΡΑΤΟΥ 1917.

Το ανακαινισμένο το 1985 εκκλησάκι του Αγ. Πέτρου (Μόλια). Φωτο: Δ. Γ.

I. ΜΟΝΗ ΚΛΕΙΣΤΩΝ

Τρισημίσις χιλιόμετρα Β.Δ. της Χασιάς, στη Δυτική όχθη του φαραγγιού της Γιαννούλας βρίσκεται το μοναστήρι των Κλειστών αφιερωμένο στην Παναγία³⁸. Η τοποθεσία είναι επιβλητική. Οι κάθετες σχεδόν όχθες του φαραγγιού προξενούν δέος στον επισκέπτη και το αδιάκοπο βουητό του νερού στη βραχώδη και ανώμαλη κοίτη του τους χειμερινούς και ανοιξιότικους μήνες, ανάμικτο με το θρόισμα των φύλλων των δένδρων και τις ψαλμωδίες των καλογραιών, αγγίζουν τα μύχια της ψυχής σαν θεσπέσια συναυλία στο μεγάλο Δημιουργό.

Η πράγματι «Κλειστή» τοποθεσία του μοναστηριού περιβάλλεται, βόρεια από τα κάθετα βράχια του «Άρματος» ή Καλιακούδας, ανατολικά από τις κορυφές «Ταμίλιν» και «Αλογόπετρα» και δυτικά από την κορυφογραμμή «Θοδώρα» και «Καλλίνικο». Μεσημβρινά το βλέμμα ξανοίγει μέχρι τις παρυφές του χωριού Χασιά και των γύρω δασωμένων κορυφών.

Από αρχαιολογική άποψη ο ευρύτερος χώρος παρουσιάζει εξαιρετικό ενδιαφέρον. Κατ' αρχήν η μεγάλης στρατηγικής σημασίας διάβαση προς τα Βοιωτικά πεδία, η «Κλεισώρεια» των Βυζαντινών, ή «δερβένι της Χασιάς» όπως κατά την Τουρκοκρατία ονομάζονταν, περνούσε λίγο κάτω από το μοναστήρι, όπου ο σημερινός δρόμος προς Δερβενοχώρια συμπίπτει σχεδόν με τον παλιό που ήταν ο συντομότερος και πολυσύχναστος. Το δρόμο αυτόν κατά την αρχαιότητα έλεγχαν δύο φρούρια, της Φυλής και της Πανάκτου μακρύτερα στο οροπέδιο των Δερβενοχωρίων.

Από το πρώτο φρούριο της Φυλής που δεν σώζεται σήμερα και απείχε μόλις δύο χιλιόμετρα (Β.Δ.) από το μοναστήρι, σε ευθεία γραμμή, ξεκίνησε το 403 π.Χ. ο Θρασύβουλος με τους δημοκρατικούς, για να καταλύσει ουσιαστικά την τυραννία των Τριάκοντα στην Αθήνα³⁹.

Λίγο βορειοανατολικά του σωζομένου δευτέρου και γνωστού πλέον Φρουρίου, στο δρόμο που πάει για Μπόρσι – Βούντημα – Αυλώνα, υπήρχε

συνοικισμός κατά την Τουρκοκρατία χάνια για τους οδοιπόρους, και ταχυδρομικός σταθμός «μεντζιλ» που ξεκουραζόταν και άλλαζε άλογο ο δημόσιος ταχυδρόμος «Τάταρης». Ο συνοικισμός αυτός διατηρούνταν και μετά την απελευθέρωση από τους Τούρκους (1833)⁴⁰.

Εκεί υπάρχει και πηγή με άφθονο νερό, «πηγή της Φυλής» όπως ήταν γνωστή κατά τον προηγούμενο αιώνα, ή «πηγή της Αγ. Παρασκευής» όπως είναι γνωστή σήμερα, όνομα που καθιερώθηκε από την παρακείμενη ομώνυμη εκκλησία. Γύρω από την εκκλησία οι αρχαιολογικές ανασκαφές, έφεραν στο φώς ευρήματα του δήμου Φυλής και παλαιότερα των προϊστορικών και Μυκηναϊκών χρόνων.

Στην Ανατολική όχθη του Φαραγγιού της Γιαννούλας, του οποίου η αρχαία ονομασία ήταν «Κελάδων», τρία μόλις χιλιόμετρα βορειότερα του μοναστηριού υπάρχει το σπήλαιο του τραγοπόδαρου θεού των δασών Πάνα ή «Νύμφαιο» διότι ακόμα παλαιότερα λατρεύονταν εκεί οι Νύμφες⁴¹. Στη δυσπρόσιτη αυτή σπηλιά – ιερό, αρχαιολογικά ευρήματα σε τρία αλληπάλληλα στρώματα απέδειξαν, ότι ο χώρος ήταν λατρευτικός. Ιδιαίτερα τα διάφορα αγγεία που βρέθηκαν μέσα στη σπηλιά, βεβαιώνουν ότι από τους Μυκηναϊκούς χρόνους ο χώρος χρησιμοποιήθηκε από τον άνθρωπο ως ιερό. Ιδιαίτερη μνεία γίνεται από τους αρχαιολόγους για χίλιους και πλέον λύχνους που βρέθηκαν στο σπήλαιο, οι περισσότεροι των οποίων είναι Χριστιανικοί χρονολογούμενοι από τους πρώτους Χριστιανικούς χρόνους⁴². Από την πληθώρα των λύχνων τους οποίους μάλιστα οι χωρικοί είχαν ανακαλύψει νωρίτερα από τους αρχαιολόγους, το σπήλαιο ονομαζόταν «Λυχνοσπηλιά» ή «Λυχναρίτεξα». Τα ευρήματα της Λυχνοσπηλιάς βεβαιώνουν κατά τον πλέον αναμφισβήτητο τρόπο τη συνεχή διαχρονική παρουσία στο χώρο ανθρώπων.

Από το σχολιαστή του Αριστοφάνη πληροφορείται κανείς ότι οι κάτοικοι της Φυλής, φορούσαν λευκές ενδυμασίες, κατά Ελευσινιακή πληροφορία την κυριωτέρα εορτή των Φυλασίων αποτελούσε η πανηγυρική θυσία στη θεά του κυνηγίου «Αρτεμην αγροτέραν», η ονομασία του φαράγγιου «Κελάδων» κάτω από τη σπηλιά του Πάνα αναφέρεται σε επιγραφή του σπηλαιού και στο ίδιο το σπήλαιο διαδραματίζεται η κωμωδία του Ρόδιου ποιητή Μένανδρου (342-292 π.Χ.) «Δύσκολος». Στην αρχή του έργου παρουσιάζεται ο Πάνας και λέει: «Της Αττικής νομίζετ' είναι τον τόπον Φυλήν, το νυμφαίον δ' όθεν προέρχομαι Φυλασίων και των δυναμένων τας πέτρας ενθάδε γεωργείν, ιερόν επιφανές πάνν». Ο «Στρατοσκόπος» αναφέρει και ο Ιω. Μίχας στη μονογραφία του για το μοναστήρι επαναλαμβάνει, ότι βρέθηκαν εκεί (δηλ.

στο μοναστήρι) «..... δυο ωραία αγάλματα αρχαίας τέχνης»⁴³.

Εντοιχισμένη αρχαία επιγραφή που βρέθηκε στη Μονή Κλειστών αναφέρει ότι ο γυμνασίαρχος Πρόκλος «την λαμπάδα ανέθηκεν», είναι άγνωστο ακόμα σε ποια αγωνιστική εορτή αναφέρεται. Η επιγραφή δεν υπάρχει σήμερα στο μοναστήρι, και πιθανόν μεταφέρθηκε από τους ερευνητές του χώρου στο Αρχαιολογικό Μουσείο Αθηνών. Εντυπωσιάζει επίσης μια άλλη επιγραφή σε μια τεράστια αναθηματική βάση (Ρωμαϊκής εποχής) που βρέθηκε δυτικά του Αυλώνα (Κακοσάλεσι) και μεταφέρθηκε στο χωριό στο Μουσείο Ζυγομαλά. Αναφέρει: ΔΙΟΝΥΣΩΙ ΑΥΛΩΝΕΙ ΦΙΛΩΤΕΡΑ ΔΙΟΔΟΤΟΥ ΚΗΦΙΣΙΕΩΣ ΘΥΓΑΤΗΡ ΕΠΙ ΙΕΡΕΩΣ ΦΙΛΗΜΟΝΟΣ ΤΟΥ ΠΟΠΛΙΟΥ ΦΥΛΑΣΙΟΥ. Η επιγραφή είναι γραμμένη σε δυο στίχους στα πλάγια της ογκώδους πλάκας στο άνω επίπεδο της οποίας αναγράφεται: ΣΩΤΗΡΙΟΣ ΜΑΚΕΔΩΝ 1078. Από την επιγραφή επισημαίνεται ο ιερέας Φιλήμων Πόπλιος από την αρχαία Φυλή, και ο Σωτήριος Μακεδών επιβεβαιώνει τη διαχρονική παρουσία των ανθρώπων στο χώρο της Πάρνηθας.

Στο βραχώδη και επιβλητικό όγκο του Άρματος που ορθώνεται πάνω από το μοναστήρι, τοποθετείται με πιθανότητα ο βωμός του «Σημαλέον Δία» που αναφέρει ο Πανσανίας⁴⁴. Η πομπή των «Πυθαϊστών» που ξεκινούσε από το «βωμό του Αστραπαίου Διός» στην Αθήνα κατευθυνόμενη δια του δήμου Χασιτίων προς τους Δελφούς, κατά τον αρχαίο γεωγράφο Στράβωνα, περιέμενε το θεϊκό σήμα, αστραπή, πάνω από το Άρμα για να ξεκινήσει⁴⁵.

Σκήτες ερημιτών και ευρήματα της Βυζαντινής εποχής που ανακαλύφθηκαν από τους αρχαιολόγους στην ευρύτερη περιοχή γύρω από το μοναστήρι, οδηγούν στο συμπέρασμα, ότι ο χώρος είναι εξαιρετικού περαιτέρω ερευνητικού ενδιαφέροντος, από την αρχαιότητα, τους Βυζαντινούς αιώνες και την Τουρκοκρατία. Ένας χώρος που διαχρονικά εμφανίζεται με αναμφισβήτητη ιερότητα. Η τοπική παράδοση έχει διασώσει πλήθος θρύλων για στοιχειά και νεράϊδες, για την «αρχόντισσα Γιαννούλα», για τον «Πάνο» και τον «Δράκο», και οι περισσότεροι απ' αυτούς τους θρύλους συνδέουν την αρχαιότητα με τους νεότερους χρόνους. Μέρος αυτών έχει διασώσει στο έργο του ο Αθηναιογράφος Δ. Καμπούρογλου⁴⁶.

Η τοπική παράδοση λέει επίσης ότι κάποιος ευσεβής Χριστιανός, στα πολύ παλιά χρόνια βρήκε την εικόνα της Παναγίας στο απέναντι του μοναστηριού κοίλωμα βράχου της όχθης του ρέματος. Το μέρος αυτό ονομάστηκε γι' αυτό το λόγο «Φανερωμένη». Αποφάσισε τότε να κτίσει ένα ασκητήριο ή μοναστήρι στη θέση του σημερινού, γιατί το μέρος της εύρεσης ήταν απρόσιτο. Όμως η εικόνα και τα εργαλεία των μαστόρων βρίσκονταν την

άλλη μέρα εκεί που βρέθηκε η εικόνα. Μετά από παρακλήσεις και προσευχές των χωρικών, συνεχίστηκε η ανέγερση με τη συγκατάθεση της Παναγίας, στο μέρος που βρίσκεται το μοναστήρι σήμερα⁴⁷. Είναι μια παραλλαγή της πανελλήνιας παράδοσης για τα μοναστήρια που θέλει οι ιεροί αυτοί χώροι να κτίζονται με θεϊκή επιταγή.

Εδώ όμως προκύπτουν ερωτήματα ουσίας πέρα απ' το μύθο: Πότε άραγε κτίστηκε το μοναστήρι, αλλά και για ποιο λόγο, στη δυσπρόσιτη αυτή περιοχή;

Από τους πλέον διακεκριμένους ερευνητές του Αττικού χώρου, που προσπάθησαν να χρονολογήσουν το μοναστήρι, ο Δ. Καμπούρογλους γράφει: «..... Φαίνεται ότι ιδρύθη απ' αυτής της επικρατήσεως του Χριστιανισμού εις την Αττικήν». Τα στοιχεία που τον οδήγησαν σ' αυτές τις σκέψεις, ήταν μεταξύ άλλων και ένα μαρμάρινο Βυζαντινό ανάγλυφο που παριστάνει ένα δικέφαλο αετό, η χρονολογία 1204 που είδε χαραγμένη στο νάρθηκα του καθολικού και τρεις κάρες Αγίων, που βρίσκονται και σήμερα στο μοναστήρι⁴⁸.

Ο καθηγητής Αναστ. Ορλάνδος σημειώνει: «... Το καθολικόν της Μονής είναι εν μέρει εκτισμένον κάτωθεν σπηλαιώδους κοιλότητος. Ο ναός ανήκει εις τον τύπον των δικιονίων εγγεγραμμένων σταυροειδών μετά τρούλλου. Προς Β. φέρει προσκεκολλημένον παρεκλήσιον μετά τετραγώνου αψίδος ιερού, προς δυσμάς δε, ως προθάλαμον, νάρθηκα στεγαζόμενον δια δυο παραπλεύρων κυλινδρικών θόλων. Ο τρούλλος έλαβεν αργότερον εξωτερικώς το κωνικόν σχήμα ... » εξετάζοντας λοιπόν τα δομικά στοιχεία του μοναστηριού και των ναών του, λαμβάνοντας υπ' όψιν και τα λοιπά στοιχεία του συγκροτήματος του μοναστηριού αποφαινεται: «..... Ως χρόνοι της κατασκευής του ναού δύνανται να θεωρηθώσι οι προ της Αλώσεως»⁴⁹.

Είναι δύο έγκυρες απόψεις διακεκριμένων Ακαδημαϊκών που πρέπει κανείς να τις λάβει σοβαρά υπ' όψιν του, έστω και αν δεν αποφαινεται για συγκεκριμένη χρονολογία ίδρυσης του μοναστηριού, παραπέμπουν ωστόσο στη Βυζαντινή περίοδο.

Το μαρμάρινο συμβολικό ανάγλυφο με το δικέφαλο αετό, συνηθισμένη προσφιλής απεικόνιση από την αρχαιότητα και τη Βυζαντινή εποχή, που είδε ο Καμπούρογλους «εντός της εκκλησίας», βρίσκεται σήμερα εντοιχισμένο μέσα από την είσοδο του εσωτερικού περιβόλου του μοναστηριού. Αυτό μας παραπέμπει (αν διαπιστωθεί η αρχαιότητά του) στα Βυζαντινά χρόνια, αν λάβουμε υπ' όψιν την ιστορία αυτής της απεικόνισης σε ανάγλυφα, επιτύμβια, υφαντά και λοιπά είδη λαϊκής τέχνης, σε εκκλησίες ιδιαίτερα,

αλλά και κατά την τελευταία περίοδο του Βυζαντίου σε εμβλήματα και σκήπτρα αυτοκρατόρων. [Βλ. Σημείωση 49α]. Εάν είναι μεταγενέστερο των Βυζαντινών χρόνων το ανάγλυφο, τότε δείχνει τη διατήρηση της ιστορικής μνήμης.

Ο πρωτοπρεσβύτερος κ. Γεώργιος Φουντενέκας που έγραψε τελευταίος το «Χρονικό της μονής Κλειστών» βρήκε όπως γράφει στο μοναστήρι δύο χειρόγραφα σημειώματα ανωνύμων. Στο ένα απ' αυτά αναγράφεται μεταξύ άλλων: «..... ο αδελφός του Βιλερδουΐνου, Αρχων των Αθηνών κατά το έτος 1204 – 1206 έκτισε την Μονήν Κλειστών». Ο κ. Φουντενέκας ασχολείται δια μακρών με την καταγραφή αυτή, για να την απορρίψει τελικά λόγω ονόματος κ.λπ. (Βιλλεβαρδουΐνος ή Βιλβαρδουΐνος ονομάζονταν κατά τον κ. Φουντενέκα και δεν είχε σχέση με την Αττική)⁵⁰. Θα ήταν μάταιο να ασχοληθεί κανείς με ανώνυμο σημείωμα, το οποίο μάλιστα δεν έχει δει για να διαπιστώσει το είδος γραφής, το χαρτί και την αρχαιότητά του, όμως ετέθη θέμα για το περιεχόμενό του και δημιουργούνται εντυπώσεις.

Για το λόγο αυτό κατατίθεται και μια άλλη άποψη, με θεώρηση του θέματος από μια ευρύτερη σκοπιά, άσχετα αν υιοθετεί κανείς την καταγραφή του «ανωνύμου».

Το όνομα είναι “Villeharduin” και μεταφερόμενο στα Ελληνικά, Βιλλεαρδουΐνος, ή Βιλλαρδουΐνος⁵¹ και με κάποιες ανοχές Βιλερδουΐνος όπως αναφέρεται στο ανώνυμο έγγραφο. Και βέβαια όχι Βιλλεβαρδουΐνος ή Βιλβαρδουΐνος όπως αναφέρει ο κ. Φουντενέκας. Ο γνωστός Γοδεφρείδος Α' Βιλλεαρδουΐνος, ονομάστηκε ηγεμόνας του πριγκιπάτου Αχαΐας το 1210, με έδρα την Ανδραβίδα, απ' όπου βοήθησε τον Άρχοντα των Αθηνών Όθωνα ντε λα Ρος, στενό του φίλο κατά τον ιστορικό Γρηγορόβιο, να καταλάβει την Ακροκόρινθο. Πέθανε το 1218 και το θάνατό του θρήνησαν όπως αναφέρεται και οι Έλληνες στους οποίους συμπεριφέρθηκε καλά.

Κατά τον Φερδινάνδο Γρηγορόβιο: «..... Το δε τάγμα των γερμανών ιπποτών εγκαθιδρύθη ιδίως εν τη Πελοποννήσω. Εν ταύτη είχεν ιδρύσει Γοδοφρέδος ο Βιλλαρδουΐνος εν Ανδραβίδα το νοσοκομείον του Αγίου Ιακώβου, εις ου τας κτήσεις ανήκε και ομώνυμον νοσοκομείον εν Μάκρη της διοικήσεως Αθηνών». Και ο σχολιαστής του Γρηγορόβιου Σπ. Λάμπρος σημειώνει: «*Hospitale S. Jacobi de Macra Atheniensis dioecesis λέγεται εν τη επικυρώσει των κτημάτων του νοσοκομείου του Αγ. Ιακώβου της Ανδραβίδας υπό του καρδινάλιου ληγάτου Πελαγίου τη 4η Φεβρουαρίου 1214*»⁵².

Επομένως σίγουρα μπορεί να πει κανείς ότι είχε σχέσεις και κτήσεις στην Αττική ο Γοδεφρείδος Βιλλεαρδουΐνος, αν όμως ο αδελφός του έκτισε το

μοναστήρι στη Χασιά, δεν μπορεί να βεβαιωθεί, το πιθανότερο είναι ότι το μοναστήρι προϋπήρχε, ίσως τότε έγινε ανακαίνιση και πάντως δεν μπορεί να απορριφθεί *a priori* η αναφορά του ανωνύμου σημειώματος. Απλά προβληματίζει. Και ο προβληματισμός γίνεται εντονότερος αν συνδυασθεί με τη σκέψη ότι την εποχή αυτή η Αττική διέτρεχε μεγάλο κίνδυνο από επιδρομές πειρατών, χριστιανών μάλιστα, οι οποίοι είχαν τα ορμητήριά τους στα κοντινά νησιά Σαλαμίνα και Αίγινα. Ένας κίνδυνος καθημερινός που έπληξε σοβαρά τους κατοίκους της Αττικής και κατά τους επόμενους αιώνες.

Ο τελευταίος ορθόδοξος μητροπολίτης της Αθήνας Μιχαήλ Χωνιάτης ή Ακομινάτος, που με την έλευση των Φράγκων στην Αττική αυτοεξορίστηκε στην Κέα (1204-5) είναι αποκαλυπτικός στα κείμενά του. Γράφει μεταξύ άλλων και αναρωτιέται: «..... Ουχ οι μεν εκ των παραθαλαττιδίων επαύλεων εις τας αποτομωτέρας των ορών κορυφάς ως στρουθία μεταναστεύομεν, εíta κα- κεί τοις θηρευταίς ζωγρούμεθα ράδιον;»⁵³. Από τα παραθαλάσσια, λέει σαν σπουργίτια μεταναστεύουμε στις αποτομώτερες κορυφές των βουνών, κι εκεί από τους κυνηγούς (πειρατές) εύκολα πιανόμαστε ζωντανοί. Και σε άλλο σημείο «..... Ουδέ σήλαιον ή γης οπαί τοις ταλαιπώροις ασφαλής κοίτος» (σελ. 704).

Από τις μεταγενέστερες ιστορικές πηγές και για να γίνει κατανοητός ο διαρκής φόβος των πειρατών, ξεχωρίζει η αναφορά του ερευνητή των Οθωμανικών Αρχείων M. Kiel που προαναφέρθηκε, ο οποίος σημειώνει για το 1570: «*Lepsina: previously uninhabited guards the sea against pirates*»⁵⁴ ήτοι: Ελευσίνα: πρότερον ακατοίκητος φυλάσσει την θάλασσα από τους πειρατές.

Ο Δ. Καμπούρογλους, σχολιάζοντας τα «φύλλα Πιπτάκη» (σημειώσεις μοναχού που πλαστογράφησε και παρερμήνευσε αργότερα ο Φαλμεράϊερ) πιθανολογεί και ποια χρονολογία (1687 – 1690, διερωτάται για το 1778 το οποίο όμως τελικά απορρίπτει) καταφυγής χωρικών της Αττικής στη Φυλή.

Η περικοπή έχει ως εξής: «Οι τα χωρία κατοικούντες εις την Φυλήν την παραχειμασίαν εποίησαντο, βραδύνειν εν εκείνοις τοις χρόνοις την ταραχήν νομίσαντες»⁵⁵. Οι κάτοικοι, λέει ξεχειμώνιαζαν στη Φυλή, πιστεύοντας ότι κατά τους χρόνους εκείνους θα αργούσαν οι τακτικές επιδρομές (ταραχές) κατά τους καλοκαιρινούς ασφαλώς μήνες. Είναι μια σοβαρή και σπάνια καταγραφή που πιστοποιεί ότι η συγκεκριμένη περιοχή Φυλής λίγο πιο πάνω από το μοναστήρι (και γιατί όχι και το μοναστήρι) θεωρούνταν περισσότερο από κάθε άλλη, ασφαλής για τους κατατρεγμένους.

Ο Αθ. Τσίγκος μεταφέροντας τη παράδοση περί καταστροφής της Ελευσίνας (λίγο πριν το 1675) το «*Έλειψε σαν την Λεψίνα*» (το έλειψε με την έν-

νοια χάθηκε – εξαφανίστηκε) έμεινε έκτοτε παροιμία στους χωρικούς της ευρύτερης περιοχής, τη συσχετίζει με την αναφορά του Γάλλου περιηγητή Spon που επισκέφθηκε την Αττική το 1675, και ο οποίος γράφει: «..... οι κουρσάροι που αφάνησαν την Ελευσίνα ήσαν Χριστιανοί», και συνεχίζει «ότι ήσαν απανθρωπότεροι από τους Τούρκους και ότι εκακομεταχειρίστηκαν τόσο πολύ την Λεψίνα, ώστε όλοι οι κάτοικοι έχουν φύγει γενικώς και δεν βλέπει κανείς παρά ερείπια»⁵⁶.

Ο ίδιος περιηγητής ερχόμενος από Βοιωτία προς Αθήνα δια του δερβενίου της Χασιάς σημειώνει: «..... Στη Χασιά πριν δυο μέρες μπήκαν στο χωριό Χριστιανοί κουρσάροι και το γύμνωσαν»⁵⁷.

Το 1730 ο Άγγλος περιηγητής Charles Thomson επισκέφθηκε την Αττική, περνώντας από το Δαφνί και σημειώνει ότι το μοναστήρι είχε τείχος με μπιντένια (επάλξεις) για να προστατεύεται από τους πειρατές, που κάθε τόσο ενεργούσαν επιδρομές για λεηλασίες και σκλαβώματα. Οι μοναχοί είχαν εγκαταλείψει τα κελιά τους και βρήκαν καταφύγιο σ' ένα ερημητήριο ψηλότερα ανάμεσα στα βράχια. Συνεχίζοντας προς Κόρινθο αναφέρει ότι στα Μέγαρα ζούσαν με τον ίδιο φόβο⁵⁸.

Τέλος μια σχετική παράδοση στον Ασπρόπυργο αναφέρεται στην καταστροφή του οικισμού «Ομπόρες» δυτικά του αρχαίου τείχους της «Δέμας»⁵⁹.

Στοχάζεται λοιπόν κανείς ότι τέτοια ορεινά καταφύγια όπως η μονή Κλειστών, το φαράγγι της (σχεδόν αδιάβατο από κάτω προς τα πάνω) οι παρακείμενες σπηλιές, ο οικισμός και η εκκλησία στο «Ρουμάνι» τρία χιλιόμετρα βορειότερα του μοναστηριού στην Πάρνηθα, ήταν από τους καλύτερους τόπους καταφυγής των δύστυχων Χριστιανών της Αττικής προκειμένου να αποφύγουν το σκλαβοπάζαρο ή το θάνατο.

Κάποιος που έχει προσωπική αντίληψη της περιοχής και έχει τη μοναδική εμπειρία της διασχίσεως του φαραγγιού της Γιαννούλας μπορεί να βεβαιώσει, ότι η θέση του μοναστηριού είναι ιδανική για καταφύγιο, προσφέρει μάλιστα άνεση περαιτέρω διαφυγής δια του εφαιπόμενου τραχύτατου φαραγγιού, στους γνωρίζοντες όμως τον τόπο.

Πιθανότατα λοιπόν ο Ακομινάτος να εννοεί την Πάρνηθα «ως αποτομώτερο όρος της Αττικής» όπως και είναι και ως ασφαλέστερο νομιζόμενο καταφύγιο και γι' αυτό μπορεί να κτίστηκε το μοναστήρι ή να ανακαινίστηκε ως προϋπάρχον, λίγο προτού έρθουν οι Φράγκοι στην Αττική (1204-5). Πάντως είναι κατά επικρατούσα άποψη σίγουρο ότι χρησιμοποιήθηκε από τους διωκόμενους.

Πρόσθετη απόδειξη της ανθρώπινης παρουσίας και του καθημερινού φό-

βου των κουρσάρων στο χώρο είναι οι ονομασίες των σπηλαίων της ευρύτερης περιοχής από τις οποίες μίας διατηρείται η ονομασία μέχρι σήμερα «Σπηλιά του ασκητή» ενώ στο ύψωμα «Κασούμπι» και στο σημείο που αυτό καταλήγει στο ρέμα της Θοδώρας υπάρχει η «σπηλιά του κουρσάρου» ή «σπέ-λα κουρσάριτ» όπως διατηρήθηκε στο αρβανίτικο ιδίωμα ανά τους αιώνες⁶⁰.

Με την κυριαρχία των Φράγκων στην Αττική (1204-5) καταργήθηκε η ορθόδοξη μητρόπολη και αντικαταστάθηκε από τη Λατινική. Μητροπολίτης ορίστηκε με απόφαση του Πάπα Ιννοκέντιου Γ' ο Βεράρδος το 1206 «..... ορθόδοξοι δε ιερείς και μοναχοί παραμένοντες υπερβλήθησαν εις την δικαιοδοσίαν του καθολικού ποιμενάρχου»⁶¹.

Τριβές σημειώθηκαν μεταξύ του «Μέγα Κυρ των Αθηνών» Όθωνα ντε λα Ρος και του Βεράρδου, γιατί ο πρώτος ήθελε να φορολογήσει εκκλησίες, μοναστήρια, οικισμούς κ.λπ. της Αττικής, τα εισοδήματα των οποίων φορολογούνταν και από το Βεράρδο. Η διένεξη έλαβε τέλος με απόφαση του Πάπα, ο οποίος με την περίφημη «Βούλα» του 1209 καθόριζε ποια θα φορολογούσε μόνο ο Βεράρδος⁶².

Η αναγραφόμενη στη «Βούλα» σειρά έχει ως εξής: «Casalia (αγροικίες, μικροσυννοικισμοί) Platan, Felin, Curiomonaster, Cassas, Menidi, Ducheleos, Calixtes»⁶³. Εντυπωσιάζει πράγματι και δημιουργεί εύλογα ερωτηματικά: Μήπως η ονομασία «Platan» αφορά την γνωστή θέση της Πάρνηθας «Πλατάνα»; Κάπου εκεί κοντά είχε υποστατικά και χωράφια η μονή Αγ. Τριάδας, ίσως και το «Παλιομοναστήρι» ή Αγ. Ιωάννης ο Θεολόγος, η ακριβής χρονολογία ιδρύσεως των οποίων δεν είναι γνωστή αλλά αρκετά στοιχεία βεβαιώνουν για την αρχαιότητά τους. Η ονομασία πάντως «Felin» αφορά την αρχαία Φυλή, όπου υπήρχε συννοικισμός και ταχυδρομικός σταθμός (Μεντζιλ), εγκαταστάσεις που διατηρούνταν και μετά την Τουρκοκρατία.

Άραγε η ονομασία «Curiomonaster» αναφέρεται στο μοναστήρι της Παναγίας των Κλειστών; δηλαδή της «Κυράς το Μοναστήρι»⁶⁴; ακολουθεί η «Cassas» δηλαδή Χασιά, το Μενίδι και η Δεκέλεια. Είναι η σειρά αναγραφής που προβληματίζει. Μπορεί δηλαδή να πει κανείς ότι ο συντάκτης του καταλόγου που επικυρώθηκε με την Βούλα, ακολουθεί μια σειρά από τα ορεινά (Platan) ακολουθεί η Φυλή, το μοναστήρι νοτιότερα, πιο κάτω η Χασιά, Ανατολικότερα το Μενίδι, πιο πέρα η Δεκέλεια και νοτιότερα «Calixtes» πιθανόν «Καλυφτάκι» το γνωστό μεγάλο Μενιδιάτικο αγρόκτημα στις Κουκουβάουνες.

Αν όμως δεν μπορεί κανείς να βεβαιώσει αν δεν είναι ειδήμων οριστικά για την ταύτιση των περιγραφομένων τοπωνυμίων με τη σημερινή πραγμα-

τικότητα, δεν μπορεί επίσης αβασάνιστα να παρακάμψει τους προβληματισμούς αυτούς. Ας παραμείνει λοιπόν το μυστήριο κι ας καταγραφούν τα εύλογα ερωτηματικά για τους ιστορικούς και γλωσσολόγους του μέλλοντος.

Η τελευταία παρατήρηση προέρχεται από συμπεράσματα έρευνας στα Τουρκικά Αρχεία της Άγκυρας και Κωνσταντινούπολης που έκανε ο Μ. Kiel και δημοσίευσε στοιχεία για τον Καζά της Αθήνας (διοικητική υποδιάρθρωση στην οθωμανική αυτοκρατορία) σε δύο ανακοινώσεις του⁶⁵.

Είχα την ευκαιρία να αλληλογραφήσω με τον Μ. Kiel πριν λίγα χρόνια και του ζήτησα πρόσθετα στοιχεία για την ανθρώπινη παρουσία στο χώρο Χασιάς, Μενιδίου κ.λπ. κατά την Τουρκοκρατία. Απάντησε με μακροσκελή επιστολή στην οποία επισύναψε και μια λίστα ονομασιών χωριών της Αττικής του 1570 όπως προέκυπτε από τα Τουρκικά Αρχεία.

Στη λίστα αυτή διαβάζουμε (με κατανόηση για τη δυσκολία μετάφρασης από τα Τουρκικά στα Αγγλικά) «.....*Hasia, Filyan/Kilian, has Monastery Hasia/Dasia, Tatoy, Andreyra Losha, Dima Losha, Gjin Losha, Vasil Losha, Yorgi Losha, κ.λπ.*»⁶⁶.

Μία επισημάνση είναι ότι αναφέρεται το 1570 η Χασιά και η Φυλή ως ξεχωριστά χωριά, επίσης το μοναστήρι της Χασιάς, που είναι βέβαια η μονή Κλειστών και διάφοροι οικισμοί αποτελούμενοι κύρια από Λιοσείκες φάρμες. Σημειώνεται ακόμα ότι από διάφορες έρευνες διαπιστώθηκε ότι τα σημερινά Άνω Λιόσια, είναι αυτά που αναφέρονται ως «*Dima Losha*» στη λίστα, ή όπως ανακαλύφθηκε από άλλη αρχειακή πηγή «*Τα Καλύβια του Δήμου Λιόση*»⁶⁷.

Συμπερασματικά λοιπόν και σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, το μοναστήρι των Κλειστών είναι Βυζαντινό, χτίστηκε πριν το 1205, κύριος λόγος της ίδρυσής του ήταν η προστασία των κατατρεγμένων από την αρχή και τους επόμενους αιώνες και δεν έπαψε ποτέ να εμφανίζεται ως οντότητα στο χώρο.

Την πεποίθηση της ανάγκης καταφυγής των κατοίκων της Αθήνας αλλά και της υπαίθρου στην Πάρνηθα κατά τους Βυζαντινούς αιώνες και την Τουρκοκρατία εδραιώνει πέραν του γνωστού φόβου των πειρατών, ο υπαρκτός φόβος των απανωτών λοιμών ή «*θανατικών*», όπως σημειώνουν οι ιστορικοί και τα διάφορα «*χρονικά*».

Όταν εμφανιζόταν «*λοιμός*» (πανώλη-χολέρα), οι κάτοικοι της Αθήνας και των κοντινών της χωριών, κατέφευγαν πανικόβλητοι στα βουνά της Αττικής, ιδίως Πεντέλη και Πάρνηθα, όπου αξιόλογα μοναστήρια και εκκλησίες αλλά και το υγιεινό περιβάλλον τους προστάτευαν από το κακό.

Είναι σίγουρο ότι και για το φόβο των λοιμών, οι άνθρωποι κατέφευγαν

στην Πάρνηθα, στο ζωτικό δηλ. χώρο της Χασιάς και του Μενιδίου. Πρόσθετη απόδειξη είναι το πλήθος των εκκλησιών στο χώρο, που τιμώνται στο όνομα της Αγ. Παρασκευής η οποία θεωρείται ότι προστατεύει από παθήσεις των ματιών αλλά και από λοιμικές ασθένειες. Γι' αυτό έχουμε εκκλησίες της Αγ. Παρασκευής στο Ρουμάνι (Πάλιοχώρι), στο Μόρσι, στη Φυλή και μέσα στη Χασιά. Επίσης στην περιοχή Μενιδίου: στο Γκατζανά, στο ρέμα Σουνά και στο Σαλονίκη κ.α. (εξαφανισμένες σήμερα) και μέσα στο Μενίδι. Αξιοσημείωτο μάλιστα το τοπωνύμιο «Λοιμικό» στο ομώνυμο διακατεχόμενο δασόκτημα των μενιδιατών στην Πάρνηθα. Εύλογο λοιπόν το πλήθος των αναφορών των ιστορικών περί καταφυγής των Αθηναίων σε εποχές δύσκολες, στα «*πλησιόχωρα της Αθήνας*» και τα μοναστήρια της Πάρνηθας και της Πεντέλης.

Με την ευκαιρία αυτής της μελέτης υπενθυμίζεται ότι για τους αιώνες της Βυζαντινής αυτοκρατορίας, της Φραγκοκρατίας και της Τουρκοκρατίας στην Αττική, υπάρχει ένα απέραντο σκοτάδι για τον ερευνητή, από έλλειψη ιστορικών πληροφοριών. Έγγραφα λοιπόν και πληροφορίες που προστίθενται και συσχετίζονται με τα ήδη ελάχιστα γνωστά, είναι πολύτιμα και προάγουν την ιστορική γνώση. Τέτοια ντοκουμέντα δημοσίευσε από τα τέλη του 19^{ου} αιώνα ο Δ. Καμπούρογλους και πολύ σωστά, όπως γράφτηκε, τα ονόμασε «Μνημεία» διότι πράγματι έχουν μνημειακό χαρακτήρα.

Εκείνο που συγκινεί και σήμερα είναι η ιχνηλάτηση της ανθρώπινης παρουσίας στην Αττική δια μέσου των αιώνων, γιατί είναι γεγονός ότι ο χώρος αυτός ποτέ δεν έμεινε ακατοίκητος, και έχει εθνική σημασία αυτό, όπως και οι προστιθέμενες θεμελιωμένες απόψεις που απαντούν θετικά στο ερώτημα της διαχρονικής παρουσίας στο χώρο αυτό των ανθρώπων, των Ελλήνων, της παλιάς ντόπιας ανθρώπινης μαγιάς, και τούτο κρίνεται και σήμερα ακόμα σημαντικό. Και βέβαια η ύπαρξη μοναστηριών και πλήθους εκκλησιών στο χώρο αυτές τις «σκοτεινές» εποχές και η διατήρηση αρχαίων τοπωνυμίων, απαντούν θετικά στο ερώτημα της ανθρώπινης παρουσίας στο χώρο.

Στις προεπαναστατικές (1821) για το μοναστήρι πληροφορίες προστίθεται και το όνομα του ηγουμένου Σωφρονίου κατά το 1730 και μια εικόνα του μοναστηριού που περιλαμβάνεται σε έγγραφο του 1819 που δημοσίευσε το 1833 ο καθηγητής – Ακαδημαϊκός Αναστ. Ορλάνδος ο οποίος σημειώνει όπως αναφέρθηκε ότι: «..... ως χρόνοι της κατασκευής του ναού δύναται να θεωρηθώσι οι προ της Αλώσεως (1453). Τα κελιά όμως είναι πάντως μεταγενέστερα ανακατασκευασθέντα μετά την επισυμβάσαν πυρκαϊάν. Η εν τη αυλή της μονής κρήνη φέρει χρονολογία 1677»⁶⁸.

Στη συλλογή Ι. Βλαχογιάννη στα Γενικά Αρχεία του Κράτους, υπάρχει μετάφραση από Τουρκικό πωλητήριο με αύξ. αριθμό 20043 που αφορά το μοναστήρι.

Επειδή κρίνεται σημαντικό παρατίθεται σε μεταγραφή:

«*Δια του παρόντος γίνεται δήλον ότι κατά το έτος 1206 (1792) από την πρώτην Μαρτίου μέχρι της εσχάτης Φεβρουαρίου, ευρεθέντες ενοικιασται της Αθήνας και των πέριξ αυτής. Χασάν αγάς εκ των κατοίκων των Αθηνών των εχόντων ενοχλήν γαιών δημοσίων, εντός των συνόρων της πόλεως, έχων υπό την κατοχήν αυτού εις το μέρος ονομαζόμενον Σκαραμαγκά, γαίας έως της δυνάμεως δυο ξευγαρίων, πλησιαζούσας από το εν μέρος με τας γαίας του μοναστηρίου δαφνίου, το άλλο μέρος όσον τρέχουν τα νερά, του ξευγαρίου Τζιρατζίνι έως εις το μεγάλο ρεύμα, το άλλο μέρος από το μεγάλο ρεύμα έως εις την θάλασσαν και το έτερον μέρος περιορισμένον με την θάλασσαν.*

Εντός λοιπόν των ειρημένων περιορισμάτων μέρη, πολλά ή ολίγα, ήμερα ή μη ήμερα, όπου το άροτρον ενεργεί και όπου δεν ενεργεί, με συμπερασμόν της δυνάμεως έως δύο ξευγαρίων, τας γαίας έτι ζων με καλήν αυτού θέλησιν, δια γρόσια τριακόσια πενήντα, επώλησεν εις τον ηγούμενον μοναστηρίου Χασιά[ς] παπα Γρηγόριον και παπα Ιωακείμ και παπα Κοσμά, και εις τους λοιπούς καλογήρους του ρηθέντος μοναστηρίου, οίτινες και εδέχθησαν την ειρημένην αγοράν. Επειδή δε (απαιτείται;) η έγγραφος άδεια του κυρίου της γης δια τον κατέχοντα αυτήν, ελήφθη κατά τον βασιλικόν κανόνα(;) συνηθισμένη πληρωμή της γης και εδόθη εις χείρας των προλεχθέντων η παρούσα έγγραφος άδεια.

Εν όσο λοιπόν εργάζονται αυτήν και εκ της συνάξεως αυτών δίδουσιν εις τους κυρίους της γης το νόμιμον δέκατον αυτής, να μην ενοχλούνται από μέρος ημέτερον μήτε παρ' άλλου τινός δια την χρήσιν και κατοχήν του.

Εγράφη κατά τας 17 μηνός μουχαρέμι του έτους 1207(=1793)

Ιμπραχίμης βοϊβόδας

Αθηνών

Τ.Σ.»⁶⁹

Μικρή επεξηγηματική παρατήρηση στο ανωτέρω πωλητήριο θα ακολουθήσει για να γίνει κατανοητό το είδος της δικαιοπραξίας.

Κατά τον τουρκικό νόμο η γη στην Οθωμανική αυτοκρατορία ανήκε στο Σουλτάνο και ονομάζονταν γαίες «Εμιρή» (EMIRI). Ο Σουλτάνος συνεπώς είχε το δικαίωμα να τις διαθέσει όπως ήθελε και να παραχωρήσει τη νομή στους αξιωματούχους του. Ουσιαστικά επρόκειτο για ημικρατικές γαίες όμως, εφόσον το Κράτος διατηρούσε σ' αυτές απόλυτο δικαίωμα ελέγχου.

Σε εφαρμογή αυτής της αρχής ο σουλτάνος έκανε παραχωρήσεις σε διακριθέντες αξιωματούχους και τους «Σπαχήδες» σε γαίες που ονομάζονταν (TIMAR) τιμάρια ή έβγαζε σε δημοπρασία άλλες⁷⁰.

Ο ανωτέρω πωλητής Χασάν αγάς υπήρξε κατά το ανωτέρω έγγραφο ενοικιαστής προσόδων της Αθήνας και της επαρχίας ή «Μαλικιανέ Σαϊπής» προσόδων που αγόρασε από το Σουλτάνο σε δημοπρασία. Το δικαίωμά του αυτό για το κτήμα Σκαραμαγκά πουλάει στους καλογήρους της μονής Κλειστών αντί 350 γροσίων και υπό τους περιγραφόμενους όρους δηλαδή της ανελλιπούς καλλιέργειας και της ετήσιας πληρωμής της «δεκάτης» δηλαδή το 1/10 των προσόδων.

Φυσικά αν το κτήμα έμενε ακαλλιέργητο και χωρίς προσόδους κατά συνέπεια, κατά το Νόμο θεωρούνταν εγκαταλειμμένο (μαχλούλικο) και επιστρεφόταν στον αρχικό δικαιούχο (δικαίωμα ενοχικό και όχι εμπράγματο). Το πωλητήριο τέλος επικυρώνεται από τον Βοεβόδα-διοικητή δηλ. της Αθήνας ο οποίος φυσικά εισπράττει και τα σχετικά δικαιώματά του. Παρόμοια δικαιιοπραξία είναι η δημοσιευμένη στο Α' μέρος αυτής της έρευνας, όπου η μονή Αγ. Τριάδας αγοράζει από το τιμαριούχο του Καπαρελίου τη νομή έκτασης στο «Ρουμάνι» της Πάρνηθας το 1615. (τη νομή αυτή είχε ο τιμαριούχος κατά παραχώρηση από το Σουλτάνο)

Μια μοναστική κοινότητα όπως αυτή της μονής Κλειστών, δεν μπορούσε να ήταν ξεκομμένη από το περιβάλλον της και τους κατοίκους του ευρύτερου χώρου και αμέτοχη από τα ιστορικά γεγονότα που άμεσα επηρέαζαν ακόμη και την ήρεμη ζωή των καλογήρων. Εξετάζοντας λοιπόν την ιστορία του μοναστηριού, είναι υποχρεωμένος κανείς να αναφερθεί και στα ιστορικά γεγονότα και πρόσωπα της περιοχής, γιατί έτσι φωτίζεται κατά το δυνατόν η οντότητα, η ιστορική διαδρομή και η εθνική συνεισφορά της σημαντικής για το χώρο της Αττικής μοναστικής αυτής κοινότητας⁷¹.

Ιχνηλατήθηκε μέχρι τώρα η παμπάλαια ιστορία του μοναστηριού, δόθηκαν απαντήσεις όπου αυτό ήταν εφικτό και τέθηκαν ερωτήματα όπου δεν ήταν δυνατή η τεκμηριωμένη απάντηση.

Φτάσαμε έτσι στην προεπαναστατική εποχή. Το μοναστήρι έσφυζε από ζωή, κίνηση και δραστηριότητα. Είχε γιδοπρόβατα, άλογα, αγελάδες και καματερά, που έβοσκαν τα «κοπέλια» του μοναστηριού ενώ οι καλόγηροι κουμαντάριζαν τα μελίσσια. Μεγάλη και η κτηματική του περιουσία απείραχτη όπως φαίνεται από τους Τούρκους. Τα καλλιεργούμενα χωράφια ξεπερνούσαν τις 2.000 στρέμματα, απ' αυτά τα μισά σχεδόν βρισκόνταν στον κάμπο του Θριασίου γύρω από τα Καλύβια (Ασπρόπυργος σήμερα).

Εκεί στις βορειοδυτικές παρυφές του χωριού υπήρχε και μετόχι του μοναστηριού με την εκκλησία του Αη-Γιάννη.

Χωράφια είχε ακόμη στην περιοχή Χασιάς, στα «Λιοσιώτικα Καλύβια», στο Μενίδι, στο «Καψοσπίτι» των Δερβανοχωριών, στο «Σκαραμαγκά» κ.λπ. Τα χωράφια αυτά καλλιεργούσε με «μισθωτούς υπηρέτες» ή με κολίγους από τα γύρω χωριά.

Στην Αθήνα διατηρούσε μετόχι για τις μετακινήσεις προς το κέντρο των καλογήρων όπως από μεταγενέστερα έγγραφα αποδεικνύεται. Μετόχι είχε και στο κέντρο του Μενιδίου που περιλάμβανε και την ερειπωμένη εκκλησία της Αγ. Αικατερίνης. Αργότερα μεταβιβάστηκε ως οικόπεδο στο Δήμο Αχαρνών και κτίστηκε ο καθεδρικός ναός του Αγ. Βλασίου⁷².

Τέλος η κτηματική περιουσία του μοναστηριού συμπληρωνόταν με μεγάλες δασικές εκτάσεις στο «Μπόρσι», στο «Σκαραμαγκά» όπως αναφέρθηκε και γύρω από το μοναστήρι⁷³.

Είναι γνωστό ότι οι Τούρκοι δεν άφηναν σε ησυχία τα εύπορα μοναστήρια, βρίσκοντας κάθε λογής αιτίες για άγρια φορολόγησή τους. Όμως στο μοναστήρι των Κλειστών επεκτεινόταν η αφορολογησία των Χασιωτών που από τα παλιά είχαν εξασφαλίσει. Αυτό εξηγεί ως ένα βαθμό την επιβίωση του μοναστηριού σε χρόνους δύσκολους και κατατρεγμού της ρωμοσύνης της Αττικής όπως π.χ. οι χρόνοι της τυραννίας του Αλή Χασεκί (1774-1795). Αντίθετα το μοναστήρι της Αγ. Τριάδας στην Πάρνηθα δεν άντεξε και είδαμε ότι, «προσέτρεξαν» οι καλόγηροι στον Πατριάρχη και στην Οθωμανική εξουσία της Κωνσταντινούπολης και έγινε «σταυροπήγιο» μετόχι της μονής Πετράκη, αποφεύγοντας την εξαφάνισή του⁷⁴. Η μονή Κλειστών έμεινε πάντα μοναστήρι «εφοριακό» ή «ενοριακό» υπαγόμενο στην μητρόπολη της Αθήνας. Το αντίθετο υποστηριζόμενο ότι δηλαδή η μονή Κλειστών ήταν «σταυροπηγιακή», δεν έχει δόση αλήθειας ούτε αποδεικνύεται ιστορικά⁷⁵.

Το 1815 εξεδόθη από τον Σουλτάνο φιρμάνι επιβεβαιωτικό ισχύος προηγούμενων σχετικών, το οποίο καθόριζε με σαφήνεια τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των Χασιωτών, λόγω του ότι όλοι οι Χασιώτες θεωρούνταν από πολύ παλαιότερα «φύλακες» του Δερβενίου τους για την ασφαλή διέλευση των οδοιπόρων προς και από την Βοιωτία⁷⁶.

Ασφαλώς, όπως αναφέρθηκε, οι ευεργετικές διατάξεις του φιρμανιού επεκτείνονταν και στους καλόγηρους της μονής Κλειστών γιατί και αυτοί θεωρούνταν Χασιώτες. Την ίδια προεπαναστατική εποχή (είναι κακογραμμένη η ακριβής χρονολογία) μια «απανταχούσα» του ηγουμένου Ιωακείμ, ζητά την συνδρομή των πιστών, αναφέροντας μεταξύ άλλων ότι από

το μοναστήρι «..... διαβαίνουνσι αδιακόπως παντός είδους οδοιπόροι»⁷⁷ και τούτο βέβαια είναι αλήθεια γιατί το μοναστήρι βρισκόταν πάνω στο Δερβένι της Χασιάς και ήταν αναγκαστική στάση των οδοιπόρων.

Γράφει ο Αθαν. Τσίγκος από το 1934, ότι το φιρμάνι εξασφάλισε ο Μελέτης Βασιλείου με δύο επισκέψεις του στην Κωνσταντινούπολη. Εκεί μνη-θηκε στα μυστικά της Φιλικής Εταιρείας και κατόρθωσε «..... να επιτύχει την ανακήρυξη της περιοχής του χωριού του (Χασιάς) εις Ντερβένι (Κλεισούρα). Η ανακήρυξη αυτή είχε μεγάλη σημασία, (γράφει) γιατί μπορούσε να δικαιολογήσει τη διατήρηση σώματος οπλοφόρων, το οποίον θα είχε αποστολή να εμποδίζει τη διάβαση λαθρεμπόρων και άλλων κακοποιών από τα στενά»⁷⁸.

Και ενώ η ουσία για τις συνέπειες της ανακήρυξης της Χασιάς ως δερβενίου, ορθώς διατυπώνεται από τον μακαρίτη Αθαν. Τσίγκο, στο σημείο που λέει ότι «..... επέτυχε την ανακήρυξη της Χασιάς ως δερβενίου» λανθάνει, επαναλαμβάνοντας τους προγενέστερους Έλληνες ιστορικούς (Σπ. Τρικούπη κ.λπ.). Το ίδιο λάθος επαναλαμβάνει και ο κ. Φουντενέκας⁷⁹. Προσεκτική όμως ανάγνωση της μετάφρασης του φερμανιού μας δίνει τη σωστή και ασφαλή πληροφορία ότι η Χασιά «.....Θεωρούνταν έκταλαι.....» δηλαδή από πολύ παλιά, δερβένι, και το τελευταίο φερμάνι δεν κάνει τίποτα άλλο, παρά να επιβεβαιώσει τα προνόμια των Χασιωτών, προστατεύοντάς τους από τον αγύρτη εντεταλμένο για την είσπραξη των φόρων των χωριών, Έλληνα άρχοντα της Αθήνας «..... αισχροκερδή και πανούργο άνθρωπο» όπως καθαρά αναφέρει το φερμάνι, βεβαιώνοντας ότι η φήμη αυτή είχε φτάσει μέχρι Κωνσταντινούπολη.

Άλλωστε και ο Τούρκος περιηγητής του 1667, Εβλιά Τσελεμπί το γράφει καθαρά «..... Όλοι οι κάτοικοι (της Χασιάς) ασχολούνται με τη φύλαξη των ντερβενίων, γι' αυτό και δεν πληρώνουν κανένα φόρο»⁸⁰. Με το ίδιο πνεύμα γράφει και ο Δ. Καλλιέργης, κάνοντας για πρώτη φορά ανάλυση του κειμένου του φερμανιού, επισημαίνοντας την παλαιότητα των Χασιωτικών προνομίων⁸¹.

Και ενώ όπως είναι γνωστό, η Αττική δεν είχε «αρματολίκι», όπως άλλες Ελληνικές περιοχές και οι Χριστιανοί κάτοικοί της ήταν άοπλοι (οι Αθηναίοι μάλιστα δεν γνώριζαν τη χρήση των όπλων) η Χασιά αποτελούσε εξαίρεση. Είχε τον Έλληνα δερβεντζή ή καπετάνιο, που διατηρούσε σώμα ενόπλων για την ασφάλεια του δερβενίου και των οδοιπόρων. Το γεγονός αυτό εκτός των άλλων συνεπειών, έδινε στους κατοίκους της περιοχής μια αίσθηση ελευθερίας και ανεξαρτησίας από την κεντρική Τουρκική Διοίκηση της Αθήνας και του Πασά της Ευρίπου (Χαλκίδας) στο Σαντζάκι του οποίου υπαγόταν η Αττική.

Για να γίνει τούτο κατανοητό και με δεδομένο ότι οι Χασιώτες εμφανίζονταν πάντα σκληροτράχηλοι, φιλελεύθεροι και απειθείς στην κεντρική εξουσία, θα ανατρέξουμε στο διαφωτιστικό για την περίπτωση ανέκδοτο ημερολόγιο του Ιταλού πρόξενου της Αθήνας Καίσαρα Βιτάλη, ο οποίος για μια περίπτωση γράφει σχετικά: «..... εκ της εποχής των Τούρκων (προεπαναστατικά δηλαδή) απήλυνε (η Χασιά) παντός προνομίου και δεν παραδέχοντο (οι Χασιώτες) ουδέποτε εις το χωρίον των κανένα Τούρκον ακόμη και στελλόμενον υπό του πασά μετά δυνάμεων, καθώς εγώ αυτός είδον το πράγμα, ότε 300 Τούρκοι αποσταλλέντες με τον Ντελήμπασην δεν ηδυνήθησαν να κάμουν το παραιμικρόν»⁸².

Στις παραμονές της Επανάστασης του '21 καπετάνιος δερβεντζής στη Χασιά ήταν εκλεγμένος από τους συμπατριώτες του ο Μελέτης Σταμ. Βασιλείου, Φιλικός. Διατηρούσε σώμα ενόπλων με 300 περίπου παλικάρια και ήταν έτοιμος για τον ξεσηκωμό. Τα γεγονότα είναι γνωστά. Το στρατηγείο των επαναστατών οργανώθηκε στο Μενίδι και με τη συμμετοχή των Μενιδιατών και άλλων χωρικών της Αττικής, την 25η Απριλίου 1821 οι επαναστάτες χωρικοί απελευθέρωσαν την Αθήνα κλείνοντας τους Τούρκους στην Ακρόπολη.

Μέσα στους επαναστάτες, στολισμένοι με τα εκκλησιαστικά τους διακριτικά, όπως γράφουν ξένοι περιηγητές, ήταν και ιερωμένοι από την επαρχία, μεταξύ αυτών ο Χασιώτης Παγκράτιος Καματερός ηλικίας τότε 31 ετών και ο Μενιδιάτης Δανιήλ Βρεττός ηλικίας 23 ετών, και οι δύο καλόγηροι της μονής Κλειστών⁸³ και ηγετικές μορφές. Φυσικά ακολούθησαν και οι υπόλοιποι αξιόμαχοι καλόγηροι του μοναστηριού, όμως δεν διατίθενται ασφαλή και τεκμηριωμένα προς το παρόν στοιχεία για να αναφερθούν.

Τη συμμετοχή αυτή στην επανάσταση των καλογέρων της μονής Κλειστών επισημαίνουν οι πολιορκημένοι στην Ακρόπολη Τούρκοι για να εκδικηθούν αργότερα.

Πρέπει να επισημανθεί ακόμα ότι με την απελευθέρωση της Αθήνας σημειώθηκαν προστριβές στο Ελληνικό στρατόπεδο, οι Αρχοντες της Αθήνας δεν επιθυμούσαν συννομή της νέας εξουσίας με τους επαναστάτες αρχηγούς των χωρικών, Αναγν. Κιουρκατιώτη από το Μενίδι και Μελ. Βασιλείου από τη Χασιά, που απαιτούσαν συμμετοχή λόγω και έργω, ως επαναστάτες και απελευθερωτές της Αθήνας και της Επαρχίας⁸⁴.

Τα Ελληνικό παλιό κατεστημένο της Αθήνας προσεταιρίστηκε και μερικούς Χασιώτες στην εναντίωσή του με το Μελέτη Βασιλείου και ακολούθησαν τα επόμενα χρόνια τα ατυχή γεγονότα που οδήγησαν στη δολοφονία του Μελ. Βασιλείου.

Όμως είναι ενδιαφέρον να σημειωθεί ότι στη διαμάχη αυτή δεν ενεπλάκησαν οι καλόγηροι της μονής Κλειστών. Από έγγραφα της εποχής δημοσευμένα και αδημοσίευτα, ουδείς ιερωμένος στρέφεται κατά του Μελέτη Βασιλείου, αντίθετα κατά το 1822 όταν μητροπολίτης στην Αθήνα ήταν ο Διονύσιος (ανηψιός του Πατριάρχη Γρηγορίου Ε') ο Μελέτης Βασιλείου εμφανίζεται να έχει στενές σχέσεις με το Μοναστήρι⁸⁵.

Μετά την απελευθέρωση της Αθήνας από τους επαναστάτες χωρικούς και τον εγκλεισμό των Μωαμεθανών στην Ακρόπολη, έφτασαν στην Αθήνα στις 20 Ιουλίου, μέσω Αγ. Μερκουρίου-Μενιδίου, 1.800-2.000 Τούρκοι υπό τον Ομέρ Βρυώνη και τον Ομέρ Πασά της Καρύστου, απελευθέρωσαν τους ομοεθνείς τους, λύνοντας την πολιορκία και άρχισαν επιδρομές στην επαρχία καίγοντας και σκοτώνοντας αμάχους. Έκαψαν την Ελευσίνα, το Μενίδι, τη Χασιά, τα Βύλλια και το μοναστήρι του Αγ. Μελέτη. Οι Έλληνες έκαναν μερικές αφιμαχίες μαζί τους χωρίς αποτέλεσμα. Το Σεπτέμβριο όμως στη θέση «Δραγουμάνο» κοντά στο Καματερό, όπου εύφορα Μενιδιάτικα και Χασιώτικα κτήματα, σταροχώραφα, αμπέλια και ελαιώνες, 30 Χασιώτες, 40 Μενιδιάτες και λίγοι Αθηναίοι φύλαγαν τα αποθηκευμένα σε πιθάρια σάγια και τα αμπέλια για να γλιτώσουν από την Τουρκική καταστροφική μανία, αρχηγοί τους ο Μήτρος Τσεβάζ Χασιώτης και Αναστάσης Λέγκας Μενιδιάτης.

Στις συμπλοκές που ακολούθησαν νικήθηκαν οι Τούρκοι και κινδύνευσε να σκοτωθεί ο Ομέρ Βρυώνης.

Εδώ όμως θα παρατεθεί περικοπή από ένα κακότεχνο μεν αλλά ενδιαφέρον ποιητικό χρονογράφημα του Αθηναίου νοτάριου Ιωάννη Λαγάνη που έζησε την εποχή αυτή:

«..... Σαν ήλθαν [οι Τούρκοι] και εσμίξανε κι έκαμαν μπουαμπέτι,
βουλήθηκαν να κάψουμε Βύλλια κι Άγιο Μελέτη.
Έλθανε και τα κάψανε Βύλλια και Μοναστήρι,
κανένας δεν εστάθηκε πίσω να τους εσύρη
μήτε τουφέκι έρριξαν δια να τους εσκιάζουν
και να σκοτώσουν δυο-τρεις, τα σπλάχνα τους να κάψουν.
Αυτοί έτζι το έκαμαν και στην Αθήνα απάνω,
σάρι να πάρουν γύρευαν μέσα στο Δραγουμάνο.
Σαράντα ήταν οι Αθηνοί, τριάντα οι Χασιώτες,
που στο βουνό εφύλατταν δια σταφύλια τότες
και βλέπουν και ερχόντουνε εξήντ' Αρβανιτάδες,

να πάρουν στάρι που είχανε κρυμμένο οι ραγιάδες,
 και εκείνοι τους καρτέρεψαν, μία φωτιά τους δώνουν,
 δυο άλογα σκοτώσανε, τέσσερους θανατώνουν.
 Πήγε χαμπέρι παρευθύς πλακώνουν πεντακόσιοι
 κι οι Αθηναίοι ήτονε ως εβδομήντα τόσοι
 κι επολεμήσαν αρκετά πολύ αντρειωμένα
 κι απ' τα ντουφέκια τα πολλά εσκοτώσανε ένα
 και εξ-επτά επιάσανε από τους εδικούς μας,
 τριάντα τρεις σκοτώθηκαν απ' τους αντιδικούς μας
 και λαβωμένοι έφυγαν και εκατακαήκαν
 και εις την χώρα πήγανε και καταντροπιαστήκαν.
 Μα οι ντερβεντζήδες τ' άφησαν και δρόμον εγυρέψαν,
 το Μοναστήρι μοναχό και το κατακουρσεύσαν,
 ως κι οι Χασιώτες έδραμαν μιντάτι [βοήθεια] να του δώσουν
 το Μοναστήρι παρευθύς να μην το παραδώσουν,
 και σαν επήγαν κι είδαν το, που ήτονε καημένο,
 ευθύς οπίσω γύρισαν με χείλι πικραμένο.
 Εκείνοι που κανχιόντουσαν, για να γλυτώσουν άλλους
 μιαν ώρα δεν πολέμησαν μαζί με τους τυράννους»⁸⁶

Από την παραπάνω περικοπή του έμμετρου χρονικού του Ιω. Λαγάνη θα σχολιαστεί το τελευταίο μέρος. Ο ποιητής συντασσόμενος με τις Αθηναϊκές απόψεις (των κοτζαμπάσηδων, όχι του λαού) κατηγορεί τους Χασιώτες ότι άφησαν απροστάτευτο το μοναστήρι των Κλειστών και το έκαψαν οι Τούρκοι. Εμπαθής διαφαίνεται ο Ιω. Λαγάνης κατά των Χασιωτών, άλλωστε και σε άλλα σημεία του χρονικού του στρέφεται εναντίον του Μελ. Βασιλείου και παρουσιάζει τους Χασιώτες δειλούς, όμως τα ίδια τα ιστορικά γεγονότα τον διαψεύδουν. Όταν δηλαδή οι Αθηναίοι είχαν καταφύγει στη Σαλαμίνα το 1821, οι χωρικοί απελευθέρωσαν την Αθήνα και πολιορκήσαν τους Τούρκους στην ακρόπολη και με την άφιξη των τουρκικών ενισχύσεων, μόνο οι χωρικοί της Αττικής και ιδιαίτερα οι Χασιώτες και Μενιδιάτες εναντιώθηκαν και πολέμησαν στις ηρωικές μάχες του Δραγουμάνου και αργότερα του Χαλανδρίου που σηματοδότησε την αποχώρηση του Ομέρ Βρυώνη και των Τούρκων επιδρομέων και τη δεύτερη πολιορκία της Ακρόπολης από τους Έλληνες.

Όσο για τη λεηλασία και το κάψιμο του μοναστηριού των Κλειστών και αναμφίβολα πρόκειται γι' αυτό το μοναστήρι, όπως και ο σχολιαστής του

Λαγάνη δέχεται: «..... Οι φρουροί των περασμάτων της Χασιάς όμως άφησαν αφύλακτο το μοναστήρι των Κλειστών, που λεηλατήθηκε και πυρπολήθηκε»⁸⁷. συμπεραίνεται ότι σημειώθηκε σ' αυτή την επιδρομή.

Οι συνέπειες του γεγονότος αυτού είναι και σήμερα ορατές στον επισκέπτη του μοναστηριού καθώς το εσωτερικό του καθολικού είναι κυριολεκτικά μανυρισμένο το δε ανώτερο στρώμα των τοιχογραφιών είναι εξαφανισμένο ή ελάχιστα διακρινόμενο κατά θέσεις.

Από τη μετεπαναστατική ιστορία του μοναστηριού δεν υπάρχει πληροφορία για κάψιμο του μοναστηριού από οποιαδήποτε αιτία.

Σημειώνεται επιπρόσθετα ότι οι Χασιώτες, διηρημένοι από εσωτερικές διαμάχες δεν ήταν δυνατόν να αντιπαρατεθούν τότε με 2.000 Τούρκους και περιορίστηκαν σε κλεφτοπόλεμο που κατέληξε στη μάχη του Χαλανδρίου.

Η τοπική παράδοση, όπως τη μεταφέρει ο Αθαν. Τσίγκος, λέει ότι στη Χασιά οι Τούρκοι έκαψαν το σπίτι του Μελ. Βασιλείου⁸⁸, αλλά από διάφορες ιστορικές πηγές είναι γνωστό ότι οι Τούρκοι έκαψαν ολόκληρο το χωριό.

Τα επόμενα μέχρι το 1826 χρόνια η Αττική ήταν ελεύθερη μετά την παράδοση της Ακρόπολης στις 10 Ιουνίου 1822. Εξάιρεση οι επιδρομές που έκαναν τους καλοκαιρινούς μήνες οι Τούρκοι του Ευρίπου για λεηλασίες.

Αξίζει να επισημανθεί χάρη της ιστορικής αλήθειας αλλά και τη σκιαγράφηση του κλίματος της εποχής, ότι τόσο οι Χασιώτες όσο και οι Μενιδιάτες και άλλοι χωρικοί της Αττικής δεν φαίνεται να είχαν καλές σχέσεις με το μητροπολίτη της Αθήνας Διονύσιο. Τούτο συμπεραίνεται από την πίεση του μητροπολίτη στους χωρικούς για διάφορα «δοσίσματα» σε είδος ή γρόσια, και η άρνηση των χωρικών και των ιερέων να δώσουν τα ζητούμενα.

Διάφορα έγγραφα ντοκουμέντα του αρχείου της Ιστορικής και Εθνολογικής Εταιρείας Ελλάδος (Ι.Ε.Ε.Ε.), το πιστοποιούν και πολλά απ' αυτά φέρουν την υπογραφή του Διονυσίου (πέθανε το 1823).

Σε μια επιστολή του 1822 στον «οικονόμο» του ο Διονύσιος μεταξύ άλλων γράφει: «..... είδον την ζήτησιν των Χασσωτών περί του παπά, [χειροτονία] ημείς μήτε επέρσν ελάβαμεν το δίκαιο μας παρ' αυτών, μήτε εφέτος οβολόν μέχρι τούδε. Αφ' ου λοιπόν είναι απειθείς εις τα παλαιά εκκλησιαστικά κανονικά δικαιώματα, τι ζητούν παπάδες; αν γνωρίζουσι κεφαλή τους τον Αρχιερέα πρέπει να αποδίδωσι το χρέος τους, ειδέ και αδιαφορούσι κατά την νέαν μόδα των χωρίων της Αθήνας, ας κάμουν όπως θέλουν, ημείς αδιαφορούμεν κατά το παρόν και όταν συν Θεώ τα πράγματα θέλουν έμβουν εις τάξιν καθώς ελπίζομεν μετ' ολίγον, τότε αυτοί θέλουν μετανοήσει δια την εκκλησιαστικήν ανυποταξίαν τους, και οι αίτιοι τότε θέλουν παιδευθώσι. Αυτά ειπέ τους και ας μην έλθουν να μας ζαλίσουν, την φοράδα ημείς την

ελάβαμεν από την Φανερωμένην και όχι από τους Χασιώτας, αυτό επεί όποιος σε ειπεί τίποτα» υπογράφει: «ο Αθηνών Διονύσιος Ευχέτης»⁸⁹.

Στη θέση της ημερομηνίας γράφει απλώς «Πέμπτη».

Το έγγραφο είναι του 1822 κατά την εκτίμησή μου και μετά από συσχετισμό με άλλα της ίδιας χρονολογίας. Θα έλεγε μάλιστα κανείς ότι είναι των πρώτων ημερών του 1822 και ενώ η πολιορκία της Ακρόπολης από τους Έλληνες, μεταξύ των οποίων με ισχυρά στρατιωτικά σώματα οι Μενιδιάτες και Χασιώτες, βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη, οι μέρες δύσκολες και τα πολλαπλά προβλήματα καθημερινά. Το τελευταίο που θα σκέπτονταν οι Χασιώτες ήταν τα «δοσίματα» στο μητροπολίτη, καθώς τα πολεμικά γεγονότα του 1821 είχαν αφήσει σ' αυτούς «χήρες και ορφανά» πεινασμένα⁹⁰.

Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι ένα βαθύ θρησκευτικό συναίσθημα χαρακτήριζε πάντα τους Χασιώτες, άλλωστε η πληθώρα των εκκλησιών στο χώρο τους και η λατρεία τους για της Παναγιάς το Μοναστήρι το επιβεβαιώνει. Ζητούν λοιπόν τη χειροτονία ενός παπά από το μητροπολίτη της Αθήνας. Ο μητροπολίτης όμως αρνείται γιατί οι Χασιώτες δεν ήταν συνεπείς στην καταβολή των «δοσιμάτων» προς τη μητρόπολη. Ιδιαίτερα δε μετά την έκρηξη της επανάστασης σταμάτησαν να πληρώνουν τα δικαιώματα του μητροπολίτη. Πολλά άγνωστα αρχειακά έγγραφα το πιστοποιούν αυτό. Τη συμπεριφορά αυτή των χωρικών ο μητροπολίτης την ονομάζει «νέαν μόδαν».

Φαίνεται ότι τόση ήταν η οργή του μητροπολίτη γι' αυτό, που έφτασε μέχρι τον πρόσκαιρο αφορισμό δύο τουλάχιστον χωριών μέχρι την συμμόρφωσή τους(!)

Το έγγραφο του αφορισμού με ημερομηνία «αωκβ, Ιανουαρίου 16» = 1822, φέρει την υπογραφή του Διονυσίου και έχει κενό στη θέση της αναφοράς του χωριού, προφανώς γιατί θα αφορούσε περισσότερα τους ενός χωριά και θα συμπληρωνόταν όταν θα αποστέλλόταν.

Το σημαντικό αυτό γεγονός δεν το αναφέρουν οι ιστορικοί εκτός του Καμπούρογλου⁹¹. Μεταγενέστερη όμως επιστολή του Διονυσίου το επιβεβαιώνει. Το έγγραφο έχει ως εξής:

«Ευλογημένοι χριστιανοί του χωρίου χάρις εἴη υμῖν και ειρήνη παρὰ Θεοῦ. Επειδὴ αποστείλαντες τον Διάκονόν μας προς σύναξιν του κανονικῆς μας σιταρίου εφάνητε απειθεῖς, μόλον που εφέτος καθώς εἴμεθα υπερβέβαιοι, κοντά οπου δεν εχάσατε κανένα πράγμα εδικόν σας εκερδίσατε όσους καρπούς έχετε εις χείρας σας των οθωμανών, και ακόμη όσα εχρωστούσατε εις αυτούς, απεφασίσαμεν

και ημεῖς κατὰ το παρόν να παιδεύσομεν τους έχοντας, και αδιακρίτως κατακρα-
τούντας το εκκλησιαστικόν δικαίωμα, και ιεροσύλους γινομένους, με φρικοδε-
στέρας αράς, και δη γράφοντες αποφαινόμεθα ότι έχομεν αυτούς αφορισμένους
παρά Θεού κυρίου παντοκράτορος, η οργή του Θεού εἴη ἐπὶ πάντας τας κεφαλὰς
αυτῶν, και προκοπὴν ου μη εἶδωσι, σπεύροντες και θερίζοντες ἐπ' ἀνέμῳ, ο δε ου-
ρανὸς γενέσθω αυτοῖς σιδηροὺς και η γη χαλκίνη ἐν πάσι τοις ἔργοις αυτῶν, εως
ου παύσωσι της ιεροσυλίας ταύτης και τότε συγχωρηθήσονται

αωκβ Ιανουαρίου 16

ο Αθηνῶν Διονύσιος»⁹².

Ένα επίσης ανέκδοτο έγγραφο του ιδίου μητροπολίτη προς τον «οικονό-
μο» του είναι χαρακτηριστικό της επιμονής του για τα «δοσίματα». Το έγ-
γραφο τόσο από τον α.α.(2073 της Ι.Ε.Ε.Ε.) όσο και από το περιεχόμενο
φαίνεται ότι είναι λίγο μεταγενέστερο του Πάσχα του 1822. Ο Διονύσιος ή
απουσίαζε από την Αθήνα και γράφει σχετικές εντολές στον οικονόμο του,
ή βρισκόταν στην Αθήνα και ο οικονόμος του στη Χασιά, και τούτο θεω-
ρούμε πιθανότερο. Παρατίθεται το έγγραφο το οποίο είναι αρκετά εύ-
γλωττο όσον αφορά τις απαιτήσεις του μητροπολίτη από τα μοναστήρια που
ως «ενοριακά» ήταν στη δικαιοδοσία του, αλλά και από τους ιερείς και τις
κοινότητες, οι οποίοι δυστροπούντες δεν ήταν συνεπείς στις υποχρεώσεις
τους, σύμφωνα με το νέο επαναστατικό πνεύμα, που επικρατούσε στα χω-
ριά («νέα μόδα» κατὰ το μητροπολίτη) αρνούνταν τα δοσίματα.

Το έγγραφο έχει ως εξής:

« + Ημέτερε οικονόμε ευχόμεθα σοι, ελάβαμε τον τεσκερέ σου και είδομεν τα
σημειῖς ότι ἔδωσες το εμβατικοχάρτι στο λεψινιότη και δεν πειράζει, όσα χωρία
εμβατικιάζονται εις το τέβρη(;) να βάζεις το έτος από τότε ότι ἐδόθησαν, όσα πά-
λιν εμβατικιάζονται το πάσχα βάζε από τώρα. ελάβαμεν τας αγκινάρας μετά των
χόρτων και τεσσάρων μαρουλιών, τα μαρούλια βλέπομεν ότι με μεγάλην οικονο-
μία μας τα στέλλεις, και αν ευρίσκονται στέλλε μας και μην τα λυπάσαι, αν ευρί-
σκεται το μουλάρι αυτόθι, να έχεις την ευχή μας, ανέβα καμμίαν ημέρα να ειδή-
σι κάμνουν.

Ταῦτα και υγίαινε

τω σαββάτῳ

+ ο Αθηνῶν Διονύσιος [μονογραφή]

Εν' ᾧ είχομεν έτοιμον το παρόν ήλθε ο βασίλης και ελάβομεν τον τεσκερέν σου

μετά του αλευριού. ο Αβράμιος είπε ότι εις το μοναστήρι ευρίσκονται μελισσοκόφινά και κοιτάξετε, το τυρί του Θεολογήτου πούλησέ το, ομοίως αν φέρει και άλλο, αν σε ερωτήση ο κλησιότης, ειπέ του ότι ακόμη δεν σε αποκρίθηκα, ζήτησε το φιλότιμόν του, ομοίως και από τους άλλους μοναστηριακούς, επειδή όταν απεράση το πάσχα το αλησμονούν, τας ζητείας και αρνιάτικα των ιερέων όσοι φέρουν παίρνεται, οι ιερείς του Μενιδίου, και Χασιάς, αν δεν τας έφεραν γράψε τους, της Χασιάς λείπουν και επερσινές μετά του αρνίου, και ζήτησε και τας εφετινάς και τας επερσινάς, του δε Μενιδίου λείπει το επερσινό αρνιάτικον, και ζήτησε τας εφετεινάς ζητείας μετά των αρνίων.

Ειπέ των ιερέων της χώρας να δώσουν τα δικαιώματα μας ότι θέλουν το μετανοήσει και όχι άλλο, ότι ο πολὺς μουςατάς μας (:) τους εκατήνησεν εις αδιακρισίαν, ο βασιλῆς έρχεται και ας μείνει εις το μοναστήρι δέκα ημέρας ή και περισσότερον, του εδόσαμεν ψωμιά 12, τυρί και αυγά, οπότεν στοχάζεσε πάρε του κρέας και κρασί και οικονόμει τον, ομοίως και τον εαυτόν σου.

[Οπισθογράφηση]: Τω ημετέρω επιτρόπω οικονόμω ευχετικώς⁹³.

Κατά τον Μάουρερ⁹⁴, τα επισκοπικά δικαιώματα ήταν από λειτουργίες, μνημόσυνα, άδειες γάμου, βαπτίσινα, κηδείες, γάμους και διαζύγια. Από εθιμικά: Το Πάσχα και των Φώτων ευλογούσαν το αγιασμένο νερό.

Από τον κλήρο: Κάθε παπάς έπρεπε να κάνει στον καινούργιο επίσκοπο ένα χρηματικό δώρο, το «Φιλότιμο», και το Πάσχα ένα αρνί «αρνιάτικο». Για να έχει το δικαίωμα να ασκεί τα καθήκοντά του πλήρως (ο παπάς) για κάθε οικογένεια χριστιανική το λιγότερο 20 παράδες το λεγόμενο «Βατίκιο» (εμβατίκιο).

Τα μοναστήρια διακρίνονταν σε «Εφοριακά», «Σταυροπηγιακά», και «Κτητορικά».

Τα εφοριακά ή «ενοριακά» υπάγονταν απ' ευθείας στον επίσκοπο και πλήρωναν ετήσιο φόρο, τα Σταυροπηγιακά υπάγονταν στον Πατριάρχη και έδιναν με το διορισμό του επισκόπου ένα «Φιλότιμο» και τα κτητορικά στους κτήτορες.

Η «ζητεία» ή «ρόγα» ήταν η ετήσια φορολογία των χωριών από το μητροπολίτη ανάλογα με τον πληθυσμό και την παραγωγή του χωριού.

Έτσι το 1820 π.χ. το Μενίδι φορολογείται με 90 γρόσια, η Χασιά με 80, το Καπανδριτί με 50, ο Κουρσαλάς (Κορωπί) με 70 κ.λπ.⁹⁵.

Τα παραπάνω έγγραφα μας δίνουν μερικές ενδιαφέρουσες όψεις της κοινωνικής και εκκλησιαστικής συμπεριφοράς στα χρόνια της επανάστασης και τα παραθέσαμε ως αδημοσίευτα ντοκουμέντα της εποχής αυτής, τονί-

ζοντας ταυτόχρονα ότι οι οποιεσδήποτε διαφορές των κοινοτήτων με τις εκκλησιαστικές αρχές καθώς και τα ενδοεκκλησιαστικά προβλήματα, καθόλου δεν μειώνουν τη βαθιά χριστιανική πίστη των χωρικών της Αττικής που ήταν και είναι γεγονός.

Μετά τις πολυαίμακτες μάχες των πρώτων ετών της επανάστασης, στους Χασιώτες εδραιώθηκε η διχόνοια και η διάσπαση σε δύο στρατόπεδα. Το κλίμα αυτό συντήρησαν οι πρόκριτοι της Αθήνας, ταυτισμένοι με το στρατηγό Γιάννη Γκούρα, ο οποίος είναι γνωστό ότι είχε ταλαιπωρήσει την Αττική και με όργανα το Γιάννη Μαμούρη και Κατσικογιάννη είχε καταστεί μάστιγα στους χωρικούς⁹⁶. Έτσι όταν τον Ιούνιο του 1826 ο Μεχμέτ Ρεσίτ Πασάς ή Κιουταχής έφτασε με πολύ στρατό στην Αττική οι κάτοικοι των χωριών και της Χασιάς, όσοι παρέμειναν και δεν κατέφυγαν στα νησιά, τον δέχθηκαν σχεδόν ως ελευθερωτή, συγκρίνοντας την ήπια Τουρκική συμπεριφορά με τα βασανιστήρια, τις «αβανιές» και τη ληστεία των ανθρώπων του Γκούρα.

Την τελευταία στιγμή πριν την έλευση των Τούρκων, θορυβημένη η Ελληνική Κυβέρνηση, αποφασίζει να στείλει ένα παραινετικό έγγραφο στο Μελέτη Βασιλείου, εξαίροντας τον πατριωτισμό του και καλώντας τον να οργανώσει αμυντικά τη θέση κοντά στο μοναστήρι των Κλειστών και να σταματήσει τις ορδές των Τούρκων για να γλιτώσουν οι Χριστιανοί⁹⁷. Μάταια όμως. Σε λίγες μέρες, αρχές Ιουνίου, ο Μελέτης Βασιλείου δολοφονείται από συμπατριώτες του φυσικούς αυτουργούς, ενώ στο βάθος διακρίνονται οι Αθηναίοι κοτζαμπάσηδες, όπως και ο Μακρουγιάννης καταδεικνύει⁹⁸.

Στο χωριό βέβαια δεν υπήρχε αξιόμαχη δύναμη να αντιπαρατεθεί στους Τούρκους. Ένα χαρακτηριστικό έγγραφο των Γενικών Αρχείων του Κράτους (Γ.Α.Κ.) αποκαλύπτει ότι οι καλόγηροι της μονής Κλειστών, με την έλευση των Τούρκων κατέφυγαν στη Σαλαμίνα. Σε αναφορά του ηγούμενου και των καλογήρων της μονής Κλειστών το 1838 διαβάζουμε:

«..... Περί το 1826 ότε καθώς και οι λοιποί κάτοικοι της Αττικής κατεφύγαμεν εις την Σαλαμίνα, Καπετάνιος τις ονόματι Αναγνώστης Χατζημπιρμπίλης, δυνατός της ημέρας, συλλαβών δύο των συναδέλφων μας, τον νυν ηγούμενον Δανιήλ και τον σύμβουλον Παγκράτιον τους επήρε δια της βίας εν είδη ενεχύρου το αργυρούν της μονής μας ευαγγέλιον επί λόγω ότι είχε δώσει προς τον τότε ηγούμενον Διονύσιο γρόσια 100 δια να λάβει έλαιον της μονής»⁹⁹.

Από διάφορες Αρχειακές πηγές επίσης πληροφορούμαστε ότι η συντριπτική πλειοψηφία των αξιόμαχων Χασιωτών την εποχή αυτή και μέχρι την

απελευθέρωση, ακολουθεί τα άτακτα Ελληνικά σώματα υπό τους οπλαρχηγούς Δ. Λέκκα, Μαμούρη, Κριεζώτη, Μαυροβουνιώτη κ.λπ. Πληθώρα «πιστοποιητικών» που έχω δημοσιεύσει ή διαθέτω στο αρχείο μου σε φωτοτυπίες προερχόμενα από έγκυρες Αρχειακές πηγές το βεβαιώνουν κατηγορηματικά. Βλ. και Α.Ε. 30. Αξιοσημείωτο όμως είναι και το φρόνημα των καλογήρων κατά τη διάρκεια του αναγκαστικού εκπατρισμού τους και τα πολεμικά γεγονότα των ετών 1826-1829.

Στις 8 Απριλίου 1829, λίγο πριν τις μάχες στον Αγ. Ιωάννη της Χασιάς, δύο Χασιώτες, ο Παγκράτιος Καματερός καλόγερος της Μονής Κλειστών, αργότερα (1834) ηγούμενος, και ο Αντώνιος Κόλιας, γνωστά ιστορικά πρόσωπα και οι δύο, παρουσιάστηκαν στον προσωρινό κυβερνητικό Επίτροπο στη Σαλαμίνα Αθηναίο Α. Πετράκη και ζήτησαν ως εκπρόσωποι των κατοίκων της Αττικής να ληφθεί πρόνοια για εκστρατεία των Ελληνικών στρατευμάτων και απελευθέρωση της γης τους. Δεν ήταν ούτε η πρώτη ούτε η τελευταία όπως γνωρίζουμε πίεση των κατοίκων της Αττικής προς την Κυβέρνηση και είναι γνωστές οι απόψεις Καποδίστρια, Υψηλάντη κ.λπ. όπως και οι διπλωματικές ενέργειες του Κυβερνήτη¹⁰⁰.

Παρατίθεται το ανέκδοτο αυτό ντοκουμέντο για να αποδειχθεί ότι οι μοναχοί της μονής Κλειστών παρακολουθούσαν τα γεγονότα των ημερών και διερμήνευαν με τη στάση τους τα εύλογα συναισθήματα των χωρικών και μοναχών.

Ο Ανάργυρος Πετράκης παρέπεμψε με έγγραφό του τους εκπροσώπους στον Έκτακτο Επίτροπο Δυτικών Σποράδων Βιάρo Καποδίστρια, αδελφό του Κυβερνήτη, τον οποίο και επισκέφθηκαν οι απεσταλμένοι. Το έγγραφο έχει ως εξής:

«Εκλαμπρότατε

Οι φέροντες το παρόν μου είναι ο ιερέυς Εγκράτιος¹⁰¹ και ο Αντώνιος Κόλιας, αμφότεροι Χασιώται. Αυτοί εστάλησαν παρά των κατοίκων Χριστιανών των ευρισκομένων εις Αττικήν δια να αναφέρωσι προς την Α.Ε. τα περί της καταστάσεως των Χριστιανών και των εν Αθήναις εχθρών και να επικαλεσθώσι την φιλανθρωπίαν και βοήθειαν της Α.Ε. Κατά χρέος τους διευθύνω προς την Υ. Εκλ. ίνα πράξει ότι εγκρίνει

Εν Φανερωμένη τη 8 Απριλίου

1829

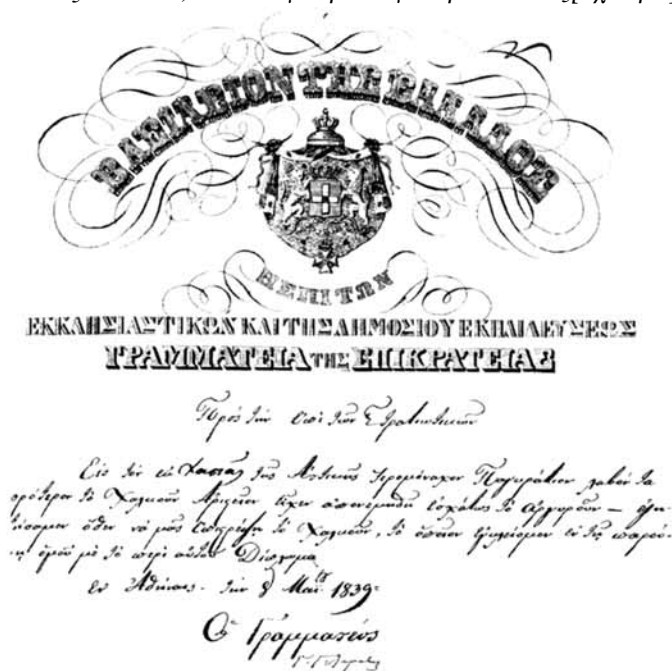
*Εις τους ορισμούς σας
πρόθυμος
Α. Πετράκης»¹⁰².*

[οπισθογράφηση]

«Εν Σαλαμίνι 8 Απριλίου 1829

Α. Πετράκης

περί του ιερέως παγκρατίου, και Αντ. Κόλια, Χασιώτας οπού εστάλησαν από τους Χριστιανούς ενταύθα, δια να ομιλήσουν με την αυτού εξ[οχότητα]»

Είναι εξαιρετικά σημαντικό το περιεχόμενο του ιστορικού αυτού εγγράφου που προηγήθηκε των μαχών Μαΐου-Ιουνίου στην περιοχή Χασιάς. Τα πολεμικά γεγονότα στον Αγ. Ιωάννη της Χασιάς, επιβεβαίωσαν την πατριωτική στάση των κατοίκων των γύρω χωριών και στις νικηφόρες μάχες, πρώτη συμμετοχή είχαν οι Χασιώτες και Μενιδιάτες. Λεπτομερέστερα τα γεγονότα θα εκτεθούν στη συνέχεια.

Από τον αναγκαστικό εκπατρισμό τους οι καλόγηροι της μονής Κλειστών δεν είχαν επιστρέψει όλοι ούτε στις αρχές του 1835, δύο δηλαδή χρόνια μετά και την τυπική απελευθέρωση της Αττικής και την εδραίωση της Βασιλείας του Όθωνα.

Ήταν, λέει ένα έγγραφο του Διοικητή Αττικής Κων/νου Αξιώτη της 21/3/1835,

«..... διασκορπισμένοι εις τας νήσους και δεν συμπληρώνουν τον απαιτούμενο αριθμό 6 [για να κριθεί το μοναστήρι διατηρητέο] οι δε καλόγηροι μετά την επα-

νοδό τους βλέποντες την πράξιν αυτή [της επικείμενης διαλύσεως] και φοβούμενοι μην υποπέσουν εις σφάλμα, προσέφυγαν εις την Μονήν Πεντέλης ως διατηρούμενο μοναστήρι, λαβόντες και την κινητήν περιουσίαν του Μοναστηριού»¹⁰³.

Εδώ πρέπει να αναλογιστεί κανείς ότι η πολύβουη αυτή κυψέλη της Ορθοδόξιας, με τα γεγονότα της Επανάστασης, λίγο έλειψε να πάψει να υφίσταται. Οι διωγμοί των Τούρκων οι εύλογες απώλειες στους πολέμους, η μετακίνηση των καλογήρων στα νησιά, η απροθυμία αρχικά που έδειξαν για το γυρισμό τους, έφτασε το μοναστήρι στα πρόθυρα της διάλυσης. Η πυρπόληση του 1821 που αναφέρθηκε ήταν ένα καίριο πλήγμα για το μοναστήρι, αλλά και τα γεγονότα του 1826-1829 εξακολουθούσαν να κρατούν τους μοναχούς μακριά.

Μια αναγκαία διευκρίνιση: Το σχετικό Βασιλ. Διάταγμα για τη διάλυση των μοναστηριών της 25ης Σεπτεμβρίου (7 Οκτωβρίου) 1833, προέβλεπε μεταξύ άλλων:

«..... Α! Κατά την αναφοράν της Συνόδου, όλα τα εγκαταλελειμμένα ήδη και έρημα μοναστήρια και μοναστηριακά κτήματα, θέλουν εισοδεύεσθαι από του νυν δια των Γενικών Εφόρων εις λογαριασμόν του Δημοσίου και προς την σκοπομένην βελτίωσιν των Εκκλησιαστικών και της Παιδείας.

Β! Υπό την αυτήν κατηγορίαν υπάγονται και τα εν τω υπό γράμμα Β' καταλόγω της Συνόδου σημειούμενα μοναστήρια, εν οίς ολίγοι τινές μονάζουν ακόμη και νυν, όχι πλέον των 6 μοναχών, αφού αυτοί μετατεθώσιν εις άλλα μοναστήρια»¹⁰⁴.

Κατά την πρόταση της Ι. Συνόδου στην οποία αναφέρεται το Β. Δ. κρίθηκαν διαλυόμενα τα μοναστήρια: Αγ. Σπυρίδωνος στον Πειραιά, Αγ. Γεωργίου Βρανά, Θεολόγου Χασιάς, της Αγ. Τριάδος Ναζιά, [Νοζιά=Πάρνηθα], Ταξιαρχών Αστέρει, της Καισαριανής, της Παναγίας Δαφνί κ.λπ., όσον αφορά την Αττική.

Η μονή Κλειστών βρισκόταν στο όριο των 6 προβλεπομένων μοναχών και θεωρήθηκε διατηρητέα κατά την αναφορά της Ι. Συνόδου υποχρεωμένη να πληρώσει ετήσιο φόρο 1.700 δρχ.¹⁰⁵.

Στις 23 Ιουνίου 1833 ο Γερμανός αρχαιολόγος και πετέπειτα καθηγητής του Πανεπιστημίου της Αθήνας Λουδοβίκος Ρος ξεκίνησε από την Αθήνα για Βοιωτία μέσω Χασιάς.

Από την αφήγησή του παρατίθεται μια ενδιαφέρουσα περιγραφή.

«..... πήρα το δρόμο μου απ' τη Χασιά, πάνω στο αγαπημένο μου βουνό, τη λαμπρή Πάρνηθα και κοιμήθηκα την πρώτη νύχτα στο μοναστήρι της Παναγίας, όχι

μακριά απ' το χωριό. Η δύναμη του μοναστηριού αποτελείται σήμερα μονάχα από τον ηγούμενο και τρεις καλόγερους, γεροδεμένους συντρόφους, προφανέστατα Αρβανίτες, που ξεχωρίζουν απ' τους υπόλοιπους χωρικούς του Έθνους τους μονάχα απ' ότι φοράνε μαύρα αντεριά αντί για άσπρα, μαύρες κάπτες αντί για κόκκινες και έχουν μακριές γενιάδες.

Με υποδέχθηκαν με τη γνωστή φιλοφροσύνη των Ελλήνων μοναστηριακών κληρικών, έτσι που το συστατικό γράμμα που είχα του Αρχιεπισκόπου της Αθήνας,, το συντεταγμένο σε πομπώδη, μισοαρχαία γλώσσα, δεν χρειάστηκε να επιδειχθεί. Φυσικά, λείπουν ακόμα απ' τα μοναστήρια τα υλικά μέσα να δείχνουν τη φιλοξενία τους με κάτι πιο πολύ απ' την καλή θέληση. Ένα χαλί για στρωσίδι της νύχτας (που φυσικά αποκρούεται για λόγους ευνότητος), ψωμί, τυρί, ελιές, αυγά και ρετσίνατο κρασι, αυτά είναι όλα που μπορούν να προσφέρουν στον ξένο.

Για το επίπεδο καλλιέργειας αυτών των καλών «πάτερ» μπορεί να σας δώσει μια ιδέα η ακόλουθη ιστορία:

Κατά το «δείπνον» όπου συνήθως η συζήτηση στρέφεται γύρω από την πολιτική αυτού του τόπου, με ρώτησε ο πανοσιώτατος «πρώην ηγούμενος»: Τι άνθρωπος είναι η αντιβασιλεία; Τι την έχει ο βασιλέας μας;

Δεν απόρησε και λίγο όταν άκουσε, ότι ο αινιγματώδης γι' αυτόν άνθρωπος, αποτελείται από τρεις άλλους ανθρώπους και ένα αναπληρωματικό μέλος.

Όταν διηγήθηκα αυτή την ιστορία, πριν λίγες μέρες σε ένα μορφωμένο Έλληνα, εκείνος με διαβεβαίωσε ότι, κατά την Επανάσταση, όταν απότομα μπήκε σε χρήση ένα πλήθος αρχαίων, για τον κοινό άνθρωπο, ξένων ονομασιών, δημιουργήθηκαν ακόμα πιο απίστευτα πράγματα»¹⁰⁶.

Η διήγηση του Α. Ρός μας αποκαλύπτει ενδιαφέροντα πράγματα. Κατ' αρχήν νιώθει κανείς διαβάζοντας αυτές τις γραμμές να ανοίγει η πόρτα του μοναστηριού και να μπαίνει μετά από 170 χρόνια στο σκηνικό των ημερών γνωρίζοντας αυτά τα πολύπαθα πρόσωπα τους στυλοβάτες του μοναστηριού, όρθιους, δυνατούς και καλόκαρδους.

Πληροφορεί ακόμα με την αυθεντική διήγηση του ο Ρός, ότι την Άνοιξη του 1833, όταν η Αττική ήταν ήδη ελεύθερη και τυπικά μετά την αποχώρηση των Τούρκων από το Μάρτιο, ότι δεν είχαν ακόμα επιστρέψει στο μοναστήρι όλοι οι περιφερόμενοι στα νησιά καλόγηροι του μοναστηριού. Παρ' όλα αυτά η φιλοξενία των καλογήρων προσφέρθηκε απλόχερα και χωρίς τη χρήση της συστατικής επιστολής. Το λιτό δείπνο που προσφέρθηκε στο Ρός, ήταν ότι καλύτερο μπορούσε να παρατεθεί. Όσο για το επίπεδο της πνευματικής καλλιέργειας των μοναχών και την άγνοιά τους για τα πολιτικά γεγονότα, δεν πρέπει να ξενίζει.

Η Χασιά φαντάζει ακόμα και σήμερα τόσο κοντά και ταυτόχρονα τόσο μακριά από την Αθήνα. Οι απλοϊκοί καλόγηροι του μοναστηριού δεν είχαν τη δυνατότητα άμεσης παρακολούθησης των ραγδαίων τότε πολιτικών εξελίξεων. Όμως χαρακτηριστική είναι η εγκαρδιότητα που υποδέχθηκαν τον ξένο τους, και η απ' ευθείας συνομιλία τους στα Ελληνικά.

Λίγους μήνες μετά την επίσκεψη στο μοναστήρι του Ρος, ο οποίος κατέγραψε τρεις συνολικά καλογήρους και τον ηγούμενο, εκδίδεται το Β.Δ. (25 Σεπτεμβρίου / 7 Οκτωβρίου 1833) που καθόριζε ότι τα μοναστήρια με λιγότερους από 6 μοναχούς διαλύονται. Τότε φαίνεται ότι επέστρεψαν και οι δύο απόντες και το μοναστήρι κρίθηκε διατηρητέο. Στις 17 Μαΐου 1834 όμως ο ηγούμενος και οι καλόγηροι ζητούν να το εγκαταλείψουν.

Το έγγραφό τους απευθύνεται στην Ιερά Σύνοδο και έχει ως εξής:

«Τη 17 Μαΐου 1834

Εν Αθήναις

Προς την Σ^ν Ιεράν Σύνοδον του Βασιλείου

Αρ. πρωτ. 1155

Αρ. πρωτ. 3805

Οι υποφαινόμενοι παρουσιαζόμεθα δια της παρούσης μας λαμβάνοντας την τόλμην να είπομεν προς την αγίαν και Ιεράν Σύνοδον τα εξής.

Το ιερόν Μοναστήριόν μας η Κοίμησις της Θεοτόκου Κλειστών επιλεγόμενον της Χασιάς είναι εκ των διατηρουμένων έχων πλήρη των αριθμόν των ξί μοναχών, δια το άνυδρον όμως, δύσβατον και δυσοικονόμητον του τόπου, απεφασίσαμεν να μεταβώμεν και να ενωθώμεν με το της Πεντέλης ιερόν Μοναστήριον, παίρνοντας μαζί μας και τα όσα κινητά ευρίσκονται του Μοναστηρίου μας, τα δε ακίνητα τούτου τα παραχωρούμεν εις το Εκκλησιαστικόν ταμείον να κάμει αυτά όπως οίδε, και τότε το της Πεντέλης Μοναστήριον θέλει καλλιεργούνται τα υποστατικά του καλώς, και θέλει είναι ωφέλεια εις το Βασιλικόν και εις το εκκλησιαστικόν ταμείον, μένοντα δε εις κατάστασιν να καλλιεργώμεν τα υποστατικά ταύτα και θέλει προξενείται ζημία εις τον Βασιλικόν και εκκλησιαστικόν ταμείον.

Ταύτα καθυποβάλλονται υπ' όπιν της αγίας και ιεράς Συνόδου παρακαλούμεν θερμώς να γίνει δεκτή η αίτησίς μας αυτή.

υποσημειούμεθα με βαθύτατο Σέβας.

υποκλινέστατοι

ηγούμενος των κλειστών παγκράτιος

ο πρώην ηγούμενος διονύσιος
ιωακείμ ιερομόναχος
κοσμάς ιερομόναχος
δανιήλ ιερομόναχος
ανανίας ιερομόναχος»¹⁰⁷.

Ακολούθως η Ι. Σύνοδος αποδεχόμενη το αίτημα αναφέρει σχετικά στη Γραμματεία Εκκλησιαστικών με το υπ' αριθμ. 1155/28/5/1834 έγγραφό της και ακολουθεί Βασιλ. Διάταγμα.

Και εγκαταλείφθηκε το μοναστήρι. Όμως αμέσως άρχισαν τα παράπονα από τους ίδιους του μοναχούς, έτσι που φάνηκε καθαρά ότι δεν πρόκειται να συγκατοικήσουν στο μοναστήρι της Πεντέλης.

Παράπονα όμως διατυπώθηκαν και από τους χωρικούς (Χασιώτες, Λιοσιώτες, Καλυβιώτες και Μενιδιάτες) με απ' ευθείας αναφορά προς το Βασιλιά, αν και η ενηλικίωσή του και η πλήρης ανάληψη των καθηκόντων του έγινε ένα χρόνο αργότερα, «..... εις τα 1835 Μαγίου 20 κόλησε ο Βασιλέας εις τον θρόνον» γράφει ο Μακρυγιάννης.

Ο τρόπος διατύπωσης και το περιεχόμενο της αναφοράς των χωρικών προς το Βασιλιά είναι χαρακτηριστικά και αξίζει να παρατεθεί:

«Μεγαλειότατε και θεοστήρικτε Βασιλεύ.

Οι ελάχιστοι υπήκοοι της Α. Μεγαλειότητος κάτοικοι των δυο χωριών Μενιδίου και Χασιάς είχομεν ανέκαθεν μιαν μονήν τιμωμένην με την Κοίμησιν της Θεοτόκου και ονομαζομένην η Παναγία Κλειστών. Οι προπάτορές μας και ημείς αυτοί έχοντες μύρια δείγματα των θαυματουργημάτων της αυτής μονής ως προς τους παραλύτους, φρενοβλαβείς και λοιπούς ασθενούντας από χρονικάς ασθeneίας, εκάμαμεν διάφορα αφιερώματα και εθεωρήσαμεν την αυτήν μονήν ως μιαν ενοριακήν εκκλησίαν. Και οι κατά καιρόν ηγουμενιάζοντες Μοναχοί εδιορίζοντο κατ' εκλογήν μας.

Όταν εξεδόθη το Υ. Βασιλικόν Διάταγμα το κανονίζον τα διατηρούμενα και μη μοναστήρια, η Μονή μας αυτή είχε πλήρη τον απαιτούμενον αριθμόν των Μοναχών και εθεωρήθη ως διατηρούμενον. Μετά παρέλευσιν τινων μηνών αγνοούμεν από ποίαν ραδιουργίαν πεισθείς ο δυστυχής Ηγούμενος, εζήτησε δι' αναφοράς του την μετάθεσίν του μεθ' όλων των μοναχών εις άλλο των διατηρουμένων Μοναστηρίων λεγόμενον Μενδέλι, και λαβών μεθ' εαυτού τας αγέλας των προβάτων βοών και αλόγων, μετέβη εκείσε, εγκαταλείψας τους αγρούς εις την κυριότητα και κατοχήν της Α. Μεγαλειότητος.

Η αίτησις του διαλειφθέντος ηγούμενου ενεκρίθη παρά της επί των Εκκλησιαστικών Βασιλικής Γραμματείας και οι πιστοί σου υπήκοοι σήμεραν υστερούνται το

θηρσκευτικόν καταφύγιον της Μονής ταύτης. Προσπίπτοντες εις το έλεος της Σης Μεγαλειότητος καθικετεύομεν γονυκλινώς, ίνα η άπαξ θεωρηθείσα Μονή της Κοιμήσεως ως διατηρουμένη να διατάξει η Α. Μεγαλειότης την μετάθεσιν των Μοναχών εις την άνω Μονήν, διότι όλοι οι κάτοικοι των δύο χωριών θεωρούμεν ως εν από τα μεγαλύτερα δυστυχήματα μας να υστερηθώμεν την Μονήν ταύτην, αφού και εις τον υπέρ ανεξαρτησίας αγώνα μας, τας αγέλας αυτής της Μονής δια το θρησκευτικόν σέβας τας είχομεν υπερασπισθεί με το αίμα μας. Δεχθείτε ευμενώς μεγαλειότατε τας ταπεινάς μας παρακλίσεις των πιστών σου υπηκόων και Βασιλικώς διατάξατε την μετάβασιν των Μοναχών εις την Μονήν ταύτην. Όσον δε δια τας γαίας αυτής της μονής τας από μέρους του Ηγουμένου και λοιπών Μοναχών αφιερωθείσας εις την κυριότητα του κράτους, είμεθα έτοιμοι να πληρώσωμεν οιονδήποτε φόρον διατάξει η Α. Μεγαλειότης.

τη 10η Ιανουαρίου 1835

υποσημειούμεθα μεθ' όλης

της υποκλίσεως

οι ελάχιστοι υπήκοοι

και απεσταλμένοι κάτοικοι Μενιδίου και Χασιάς

Δημήτρη Χατζηπέτρου

Κ. Λιόσης

Αναγνώστης Κρήκης

Αναγνώστης Φυτάς

Γεωργάκης Καλέρης

Αναγνώστης Λευτέρης

Γιώρ. Γκόκας

Αντώνης Κόλιας

Γιαννάκης Γήκας

Μήτρος Τζίκος

Γιάννης Τζουκλίδης»¹⁰⁸.

Ο Γραμματέας της Επικράτειας διαβιβάζει το αίτημα στις 12 Φεβρουαρίου 1835 στην Ιερά Σύνοδο για να γνωμοδοτήσει και η υπόθεση εξελίσσεται. Θαυμάζει κανείς την απροσποίητη αγάπη των χωρικών για το μοναστήρι τους. Το όλο περιεχόμενο της αναφοράς είναι χαρακτηριστικό των συναισθημάτων και ανθρώπων αυτών και ιδιαίτερα η πηγαία θρησκευτική προσήλωσή τους στα ιερά πατρογονικά τους σύμβολα είναι διάχυτη μέσα στο έγγραφο αυτό ντοκουμέντο. Αναμφίβολα η Μονή Κλειστών υπήρξε γι' αυτούς και τους προγόνους τους ένα ιερό σύμβολο και καταφύγιο ανά τους αιώνες.

Όταν είδαν κάποια μέρα να κλείνει οριστικά η βαριά πόρτα του μοναστηριού και τους καλογήρους να φεύγουν παίρνοντας μαζί τους τα ιερά κειμήλια αλλά και τα κοπάδια (γιδοπρόβατα, αγελάδες, άλογα) σάστισαν αρχικά και ύστερα θύμωσαν. Αποφάσισαν να απευθυνθούν στο Βασιλιά και να ζητήσουν την επιστροφή των καλογήρων και τη λειτουργία του μοναστηριού. Μετά απ' αυτά δεν μπορούσε να γίνει διαφορετικά. Οι αρμόδιες Αρχές βεβαιώνουν ότι είναι αδύνατο να συγκατοικήσουν οι καλόγηροι της μονής Κλειστών με τους πατέρες της μονής Πεντέλης, ο κόσμος των γύρω χωριών ήταν ανάστατος και η κατάληξη ήταν η επιστροφή των καλογήρων και η επαναλειτουργία του μοναστηριού. Είναι χαρακτηριστική η γνωμοδότηση και εισήγηση της Ιεράς Συνόδου για την τελική λύση και παρατίθεται:

«Αριθ. Πρωτ. 2476-2575-2649

Αριθ. Διεκπ. 2021

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Εν Αθήναις

την 28 Φεβρουαρίου

1835

Προς την επί των Εκκλησιαστικών κ.λπ. Β. Γραμματεία της Επικράτειας.

Επί της υπ' αριθ. 391 διευθύνσεως περί των μοναχών της μονής των Κλειστών.

Επί της υποθέσεως της μονής των Κλειστών, σκεφθείσα η Σύνοδος, δεν ήθελεν ενδώσει κατ' ουδέν εις την αίτησιν των κατοίκων του Μενιδίου και της Χασιάς εις το να επανέλθωσι εις αυτήν οι ήδη εις την μονήν Πεντέλης μεταβάντες μοναχοί, διότι οι ίδιοι κατ' επίμονο αυτών ευχαρίστησιν δι' αναφοράς των διευθυνθείσης δια της από 28 Μαΐου π.ε. υπ' αριθ. 1155/588 Συνοδικής εκθέσεως προς την Β. ταύτην Γραμματείαν, εξήτησαν να μεταβώσιν με τα κινητά αυτών πράγματα, και να εγκαταβιώσωσιν εις αυτήν και τούτο ενεκρίθη έκτοτε παρά της Κυβερνήσεως, και είναι δίκαιον το άπαξ αποφασισθέν και τόσο περισσότερον, καθ' όσον αυτό απε-

φασίσθη δια Β. Διατάγματος. Αλλά επειδή κατά τας οποίας έλαβε και έχει υπ' όψιν αναφοράς αυτών, παρατηρείται ότι δεν ήσαν όλοι σύμφωνοι εις το να μεταβώσιν εις την της Πεντέλης μονήν, διότι ο ηγούμενος αναφερόμενος προς την σύνοδο, υπέγραψεν στην αναφορά δύο μοναχούς ευρισκομένους εις την Μονήν Κλειστών, παρά γνώσιν των, καθώς και δύο άλλους απόντας, και διότι οι υπογράψαντες λέγουν ότι απατηθέντες υπέγραψαν.

Και επειδή αφ' ότου μετέβησαν εις την της Πεντέλης μονήν, δεν συμφώνησαν προς τους εν αυτή μοναχούς, και ούτε θέλουν συμφωνήσει ποτέ.

Και επειδή το τοιούτον προσβάλλει τον σκοπόν, εις ον αφορά κυρίως ο μοναχικός βίος και τα μέχρι τούδε διατεταγμένα, και ως εκ τούτου η μετά των μοναχών της Πεντέλης συγκαταβίωσις αποκαθίσταται όλως διόλου ασυμβίβαστος.

Γνωμοδοτεί

Οι περί ων ο λόγος μοναχοί των Κλειστών να επανέλθωσιν εις την μονήν των με τα κινητά αυτών πράγματα, τα οποία έφερον εις το της Πεντέλης.

Καθυποβάλουσα δε η Σύνοδος την περί τούτου γνωμοδότησιν δια της Β. ταύτης Γραμματείας προς την Κυβέρνησιν, επιστρέφει την προς αυτήν διευθυνθείσαν αναφοράν.

Τα μέλη
ο Κορινθίας Κύριλλος Πρόεδρος
ο Αττικής Νεόφυτος
ο Βοιωτίας Παΐσιος
ο Αργολίδος Κύριλλος
ο πρώην Ηλείας Ιωνάς

Τ.Σ.

Ο Γραμματεύς
Θ. Φαρμακίδης»¹⁰⁹.

Προσπαθώντας να αποκαλύψει κανείς τα ιστορικά γεγονότα της εποχής και τέτοιο υπήρξε αναμφίβολα η εγκατάλειψη από τους μοναχούς της Μονής Κλειστών του ιστορικού μοναστηριού τους, διαπιστώνει από την αναφορά των μοναχών της 17/5/1834, ότι έξι συνολικά ήταν την εποχή αυτή οι καλόγηροι της Μονής Κλειστών, οι οποίοι φέρονται να υπέγραψαν την αίτησή για μετακίνησή τους.

Από την πάρα πάνω γνωμοδότηση της Ι. Συνόδου συμπεραίνεται ότι από τους έξι συνολικά μοναχούς οι δύο βρισκόνταν στο μοναστήρι και δεν υπέγραψαν ιδιόχειρα, την δήθεν υπογραφή τους έβαλε ο ηγούμενος. Δύο ακόμη ήταν απόντες (ήταν ασφαλώς από τους περιφερόμενους ακόμα στα νησιά) και αυτών την υπογραφή έβαλε προφανώς εν αγνοία τους και παρά τη θέλησή τους ο ηγούμενος. Απομένει ένας μοναχός και ο ηγούμενος. Αλλά η αναφορά της Ι. Συνόδου λέει ότι «*οι υπογράψαντες λέγουν ότι απατηθέντες υπέγραψαν*». Τί να υποθέσει κανείς; Ότι παραπλανήθηκε ο ηγούμενος και ο ένας καλόγηρος και υπέγραψαν; Και ποιοί τους έπεισαν και τί τους υποσχέθηκαν;

Είναι ερωτήματα που δεν πρόκειται να απαντηθούν ίσως ποτέ, ισχυροποιούν όμως τις απόψεις των ιστορικών που κατηγορούν την απόφαση της Αντιβασιλείας να καταργήσει ένα πλήθος μοναστηριών των οποίων η μεγάλη περιουσία περιήλθε στο κράτος και αυτό ήταν το βασικό κίνητρο. Όσον αφορά την «*σκοπομένη βελτίωσιν των Εκκλησιαστικών και της Παιδείας*» κατά το Β. Δ. περί διαλύσεως των μοναστηριών, αυτό ήταν σχήμα λόγου και μόνο. Από τη μελέτη της πορείας των πρώτων σχολείων, διαπιστώνεται ότι το εκπαιδευτικό βάρος το ανέλαβαν εξ ολοκλήρου οι κοινότητες και οι Δήμοι. Διέθεταν σχολική στέγη, πλήρωναν τα βιβλία και το δάσκαλο, του οποίου εξασφάλιζαν και κατοικία και σωστά ονομάστηκαν τα σχολεία «*Δημοτικά*».

Τα χρήματα λοιπόν από τις ενοικιάσεις και πωλήσεις των ακινήτων των μοναστηριών που διαλύθηκαν κάλυψαν άλλες ανάγκες, π.χ. μισθοδοσία Βαυαρών κ.λπ.

Η διάλυση τόσων μοναστηριών κρίθηκε από πολλούς σύγχρονους ως ανοσιούργημα και κατηγορήθηκε η τριμελής αντιβασιλεία, προτεστάντες ή καθολικοί οι ίδιοι όπως και ο Βασιλιάς, ότι βασικός λόγος την απόφασης αυτής ήταν η πρόθεσή τους να πληγεί η Ορθοδοξία¹¹⁰.

Δεν πρέπει όμως να ξεχνούμε ότι την κατηγοριοποίηση των διατηρουμένων και διαλυομένων μοναστηριών έκανε με αναφορά της η Ι. Σύνοδος και πίσω από την απόφαση της Ι. Συνόδου διακρίνεται ο πολύς Θεόκλητος Φαρμακίδης γραμματέας της.

Η εισήγηση της Ι. Συνόδου για την επιστροφή των μοναχών και την επαναλειτουργία της μονής Κλειστών, έγινε δεκτή και οι μοναχοί επέστρεψαν παίρνοντας μαζί τους και την κινητή περιουσία τους «*..... 1 όνο, 4 άλογα σιμαριάρικα, 345 αιγοπρόβατα, 43 αγελάδες, 75 κεφάλια φοράδες, οικιακά σκεύη, βιβλία κ.α.*»¹¹¹.

Το 1836 το μοναστήρι είχε δύναμη 8 συνολικά μοναχών. Για την ιστορία

αναφέρονται τα ονόματά τους: Διονύσιος Καματερός, Κοσμάς Καματερός Παγκράτιος Καματερός, Ιωακείμ Ηλίας, Δανιήλ Βρετός, Ανανίας Κρίτσης, Διονύσιος Γκουλέμης και Νεόφυτος Βιλιώτης. Σημειώνεται στη σχετική κατάσταση που υπάρχει στο Αρχχειακό υλικό η καταγωγή τους, η ηλικία τους και ο χρόνος εισαγωγής τους στο μοναστήρι. Αρχαιότερός τους και μεγαλύτερος στην ηλικία ήταν ο Διονύσιος Καματερός 62 χρόνων που μπήκε στο μοναστήρι σε ηλικία 10 ετών ήτοι το 1784.

Ηγούμενος ο Ιωακείμ Ηλίας που η κατάσταση τον φέρει ως Μενιδιάτη αλλά το σωστό είναι να ήταν μάλλον από τα Καλύβια (Ασπρόπυργο) ή τα Μέγα-ρα. Οι δύο τελευταίοι Διονύσιος Γκουλέμης και Νεόφυτος Βιλιώτης μπήκαν στο μοναστήρι το 1835 σε ηλικία 55 και 60 ετών αντίστοιχα. Ο Δανιήλ Βρετός και Ανανίας Κρίτσης ήταν Μενιδιάτες. Τη σχετική κατάσταση επικυρώνει εκτός του ηγουμένου και των δύο συμβούλων Διονυσίου και Παγκρατίου, ο μητροπολίτης Νεόφυτος την 5/12/1836¹¹².

Η ηρεμία επανέρχεται με την επιστροφή των καλογήρων στο μοναστήρι, οι καθημερινές όμως ανάγκες των μοναχών, τους αναγκάζουν να ζητήσουν την έγκριση της Γραμματείας των Εκκλησιαστικών για εκποίηση περιουσιακού στοιχείου του μοναστηριού και γράφουν:

«..... Επειδή και η μονή μας έχει εν τεμάχιον εντός της πόλεως των Αθηνών ερειπωμένον και επειδή μην έχοντας τα μέσα εις το να ανεγείρωμεν επί του οικοπέδου τούτου οικοδόμημα προς ευκολία ημών και των ζώων του μοναστηριού μας οπότεν εισερχόμεθα εις την πόλιν και ένεκα τούτου εκ της ελείψεως του οικήματος τούτου βιαζόμεθα δια να περιφερόμεθα εις ξενοδοχεία και να υποφέρομεν πολλά έξοδα κ.λπ.

Δια ταύτα παρακαλούμε την Σ. Β. Γραμματεία να ευαρεσθηθεί εις το να μας επιτρέψει άδεια δια να εκποιήσωμε μέρος εκ ταύτης περίπου των διακοσίων πήχων δια να οικοδομήσουμε και ημείς επί του μένοντος ετέρου προς χρήσιν μας.

Ευπειθέστατοι

*ο ηγούμενος Κλειστών
Δανιήλ*

*οι Σύμβουλοι
παπα παγκράτιος
παπά κοσμάς»¹¹³.*

Στην ανωτέρω αναφορά υπάρχει μια σημαντική αποκάλυψη: Η μονή Κλειστών δηλαδή είχε μετόχι στην Αθήνα το οποίο με τα γνωστά γεγονότα του

1821 προφανώς ερειπώθηκε και έμεινε οικόπεδο. Τα λοιπά δεν σχολιάζονται γιατί η αναφορά των μοναχών είναι σαφής.

Οι ανάγκες όμως του μοναστηριού ήταν πολλές και ενώ για την ακίνητη περιουσία χρειαζόταν η έγκριση της αρμόδιας Βασιλικής Γραμματείας, για την εκποίηση κινητών φαίνεται ότι το σχετικό αίτημα περνούσε από τον αρμόδιο επίσκοπο, στον οποίο και απευθύνονται, ζητώντας τη σχετική εισήγηση για έγκριση.

Μια σχετική λοιπόν αναφορά τους αποκαλύπτει αρκετά σημαντικά στοιχεία που αφορούν το μοναστήρι, γι' αυτό παρατίθεται αυτούσια:

«Αθήναις 15 Μαΐου 1836

Προς τον Σ. Επίσκοπον Άγιον Αττικής

Κατά την υπ' αριθ. 882 πρόσκλησίν σας, σπεύδομεν να εκθέσωμεν ενταύθα σεβασμιώτατε τας αιτίας από τας οποίας εκινήθημεν να ζητήσωμεν την άδεια της εκποιήσεως των εις από 22 Φεβρουαρίου αναφοράν μας διαλαμβανομένων δέκαπέντε παλαιών αγελάδων και δέκα ωσαύτως φοράδων κ.λ.π. Θέλομεν δρχ. 300 τρακοσίας προς το Δημόσιον δια νόμιστρα των αιγιοδοπροβάτων του 1835 έτους. 1.000 χιλιάς, εις δέκα κοπέλια φυλάττοντα τα αιγιοδοπρόβατα γελάδες και φοράδια, δια μισθόν του 1836 έτους. 900 εννιακοσίας εις κατασκευήν μιας βρύσης διότι σήμερον είμεθα χωρίς νερόν, ενός φούρνου, επισκευήν ενός χαγιατιού κατακρημνισθέντος και δύο δωματίων ωσαύτως. 550 πεντακοσίας πενήκοντα εις οικοδομήν ενός Μετοχίου απέχοντος από το μοναστήριον πέντε ώρας εις θέσι Σκαρμαγκά, προς κατοικίαν των περί αυτώ εργαζομένων ανθρώπων τε και ζώων. 600 εξακοσίας εις οικοδομήν ενός μόνον δωματίου και ενός ιλποστασίου εις το εντός της πόλεως ερειπωμένον μετόχιον του Μοναστηριού μας προς χρήσιν ημών τε και των ζώων μας. 130 εκατόν τριάκοντα εις τον Ηγούμενον της Πεντέλης δι' εκατόν αρ. 100 οκάδων ελαίου το οποίον ηγοράσαμεν παρ' αυτού.

3.650 Τρείς χιλιάδες εξακόσιες πενήκοντα.

Τας απαιτήσεις μας ταύτας ως απολύτως αναγκαίας καθό γνωστής προς τη Σεβασμιότητά σας της καταστάσεως του Μοναστηριού μας.

Παρακαλούμεν Σεβασμιώτατε να συστήσετε όπου ανήκει προς έγκρισιν.

Υποσημειούμεθα με σέβας βαθύ

Ευπειθέστατοι

ο ηγούμενος Ιωακείμ(παπάς;)

οι σύμβουλοι

Παγκράτιος ιερομόναχος Δανιήλ ιερομόναχος»¹¹⁴.

Δεν είναι γνωστή ούτε άλλωστε έχει σημασία η απάντηση του επισκόπου Αττικής Νεοφύτου. Όμως από τις παραπάνω δύο αναφορές συμπεραίνεται ότι οι καλόγηροι του μοναστηριού ήταν αρκετά δραστήριοι για να φροντίζουν για την αξιοποίηση της περιουσίας του μοναστηριού και την επισκευή του για να μπορέσουν να ζήσουν και διατηρήσουν όμορφο και επισκέψιμο τον ιερό τους χώρο. Δυστυχώς για το μετόχι της Αθήνας, ούτε προεπαναστατικά, ούτε αργότερα υπάρχουν πληροφορίες που θα ήταν οπωσδήποτε ενδιαφέρουσες.

Στις 11 Μαρτίου 1845 μια συντροφιά από αυλικούς του Όθωνα, ξεκίνησε για μια ημερήσια εκδρομή προς Χασιά – Μοναστήρι – Κάστρο Φυλής.

Η Δανέζα περιηγήτρια Χριστιάνα Λυτ που συμμετείχε στη συντροφιά αυτή, αναφέρει στις αναμνήσεις της τις ετοιμασίες και το ξεκίνημα από την Αθήνα με δύο αμάξια, και συνεχίζει:

«...Μπήκαμε πάλι στ' αμάξια και προχωρήσαμε μακρύτερα ίσαμε που φτάσαμε έξω από τη Χασιά, γύρω στο ένα τέταρτο της λεύγας¹⁵. Εδώ σταματάει ο δρόμος κι' έπρεπε ν' αφήσουμε τ' αμάξια. Αφού ξεζέψαμε τ' άλογα, πήγαμε με τα παιδιά και τα φαγητά στο Χάνι της Χασιάς που το έχει ο παπάς του χωριού....»

Συνεχίζοντας το δρόμο προς το μοναστήρι, γράφει: *«...Μετά από δύο ώρες πορεία φτάσαμε επιτέλους στο μοναστήρι. Είναι πολύ μικρό και χτισμένο στην άκρη του γκρεμού. Η εκκλησία είναι σε μια σπηλιά απ' όπου ξεπηδάει μια καθαύρια πηγή. Οι καλόγεροι μας κάλεσαν μέσα και ήταν πολύ φιλόξενοι.*

Μας κέρασαν μέλι, μαρμελάδα, καφέ, ρακί και πίπες στους κυρίους. Ήθελαν να μάθουν τα νέα απ' την πρωτεύουσα κι αν ο Κωλέττης ήταν ακόμα πρωθυπουργός. Τελειώνοντας τη συζήτηση είπαν: «ο διάβολος να πάρει αυτό το Σύνταγμα». Δεν τολμήσαμε να βγάλουμε το κρέας που είχαμε μαζί μας για να μην βάλουμε σε πειρασμό τους καλογέρους που νήστευαν και θα έπρεπε μετά να λιβανίσουν όλο το μοναστήρι για να φύγουν τα κακά πνεύματα....»¹⁶.

Το κείμενο αυτό επιβεβαιώνει τα φιλόξενα αισθήματα των καλογέρων του μοναστηριού, που περιέγραψε το 1833 με το γλαφυρό του ύφος ο Λουδοβίκος Ρος.

Σ' αυτή την επίσκεψη των αυλικών του 1845, διαφαίνεται εκτός των άλλων και το ζωντανό ενδιαφέρον των καλογέρων για την πολιτική. Δεν είχε περάσει μεγάλο χρονικό διάστημα από την Επανάσταση των Συνταγματικών. Οι επαναστάτες την 3η Σεπτεμβρίου 1843 με αρχηγούς τον Δημ. Καλλέργη και Ιωάννη Μακρυγιάννη, πολιόρκησαν τα ανάκτορα της Αθήνας και αξίωσαν από τον Όθωνα, παραχώρηση Συντάγματος. Η επανάσταση στέφθηκε από επιτυχία. Στις 18 Μαρτίου 1844 ο Βασιλιάς Όθωνας, παρά

τη δυσαρέσκειά του, ορκίστηκε να τηρεί το Σύνταγμα που είχε επεξεργαστεί και πρότεινε η Εθνοσυνέλευση.

Γνωρίζουμε και από άλλες πηγές ότι το ενδιαφέρον των Χασιωτών γενικά για την πολιτική παρέμενε ζωηρό. Το χωριό χωρίστηκε σε δύο πολιτικές μερίδες, τους Συνταγματικούς και τους Βασιλικούς, με έντονες αντιπαραθέσεις και αυτοδικίες. Οι καλόγεροι κάθε άλλο παρά αδιάφοροι ήταν. Στη δίνη των γεγονότων μπλέχτηκε και ο δάσκαλος του χωριού Γ. Κανδηλιώτης «λαβών μέρος εις τα επιτόπια πολιτικά», ο οποίος τάχθηκε με τους Συνταγματικούς ενώ ο Δήμαρχος Ιω. Τζουγκλίδης με τους Βασιλικούς. Αποτέλεσμα των τριβών ήταν η μετάθεση του δασκάλου κ.λπ.¹¹⁷

Αυτό το κλίμα επικρατούσε στη Χασιά και συνεχιζόταν την εποχή της επίσκεψης των αυλικών. Επισημαίνεται πάντως ότι οι καλόγεροι του μοναστηριού δηλώνουν αναφανδόν Βασιλικοί, είτε διότι αυτό ήταν το φρόνημά τους, είτε διότι ήξεραν με ποιους συνομιλούσαν και διπλωματικά φερόμενοι θέλησαν να φανούν αρεστοί στους αυλικούς.

Μελετώντας κανείς το Αρχείο της Μονής Κλειστών που βρίσκεται στα Γενικά Αρχεία του Κράτους (Γ.Α.Κ.) Φ31 Μοναστηριακών, σε ογκώδη φάκελο, παρατηρεί ότι περιλαμβάνει ισολογισμούς, δικαιοπραξίες, διάφορα έγγραφα στα οποία φαίνονται αμφισβητήσεις μοναστηριακών κτημάτων, καταπατήσεις, δίκες, εκμισθώσεις, κ.λπ. πέρα από τα ιστορικής σημασίας έγγραφα που φέρνει στο φως επιλεκτικά η παρούσα μελέτη.

Το ενδιαφέρον αυτό Αρχείο δεν είχαν ανακαλύψει οι προγενέστερα συγγράψαντες περί μονής Κλειστών μονογραφίες, Ιω. Μίχας, Ιωαν. Τιμαγένης και Γεωρ. Φουντενέκας.

Το τελευταίο έγγραφο που παρατίθεται είναι μια κατάσταση περιουσίας του μοναστηριού του έτους 1860. Μεταγενέστερες πληροφορίες και κτηματολογικά στοιχεία περιλαμβάνονται στη μονογραφία του κ. Φουντενέκα:

«πίναξ εμφανίων πάσας τας γαίας της Μονής Κλειστών

Α' Ο αριθμός όλων των καλλιεργουμένων στρεμμάτων της αναβαίνει εις δύο χιλιάδας εξήντα (αρ. 2060) εξ' ων τα μεν 406 κείνται εις την περιφέρειαν του χωρίου Μενιδίου και παλαιών Λιοσίων, τα δε (230) εις την περιφέρειαν Χασιάς, τα 805 εις την περιφέρειαν του χωρίου Καλυβίων Χασιάς, τα 308 εις το κτήμα Σκαραμαγκά, τα 214 περί την μονήν και τα 100 περί τα Σκούρτα ή Καψοσπίτι.

Β' Η ποιότης απάντων των αναφερομένων αγρών είναι κακίστη πλην των του Σκαραμαγκά ήτις είναι οπωσούν μετρίας.

Γ' Το κτήμα Σκαραμαγκά καλλιεργεί κατά πάντα τα παρελθόντα έτη δια μισθωτών υπηρετών γεωργών η Μονή, πλην εφέτος απέδοσε τούτο εις κολλήγους με τας

εξής συμφωνίας προφορικής, ήτοι να καλλιεργήσουν και να σπείρουν δι' ιδίων των δαπανών και σπόρου 308 στρέμματα γης, ως και το θέρος και συγκομιδήν και μετά το τέλος τούτου να λάβουν ούτοι τα δύο μέρη και το εν μέρος η μονή εκ του όλου παραχθέντος σίτου και κριθής, επομένως αν η μονή ιδεί ότι συμφέρει ούτω πως θέλει τους κρατήσει, άλλως θέλει τους αποπέμψει.

Δια μισθωτών δε υπηρετών, θέλει καλλιεργήσει και σπείρει εφέτος το εν μέρος των 805 στρεμμάτων γης των κειμένων περί τα Καλύβια Χασιάς.

Δ' Τα δε περί το Μενίδι και Λιόσια καλλιεργεί διά κολλήγων ουδεμίαν γραπτήν συμφωνίαν έχοντων μετά της Μονής παρά μόνον απλώς προφορικήν, ήτις είναι υπό τους εξής όρους. Να καλλιεργούν τας καλλιεργουμένας γαίας δια των βοών της μονής τρεφομένων ιδίαις δαπάναις αυτής χορηγούσης τοις κολλήγοις και τον ανάλογον σίτον και κριθήν προς σποράν. ως ετήσιον δε εισόδημα αποφέρουσιν εις την Μονήν όλον το είδος του παραχθέντος καρπού και το οποίον εκκαθαριζόμενον διανείμεται εις δυο ίσα μέρη μεταξύ των κολλήγων και Μονής, αφού προηγουμένως εκ του όλου ποσού εξάγωσι το προκαταβληθέν προς σποράν είδος. Προσέτι η Μονή παραχωρεί αυτοίς μικρά έξοδα προς επιδιόρθωσιν των γεωργικών εργαλείων και προς προμήθειαν νέων ως και εν καιρώ του θέρους και αλωνίσματος δαπανώσα ιδία προς αποπεράτωσιν αυτών.

Οι δε κολλήγοι ονομάζονται του μεν Μενιδίου Μήτρος Βρετός του δε Σκαρμαγκά, Αναστάσιος Παλός και Χριστόδουλος Δημητρίου.

Εν τη Ιερά Μονή των Κλειστών 25 Σεπτεμβρίου 1860

το Μοναστηριακόν Συμβούλιον

ο Ηγούμενος

Ανανίας Γκρίτσης

Οι σύμβουλοι

Τ.Σ. Δανιήλ Ιερομόναχος

Κύριλλος Ιεροδιάκονος

Δια το ακριβές της αντιγραφής

Εν Αθήναις τη 1η Νοεμβρίου.

ο Μητροπολίτης

Τ.Σ. Αθηνών Νεόφυτος¹¹⁸.

Χαρακτηριστικά για τη δυναμικότητα του μοναστηριού είναι τα απογραφικά στοιχεία του 19ου αιώνα αν και διαφαίνεται ότι βρίσκεται σε φθίνουσα πορεία:

Απογραφή 1861

Χασιά	522
Ζουνό	42
Καλύβια	1072
Μ. Κλειστών	<u>24</u>
Σύν.	1660

Απογραφή 1889

Καλύβια	1499
Χασιά	749
Μ. Κλειστών	<u>12</u>
Σύνολο	2260

Απογραφή 1896

Καλύβια Χασιάς	2012
Χασιά	879
Μον. Κλειστών	<u>10</u>
Σύνολο	2901 ¹¹⁹

Μια από τις σπάνιες καταγραφές επισκέψεων στο μοναστήρι των Κλειστών μας μεταφέρει η Έλλη Αλεξίου¹²⁰: «Μια Κυριακή του 1922, είχαμε πάει εκδρομή στη Μονή Κλειστών. Φτάσαμε με το τραίνο ως τη Χασιά [σωστότερο Άνω Λιόσια] κι από κει πήραμε τον ανήφορο με τα πόδια. Κακοτράχαλος ήταν ο δρόμος και γεμάτος χιόνια. Μα στα ωραία μας νιάτα κείνης της εποχής όλα γίνονταν για το καλύτερο. Ήμασταν όλοι-όλοι τέσσερεις. Ο Νίκος [Καξαντζάκης], ο Άντρας μου ο Βάσος Δασκαλάκης, η Αναστασία (κόρη του «Αλέξη» - Γιώργη Ζορμπά, και μετέπειτα γυναίκα του αδελφού μου Ροδάμανθου), κ' εγώ. Πήγαμε στο Μοναστήρι και ξεσταθήκαμε. Το απομεσήμερο βγήκε ήλιος και καθίσαμε στο ύπαιθρο. Παρέα μας ήρθε κ' ένας καλόγερος. Κείνος όμως που πολύ μας αγάπησε και δεν ξεκόλλησε από κοντά μας ώσπου φύγαμε, ήταν ο γαϊδαρος του μοναστηριού.....» Και συνεχίζει η σπουδαία αυτή συγγραφέας και παιδαγωγός του προηγούμενου αιώνα, περιγράφοντας με γλαφυρότητα, πως ο γαϊδαρος τους χαλούσε τη φωτιά με τα μπροστινά του πόδια, που είχαν ανάψει οι εκδρομείς για να ψήσουν τον καφέ.

Δυο φωτογραφίες παραθέτει η Έλλη από την εκδρομή αυτή. Στη μια εικονίζεται η συντροφιά μαζί με ένα καλόγερο του μοναστηριού και το συμβαθές τετράποδο, το «δαιμονιζόμενο» όπως το ονόμασε ο Καξαντζάκης και

στη δεύτερη η Έλλη ο Καζαντζάκης και ο «δαιμονιζόμενος»¹²¹.

Είναι χαρακτηριστική η αναφορά της Έλλης σε κάποια άλλη σελίδα για τον Καζαντζάκη «..... Με πολλή συγκίνηση επισκεπτόταν τα παλιά μοναστήρια. Έμπαινε μέσα με ευλάβεια και τριγύριζε σιωπηλός στις γωνίες. Άνοιγε τα παλαικά βιβλία και προσηλωνόταν στις σελίδες τους τις φαγωμένες από το ξεφύλλισμα, τις λεκιασμένες από τα αναμμένα κεριά μας διάβαζε συχνά αποσπάσματα από την Αγία Γραφή και τα Ευαγγέλια και άκουε με κατανύξη τους ψαλμούς με αληθινή κατανόηση, όχι σαν στενοκέφαλος καλόγερος, μα σαν φιλοσοφημένος νους, που βλέπει μέσα στην ποίηση της χριστιανικής θρησκείας την πορεία της ανθρώπινης συνείδησης, να δώσει λύση στα βασανιστικά προβλήματα που την ταλανίζουν»¹²².

Αναλογιζόμαστε πόσες άραγε επισκέψεις διακεκριμένων της ανθρώπινης διανόησης όπως ο Καζαντζάκης έχει δεχθεί το σιωπηλό μοναστήρι της Παναγίας; Αναμφίβολα πολλές.

Το μοναστήρι λειτούργησε απρόσκοπα ως ανδρικό μέχρι το 1930 και τελευταίος ηγούμενος ήταν ο Κωνσταντίνος Λαζάρου (Κωνστάντιος) Μενιδιάτης την καταγωγή. Ο Κωνστάντιος ανέλαβε την ηγουμένη το 1906 και όπως αναφέρεται κατά τα πρώτα έτη εργάστηκε με ζήλο για το μοναστήρι κάνοντας έργα και αξιοποιώντας την μοναστηριακή περιουσία. Χαρακτηριζόταν ως «δαιμόνιος» άνθρωπος οξυδερκής και εργατικός. Αργότερα όμως ο ζήλος του για το μοναστήρι και η εργατικότητά του «ημβλήθησαν επί το σούτον ώστε ηδιαφόρει σχεδόν τελείως»¹²³. Το μοναστήρι έπεσε σε παρακμή, έμεινε χωρίς ιερέα και τα βοηθητικά του κτίσματα έγιναν ετοιμόρροπα.

Τότε το 1930 ο ηγούμενος και τρεις μοναχοί που είχαν απομείνει μετέβησαν στην μονή Πεντέλης της οποίας μετόχι υπήρξε η μονή Κλειστών μέχρι το 1932¹²⁴. Ο Κωνστάντιος κατέληξε στο Αγ. Όρος όπου και πέθανε.

Το 1932 με ενέργειες του Αρχιεπισκόπου Αθηνών Χρυσόστομου (Παπαδόπουλου) αποσπάσθηκαν και πάλι οι καλόγηροι της μονής Κλειστών από τη μονή Πεντέλης και με το Π.Δ. της 25/9/1933 ΦΕΚ 275/1933 επαναλειτούργησε ως γυναικείο έκτοτε το μοναστήρι της Χασιάς. Πρώτη ηγουμένη ορίστηκε η μοναχή Ευφημία Βαρουξάκη¹²⁵.

Οι παιδικές αναμνήσεις έχουν καταγράψει την ευλάβια των Χασιωτών, Μενιδιατών και Λιοσιωτών, όταν κατά τη διάρκεια των χαιρετισμών της Παναγίας έφεραν εν πομπή πεζοπορώντας, την θαυματουργό εικόνα της Παναγίας των Κλειστών στα χωριά τότε και πόλεις σήμερα, της ευρύτερης περιοχής.

Αντίστοιχες πληροφορίες υπάρχουν για τον Ασπρόπυργο του οποίου πάντα ήταν δεμένοι οι κάτοικοί του με το μοναστήρι της Παναγίας. Η πομπή ξεκινούσε από το μοναστήρι περνούσε τη στενωπό και μέσω του Θριασίου πεδίου κατέληγε στον Ασπρόπυργο. Πεζοπορώντας ή επάνω στα γαϊδουράκια με πραγματική ευλάβεια, έφεραν την εικόνα της Παναγίας κοντά τους για να τους βοηθήσει η χάρη της.

Η ευλάβεια αυτή διαιωνίζεται μέχρι σήμερα ισχυρή και ακλόνητη.

«Οι αψυχολόγητες τελευταίες Διοικητικές διαιρέσεις δεν μπορούν να αποξενώσουν τους Ασπροπυργιώτες από το Μοναστήρι της Παναγίας» ακούστηκε να τονίζει σε κάποια ομιλία του στο Πνευματικό κέντρο Ασπροπύργου, ο κ. Δ. Καλλιέρης.

Έμαθα τα γεγονότα, εντυπωσιάστηκα για την προσήλωση των Ασπροπυργιωτών και προσυπογράψω συμφωνώντας απόλυτα.

Σήμερα, το μοναστήρι λειτουργεί συνεχίζοντας το εθνικοκοινωνικό του έργο. Υπηρετείται από δώδεκα μοναχές, υπό την ηγουμένη Μαριάμ και δέχεται καθημερινά πλήθος ευλαβών προσκυνητών.

Βυζαντινό νόμισμα. Αρχ. εύρημα περιοχής Φυλής.
Βασίλειος Α' και Κωνσταντίνος. (867-886).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- 38.** Δ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ: «Ιστορία των Αθηναίων» οπ.π τόμ. Β' σελ. 344, 346.. Αναφέρει ότι σε χρονογραφική σημείωση γεγονότων της Επανάστασης του '21 η μονή μνημονεύεται ως «Μονή της Θεοτόκου της Εκκλησιώτισσας της Χασιάς». Κατά τον ΑΝΑΣΤ. ΟΡΛΑΝΔΟ εις «Μεσαιωνικά μνημεία της πεδιάδος Αθηνών» όπ. π. σελ. 210 – 211, η Μονή αναφέρεται σε έγγραφα ως «Παναγίας των Κλησών» ή «Θεοτόκου των Κλισιών» ή «Παναγία Κλισιώτισσα της Χασιάς» ή «Κλεισιώτισσα».
- 39.** ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ. «ΕΚΔΟΤΙΚ'Η, τ. Β, ΓΙ, και Δ.
- 40.** ΕΒΛΙΑ ΤΣΕΛΕΜΠΗ: «Ταξίδι στην Ελλάδα» Έκδοση «ΕΚΑΤΗ» 1991 σελ. 197. Αναφέρει ο Τούρκος περιηγητής του 1667 ότι η Χασιά ήταν «Μετζίλι» δηλαδή ταχυδρομικός σταθμός, ότι το χωριό κατοικούνταν από αρβανίτες και είχε 100 σπίτια. Οι κάτοικοι δεν πλήρωναν φόρο γιατί ασχολούνταν με τη φύλαξη των ντερβενιών. Νεότερες πληροφορίες και η τοπική παράδοση, τοποθετεί τον ταχυδρομικό σταθμό στην αρχαία Φυλή γύρω από την πηγή της Αγ. Παρασκευής, η περιοχή αυτή ανήκε πάντα στο ζωτικό χώρο της Χασιάς. Ερείπια των χανιών του μικροσυννοικισμού διακρίνονταν καθαρά πριν τη διευθέτηση του χώρου της πηγής από το Δήμο πριν 18 χρόνια, αμέσως δυτικά της πηγής,. Στους ταχυδρομικούς σταθμούς ξεκουραζόταν ο δημόσιος ταχυδρόμος «Τάταρης» και άλλαζε άλογα η συνοδεία του. Φαγητό και ύπνο προσέφερε το χάνι. Βλ. και μελέτη του Π.Α.ΒΑΛΑΚΗ όπ. π. σελ. 132.
- 41.** ΑΝΔΡ. ΣΚΙΑ: «Ανασκαφαί παρά την Φυλήν». Εις Πρακτικά Αρχαιολογικής Εταιρείας του 1900 σελ. 38-50. Σε μια από τις επιγραφές που βρέθηκαν, αναφέρεται ότι ο «Τύχανδρος» προσέφερε εικόνα του Πάνα καθώς και η ονομασία «ΚΕΛΑΔΩΝ» του ποταμού.
- 42.** Κ. ΡΩΜΑΙΟΥ: «Ευρήματα ανασκαφής του επί της Πάρνηθος άντρου». Αρχαιολογική εφημερίς 1905 και 1906 σελ. 100-158 και 89-116. Βλ. και ΑΝΔΡ. ΣΚΙΑ: «Ανασκαφαί παρά την Φυλήν» Πρακτικά αρχαιολογικής εταιρείας του 1900 σελ. 38-50. Βλ. και ΜΑΡ. ΠΛΑΤΩΝΟΣ-ΓΙΩΤΑ: «Αχαρναί» όπ. π.
- 43.** ΙΩΑΝ. Δ. ΜΙΧΑ πρεσβύτερον: «Η ιερά Μονή Κλειστών» έκδ. «ΕΛΛΑΣ» Αθήναι 1937 σελ. 10. Βλ. και Π. Α. ΒΑΛΑΚΗ και ΑΝΔΡ. ΣΚΙΑ: όπ. π.
- 44.** ΠΑΥΣΑΝΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ ΠΕΡΙΗΓΗΣΙΣ - ΑΤΤΙΚΑ. Επιμέλεια Νικ. Παπαχατζή. «ΕΚΔΟΤΙΚΗ», Αθήνα 1974, σελ. 561. Αναφέρει ο Πανσανίας: «.....Και εν Πάρνηθι Πάρνηθιος Ζεύς χαλκούς εστί και βωμός σημαλέου Διός, εστι δε εν τη Πάρνηθι και άλλος βωμός, θύουσι δε επ' αυτού τότε μεν όμβριον τότε δε απήμιον καλούντες Δία».
- 45.** Κατά το λόγιον όπως το αναφέρει ο Στράβων (Γεωγραφικά, 9.404): «..... οπότεν δι' Άρματος αστράψη αστραπήν τινα σημειουμένων κατά χρησμόν των λεγομένων Πυθαϊστών βλεπόντων ως επί το Άρμα και τότε πεμπόντων την θυσία εις Δελφούς όταν αστράψαντα ιδωσιν – ετήρουν δ' επί τρεις μήνας καθ' έκαστον μήνα επί τρεις ημέρας και νύκτας από

της εσχάρας [βωμού] του αστραπαίου Διός έστι δ' αυτή εν τω τείχει μεταξύ του Πυθίου και του Ολυμπίου». Προσπάθεια συσχετισμού του «Άρματος» Βοιωτίας με την πομπή των Πυθαϊστών (Πανσανίας – Στράβων) κ.λπ. που έγινε στο 9ο συμπόσιο Ιστορίας-Λαογραφίας Αττικής (Αυλώνας 21-24 Ιουνίου 2002) από την καθηγήτρια της Φιλοσοφικής του Πανεπ. Αθηνών κα Άννα Παπαμιχαήλ-Κουτρούμπα, κρίθηκε κατά διατυπωθείσες εκεί απόψεις από συνέδρους ως ανεπιτυχής.

Κατά τον Πανσανία: «..... Λέγεται δε Αμφιαράω φεύγοντι εκ Θηβών διαστήναι την γην και ως αυτόν ομού και το άρμα υπεδέξατο. πλην ου ταύτη συμβήναι φασίν, αλλά εστί εκ Θηβών ιούσιν ες Χαλκίδα Άρμα καλούμενον» όπ. π. σελ. 563. Επομένως αφού ο Πανσανίας αναφέρει για το Άρμα Το μεταξύ Θηβών και Χαλκίδος που σχετίζεται με το χαμό του Αμφιαράου, όταν άνοιξε η γη και εξαφανίστηκε μαζί με το άρμα του, τότε δεν έχει σχέση με το «Άρμα» της Πάρνηθας πάνω από το μοναστήρι. Άλωστε από το «Άρμα» της Βοιωτίας δεν υπήρχε ορατότητα στην Αθήνα, για να συσχετιστεί με την παροιμία που αναφέρει ο Στράβων, διότι μεσολαβεί ο ορεινός όγκος της Πάρνηθας. Αντίθετα από το περιγραφόμενο «Άρμα» της Πάρνηθας υπάρχει ορατότητα προς Ολυμπείο και Πύθιο της Αθήνας και σχετίζεται προφανέστατα το «Άρμα» της Πάρνηθας με το «Σημαλέο Δία», το βωμό του, ή τον «Παρνήθιο Δία» που διηγείται ο Πανσανίας ή τον «Αστραπαίο Δία», όπως αρκετοί αρχαιολόγοι επισημαίνουν. Γενικότερα οι αρχαίοι θεωρούσαν ότι ορισμένα καιρικά σημεία στην Πάρνηθα προμήνυναν καλοκαιρία ή κακοκαιρία «Της Πάρνηθος εάν τα προς Ζέφυρον άνεμον και τα προς Φυλήν φράττηται νέφεσι, βορείων όντων, χειμέριον το σημείον» κ.α. Θεόφραστος, Γ'43, Γ'47. Δεν μένει λοιπόν αμφιβολία ότι η παροιμία που αναφέρει ο Στράβων αφορά το «Άρμα» της Πάρνηθας και όχι της Βοιωτίας.

46. Δ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ: «Ιστορία των Αθηναίων. Όπ. π. τόμ. Α' σελ. 277 (όπου και μετάφραση κειμένου του Dodwell περί της «Αρχόντισσας Γιαννούλας»).

47. ΙΩΑΝ. Δ. ΜΙΧΑ προεσβυτέρου: «Η Ιερά Μονή Κλειστών» όπ. π. σελ. 10-11. Βλ. και ΙΩ. ΤΙΜΑΓΕΝΟΥΣ: «Ιερά Μονή της Θεοτόκου των Κλειστών» εκδ. Μ. ΣΑΛΙΒΕΡΟΥ Α.Ε. Αθήνα 1952 σελ. 14. Βλ. και ΓΕΩΡΓ. ΦΟΥΝΤΕΝΕΚΑ πρωτοπροεσβυτέρου: «Το χρονικό της Μονής Κλειστών» Έκδοση Ι. Μητρο. Αττικής, Κηφισιά 1984. Σελ. 34.

48. ΔΗΜ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ: «Ιστορία των Αθηναίων» όπ. π. τόμ. Β' σελ. 344-346.

49. ΑΝΑΣΤ. ΟΡΛΑΝΔΟΥ: «Μεσαιωνικά μνημεία» όπ. π. σελ. 231.

49α. Η απεικόνιση του αετού έχει αρχαιότατη προέλευση, 2η π.Χ. χιλιετία, σε ασιατικούς λαούς (Χαλδαίους, Χεταίους κ.α.) απαντάται όμως και στη Μινωική Κρήτη, (Ζάκρο) στις Μυκήνες, στη Σπάρτη από το 800 π.Χ., εικονίζεται στο επιτύμβιο του Κλεισόβουλου – Αχαρνέα (4ος π.Χ. αι. Εθν. Μουσείο) και αργότερα στη Ρωμαϊκή αυτοκρατορία (Μουσείο Πειραιά κ.α.).

Μονοκέφαλοι ή δικέφαλοι αετοί εικονίζονται και στις εκκλησίες, «εκ παραδόσεως» κατά τους ύστερους χρόνους της Αρχαιότητας και σε ανάγλυφο σε βυζαντινό ναό 8ου ή 9ου αι.

και μεταγενέστερα 11ος αι. στη Στάρα Ζαγορά, στην Παρηγορίτιστα Άρτας 13ος αι. και στην εκκλησία του Δαφνίου 15ος αι. κ.α.

Μαρτυρία περί δικεφάλου από γραπτή πηγή, είναι γνωστή από βυζαντινό κείμενο 12ος αι. (ετ. 1142) στη ρωσική μονή του Αγ. Όρους «βλαττία έχοντα αετούς διπλούς». (Μεσν. – βλαττίον = μεταξωτό πανί. Λατιν. Blatta = μεταξοκόλληκας). Αλλά και από τον 9ο αι. σώζονται ανάγλυφοι παραστάσεις δικεφάλου και από τις αρχές του 11ου αι. σε υφαντά και είδη λαϊκής τέχνης.

Ως έμβλημα αυτοκρατορικό εμφανίζεται κατά τον 15ο αι. (Ιωάννης Η' Παλαιολόγος και Κων/νος ΙΑ' Παλαιολόγος).

Βλ. ΣΠ. ΛΑΜΠΡΟΥ: «Ο δικέφαλος αετός του Βυζαντίου» Νέος Ελληνομνήμων 6, 1909, σελ. 433-473.

Ι. Ν. ΣΒΟΡΩΝΟΥ: «Πώς εγεννήθη και τι σημαίνει ο δικέφαλος αετός του Βυζαντίου» Εν Αθήναις 1914, σελ. 67.

Γ. ΣΠΥΡΙΔΑΚΗ: «Ο δικέφαλος αετός κατά την βυζαντινήν και κατόπιν περίοδον» Επετηρίς Εταιρείας Βυζαντινών Σπουδών, Αθήναι 1972-73, σελ. 162-174 όπου και βιβλιογραφία.

50. ΓΕΩΡΓ. ΦΟΥΝΤΕΝΕΚΑ: όπ. π. σελ. 33.

51. Εγκυκλοπαίδεια «ΠΑΠΥΡΟΣ-LARUSSE-BRITANNICA» τόμ. 14ος σελ. 264 όπου και το ιστορικό των Βιλλεαρδουίνων.

52. ΦΕΡΔΙΝΑΝΔΟΥ ΓΡΗΓΟΡΟΒΙΟΥ: «Ιστορία της πόλεως Αθηνών» Μετάφραση Σπύρ. Π. Λάμπρου. Εν Αθήναις 1917. Έκδοση Γεωργ. Φέξη. Τόμ. Α' σελ. 416.

53. ΦΕΡΔΙΝΑΝΔΟΥ ΓΡΗΓΟΡΟΒΙΟΥ: Όπ. π. τόμ. Β' σελ. 708-709 (επίμετρο μεταφραστού, Μιχ. Ακομινάτου, κατήχησις η'). Ο Γρηγορόβιος επίσης (όπ. π. τ. Β' σελ. 494-5) στη μονογραφία του «Αι Αθήναι κατά τους σκοτεινούς αιώνας» σημειώνει για το έτος 1182 «..... Λοιμός και λιμός είχαν, καθ' α φαίνεται ερηνώσει την πόλιν [Αθήναι] προ χρόνου βραχέως. Αποινεί δ' εδήουν οι πειραταί τας παραλίας και την χώραν».

54. Από τη λίστα χωριών της Αττικής του 1570 που μου απέστειλε ο Μ. KIEL όπ. π. (βλ. περισότερα περαιτέρω). Επίσης Δ. ΓΙΩΤΑ: «Συμβολή» όπ. π. σελ. 23-24.

55. Δ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ: «Ιστορία των Αθηναίων» όπ. π. τόμ. Α' σελ. 63.

56. ΑΘΑΝ. ΤΣΙΓΚΟΥ: «Κείμενα για τους αρβανίτες» Αθήναι 1991 σελ. 27-34, όπου και η αναφορά στο περιηγητικό των J. Spon et G. Wheler.

57. ΚΥΡ. ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ: «Ξένοι ταξιδιώτες στην Ελλάδα 333 μ.Χ. – 1700» Αθήναι 1984, τόμ. Α' σελ. 693.

58. ΚΥΡ. ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ: όπ. π. τόμ. Β' σελ. 169.

59. ΔΗΜ. ΚΑΛΛΙΕΡΗ: «Αρχαίοι Δήμοι της Δημοτικής περιφέρειας Ασπροπύργου και της γύρω περιοχής». Εισ Πρακτικά Α' συμποσίου Ιστορίας-Λαογραφίας Βορ. Αττικής. σελ. 52. Έκδοση Ι.Λ.Ε. Αχαρνών. Αχαρνές 1989. Βλ. και Κ.Σ.ΡΟΔΗ: «Ουμπόρα» Αθήναι 1980, σελ. 17-34. Βλ. και ΜΑΡ. ΠΛΑΤΩΝΟΣ-ΓΙΩΤΑ: «ΑΧΑΡΝΑΙ» όπ. π.

60. Οι πληροφορίες διασταυρώθηκαν από τους κατοίκους της Χασιάς, όπως και η παράδοση για τους κουρσάρους και λοιπά ενδεικτικά τοπωνύμια όπως «σπηλιά του καλογήρου» ανατολικά από το «Κλιμέντι» στην ανατολική όχθη του ρέματος της Γκούρας το οποίο πιο κάτω αλλάζει ονομασία και λέγεται «ρέμα Γιαννούλας». Επίσης η «σπηλιά της Παγανιάς» στην ομώνυμη πλαγιά πάνω από το μοναστήρι που «χωρούσε 500 πρόβατα» κατά τον κ. Λεων. Δημ. Ρόδη. Έχει σχέση άραγε με την παγανιστική λατρεία; Αξιοσημείωτη η αναφορά των Γεωργ. και Λάμπρου Κορομηλά (Αθηναϊκή περιπέτεια τ. Β' 1981 σελ. 103) «..... Το περίεργο είναι ότι, αντίθετα από πολλά άλλα μέρη όπου ο αγροτικός πληθυσμός επέμενε στην εθνική του λατρεία, οι χωρικοί της ύπαιθρης Αττικής δεν αντέδρασαν στη νέα θρησκεία του Ναζωραίου. «Παγκάνι» λεγόντουσαν λατινικά οι χωρικοί. Και η θρησκεία τους παρέμεινε να ονομάζεται από τους λατίνους χριστιανούς «παγκάνα». Γι' αυτό και στα ελληνικά τα είδωλα ονομάζονται «παγανά» και παγανιστές οι ειδωλωλάτρες. Αν ξητήσουμε την εξήγηση της διαφοράς αυτής, ίσως τη βρούμε στην επιβίωση της πανάρχαιας θρησκείας, στις απρόσωπες χθόνιες θεότητες που τώρα ανανεώθηκαν με την άυλη απρόσωπη λατρεία γιατί ο αόρατος Θεός άγγιζε βαθύτερα την αφελή ψυχή τους» Αλλά και ο Λουδ. Ρος (γερμανός καθηγητής του Πανεπιστ. Αθηνών) διατύπωσε πρώτος την άποψη ότι η Χριστιανική θρησκεία εξαπλώθηκε αρχικά στην ύπαιθρο Αττική και κατόπιν στην Αθήνα. Βλ. και Γ. ΚΟΝΙΔΑΡΗ: «Εκκλησιαστική ιστορία της Ελλάδος» τ. 1, Αθήνα 1954, σελ. 60 (περί των πρώτων χριστιανικών κοινοτήτων). Τέλος εάν η σπηλαιολατρεία αναπτύχθηκε στο χώρο της Χασιάς από τα πρώτα χρόνια της χριστιανωσύνης τότε και άλλες πολυάριθμες σπηλιές στο χώρο, παρουσιάζουν ερευνητικό ενδιαφέρον.

61. ΓΕΩΡ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ: «Επιτομή Ιστορίας των Αθηνών». Εκδόσεις Ελευθεροδάκη-Νίκα. Αθήναι 1930, σελ. 238.

62. ΦΕΡΔΙΝΑΝΔΟΥ ΓΡΗΓΟΡΟΒΙΟΥ: «Ιστορία της πόλεως Αθηνών» όπ. π. τόμ. Α' σελ. 409.

63. ΦΕΡΔΙΝΑΝΔΟΥ ΓΡΗΓΟΡΟΒΙΟΥ: «Ιστορία» όπ. π. τόμ. Α' σελ. 409, (Ολόκληρη η Βούλα εις Migne Patrologia Latina τόμ. 215 σελ. 1560. Ιννοκέντιου Γ' Επιστολών βιβλ. XI επιστολή 256).

64. ΤΑΣΣΟΥ ΝΕΡΟΥΤΣΟΥ: «Χριστιανικάί Αθήναι» Εις Δελτίο Ιστορικής και Εθνολογικής Εταιρείας. Τόμ. Δ' σελ. 68 Αθήναι 1892. Σχολιάζοντας ο Τασ. Νερούτσος τη Βούλα, εκφράζει την άποψη ότι το «Curionmonaster» ταυτίζεται με τη Μονή Κλειστών και σημαίνει «Της Κυράς το Μοναστήρι». Αντίθετα ο Σπ. Λάμπρου στο «Νέο Ελληνομνήμονα» εκφράζει την άποψη ότι Curionmonaster σημαίνει «Χωριό Μοναστήρι – Χωριομοναστήρι». Αναφέρει δε σχετική μελέτη του Στ. Ξανθουλίδη («Αθηνά» τομ. ΙΔ' σελ. 305) 1902, που παραθέτει στοιχεία για το χωριομοναστήρι της Κρήτης, αναφερόμενο στη συνθήκη μεταξύ Ενετικής Δημοκρατίας και Αλεξίου Καλλιέργου (Chorio Monasterio) και δημοσίευση Γ. Χατζηδάκη ο οποίος αναφέρει για το ίδιο «τούτο πρώτον εκαλείτο Χωριομοναστήρι, όθεν εγένε-

νετο Χωρομοναστήρι και είτα συνεκόπη δια το μέγεθος εις Χρομοναστήρι». Όπως και να ερμηνευτεί τελικά το «Curiononaster» της Βούλας ενισχύεται η διατυπούμενη άποψη περί σημαντικής ανθρώπινης παρουσίας στο χώρο του μοναστηριού της Χασιάς κατά το 1209

65. 1) Δ. Ν. ΚΑΡΥΔΗ: - Μ. KIEL: «Σαντζάκι του Ευρίπου. 15ου – 16ου αι.» Ανάτυπο από το περιοδικό «Τετράμηνα» τεύχ. 28-29 σελ. 1859-1903. Άμφισσα 1985. 2) Comite international d' etudes pre-Ottomanes et ottomanes VI Symposium Cambridge, 1-4 july 1984. Machiel Kiel: population Growth and Food, production in 16th Century Athens and Attica According to the ottoman tahrir Defters.

66. Βλ. ΔΗΜ. ΓΙΩΤΑ: «Συμβολή στην ιστορική έρευνα» όπ. π. σελ. 23 όπου δημοσιεύεται η λίστα Kiel του 1570.

67. Γενικά Αρχεία του Κράτους (Γ.Α.Κ.) Μικτή Επιτροπή Φ.20. Υπάρχει μαρτυρία του Κυριάκου [Η]λία Χασιώτη: «.....δια τα χωράφια του Ψαθά εις τα Χασιώτικα Καλύβια του Δήμου Λιόση». Βλ. και παρακάτω σημ. 126 παραπλήσια αναφορά σε τουρκικό έγγραφο του 1818.

68. ΑΝ. ΟΡΛΑΝΔΟΥ: όπ. π. σελ. 231.

69. Γ.Α.Κ. ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ Φ. 191.

70. ΔΗΜ. ΓΙΩΤΑ: «Στοιχεία γαιοκτητικού καθεστώτος στα χωριά του Καταδέματος Αττικής στις αρχές του 19ου αιώνα» Δ' συμπόσιο Ιστορίας και Λαογραφίας Αττικής. Άνω Λιόσια 1991 (πρακτικά υπό έκδοση).

71. ΔΗΜ. ΓΙΩΤΑ: «Η Μονή Κλειστών στην επανάσταση του '21 και μετά την απελευθέρωση» Πρακτικά Α' Συμποσίου Ιστορίας - Λαογραφίας Βορείου Αττικής σελ. 309-324. Έκδοση Ι.Λ.Ε. Αχαρνών 1989. Του ιδίου: «Οι Χασιώτες στον Αγώνα του 1821 και ο καπετάν Μελέτης Βασιλείου» Πρακτικά Β' Συμποσίου Ιστορίας – Λαογραφίας Αττικής σελ. 21-55. Έκδοση Πνευμ. Κέντρου Δήμου Ασπροπύργου 1992.

72. Συμβόλαιο αρ. 4867/18/12/1886 του συμβολαιογράφου Αθηνών Ιωάν. Πέππα με το οποίο ο Δήμαρχος Αχαρνών Σπυρίδων Λαζάρου «ενεργών ως πρόεδρος του Εκκλησιαστικού συμβουλίου του Ναού του Αγ. Βλασίου και ως αντιπρόσωπος του οποίου προΐσταται Δήμου και οι πρώην επίτροποι του Ναού αυτού Δημήτριος Ράπτης και Χρίστος Βρεπτός κτηματίαι Αχαρνών» αγόρασαν από τον ηγούμενο της Ι. Μ. Κλειστών Γρηγόριον Σπυρίδωνος και Κων/νο Καματερό ιερομόναχο ως εκπροσώπων της Ι. Μ. Κλειστών, ένα οικοπέδο «μεθ' όλων των επ' αυτού ερειπίων» εκτάσεως εννεακοσίων πήχεων για λογαριασμό του Δήμου Αχαρνών για να κτιστεί νέα εκκλησία του Αγ. Βλασίου. Τα καταβληθέντα χρήματα 1600 δρχ. προέρχονταν από εισπράξεις του προυνάρχοντος ναού του Αγ. Βλασίου, γι' αυτό παρίστανται οι δυο πρώην επίτροποι. Εδώ πρέπει να τονιστεί ότι σαφώς αναφέρει το συμβόλαιο αγοράς την μετέπειτα κυριότητα του Δήμου Αχαρνών «..... δυναμένου του ρηθέντος Δήμου να παραλάβη αυτό από τούδε (το οικόπεδο) εις την κατοχήν και κυριότητά του και να το διαθέσει του λοιπού προς οικοδόμησιν επ' αυτού Ναού του Αγίου

Βλασίου». Βλ. και ΑΛΕΞ. ΓΚΙΡΑ: «Αχαρναί ιστορία τριών χιλιετηρίδων 500 π.Χ.-1949» Αθήναι 1949, σελ. 47, όπου αναφέρεται σε υποσημείωση και ο ναός της Αγ. Αικατερίνης. Βλ. και ΝΤΙΝΟΥ Γ. ΠΑΠΑΣΩΤΗΡΙΟΥ: «Χρονικό των Αχαρνών» Αθήναι 1976, σελ. 22. Βλ. και ΣΠΥΡ. Π. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ: «Ο πολιούχος των Αχαρνών» Αχαρνές 1989 σελ. 15. Επισημαίνεται η λανθασμένη αναφορά του κ. Αναγνωστόπουλου περί αγοράς του οικοπέδου από την εκκλησία, ενώ την αγορά έκανε ο Δήμος Αχαρνών. Ισχύει ασφαλώς κι εδώ το Νομικό Αξίωμα «Τα υπερκείμενα τοις υποκειμένοις» άλλωστε για την αποπεράτωση του Ι. Ναού ο Δήμος διέθεσε πολλά χρήματα. Βλ. Α.Ε. 38 (φωτοτυπία του συμβολαίου).

73. ΔΗΜ. ΓΙΩΤΑ: «Η Μονή Κλειστών» όπ. π. σελ. 312-313 και 324. Σήμερα αναγνωρίζεται ιδιοκτησία της μονής σε ακτίνα 200 μέτρων γύρω από το μοναστήρι. Βλ. Γ. ΦΟΥΝΤΕΝΕΚΑ, όπ. π.

74. ΔΗΜ. ΓΙΩΤΑ: «Μοναστηριακά της Πάρνηθας» (Αγ. Τριάδα – Μετόχι) «Λαμπηδόνα» τεύχος 5ο Β' Τρίμηνο 1997, σελ. 10-11. Βλ. και «Ημερολόγιο Λαογραφικής Εταιρείας Ασπροπύργου 1982» όπου ο Δ. ΚΑΛΛΙΕΡΗΣ δημοσίευσε το φιρμάνι που επιβεβαιώνει την αφορολογησία των Χασιωτών. Αναφέρει μεταξύ άλλων το φιρμάνι ότι η φορολογία του χωριού Χασιά ήταν ένα φόρτωμα σιταριού και ένα φόρτωμα κριθαριού για όλα τα χωράφια που καλλιεργούσαν.

75. ΣΤΕΛ. ΜΟΥΖΑΚΗ: «Οι Μεταβυζαντινές εκκλησίες του Ασπροπύργου και η σημασία τους για την ιστορική έρευνα του χώρου» Πρακτικά Β' Συμποσίου Ιστορίας – Λαογραφίας Αττικής όπ. π. σελ. 518. Ανακριβώς αναφέρει ο κ. Μουζάκης ότι το μοναστήρι των Κλειστών ήταν σταυροπηγιακό. Το μοναστήρι ήταν «εφοριακό» ή «ενοριακό» όπως είναι ιστορικά διαπιστωμένο από πλήθος ιστορικών εγγράφων, ιδιαίτερα των Γενικών Αρχείων του Κράτους (Φ31 Μοναστηριακών) κλπ. και Ιστορικής Εθνολογικής Εταιρείας Ελλάδος (Ι.Ε.Ε.Ε.) ορισμένα των οποίων παρατίθενται στην παρούσα μελέτη. Σε έκθεση εντεταλμένης από τον Όθωνα επιτροπής της 7 (19) Ιουνίου 1833 τα «Εφοριακά» Μοναστήρια ονομάζονται «Ενοριακά». Βλ. ΣΠ. ΚΟΚΚΙΝΗ: «Τα μοναστήρια της Ελλάδος» έκδ. 1976 σελ. 220-221. Αλλά και η αναφορά των χωρικών στο Βασιλιά της 10/1/1835 που προαναφέραμε «Ενοριακό» ονομάζει το μοναστήρι.

76. Ημερολόγιο Λαογραφικής Εταιρείας Ασπροπύργου 1982. Σχετικό δημοσίευμα του Δ. ΚΑΛΛΙΕΡΗ. Βλ. και ΙΩΑΝ. Δ. ΜΙΧΑ (πρεσβυτέρου): «Η ιερά μονή Κλειστών όπ. π. σελ. 14-16.

77. ΙΩΑΝ. ΓΡ. ΤΙΜΑΓΕΝΟΥΣ: «Ιερά Μονή της Θεοτόκου των Κλειστών» όπ.π σελ. 20-21, αναδημοσιεύεται το έγγραφο (απανταχούσα) του ηγουμένου της Μονής Κλειστών Ιωακείμ.

78. ΑΘ. ΣΙΔ. ΤΣΙΓΚΟΥ: «Κείμενα» όπ. π. σελ. 12 και 19.

79. ΣΠ. ΤΡΙΚΟΥΠΗ: «Ιστορία της Ελληνικής Επανάστασεως» Έκδοση Γ' τόμ. Α' Αθήναι 1888 σελ. 140. ΓΕΩΡΓ. ΦΟΥΝΤΕΝΕΚΑ: «Το χρονικό της Μονής Κλειστών» όπ.π. σελ. 20.

80. ΕΒΛΙΑ ΤΖΕΛΕΜΠΗ: «Ταξίδι στην Ελλάδα» όπ. π. σελ. 197.

81. Η επίσημη μετάφραση του φιρμανίου που πραγματοποιήθηκε το 1836, δημοσιεύτηκε

για πρώτη φορά από το Δ. Καλλιέρη στο Ημερολόγιο της Λαογραφικής Εταιρείας Ασπρό-
πύργου (1982). Ανακοινώσεις σχετικά με το φερμάνι και το Δερβένι Αθηνών-Θηβών, του
Δ. ΚΑΛΛΙΕΡΗ στο Δ' Συμπόσιο Ιστορίας και Λαογραφίας Αττικής 1991 και στο Γ' Διε-
θνές Συνέδριο Βοιωτικών Μελετών (1996). Επίσης αναφορά στον πανηγυρικό λόγο του
στη Χασιά (1992) στα αποκαλυπτήρια του ανδριάντα του Μελέτη Βασιλείου, που δημοσι-
εύτηκε στη «Λαμπηδόνα» Τεύχος 1ο Ασπρόπυργος Μάρτιος 1996.

82. Εις Γενικά Αρχεία του Κράτους (Γ.Α.Κ.), συλλογή Βλαχογιάννη, όπου τα πρωτότυπα
ημερολόγια Βιτάλη με γεγονότα της Επανάστασης και μεταφράσεις τους. Βλ. και ΔΗΜ.
ΓΙΩΤΑ: «Συμβολή στην Ιστορική έρευνα της Αττικής όπ. π. σελ. 83 (απόσπασμα ημερο-
λογίου Καίσαρα Βιτάλη, από τη συλλογή Ιω. Βλαχογιάννη εις Γ.Α.Κ.)

83. ΔΗΜ. ΓΙΩΤΑ: «Οι Χασιώτες στον Αγώνα του 1821» όπ. π. σελ. 36 και 45. Του
ιδίου «Η Μονή Κλειστών στην Επανάσταση του '21» Πρακτικά Α' Συμποσίου Ιστο-
ρίας – Λαογραφίας όπ. π. σελ. 314. Βλ. και Α.Ε. 29.

84. ΔΗΜ. ΓΙΩΤΑ: «Οι Μενιδιάτες» όπ. π. περιλαμβάνονται αρκετά στοιχεία. Σελ.
62-63, 350-352.

85. Διάφορα έγγραφα από Αρχειακές πηγές και ιδιαίτερα της Ι.Ε.Ε.Ε. Βλ. παρακάτω
σημ. 139, σχόλιο για σχετικό έγγραφο της Ι.Ε.Ε.Ε.

86. ΠΑΝΑΓ. Φ. ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΥ: «Η Ιστορία της Επαναστάσεως των Ελλήνων». Ένα
έμμετρο χρονικό 1821-28 του Αθηναίου νοταρίου Ιωάννη Λαγάνη. Αθήνα 1989, σελ. 55-56

87. ΠΑΝ. Φ. ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΥ : όπ. π. σελ. 35.

88. ΑΘΑΝ. ΤΣΙΓΚΟΥ: όπ. π. σελ. 23.

89. Έγγραφο Ι.Ε.Ε.Ε. αρ. 2059.

90. ΔΗΜ. ΓΙΩΤΑ: «Οι Χασιώτες» όπ. π. σελ. 30.

91. ΔΗΜ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ: «Ιστορία των Αθηναίων» όπ. π. Τομ. Β' σελ. 232.

92. Αρχείο Ι.Ε.Ε.Ε. αρ. 2045. Για την επιβεβαίωση της αποστολής του αφοριστικού βλ.
παρακάτω σημείωση 140 και σχετική μεταγενέστερη περικοπή επιστολής του Διονυσίου.
Βλ. και Α.Ε. 5 (φωτοτυπία).

93. Αρχείο Ι.Ε.Ε.Ε. αρ. 2073. Αξιο παρατήρησης είναι η διακριτική πίεση προς τους ιε-
ρείς της Αθήνας (χώρας) για απόδοση των οφειλομένων. Γράφει δηλαδή στον επίτροπο
του ο Διονύσιος να τους πει για τα οφειλόμενα και «όχι άλλο». Το ίδιο επαναλαμβάνει
και παρακάτω όπως θα δούμε.

94. GEORG LYDW. VON MAYRER: DAS GRIECHISCHE VOLK, Heidelberg 1835.
Μετάφραση: Όλγας Ρουμπάκη, Εκδόσεις Αφών Τολίδη. Αθήνα 1976 σελ. 273-76 και 282.
(Ο Μάουερ ήταν μέλος της τριμελούς Αντιβασιλείας με την έλευση του Όθωνα το 1833).

95. Θ. Ν. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΑ: «Ιστορία των Αθηνών επί Τουρκοκρατίας από το 1400 μέχρι
το 1800» σελ. 260-261. Παραθέτει έγγραφο της Ι.Ε.Ε.Ε. αρ. 1280. Το έγγραφο είναι του
1820 και περιλαμβάνει κατάλογο χωριών της Αττικής με το αναλογούν στο καθένα ποσό

γροσίων που πρέπει να καταβάλουν για τη «ζητεία» ή «Ρόγα». Βλ. σχετικά και ΔΗΜ. ΓΙΩΤΑ: «Οι Μενιδιάτες» όπ. π. σελ. 38. Βλ. και Α.Ε. 29, κατάλογος εμβατικών Αττικής έτους 1845.

96. ΔΙΟΝ. ΣΟΥΡΜΕΛΗ: «Ιστορία των Αθηναίων », Β' έκδοση σελ. 142 – 145. ΙΩΑΝ. ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ: «Απομνημονεύματα», έκδοση «ΠΕΛΑ» τομ. Α' σελ. 101-104. ΔΗΜ. ΓΙΩΤΑ: «Οι Μενιδιάτες » όπ. π. Όπου παρατίθενται αρκετά στοιχεία.

97. ΔΗΜ. ΓΙΩΤΑ: «Οι απόψεις των Ι. Καποδίστρια και Δ. Υψηλάντη και οι αγώνες των κατοίκων της Αττικής για την απελευθέρωση» εις εφημερίδα «ΝΕΟΙ ΣΤΟΧΟΙ» Αχαρνών της 23-3-1995, όπου παρατίθενται ανέκδοτα έγγραφα. Βλ. του ιδίου «Άγνωστες ιστορικές πτυχές του μεγάλου αγώνα» εις περιοδικό «ΛΑΜΠΗΔΟΝΑ». περ. 2α τευχ. 1ο Μάρτιος 1996 σελ. 9, όπου αναδημοσιεύεται το έγγραφο προς Μελ. Βασιλείου. Βλ. και «Συμβολή στην ιστορική έρευνα της Αττικής» όπ. π. σελ. 91-92.

98. ΙΩΑΝ. ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ: όπ. π. τομ. Α' σελ. 102.

99. Δ. ΓΙΩΤΑ: «Η Μονή Κλειστών.....», όπ. π. σελ. 315-316, όπου περικοπή του εγγράφου προερχομένου από Γεν. Αρχεία του Κράτους. Φ31 Μοναστηριακά. Σημειώνω ότι από λάθος αναγνώστηκε το όνομα του καπετάνιου «Χατζηπέτρος» και πέρασε έτσι στην πρώτη μου δημοσίευση. Το σωστό είναι Χατζημπιρμπιλής και ήταν ο γνωστός Κουλουριώτης αρχηγός των συμπατριωτών του το 1821.

100. Δ. ΓΙΩΤΑ: «Οι απόψεις των Ι. Καποδίστρια» όπ. π. βλ. και «Αθηναϊκόν Αρχείον» Κων. Διαμάντη Εκδ. 1971, σελ. 435-436, όπου Χασιώτες και Μενιδιάτες υπογράφουν επιστολή στον Κυβερνήτη να μη δεχθεί μητροπολίτη στην Αθήνα τον Άνθιμο που διορίζαν οι Τούρκοι αλλά τον Νεόφυτο.

101. Το σωστό είναι Παγκράτιος και όχι Εγκράτιος. Στην οπισθογράφηση του εγγράφου αναγράφεται το σωστό «Παγκράτιος». (Βλ. Γ.Α.Κ. Μοναστηριακά Φ31). Το 1834 ο Παγκράτιος Καματερός ήταν ηγούμενος του μοναστηριού. Περισσότερα στοιχεία βλ. Δ. ΓΙΩΤΑ: «Η μονή Κλειστών» όπ. π. σελ. 323. Φωτοτυπία του εγγράφου βλ. Α.Ε. 6.

102. Ανέκδοτο έγγραφο των Γεν. Αρχείων του Κράτους (Γ.Α.Κ.). Έκτακτοι επίτροποι Φ81 (Με την ευκαιρία ευχαριστώ το συγγραφέα στρατηγό ε.α. κ. Χρ. Φωτόπουλο που μου χορήγησε φωτοτυπία του εγγράφου). Παρόμοιες παραστάσεις προς τον Κυβερνήτη έκαναν και οι Μενιδιάτες. Βλ. Δ. ΓΙΩΤΑ: «Συμβολή» όπ. π. σελ. 260 και 265. Βλ. και Α.Ε. 6.

103. Γ.Α.Κ.: Μοναστηριακά Φ31 (τα πράγματα όμως δεν ήταν έτσι όπως τα παρουσίασε ο Διοικητής Αττικής, αφού το μοναστήρι είχε κριθεί διατηρητέο).

104. ΣΠΥΡΟΥ ΚΟΚΚΙΝΗ: «Τα μοναστήρια της Ελλάδος», όπ. π. σελ. 232-233, όπου αναδημοσιεύεται το Β. Διάταγμα και πλείστα άλλα ενδιαφέροντα στοιχεία.

105. ΣΠΥΡΟΥ ΚΟΚΚΙΝΗ: όπ. π. σελ. 230. Προβλ. Α.Ε. 12, 13, 15 όπου αναφέρονται τα διαλυμένα μοναστήρια. Η μονή Αγ. Τριάδας στον Οζά (Πάρνηθα) ή Ναζιά όπως παρεφθαρμένα και λανθασμένα γράφτηκε στην πρόταση της Ι. Συνόδου, δεν είναι αυτή που

διαλύθηκε, διότι η μονή Πετράκη στην οποία ανήκε ως μετόχι δεν διαλύθηκε, αλλά αφορά τη μονή Αγ. Τριάδας στο Μαρκόπουλο Αττικής. Βλ. Α.Ε. 13 και Α.Ε. 15.

106. ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΥ ΡΟΣ: «Αναμνήσεις και ανακοινώσεις από την Ελλάδα 1831-32» Εκδόσεις Αφών Τολίδη, Αθήνα 1976 σελ. 267-268.

107. Γ.Α.Κ.: Μοναστηριακά Φ31.

108. ΔΗΜ. ΠΙΩΤΑ: «Η Μονή Κλειστών» όπ. π. σελ. 318-319. Αναδημοσιεύουμε τη σημαντική και φορτισμένη συγκινησιακά επιστολή των χωρικών, που περιλαμβάνεται στην ανακοίνωσή μου γιατί στην πρώτη αυτή δημοσίευση είχαν υπεισέλθει τυπογραφικά λάθη και παραλείψεις, τόσο στη φωτοτυπία του εγγράφου, όσο και στη μεταγραφή του κειμένου.

109. Γ.Α.Κ.: Μοναστηριακά Φ31.

110. ΙΩ. ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ, όπ. π. τομ. Β' σελ. 77. Αναφέρει χαρακτηριστικά: «..... Αφάνισαν όλως διόλου τα μοναστήρια και οι καϋμένοι οι καλόγηροι, όπου αφανίστηκαν εις τον αγώνα, πεθαίνουν της πείνας μέσα στους δρόμους, όπου αυτά τα μοναστήρια ήταν τα πρώτα προπύργια της επανάστασης μας και θυσιάσαν οι καϋμένοι οι καλόγεροι και σκοτωθήκαν οι περισσότεροι εις τον αγώνα». Είναι γνωστό ότι και μέχρι τις μέρες μας συντηρείται η δυσπιστία προς τη Δυτική Εκκλησία για τις καλές προθέσεις της, η δε προσδοκώμενη από πολλούς «Ένωση των Εκκλησιών» αντιμετωπίζει σθεναρή αντίσταση.

111. Γ.Α.Κ.: Μοναστηριακά Φ31.

112. ΔΗΜ. ΠΙΩΤΑ: «Η Μονή Κλειστών» όπ. π. σελ. 323 όπου δημοσιεύεται φωτοτυπία της κατάστασης. Παρατηρείται ότι μέλη της μεγάλης οικογένειας των Καματερών με Βυζαντινές καταβολές, υπηρέτησαν το μοναστήρι σύμφωνα με τα στοιχεία μας, περισσότερο από ένα αιώνα (Ηγούμενοι, σύμβουλοι, καλόγηροι αγωνιστές του 21). Ο Δανιήλ Βρεττός που γεννήθηκε στο Μενίδι το 1797, καταθέτει ως ηγούμενος το 1841 για το δάσος «Μπόρσι» δηλώνοντας ως επώνυμο το πατρώνυμό του «Παναγιώτου». (Βλ. Α.Ε. 25).

113. Γ.Α.Κ. Μοναστηριακά Φ31.

114. Γ.Α.Κ. Μοναστηριακά Φ31.

115. Με την Αγγλική λειύγα 5556,60 : 4 = 1390 μέτρα

116. ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΛΥΤ: «Μία Δανέζα στην Αυλή του Όθωνα». Μτφρ. Αριστέα Παπανικολάου-Κρίστενσεν «ΕΡΜΗΣ» Β' έκδ. Αθήνα 1988 σελ. 151-2.

117. ΔΗΜ. ΠΙΩΤΑ: «Τα πρώτα σχολεία στη Δυτική Αττική και οι δυσκολίες λειτουργίας τους». Ζ' συμπόσιο Ιστορίας-Λαογραφίας Αττικής. Ελευσίνα 1997 πρακτικά σελ. 408-428. Έκδοση Πνευμ. Κέντρου Ελευσίνας.

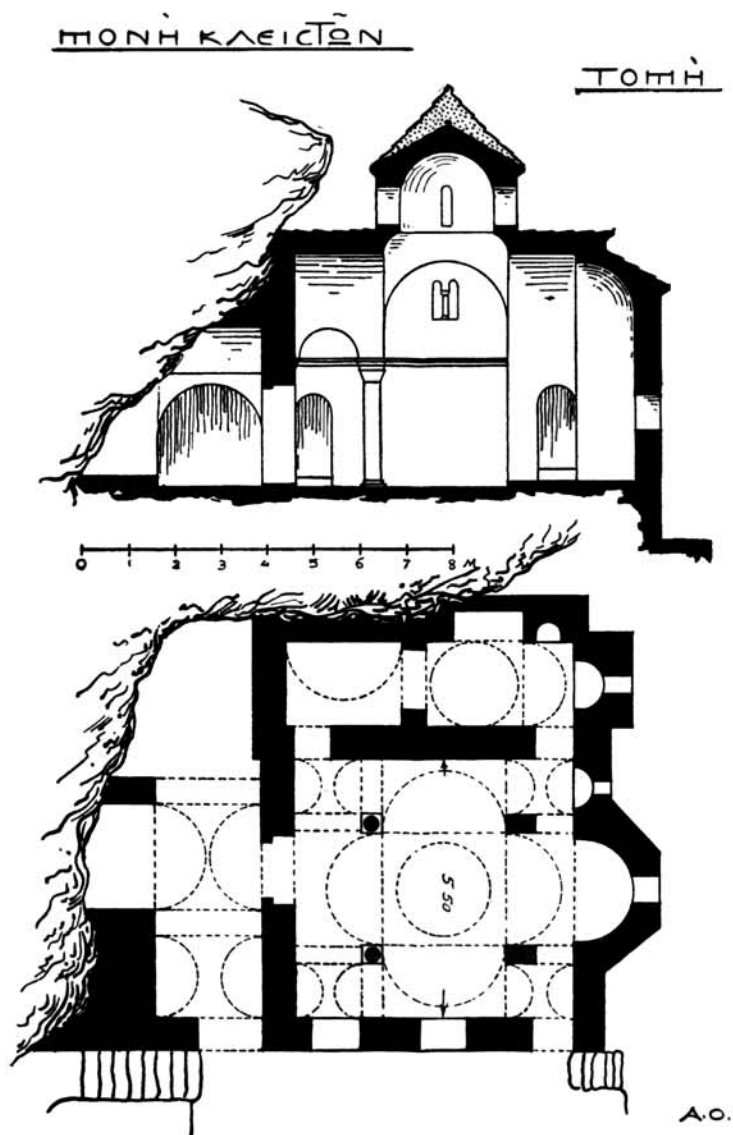
118. Γ.Α.Κ. Μοναστηριακά Φ31. Φωτοτυπία του κτηματολογικού πίνακα περιλαμβάνεται στην ανακοίνωσή μου στο Α' συμπόσιο «Η μονή Κλειστών» όπ. π.

119. Ι. Δ. ΣΤΑΜΑΤΑΚΗ: Πίναξ χωρογραφικός της Ελλάδος. Έκδ. 1863 για την απογραφή του 1861. Βλ. και ΜΙΧ. ΧΟΥΛΙΑΡΑΚΗ: Γεωγραφική, διοικητική και πληθυσμιακή εξέλιξις της Ελλάδος, τ. Β' σελ. 109 και 175 για τις απογραφές του 1889 και 1896 αντίστοιχα.

- 120.** ΕΛΛΗΣ ΑΛΕΞΙΟΥ: «Για να γίνει μεγάλος». Εκδ. «ΔΩΡΙΚΟΣ» Αθήνα 1966, σελ. 267-268.
- 121.** ΕΛΛΗΣ ΑΛΕΞΙΟΥ: Όπ. π. σελ. 64-65.
- 122.** ΕΛΛΗΣ ΑΛΕΞΙΟΥ: Όπ. π. σελ. 103.
- 123.** ΙΩΑΝ. ΜΙΧΑ: «Ιερά μονή Κλειστών» όπ. π. σελ. 25-26. Ακόμα και σήμερα συζητούν στη Χασιά και τα πλησιέστερα χωριά, πως ο Κωνστάντιος άρχισε να ζει όχι και τόσο χριστιανικά και πως επί των ημερών του «χάθηκε» ένα σεβαστό μέρος της κτηματικής περιουσίας του μοναστηριού. Ανθρώπινες αδυναμίες ίσως.
- 124.** ΓΕΩΡ. ΦΟΥΝΤΕΝΕΚΑ: « Το χρονικό της Μονής των Κλειστών » όπ.π. σελ. 39.
- 125.** ΙΩΑΝ. ΤΙΜΑΓΕΝΟΥΣ: « Η Ιερά Μονή της Θεοτόκου των Κλειστών » όπ.π. σελ.16. Βλ. και ΙΩΑΝ. ΜΙΧΑ: «Ιερά μονή Κλειστών» όπ. π. σελ. 26.

Ι. ΜΟΝΗ ΚΛΕΙΣΤΩΝ

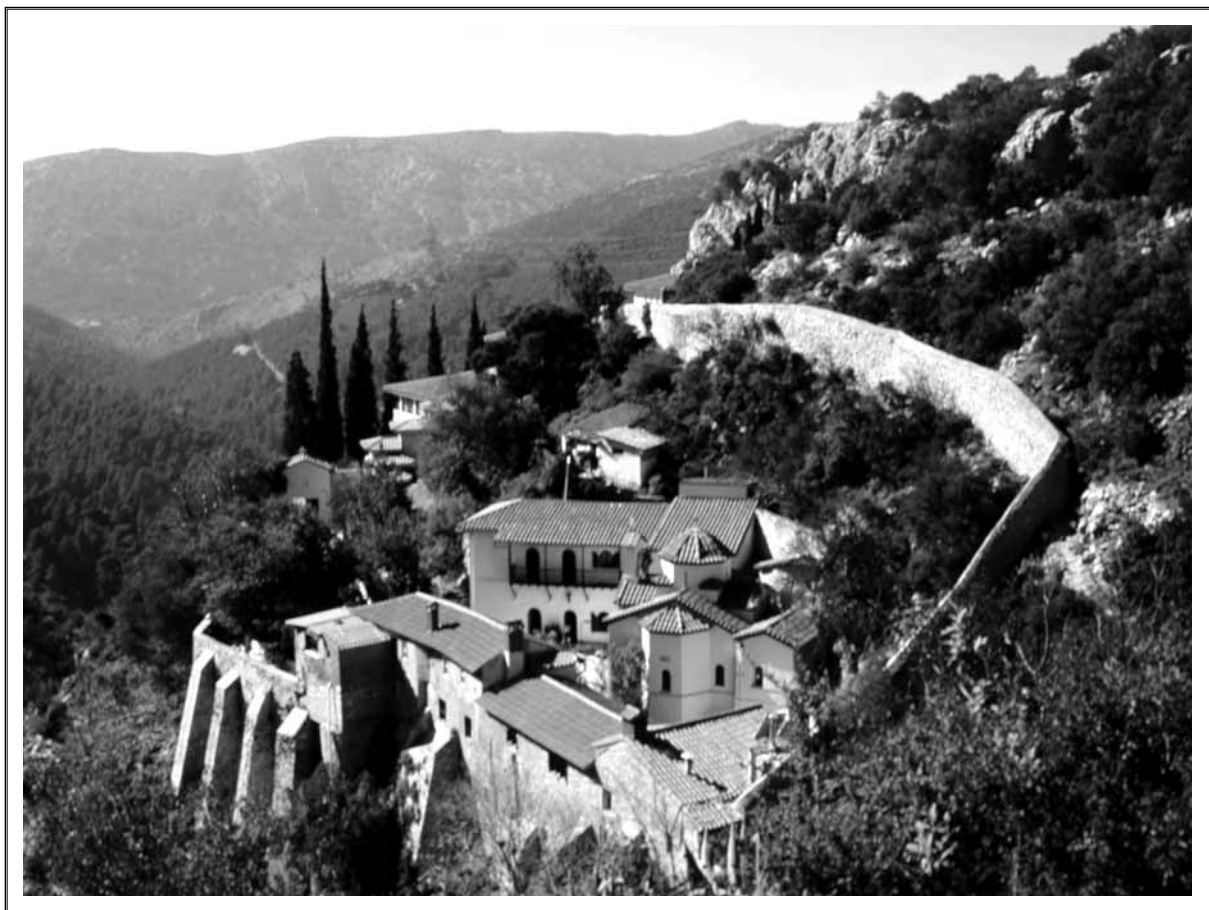
Κάτοψη και τομή του καθολικού της Ι. Μονής Κλειστών.
Φωτο: Από το βιβλίο του Αναστ. Ορλάνδου (1933).

Απεικόνιση της Ι. Μονής Κλειστών σε έγγραφο του 1819.

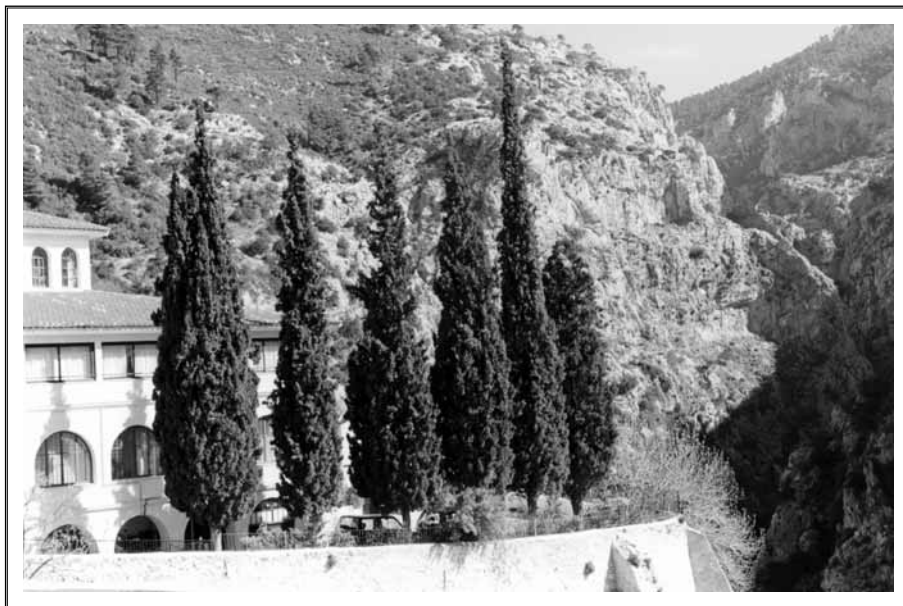

*Η Ι. Μονή Κλειστών από ΒΑ (1930).
Φωτο: Από το βιβλίο του Αναστ. Ορλάνδου.*

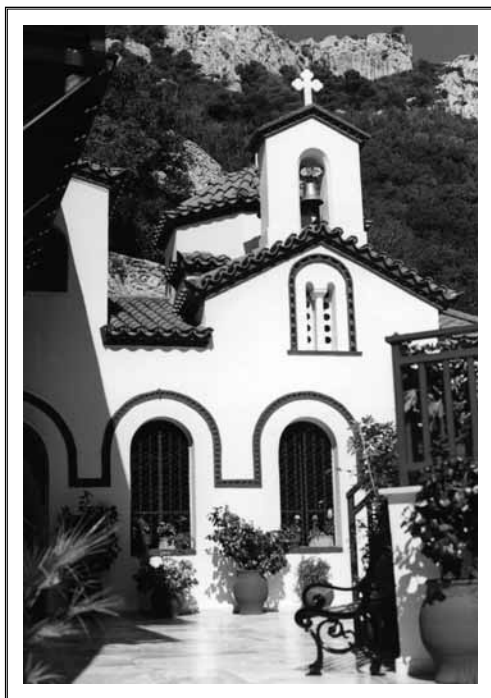

Η Ι. Μονή Κλειστών όπως διατηρείται σήμερα.

Φωτο: Δ. Γιώτα, 2002.

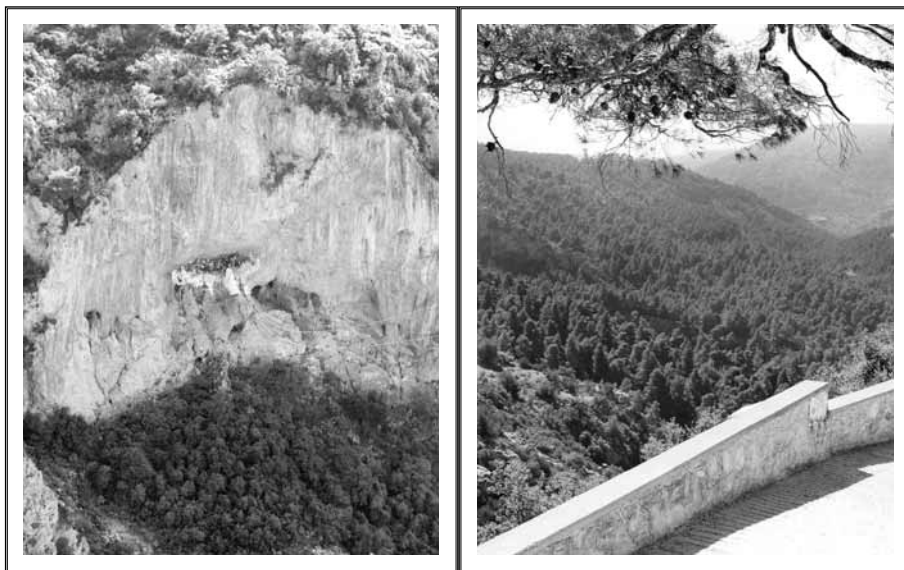
Η Ι. Μονή Κλειστών. Είσοδος, δεξιά το φαράγγι.

Το καθολικό. Φωτο: Δ. Γ., 2001.

*Ι. Μονή Κλειστών, 1988. Από την ξενάγηση στους συνέδρους του Α' συμποσίου
Ιστορίας - Λαογραφίας Βορ. Αττικής. Φωτο: Δ. Γ.*

Η «Εύρεσις» (Φανερωμένη).

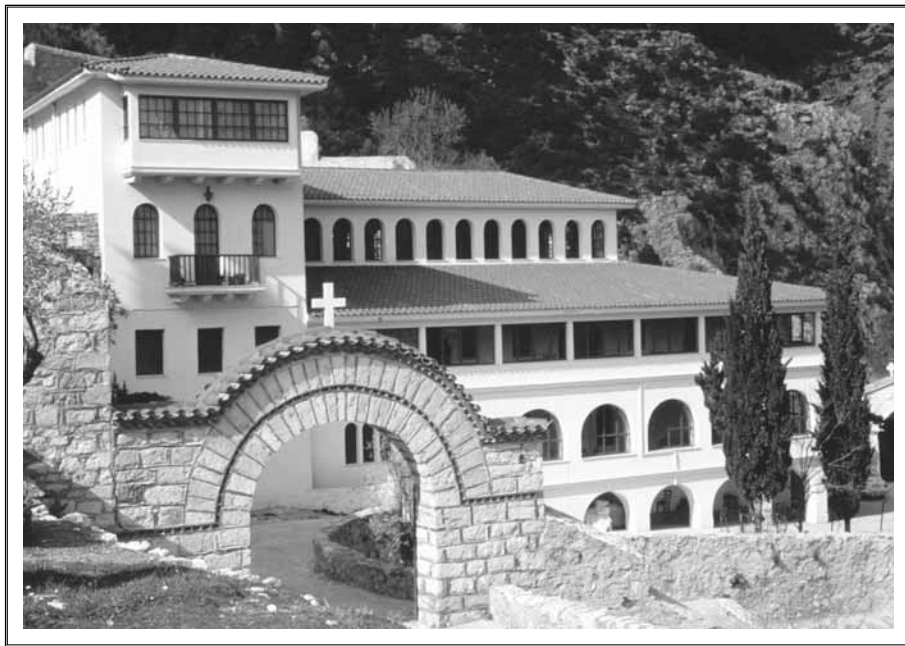
Στον δρόμο της επιστροφής. Φωτο: Δ. Γ.

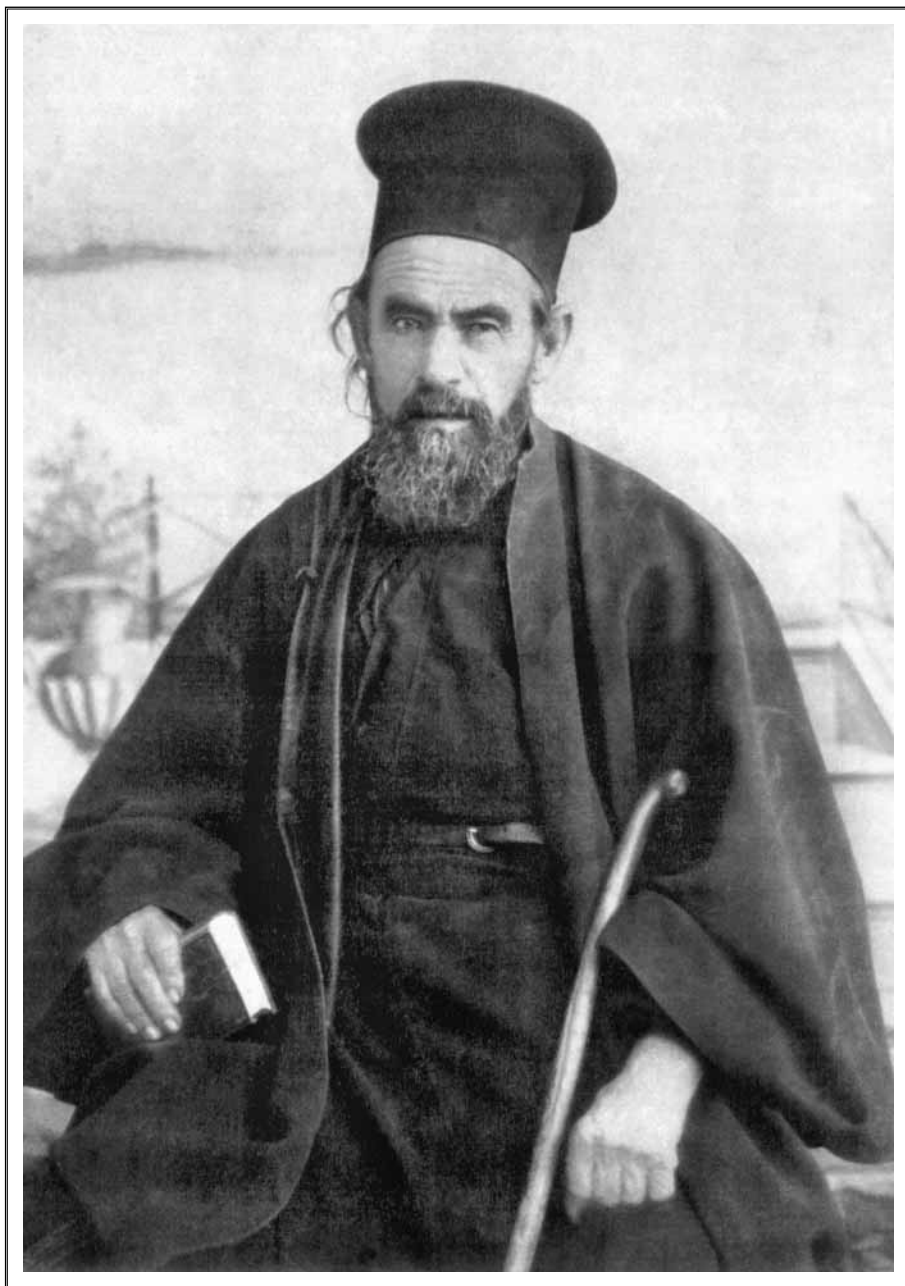
Σωζόμενη τοιχογραφία από το καθολικό της Ι. Μονής Κλειστών. Η «Οδηγήτρια» ΙΖ' αι.

Από εκδρομή μαθητών στο μοναστήρι, 1954.

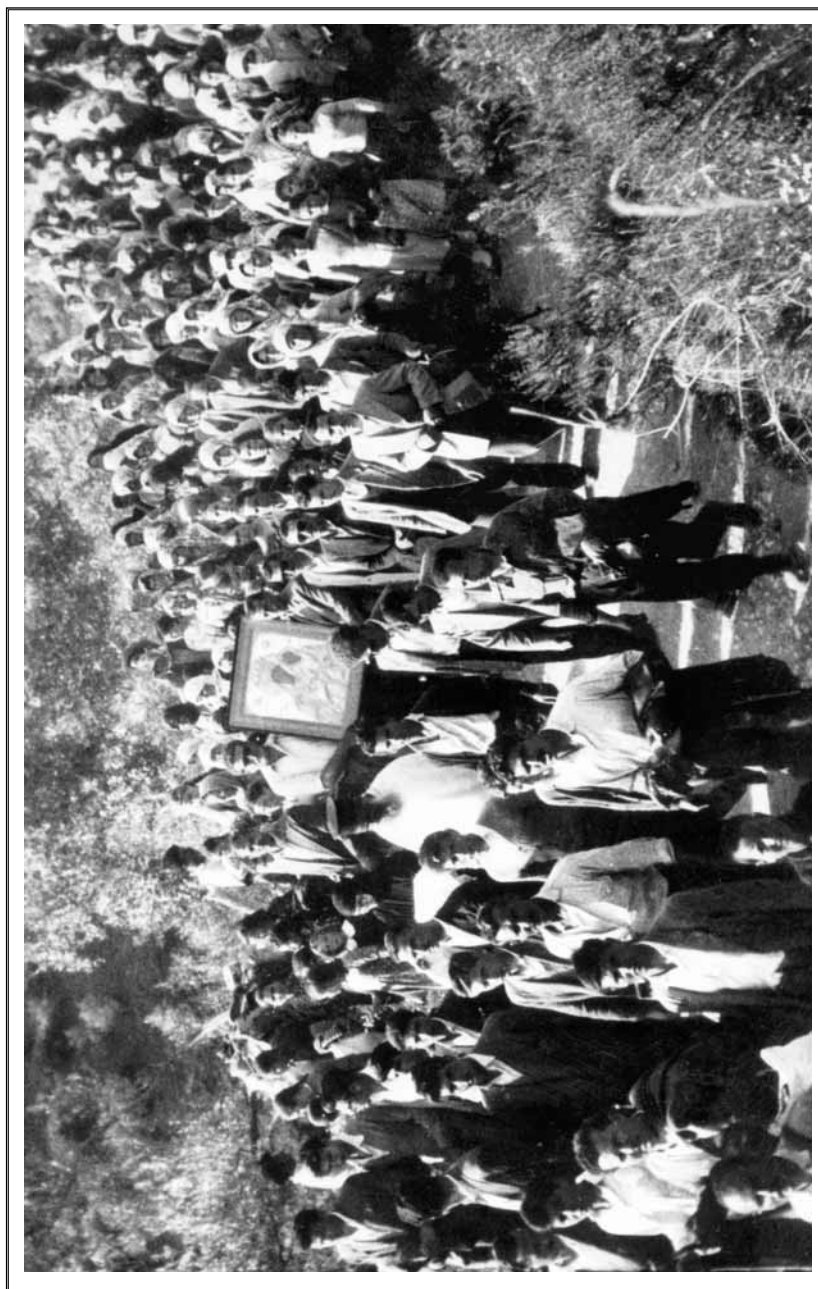

Η είσοδος του μοναστηριού. Φωτο: Δ. Γ.

Ο παπασταμάτης Αθαν. Βασιλείου, ανειψιός του Χασιώτη οπλαρχηγού Μελέτη Βασιλείου και ιερέας της «Παναγίας Βλασαρούς» στην Αθήνα.

Φωτο: 1880 περίπου (αρχείο οικογένειας Παπασταμάτη).

Λιπάνευση της εικόνας της Παναγίας από την Ι. Μονή Κλεισιτών στα Άνω Λιόσια, 1958.
Από το Λεύκομα του πολιτιστικού συλλόγου «Γρίξα» Άνω Λιοσίων. Άνω Λιόσια 2002.

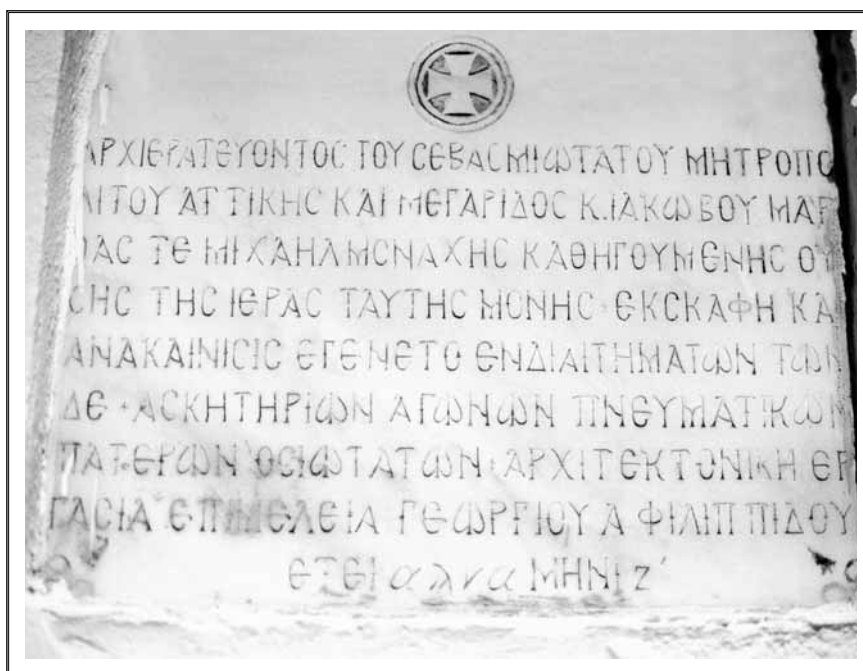

Σκίτσο του Εμμ. Βάρβογλη, 1927.

Εικονίζονται οι καλόγηροι της Ι. Μονής Κλειστών. Αρχείο Βαγγ. Βάθη.

1922. Φωτο: Από την επίσκεψη στο Μοναστήρι του Νικ. Καζαντζάκη.

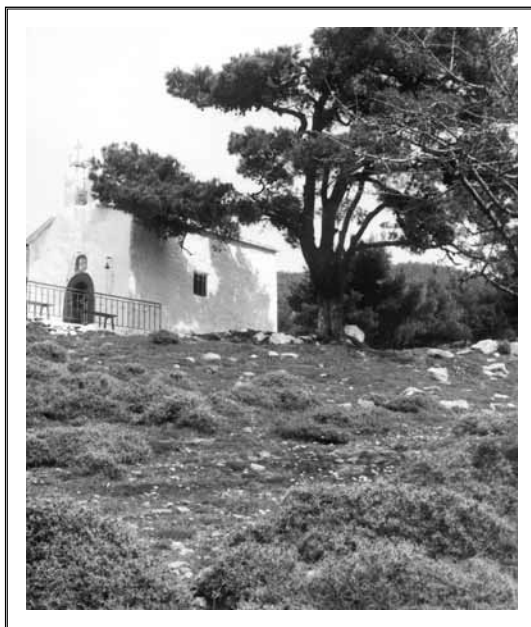
Εντοιχισμένη επιγραφή ανακαίνισης του Μοναστηριού.

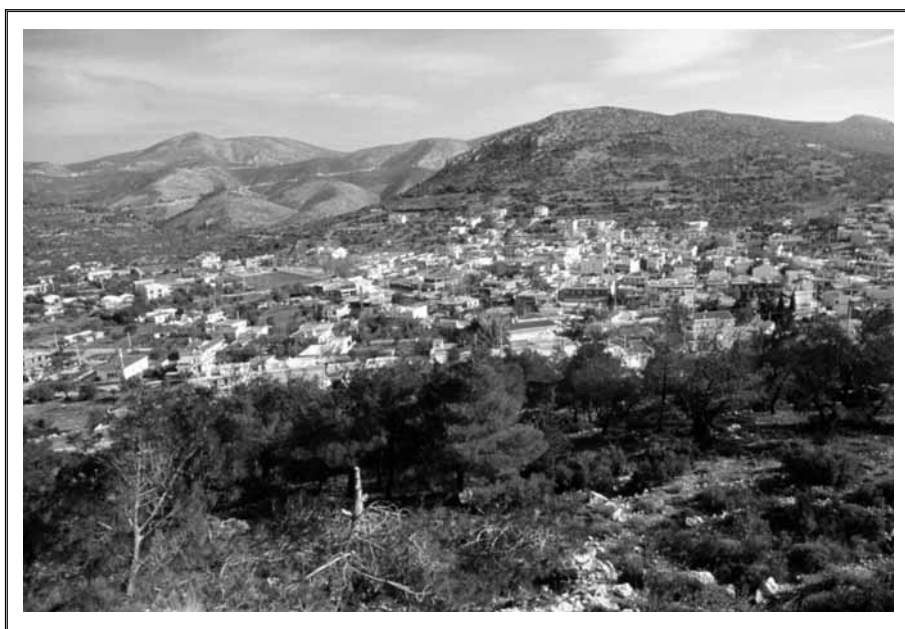
Το Φρούριο της Φυλῆς. (4ος π.Χ. αι.). Βορεινή όψη. Φωτο: Δ. Γ., 2003.

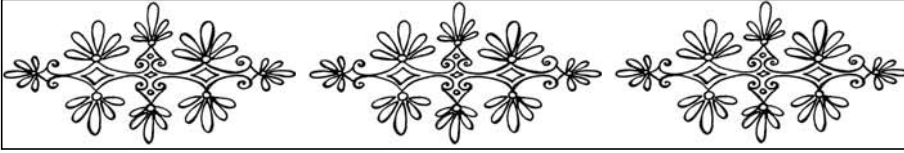
Η Ανατολική πλευρά του Τείχους με τις φθορές από το σεισμό και τα πρόχειρα προστατευτικά μεταλλικά ελάσματα στον αμυντικό πύργο. Φωτο: Δ. Γ., 2003.

*Το εκκλησάκι της Αγ. Παρα-
σκευής κοντά στην πηγή Φυλίδας.
Φωτο: Δ. Γ., 1986.*

*Άποψη της Φυλίδας (Χασιά) από την ανατολική πλευρά. Βόρειο τμήμα του Δήμου.
Φωτο: Χρήστος Δεληγάκης, 2004.*

ΤΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ ΤΟΥ ΑΓ. ΙΩΑΝΝΗ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ (ΧΑΣΙΑΣ)

Μελετώντας κανείς την ιστορία αυτού του τόπου στις κρίσιμες στιγμές για τον Ελληνισμό, οφείλει να σταθεί ιδιαίτερα στην αποκάλυψη της ιστορίας των μοναστηριών του που υπήρξαν οι άσβεστες εστίες του Χριστιανισμού και του Ελληνισμού στους αιώνες της Τουρκοκρατίας.

Μ' αυτό το πνεύμα ερευνήθηκε μια σκοτεινή εποχή, για την οποία λείπουν οι ιστορικές πληροφορίες, με την πεποίθηση ότι οι προστιθέμενες έγκυρες αποδείξεις της ανθρώπινης ύπαρξης και δραστηριότητας στο χώρο αυτό της Αττικής, συμβάλλει στην αποκάλυψη της ίδιας της ιστορίας του, θέμα ουσιώδες και εθνικής σημασίας όπως κατ' επανάληψη έχει τονιστεί.

Η έρευνα περιστρέφεται λοιπόν στην Ελληνική και ξένη βιβλιογραφία, ιδιαίτερα μάλιστα στα κείμενα των ξένων περιηγητών, καθώς και σε Ελληνικές έγκυρες Αρχειακές πηγές, προκειμένου να σταχυολογηθούν πολύτιμες πληροφορίες και να αποκαλυφθεί μεταξύ άλλων η ιστορία του μοναστηριού του «Αγ. Ιωάννη του Θεολόγου, της Χασιάς», όπως ήταν στους παλιότερους γνωστό, έστω και αν ανήκε στο ζωτικό χώρο των Λιοσίων. Άλλωστε και τα Λιόσια υπήρξαν δορυφορικό χωριό της Χασιάς, του προνομιακού κεφαλοχωριού της Πάρνηθας στα χρόνια της Τουρκοκρατίας.

Κατά Οθωμανικές πηγές, το 1570 τα Λιόσια αναφέρονται ως Dima Losha δηλαδή το χωριό ή οικισμός του Δήμου Λιόσια¹²⁶, αργότερα συναντάται και πάλι η ονομασία «..... στα καλύβια του Δήμου Λιόση»¹²⁷, ενώ ο Λονδοβίκος Ρός, καθηγητής της αρχαιολογίας στο Πανεπιστήμιο της Αθήνας, το 1833 τα αναφέρει ως «Λιοσχικά καλύβια που ανήκουν στο μεγάλο και πλούσιο χωριό Χασιά»¹²⁸.

Η πρώτη έγκυρη αναφορά από τη βιβλιογραφία για το μοναστήρι του Αγ. Γιάννη που είναι γνωστή, προέρχεται από το Γάλλο Φραγκίσκο Πουκεβίλ το 1815. Ο ένθερμος αυτός φιλέλληνας, πρόξενος της χώρας του στην αυλή του Αλή Πασά στα Γιάννενα, περιηγήθηκε τον Ελληνικό χώρο και κα-

τέγραψε σε ένα εξάτομο έργο (*Voyage dans la Grece*) τις εντυπώσεις του. Στις περιηγήσεις του στην Αττική περιλαμβάνεται και η διαδρομή από Αθήνα στη Χασιά, όπου σχολαστικά σημειώνει τα αξιοθέατα και το χρόνο που χρειάστηκε να διανύσει από το ένα σημείο στο άλλο.

Σταθερά σημεία που και σήμερα αναγνωρίζονται στη διαδρομή του, είναι η εκκλησία του Αγ. Μελετίου, ο Κηφισός, το χωριό Δραγουμάνο, το Καματερό που το σημειώνει ως χωριό «*Μικρομονοπάτια*», το πέραςμα για την Ελευσίνα (δρόμος Μεγαρίτη) όπου σημειώνει «*θέση αρχαίου δήμου*» κάτι που βρίσκει σύμφωνους τους μετέπειτα αρχαιολόγους, το χωριό «*Κορίτσα*» που είναι βέβαια τα Λιόσια. Μπορεί να υποτεθεί ότι ο Πουκεβίλ ρώτησε περνώντας την τοποθεσία και του απάντησαν «*Γκουρίτσα*» γνωστή και σήμερα τοποθεσία στα Λιόσια. Πάντως αξιοσημείωτο είναι ότι τα Λιόσια είναι υπαρκτά από το 1815 ως χωριό.

Συνεχίζοντας το δρόμο του ο Πουκεβίλ σημειώνει μετά από 17' πορεία το μοναστήρι του Αη Γιάννη και το παρακείμενο δυτικά ρέμα (παρακλάδι της «*Γιαννούλας*»). Πιο πάνω στην καμπή που και σήμερα κάνει ο δρόμος, σημειώνει «*γεφύρωση*» ενώ σε 5' καταγράφει τη γνωστή σπηλιά αριστερά του δρόμου. Τέλος σε 5' φτάνει στη Χασιά ή «*Καστία*» όπως παρεφθαρμένα τη σημειώνει. Και στο κείμενο γράφει «*.....Τα χωριά Δραγουμάνο, Κορίτσα και ένα μοναστήρι του Αγίου Ιωάννη είναι τα κυριότερα μέρη που επισημαίνει κανείς προτού φτάσει στην Καστία*»¹²⁹. Υπάρχουν όμως και παλαιότερες επιβεβαιώσεις για την ύπαρξη του μοναστηριού.

Το 1841 ο γνωστός Λιοσιώτης αγωνιστής του '21 Κωνσταντής Λιόσης, σε μαρτυρική του κατάθεση αναφέρει μεταξύ άλλων «*..... προσθέτω δε ότι υπηρέτησα προ πενήντα χρόνων περίπου εις το μοναστήριον του Αγ. Ιωάννου*»¹³⁰ δηλαδή από το 1791 σε ηλικία τότε 15 ετών. Υπάρχουν βέβαια και άλλες σχετικές μαρτυρικές καταθέσεις που θα παρατεθούν, από τις οποίες αποκαλύπτεται μέρος της ιστορίας του χωριού και του μοναστηριού. Βλ. και Α.Ε. 34.

Καθώς όμως οι έγκυρες μαρτυρίες για την παλαιότητα του μοναστηριού προστίθενται, προβληματίζει ένα ομόλογο του 1734, του οποίου μια «*κόπια*» αντίγραφο δηλαδή, έδωσε ο «*..... καθηγούμενος του Αγίου Αγιαννίου δια τα χωράφια που έχει πουλημένα*»¹³¹.

Το θεμελιώδες αυτό αποδεικτικό ντοκουμέντο δημοσιεύθηκε σε παλιότερη μελέτη μου του 1990 για τους Μενιδιάτες. Σε σχολιασμό όμως που έγινε τότε θεωρήθηκε απίθανο να αφορούσε η δικαιοπραξία το μοναστήρι του Αη-Γιάννη της Χασιάς, καθώς οι αγοραστές ήταν όλοι Μενιδιάτες και τα κτήματα που πούλησε ο ηγούμενος ήταν όλα στο χώρο του Μενιδίου.

Καθώς όμως η έρευνα προχωρούσε και νέες πληροφορίες για το μοναστήρι του Αη-Γιάννη έρχονταν στο φως (κτήματα στον ευρύτερο Λιοσιώτικο χώρο και στην Πάρνηθα, μετόχι του μοναστηριού στην Αθήνα κ.λπ.), κανένα θεμελιωμένο στοιχείο δεν προέκυψε για ύπαρξη μοναστηριού του Αη-Γιάννη στο Μενίδι. Παράλληλα στο ζωτικό χώρο του Μενιδίου, η Μονή Κλειστών είχε πολλά κτήματα και μετόχι στην κεντρική πλατεία του Μενιδίου, πρέπει λοιπόν να γίνει παραδεκτό πως το γραπτό αυτό ντοκουμέντο που ανέφερα αφορά το μοναστήρι του Αγ. Ιωάννη του Θεολόγου της Χασιάς, και να αναθεωρηθεί η προγενέστερη, με επιφύλαξη πάντως διατυπωμένη, άποψη.

Ο Αθηναιογράφος Δ. Καμπούρογλους στην *«Ιστορία των Αθηναίων»* που έγραψε το 1889 ιστορώντας τα μοναστήρια της Αττικής, αναφέρει μεταξύ άλλων:

«Καταλείποντες ήδη τα Μεσόγεια μεταβαίνομεν εις τα πρόσβορα χωρία της Αττικής, σημειούντες το κατά τα Άνω Λιόσια κείμενον «Παλημονάστηρον», τιμώμενον επ' ονόματι του Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου»¹³².

Η ονομασία *«Παλημονάστηρο»* που αποκαλύπτει ο Καμπούρογλους, υπήρξε και το αρχικό κίνητρο για την παρούσα έρευνα θεωρώντας ότι αυτή η ονομασία σημαίνει πως η ζωή του μοναστηριού μετράει με αιώνες. Ενώ όμως ο Καμπούρογλους γνωρίζει την ύπαρξη του συγκεκριμένου μοναστηριού στο συγκεκριμένο χώρο των Άνω Λιοσίων, αφιερώνει λίγες μόνο λέξεις σ' αυτό, ενώ στο μεταγενέστερο της *«Ιστορίας των Αθηναίων»* βιβλίο του με τίτλο *«Ο Αναδρομάρης της Αττικής»*¹³³ δημιουργεί κάποια σύγχυση σχολιάζοντας ένα «σημείωμα» περί Αγ. Ιωάννη του Θεολόγου στον Ύμηττό. Το ανυπόγραφο αυτό σημείωμα αναφέρεται όπως είναι βέβαιο στο μοναστήρι του Αγ. Ιωάννη της Χασιάς και υπάρχει στα Γενικά Αρχεία του Κράτους. Θα παρατεθεί παρακάτω και θα σχολιαστεί.

Αν γίνει δεκτό, ότι το παλαιότερο έγγραφο που αφορά το μοναστήρι του Αη-Γιάννη είναι η *«κόπια»* του ηγουμένου του 1734, τα αμέσως επόμενα είναι ένα συνεταιριστικό συμφωνητικό του 1811 και δύο τουρκικά ταπιά ως νόμιμη επικύρωση του συνεταιριστικού.

Παρατίθεται το περιεχόμενο του ενός ταπιού ως ντοκουμέντο ιστορικό, ενώ το Ελληνικό συνεταιριστικό αναφέρθηκε στο κεφάλαιο περί Αγ. Τριάδας¹³⁴. Βλ. και Α.Ε. 1.

«..... γραφής το εξής

Ο πάπα Σεραφεύμ ηγούμενος του πλησίον εις το μοναστήριον Μενίδι, εις θέσιν

καλουμένην Ριμένι κειμένου μοναστηρίου του αντιλεγόμενου άγιος Ιωάννης Χασιάς, όστις είχε συστήσει εταιρείαν μετά του ηγουμένου της αγίας Τριάδος Χατζή Ιωσήφ παρεχώρησεν εν υποθέσει τακτική και κανονική το ήμισυ των γεωργουμένων και αγεωργήτων γαιών ομού [με] το παλαιόν οσπίτιον και το αλώνι, εις τον Παπα Ιωσήφ καλόγηρον και αντί ανταλλάγματος διακοσίων πεντήκοντα γροσίων, παρέδωκεν αυτό το όπερ (ούτος Παπα Σεραφείμ) είχε δικαίωμα κατοχής και κυριότητος] επί των αγρών αυτών και επειδή ο ηγούμενος αγίας Τριάδος Χατζή παπά Ιωσήφ εξήγησε τα περί τα οι υποφαινόμενοι, καθό διακάτοχοι δι' υ[ψηκλεούς] περατίου του τιμαρίου του χωρίου Μενίδι δια του Β. Κανουνίου τεθεσπισμένου γη[ομόρου] εδώκαμεν τω παπα Ιωσήφ το περί ου έγγ[ειον] ταπού όπως πληρώνει ετησίως εις τους κατά κυρίους της γης τα νομικά δέκατα και τα δ.....κά δικαιώματα μηδέποτε παρεμποδισθεί ή ενοχληθεί εις τα της κατοχής και χρήσεως του ούτε παρ' οποιουδήποτε άλλου τινός.

Εν έτει 1226 τη 7 Σελήνης Ξιλιχτζε;

ο υπογραμματεύς

η σφραγίς

ο υπογραμματεύς (άνω σφραγ.)

δούλος Θεού

ο υπογρ.

Δερβίς Ρουστέμ

Ρουστέμ

Δερβίς Χαβό

.....

Επικυροί το πιστόν και ακριβές της παρούσης από του Οθωμανικού μεταφράσεως.

Εν τη Β. Καθέδρα των Αθηνών τη β' Σεπτεμβρίου του αωμβ(1842)

Ο Β. Διερμηνεύς

Τ.Σ.

Λουκάς Γελόπουλος»¹³⁵.

Το άλλο ταπί που αφορά την ίδια δικαιοπραξία (Βλ. Α.Ε. 1) το δίνει ο τιμαριούχος του χωριού Καπαρέλι, Βοιωτίας και αφορά την ίδια δικαιοπραξία όμως παραδόξως εμφανίζεται ως πωλητήριο χωραφιών από τον Σεραφείμ στον Ιωσήφ. Το ίδιο ασαφές είναι και το ανωτέρω δημοσιευόμενο ταπί ή ταπού. Πιθανολογείται ότι, ή ο μεταφραστής έκανε λάθος, ή ο αντιγραφέας διότι και τα τρία έγγραφα είναι αντίγραφα από τα πρωτότυπα. Το ελληνικό όμως συνεταιριστικό που παρατέθηκε στο κεφάλαιο περί Αγ. Τριάδας είναι σαφές.

Όσο για την αναφορά στο τιμάριο του χωριού Καπαρέλι όπου μέρος τουλάχιστον των συνεταιριστικών χωραφιών ανήκει, γι' αυτό υπάρχουν δυο ταπιά, αυτό δεν πρέπει να ξενίζει, γιατί και το 1615 ο τιμαριούχος του Καπαρελίου παραχωρεί τη νομή μέρους της Πάρνηθας στο μοναστήρι της Αγ. Τριάδας όπως γράφτηκε. Φαίνεται ότι μέχρι εκεί έφτανε το τιμάριο του Καπαρελίου.

Με την υπογραφή των δύο παραπάνω ταπιών νομιμοποιείται η κοινοπραξία, οι μεν Τούρκοι σπαχήδες εισπράττουν τα δικαιώματά τους όπως αυτά καθορίζονται από το Οθωμανικό δίκαιο, οι δε ηγούμενοι των δύο μοναστηριών επικυρώνουν τη συμφωνία-συνεταιρισμό τους.

Πόσο άραγε πίσω πηγαίνει η δραστηριότητα των δυο μοναστηριών; Το 1615 (ο Καμπούρογλους βάζει ερωτηματικό στη χρονολογία) ο τιμαριούχος του Καπαρελίου παίρνει τη νομή του τιμαρίου του Καπαρελίου από το Γιάννη Μπάλτα (Μενιδιάτη κατά τα προαναφερθέντα) και την πουλάει στο μοναστήρι της Αγ. Τριάδας εισπράττοντας βέβαια τα δικαιώματά του¹³⁶. Υπήρχε τότε το μοναστήρι του Αγ. Ιωάννη; Το πιο πιθανό είναι πως υπήρχε αλλά δεν υπάρχουν οι θεμελιωμένες αναγκαίες αποδείξεις. Το «*Παληομονάστηρο*» του Αγ. Ιωάννη κρύβει προς το παρόν την αρχή της ιστορίας του πίσω από τη βαριά ομίχλη του χρόνου και της λησμονιάς.

Αξιόλογη όμως θεωρείται η αναφορά του γυμνασιάρχη Π. Α. Βαλάκη, ο οποίος στο κεφάλαιο «*λατρεία επί της Πάρνηθος*» σημειώνει τα εξής χαρακτηριστικά:

«..... Αρχαία μονή θεωρείται και η του Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου προ των νοτίων προβούνων της Πάρνηθος και αριστερά της εισόδου εις την κοιλάδα της Χασιάς. Διελύθη τω 1845 επί Όθωνος όπως και άλλαι μοναί. Ο παλαιός βυζαντινός ναός λέγεται ότι ήτο υπό την επιφάνειαν της γης, όπου σώζεται η αγία του τράπεζα. ο δε νέος μεγαλύτερος ανεκαίνισθη τω 1912 δια συνεισφορών»¹³⁷.

Παρατηρήσεις στην πολύ ενδιαφέρουσα αυτή αναφορά του Π. Βαλάκη το 1938 (αρχαιόφιλου ερευνητή που συνεργάστηκε με τους αρχαιολόγους Σκιαά και Σαρρή που πραγματοποίησαν επί σειρά ετών αρχαιολογικές έρευνες στην ευρύτερη περιοχή και την Πάρνηθα) θα μπορούσαν να είναι ότι το μοναστήρι διαλύθηκε πολύ νωρίτερα του 1845, δηλ. το 1834 όπως τα έγγραφα που περιλαμβάνονται στη μελέτη αυτή μαρτυρούν, η δε ανακαίνιση ή μάλλον η εκ θεμελίων σχεδόν ανέγερση της νεότερης εκκλησίας, έγινε περί το 1919-1920 όπως παρακάτω σημειώνεται και από ζωντανές μαρτυρίες.

Το 1821 ολόκληρη η περιοχή Χασιάς και Μενιδίου όπως και η υπόλοιπη Αττική είχε ξεσηκωθεί αγωνιζόμενη για την απελευθέρωσή της. δεν είναι γνωστό ποιο ήταν το ανθρώπινο δυναμικό του μοναστηριού τότε, είναι

όμως βέβαιο ότι τον Χασιώτη οπλαρχηγό καπετάν Μελέτη Βασιλείου, ακολούθησαν και οι καλόγηροι του Αη-Γιάννη στην επίθεση κατά της Αθήνας και την απελευθέρωσή της την 25η Απριλίου 1821 όπως και οι καλόγηροι της μονής Κλειστών.

Το μοναστήρι του Αη-Γιάννη του Θεολόγου ανήκε στην κατηγορία των «Ενοριακών» ή «Εφοριακών» κατά τον ΜΑΟΥΡΕΡ, δηλαδή υπάγονταν απ' ευθείας στον τοπικό επίσκοπο και πλήρωναν έναν ετήσιο φόρο, καθώς και λοιπά «δοσίσματα». Φαίνεται όμως ότι με την απελευθέρωση έπαψαν οι μοναστηριακοί και οι παπάδες των χωριών να πληρώνουν σε είδος ή χρήματα τα δικαιώματα του μητροπολίτη. Άρχισε λοιπόν διαμάχη όπως διαφαίνεται μέσα από τις επιστολές του μητροπολίτη της Αθήνας Διονυσίου και του «Οικονόμου» του, επιτρόπου του δηλαδή για τα οικονομικά¹³⁸. Στη διαμάχη αυτή «κατά τη νέαν μόδαν των χωριών» όπως γράφει ο Διονύσιος, μπλέχτηκε και ο «Θεολογίτης» ηγούμενος του Αη-Γιάννη. Και ενώ επρόκειτο να στείλει ένα φορτίο τυρί στον μητροπολίτη για τα δικαιώματά του για το 1822, προφασίστηκε ότι του το έκλεψαν στη Χασιά ενώ το έφερνε «στη χώρα» (Αθήνα). Παρατίθεται το έγγραφο αυτό ντοκουμέντο:

«Ημέτερε επίτροπε ευχόμεθά σοι, δια του Θεολογίτου ελάβομεν δυο τεσκερέδες σου, και τας αγκυνάρας, ελάβομεν και το γράμμα του Λαρίσσης, είδομεν ότι οι ιερείς της πολιτείας αδιαφορούν και άφησέ τους, μόνον γράψε εις τον ιερέα της Χασιάς και εις τους Μενιδιάτας να φέρουν τα χρεωστούμενα. Ιδού γράφω ένα γράμμα του καπετάν Μελέτη και αν δεν σωφρονισθεί, ας δώσουν είδησιν οι Χασιώται εις τον Άρειον Πάγον. Το τυρί ο ηγούμενος το έφερνε εις το μοναστήριον, διότι του το επήραν επάνω εις το χωρίον, αν του το έπερναν από το μοναστήρι ευγαίνοντας δια να το φέρει εις την χώραν, τότε ήταν δια εδικόν μας, και ο ηγούμενος ψεύδεται. Επειδή του το επήραν τώρα προφασίζεται και λέγει ότι το έφερνε προς ημάς. Λάβε και το σημείωμα των φιλοτίμων. Οι Κουνδουριώται όταν θέλουν βούλας ομοίως και από όσα άλλα μέρη, έχομεν εκεί διορισμένους επιτρόπους, να τους στέλνεις να πηγαίνουν να παίρνουν βούλας από τους επιτρόπους, διότι φαίνεται από κανένα εμπόδιον δεν τους δίδουν εκείνοι βούλας και έρχονται αντόθι δια να μας απατήσουν και πρόσεχε.....

ο Αθηνών Διονύσιος τη θ' Μαΐου»¹³⁹.

Η διαμάχη του μητροπολίτη της Αθήνας με τους ιερείς, τα μοναστήρια και τους χωρικούς της επαρχίας αλλά και της πόλης πήρε διαστάσεις καθώς

από την πλευρά των χωρικών υπήρχαν πολεμικές ανάγκες, θύματα, ορφανά και χήρες, συνέπειες αναπόφευκτες του αγώνα για την απελευθέρωση από τον Τουρκικό ζυγό. Από την άλλη η αρπακτική διάθεση των Αθηναίων προυχόντων και η επιμονή του μητροπολίτη έφερε την άρνηση ή αδυναμία των χωρικών και των ιερωμένων να καταβάλουν τα διάφορα εθιμικώς θεσπισμένα «δοσίματα» στο μητροπολίτη και στους κοτζαμπάσηδες της Αθήνας κάποιο είδος φορολογίας. Ο μητροπολίτης δεν εννοούσε να λάβει υπ' όψιν του αυτά τα προβλήματα και έφτασε μέχρι τον αφορισμό ολοκληρω των χωριών όπως αναφέρεται στο κεφάλαιο περί μονής Κλειστών, ζητώντας επίμονα τα «δικαιώματά του».

Είναι χαρακτηριστική μια περικοπή επιστολής του Διονυσίου που βεβαιώνει στην ουσία τον αφορισμό που προαναφέρθηκε:

«τω ημετέρω επιτρόπω Κυρ Βαρθολομαίω

Σχετικώς

.....
 αν αγαπούσεν ο Τζουρκατιώτης και άλλοι τινές, ας μη ησύχαζον, το αφοριστικόν το είχαμεν έτοιμον και κανένα οικοκύρην εις το πράγμα μας δεν έχομεν

τω Μ. Σαββάτω

ο Αθηνών Διονύσιος»¹⁴⁰.

Δεν είναι γνωστή η κατάληξη της διαμάχης αυτής, είναι γνωστό όμως ότι στις 11 Μαΐου 1823 ο Διονύσιος πέθανε.

Στις 9 Μαΐου αισθανόμενος ο Διονύσιος ότι πλησιάζει το τέλος του, κάλεσε τον Οικονόμο του Βαρθολομαίο και υπαγόρευσε τη διαθήκη του. Σύμφωνα με το περιεχόμενό της «..... συγχωρούμε εκ ψυχής άπαντας όλους μικρούς και μεγάλους άνδρας τε και γυναίκας παρακαλώ δε και υμάς άπαντας εις όσα σας έσφαλα ως άνθρωπος να με συγχωρήσετε και τους ανθρώπους μου να τους αφήσετε ελευθέρους να υπάγουν όπου θέλουν λαμβάνοντες το μερίδιόν τους έκαστος καθώς μας εφώτισεν ο Άγιος Θεός»

Στη συνέχεια αναφέρει χαρακτηριστικά: «Ημείς πριν αρχιερατεύσωμεν είχομεν γρόσια και ομολογίας συμποσούμενα εις πουγγία σαράντα πέντε [45Χ500 =22.500 γρόσια] από όσους όμως εδανείσθημεν εις βασιλεύουσαν αμέσως τα εξεπληρώσαμεν»

Ορίζει στη συνέχεια η περιουσία του να γίνει τέσσερα μερίδια: «..... το εν της ψυχής μου εις χείρας του πνευματικού μου ήδη πατρός Οικονόμου, το άλλον των ανθρώπων μου οπού μας εδούλευσαν τρεις χρόνους το τρίτον μερίδιον οι γνήσιοι δυο αδελφοί μου Κωνσταντίνος και Ζαφειρούλα, το δε τέταρτον μερίδιον θέλουν λάβει οι πτωχοί συγγενείς μας τα δε αρχιερατικά μου να πάρει ο Δευτερεύων μίαν ξυγήν και την μήτραν»¹⁴¹.

Από το περιεχόμενο της διαθήκης προκύπτει η συγχώρεση του μητροπολίτη στο ποίμνιό του ενώ αντίστοιχα ζητάει και ο ίδιος συγχώρηση. Το κληρονομούμενο ποσόν φαίνεται ότι είναι περισσότερο των 45 πονγγίων στο οποίο προστίθεται ότι εισέπραξε στα τρία χρόνια της αρχιερωσύνης του. Με τη διαθήκη του τέλος μεριμνά να περιέλθει η κληρονομία του στους συγγενείς και συνεργάτες του υποδεικνύοντας ίσως έμμεσα ως διάδοχό του τον λεγόμενο «Δευτερεύοντα» ονομαζόμενο Δανιήλ όπως προκύπτει από άλλα έγγραφα. Περί της μετέπειτα συμπεριφοράς του Δανιήλ είναι αξιοσημείωτη η διένεξή του με τον διάδοχο του Διονυσίου τον Ταλαντίου Νεόφυτο¹⁴².

Τέλος, περί του αναγκαίου δανεισμού του Διονυσίου στη Βασιλεύουσα (Κωνσταντινούπολη), είναι φανερό ότι δεν έφτανε η συγγενεία του με τον πατριάρχη Γρηγόριο Ε' (θείος του) για να γίνει μητροπολίτης. Χρειάζονταν ένα σοβαρό ποσό για τα καθιερωμένα «μπαξίσια» προς τους αξιωματούχους της Οθωμανικής εξουσίας και το πατριαρχείο όπως συνήθως και αυτό το νόημα πρέπει να είχε ο δανεισμός του Διονυσίου¹⁴³.

Η μετακύληση των εξόδων αυτών στο ποίμνιό του της επαρχίας Αττικής ήταν συνηθισμένο φαινόμενο και έτσι εξηγείται η πίεση του Διονυσίου¹⁴⁴ προς τους κατοίκους της Αττικής και τους ιερωμένους της δικαιοδοσίας του.

Προκύπτει αναμφίβολα ένα ερώτημα για την αυστηρή συμπεριφορά του Διονυσίου προς τους κατοίκους της επαρχίας Αθηνών για την είσπραξη των εθιμικά θεσπισμένων «δικαιωμάτων» του. Το ερώτημα είναι αν ήταν αναπόδραστη ανάγκη αυτή η συμπεριφορά, και σε ποια κατάσταση από τον πόλεμο είχαν περιέλθει οι κάτοικοι;

Αν πάρουμε ως παράδειγμα τη συμπεριφορά του διαδόχου του Διονυσίου, του Ταλαντίου Νεοφύτου δηλαδή, σε επιστολή του της 27/5/1825 προς το Βουλευτικό Σώμα, διεκτραγωδεί την οικονομική του δυσπραγία και μεταξύ άλλων γράφει: «..... άλλο εισόδημα η των Αθηνών επαρχία ουκ έχει ως η αυτοαλήθεια εστί. Επειδή οι αδελφοί χριστιανοί υπερδυστύχησαν εκ των συνεχών καταδρομών των τυράννων εχθρών εάν τινες στοχάζονται, ότι έχει εισόδημα σίτου κριθαρίου και προθέσεων είναι λανθασμένοι. Διότι ποία ψυχή ευαίσθητος εί-

ναι εκείνη εις το να βιάση τους τοιούτους εις μιαν τοιαύτην δεινήν περίστασιν να λάβη, ουκ αν λάβης παρά του μη έχοντος. Οι αδελφοί μας λιμώττουσι του επιουσίου άρτου, τα χωρία αυτών είναι ληηλατισμένα και πυρίκαιυστα παρά των εχθρών τα πλείστα Διό η Σεβαστή Διοίκησις κρινέτω το δίκαιον και ας αναμνησθή και εμού του γέροντος Αρχιερέως»¹⁴⁵.

Στις 11 Αυγούστου ο Νεόφυτος επανέρχεται με νέα αναφορά φανερά αμήχανη αλλά και διαφωτιστική της κατάστασης στην Αττική προς το Υπουργείο της Θρησκείας. Αναφέρει χαρακτηριστικά:

«..... περί δε της εμής υποθέσεως πάλιν αναφέρω ενθέρμως ότι είναι αδύνατον να εξοικονομηθώμεν εγώ και ο επιστάτης, καθώς και πρότερον δι' αναφοράς μου ανήγγειλον, επειδή οι χριστιανοί δεν έχουσι κατάστασιν εκ των οσημέραι δεινών και αδιακόπων θλίψεων και δια παντός φωνάζουσι δεν έχομεν να δώσωμεν μηδέν, ταις ιδίαις ακοαίς μου ήκουσα πολλάκις να λέγουσι δεν θέλομεν μήτε δεσπότην, μήτε επιστάτην, μήτε ιερείς, αυτοί μας βιάζουν ν' ασεβήσωμεν καθώς έγγραφαν και αναφοράς προς τους Δημογέροντας όλοι οι χωρικοί, και αν το Υπουργείον αγαπά να βεβαιωθή περισσοτέρως, ας ζητήσει παρά των Δημογερόντων τας αναφοράς, οι άνθρωποι εξώκειλαν πάντη, μήτε θρησκείαν θέλουσι να ηξεύρουν, μήτε εκκλησίαν, μήτε πίστην, μήτε δόγματα, ώστε πάντες εξεκλίναμεν, άμα ηχρειώθημεν κατά τον προφητάνακτα Δαβίδ, φεύ της μεγίστης δυστυχίας του γένους μας, καταβλαστημούσι λέγοντες ημείς έχομεν τας επιδρομάς των εχθρών τας συνεχείς, έχομεν την αδιάκοπον πάροδον των στρατιωτών οίτινες δεν μας άφησαν μήτε ζών, μήτε πρόβατον, μήτε πετεινόν, σχεδόν μήτε την τροφήν των αγαπητών μας παιδιών, έχομεν και κεχωρισμένως τους καλογήρους ζητούντας προθέσεις, κανονικά και σιτάρια και άλλα και χωρίς να εξέλθωμεν εις κανένα χωρίον να παραβιάσωμεν τινά»¹⁴⁶.

Η κατανόηση του Νεοφύτου για την δυσπραγία των κατοίκων είναι προφανής. Δεν μπορούσε να πιέσει τους κατοίκους της Αττικής για να του καταβάλουν τα «δικαιώματά του». «Ουκ αν λάβης παρά του μη έχοντος» γράφει. Αντίστοιχη αναγνώριση και συμπάθεια των κατοίκων της επαρχίας Αττικής προς τον Νεόφυτο εκδηλώθηκε κατ' επανάληψη¹⁴⁷.

Ο Νεόφυτος παρά τις αμαρτίες του Αρείου Πάγου του οποίου υπήρξε μέλος και παρά την καταδίωξη στην οποία επιδόθηκε η Αρχή αυτή του Οδυσ. Ανδρούτσου, φαίνεται ότι ήταν εξαιρετικά αγαπητός στην Αττική. Η ιστορία αδέκαστη κρίνει τις συμπεριφορές και τα αναστήματα των ανθρώπων.

Ας επανέλθουμε όμως στα γεγονότα και την ιστορία του μοναστηριού του Αη Γιάννη του Θεολόγου (ή της Χασιάς).

Τα πολεμικά γεγονότα των επομένων ετών, ήταν φυσικό να φέρουν το μο-

ναστήρι σε παρακμή. Έφυγαν στα νησιά οι καλόγηροι και σκόρπισαν τα κοπάδια του μοναστηριού. Ήταν τέτοια η θέση του πάνω ακριβώς στο δρόμο για τη Θήβα στην αρχή του Δερβενίου της Χασιάς, που ήταν αδύνατο να σταθούν εκεί ιερωμένοι και να φροντίζουν την περιουσία του μοναστηριού. Τελευταίες αναλαμπές του οι μάχες του 1829 που έγιναν με επίκεντρο το μοναστήρι και η εγκατάσταση Ελληνικού στρατηγείου εκεί μέχρι σχεδόν την απελευθέρωση το 1833. Μετά τη νίκη του στο Μαρτίνο της Βοιωτίας ο στρατηγός Βάσος Μαυροβουνιώτης προχώρησε προς την Αττική και έφτασε εκεί μεταξύ 17 και 20 Μαρτίου 1829.

Δυστυχώς ο στρατός του πεινασμένος και ταλαιπωρημένος επιδόθηκε σε πλιατσικολόγημα της επαρχίας τόσο που αγανάκτησε και ο στρατάρχης Δ. Υψηλάντης και η Κυβέρνηση Καποδίστρια. Στις αρχές Μαΐου ο Υψηλάντης εμπλέκεται στην επιχείρηση των Θηβών και ο Μαυροβουνιώτης διατάσσεται να κρατήσει στον έλεγχό του το δερβένι της Χασιάς, της κυριότερης προς Βοιωτία διάβασης, για να μην σταλούν ενισχύσεις στους πολιορκούμενους Τούρκους της Θήβας από την Αθήνα. Ο Μαυροβουνιώτης εγκαθιστά το στρατηγείο του στο μοναστήρι του Αη-Γιάννη οργανώνοντας το γύρω χώρο και στρατολογώντας Μενιδιάτες, Χασιώτες και Δερβενοχωρίτες που πρόθυμα έτρεξαν να αγωνιστούν μαζί του ενάντια των Τούρκων. Στις 24 Μαΐου ο Μαυροβουνιώτης προχώρησε διερευνητικά προς το Μενίδι με 300 πεζούς και λίγους ιππείς. Η αψιμαχία με τους Τούρκους κατέληξε άκαρπη¹⁴⁸. Την επομένη έγινε η σύγκρουση. Γράφει σε αναφορά του ο Υψηλάντης:

«Την 25η (Μαΐου 1829) εκινήθηκαν οι Τούρκοι της Αττικής, εμπνυχωμένοι κατά πρώτον από υποσχέσεις τινες κατά του Αρχηγού Βάσου, έχοντας θέσιν πολεμικήν εις το μετόχι Αγ. Ιωάννης. Ο αριθμός τούτων συμποσούτο εις 2500 τακτικούς, πεζούς και ιππείς και ατάκτους.

Άμα επλησίασαν έκαμαν προς τον θεόν την συνήθη δέησίν των και γινόμενοι εις τρία μέρη επέπεσαν, τον μεν άτακτον σώμα κατά το επάνω μέρος των οχυρωμάτων, το ιππικόν κατά του δεξιού και το πεζόν τακτικόν κατά μέσην γραμμήν, συντροφεύον και το πυροβολικόν των δυο κανονίων. Το σώμα αυτό της Αρχηγίας εδέχθη όλας τας ορμάς τούτων, πολεμούν αδιάκοπα καθ' όλην την ημέραν. Τελευταίον οι Τούρκοι έκλιναν εις φυγήν, αφ' ου εδοκίμασαν σημαντικήν βλάβην.

Ο κατά την Ανατ. Ελλάδα Στρατάρχης

Τ.Σ,

Δ. Υψηλάντης»¹⁴⁹.

Ο Αθ. Χρυσολόγης στη διατριβή του για το Βάσο Μαυροβουνιώτη είναι περισσότερο αναλυτικός γράφοντας μεταξύ άλλων ότι «ο στρατηγός Βάσος μετά 300 εκλεκτών ίστατο παρά το εκκλησίδιον ανοχύρωτος εις 2400 συνεποσούντο οι οχυρωμένοι εις τον Αγ. Ιωάννην υπό τον Βάσον, οκτακισχίλιοι δε τακτικοί και άτακτοι επήρχοντο υπό τον Σιλιχτάρην μετά πυροβολικού και ιππικού καλώς εφοδιασμένων»¹⁵⁰.

Τη σημαντική αυτή μάχη περιγράφουν με λίγα λόγια οι ιστορικοί Σπηλιάδης, Κασομούλης κ.λπ., ο δε Χρυσολόγης αναφέρει ότι ο Μαυροβουνιώτης μετά τη σπουδαία αυτή νίκη ανέβηκε στο Μοναστήρι των Κλειστών για να αφιερώσει στην Παναγία τη νικητήρια σημαία του. Το τιμημένο αυτό φλάμπουρο αναζητήθηκε αλλά δεν βρέθηκε.

Όμως παρ' όλη την κυριαρχία του Μαυροβουνιώτη σ' όλο το βόρειο τμήμα της Επαρχίας στις 6 Ιουλίου οι Τούρκοι κινήθηκαν και πάλι πανστρατιά εναντίον του Μαυροβουνιώτη. Η μάχη έγινε πάλι στον Αγ. Ιωάννη και οι Τούρκοι γύρισαν νικημένοι στην Αθήνα αφήνοντας στα Λιόσια 250 περσίπου νεκρούς και τραυματίες¹⁵¹. Αυτές οι ιστορικές μάχες ήταν οι τελευταίες στην Αττική πριν την απελευθέρωση και αποχώρηση των Τούρκων στις 31 Μαρτίου 1833.

Τα επόμενα του 1829 χρόνια, ελληνικό στράτευμα με επικεφαλής υποταγματάρχη είναι εγκατεστημένο στον Αγ. Ιωάννη ελέγχοντας τη σημαντική αυτή διάβαση ενώ οι κάτοικοι της περιοχής κατασκευάζουν «ίσκιους» για το στρατό, οι Τούρκοι δυσανασχετούν για την εγκατάσταση αυτή αλλά οι Έλληνες μένουν εκεί αμετακίνητοι, ενώ το κύριο στρατηγείο βρίσκεται στην Ελευσίνα. Είναι εύλογο ότι μετά τις φοβερές αυτές μάχες το μοναστήρι μετατράπηκε σε ερείπια. Ένας χάρτης του 1841 του Jean Adolphe Sommer (ο πρώτος μετά την απελευθέρωση) με στοιχεία από το 1833-4 στη θέση του μοναστηριού σημειώνει «*Kalivia (ruine)*» δηλαδή Καλύβια ερείπια.

Ένα έγγραφο του ηγουμένου του μοναστηριού είναι αποκαλυπτικό της κατάστασης:

«προς την κατά την Εύβοια και Αττικήν
Σ. Επιτροπή.

Έλαβα το από τας 17 του ήδη τρέχοντος έγγραφόν της, δι' ου προσκαλούμαι να δώσω προς τον κύριον Νικόλαον Καρακαζάνην δεκαπέντε κιλά σιτάρι κατά την ανά χείρας του ομολογίαν, μάλιστα χρέος μου είναι και ποτέ δεν το αρνούμαι, αλλά κατά το παρόν δεν έχω να του δώσω καθότι έσπειρα και δεν εθέρισα και υστε-

ρούμαι του επιουσίου άρτου ως καθώς και του ιδίου είπον πλην ας λάβει υπομονήν και εν καιρώ θέλω τον πληρώσω ανελλιπώς και μένω με βαθύτατον σέβας.

Τη 19 Σεπτεμβρίου 1831
Χασιά

ο ευπειθής ηγούμενος
αγίου Ιω[άννου] Συμεών¹⁵².

Δεν είναι γνωστό γιατί χρωστούσε αυτά τα 15 κιλά σάρι ο ηγούμενος. Ίσως ο Καρακαζάνης είχε αγοράσει τις προσόδους της περιοχής από την Ελληνική Κυβέρνηση, ίσως η απαίτηση να προέρχονταν από προσωπικό χρέος, πάντως τα 15 κιλά τότε αντιστοιχούσαν με 375 οκάδες σταριού ($15 \times 25 = 375$) και ήταν ένα σημαντικό χρέος για το φτωχό και πολύπαθο μοναστήρι.

Ήταν η εποχή που οι Τούρκοι της Αττικής έκαιγαν τους ελαιώνες της γνωρίζοντας ότι αργά ή γρήγορα θα έφευγαν όπως προέβλεπαν οι συνθήκες, από την άλλη μεριά οι Έλληνες έκαιγαν τα σπαρτά σύμφωνα με Κυβερνητική εντολή για να μην έχουν τροφοδοσία οι Τούρκοι.

Λίγο πριν τις μάχες του Αη-Γιάννη ο Υψηλάντης έγραφε προς τον Αυγουστίνο αδελφό και τοποτηρητή του Κυβερνήτη Ι. Καποδίστρια: «..... θέλω επιμεληθεί το καύσιμο των γεννημάτων των Θηβών και της Αττικής, αν και το μέτρον τούτο θέλει επιφέρει μεγάλας ζημίας»¹⁵³. Το κάψιμο των γεννημάτων σκοπό είχε τη στέρηση της τροφοδοσίας των Τούρκων.

Γράφτηκε προηγουμένως ότι η τελευταία αναλαμπή του μοναστηριού ήταν οι μάχες Μαΐου-Ιουνίου 1829 που έγιναν με επίκεντρο το μοναστήρι.

Μέχρι την αποχώρηση των Τούρκων από την Αττική την 31η Μαρτίου 1833, μεσολάβησαν αρκετά πολιτικοστρατιωτικά γεγονότα, αν και η ειρήνη μεταξύ των εμπολέμων υπήρχε ουσιαστικά, στα πλαίσια της προβλεπόμενης ανακωχής που επέβαλαν οι μεγάλες δυνάμεις. Τα γεγονότα αυτά, αντικείμενο άλλης ιστορικής έρευνας δεν θα απασχολήσουν διεξοδικά, θα σημειωθούν όμως επιγραμματικά μερικά σημαντικά για να μεταφερθεί το κλίμα της εποχής στο οποίο έζησαν χωριά και μοναστήρια της περιοχής στη δύσκολη αυτή μεταβατική περίοδο.

Στον Αγ. Ιωάννη ήταν εγκατεστημένο ελληνικό τάγμα¹⁵⁴ ελέγχοντας αποφασιστικά τη διάβαση του δερβενίου της Χασιάς, διάβαση που δεν αποτόλμησαν οι Τούρκοι να κατακτήσουν μετά τις οδυνηρές γι' αυτούς μάχες του 1829.

Έτσι λοιπόν η περιοχή θεωρήθηκε κατακτημένη από τους Έλληνες και ελεύθερο Ελληνικό έδαφος, η δε νοητή γραμμή Δαφνί - Αγ. Ιωάννης - Χα-

σιά, ήταν το Ανατολικό όριο των ελληνικών δυνάμεων, ενώ στο Μενίδι ήταν εγκατεστημένη τουρκική δύναμη η οποία και αυτή αποχώρησε σιγά-σιγά.

Σημαντικά θέματα που απασχόλησαν τις Ελληνικές και Τουρκικές Αρχές μέχρι την Άνοιξη του 1833 ήταν η εξαγορά των τουρκικών ιδιοκτησιών στην Αττική όπως προβλέπονταν, η πάταξη της ληστείας, η φορολογία των χωριών κ.λπ. ενώ μονομερώς ο κυβερνήτης Ι. Καποδίστριας διέταξε την εγκατάσταση δημογεροντιών στα χωριά, τονίζοντας ταυτόχρονα την ανάγκη διατήρησης της ανακωχής μέχρι τον οριστικό διακανονισμό των συνόρων του νέου Ελληνικού Κράτους¹⁵⁵.

Την Άνοιξη του 1830 οι κάτοικοι της περιοχής Χασιάς διατάσσονται από το στρατηγείο Ελευσίνας να κατασκευάσουν και πάλι «ίσκιους» στην περιοχή Αγ. Ιωάννη για στρατιωτικά καταλύματα, το ίδιο και τον επόμενο χρόνο. Το χειμώνα οι στρατιώτες αποσύρονταν στη Χασιά και δυτικότερα στο Θριάσιο πεδίο, Καλύβια και Ελευσίνα¹⁵⁶.

Τον Αύγουστο του 1830 εγκαθίσταται στην Αθήνα η διορισμένη από τον Ι. Καποδίστρια Ελληνική Επιτροπή η οποία σε συνεργασία με τους Τούρκους έλεγχε τη νομιμότητα των αγοραπωλησιών των τουρκικών κτημάτων. Το Σεπτέμβριο του 1830 μετά από συμφωνία Ελλήνων-Τούρκων ανέλαβαν την καταδίωξη των ληστών στην Αττική δύο Έλληνες καπετάνιοι, ο Μενιδιάτης Δημητράκης Χατζηπέτρος και ο Χασιώτης Νικ. Τζουνκλίδης¹⁵⁷.

Οι ληστές ήταν κυρίως Έλληνες παλαιοί πολεμιστές που είχαν μείνει άνεργοι και λυμαίνονταν τα χωριά, τις Ελληνικές και Τουρκικές ιδιοκτησίες. Ο Καποδίστριας είχε κάθε λόγο να διατηρήσει στην Αττική την ευταξία, οι Τούρκοι δεν διέθεταν στρατιωτικά αποσπάσματα για το σκοπό αυτό, και συμφώνησαν αναγκαστικά να αναλάβουν οι Έλληνες κάτι που ήταν σημαντικό για τα Ελληνικά συμφέροντα.

Η εξαγορά των Τουρκικών ιδιοκτησιών προχωρούσε γοργά, τον Απρίλιο του 1831 εγκαταστάθηκαν στα χωριά δημογεροντίες με διαταγή του κυβερνήτη, αλλά για τη φορολογία των χωριών ερίζουν συνεχώς Ελληνικές και Τουρκικές Αρχές. Αποτέλεσμα ήταν να φορολογούνται και από τους Έλληνες και από τους Τούρκους.

Η δολοφονία του κυβερνήτη Ι. Καποδίστρια στις 27 Σεπτεμβρίου 1831 ενέτεινε τις ταραχές στους Ελληνικούς κόλπους, δημιουργήθηκαν ανταρσίες κ.λπ. όμως το στρατόπεδο του Αγ. Ιωάννη εξακολούθησε να ελέγχει το ζωτικό στρατηγικής σημασίας χώρο του.

Η άφιξη του Βασιλιά Όθωνα και της Αντιβασιλείας στις 6 Φεβρουαρίου 1833 στο Ναύπλιο αρχικά και αργότερα στην Αθήνα σηματοδοτεί την πλή-

ρη αποχώρηση των Τούρκων από την Αττική και την ανακήρυξη της Αθήνας αργότερα ως πρωτεύουσας του νέου Ελληνικού κράτους. Αυτό εν ολίγοις ήταν το κλίμα στο οποίο ζούσαν οι κάτοικοι της περιοχής μέχρι την άφιξη του Όθωνα και της Αντιβασιλείας το 1833 στο Ναύπλιο. Από τις πρώτες αποφάσεις που πήρε η Αντιβασιλεία ήταν η οργάνωση της Παιδείας και η κατάργηση των μοναστηριών που είχαν λιγότερους των 6 μοναχών, η δήμευση της περιουσίας τους και η μετεγκατάσταση των μοναχών σε διατηρούμενα μοναστήρια¹⁵⁸. Βλ. και Α.Ε. 9, 13, 14, 18, 22, κ.α.

Τα έσοδα από την κάρπωση των μοναστηριακών περιουσιών των διαλυομένων μοναστηριών καθώς και τα χρήματα από εκποιήσεις κινητών και ακινήτων τους διαχειρίζονταν στο εξής η «Γραμματεία Εκκλησιαστικών και Δημοσίας Εκπαιδύσεως», αφού προηγήθηκε η καταγραφή των περιουσιακών τους στοιχείων.

Το μοναστήρι του Αγ. Ιωάννη κρίθηκε διαλυόμενο. Μια ανυπόγραφη έκθεση της εποχής (1833) αναφέρει σχετικά με την κατάσταση του μοναστηριού:

«..... Καταγραφή των κτημάτων του μονιδρίου του Αγ. Ιωάννη του Θεολόγου (Χασιάς). Πέριξ του μοναστηριού ζευγάρια ένα, περίπου των εκατό στρεμάτων, ελαιόδενδρα και αυτά πέριξ του μοναστηριού περίπου 150.

Ζώα δηλαδή γελάδας, αιγοπρόβατα κλπ. ουδέν έχει. Ένα κιβώτιο με λείψανα Αγίων, μια ζυγή ιερά μεταξωτά, δηλαδή όλην την ιερατική στολήν, στοιχάρι, φελώνιον, επιτραχήλιον, περιζώνιον αργυρούν και επιμάνικα.

Η εκκλησία θολωτή, με την περιοχή της και με δύο κελλία, ένα κακάβι μικρόν και ένα τέτσερεν και εν τηγάνι.

Έχει χρέος έως γρόσια 700. Ο προστατεύων αυτό Συμεών ιερομόναχος, αυτόχθων έως τριάκοντα πέντε ετών και ουδείς άλλος, εκτός των δουλευτών οίτινες είναι υποτακτικοί, Ιωάννης, Στάμος, Νικόλαος και δύο γερόντισες Κλίνω και Παναγιώτα»¹⁵⁹. Βλ. και Α.Ε. 9.

Στην ίδια αρχειακή ενότητα από την οποία προέρχεται η παραπάνω έκθεση υπάρχει καταγραφή των περιουσιακών στοιχείων των επίσης διαλυομένων μοναστηριών: Αγ. Γεωργίου Βρανά, Δαφνίου και Αγ. Σπυρίδωνος Πειραιά στην οποία σημειώνεται στο τέλος *«..... εγένετο η καταγραφή αυτή του μοναστηριού 1833 Νοεμβρίου 20»* βλ. Α.Ε. 9. Επειδή σύμφωνα με το γραφικό χαρακτήρα ο συντάκτης των καταγραφών είναι ένα και το αυτό πρόσωπο, φαίνεται ότι την ίδια περίπου εποχή έγινε και η καταγραφή των περιουσιακών στοιχείων του μοναστηριού του Αγ. Ιωάννου του Θεολόγου.

Σημειώνεται πάντως ότι όπως από μεταγενέστερα έγγραφα αποδεικνύεται η καταγραφή δεν ήταν πλήρης όπως παρακάτω θα αποκαλυφθεί.

Ο Δ. Καμπούρογλους ανακάλυψε αυτό το σημείωμα και το σχολίασε στον «Αναδρομή της Αττικής» που έγραψε το 1920 τοποθετώντας όμως το μοναστήρι στον Υμηττό¹⁶⁰(!!).

Η γλαφυρότητα με την οποία σχολιάζει ο Καμπούρογλους το «σημείωμα» δεν διασώζει την ιστορική αλήθεια. Μοναστήρια του Αγ. Ιωάννου του Θεολόγου υπήρχαν στην Κερατέα, στον Υμηττό και στα Άνω Λιόσια. Όμως τα δύο πρώτα είχαν πάψει να λειτουργούν αυτοδύναμα πολλά χρόνια πριν την Επανάσταση. Μάλιστα όπως φαίνεται από διαδοχικά ταπιά και λοιπά έγγραφα που δημοσιεύει ο Καμπούρογλους, το μοναστήρι του Αγ. Ιωάννη του Θεολόγου στην Κερατέα προσαρτήθηκε το 1795 στη μονή Ασωμάτων (Πετράκη)¹⁶¹ λόγω χρεών και για να μη γίνει βακούφι Τουρκικό, το ίδιο και το άλλο μοναστήρι του Αγ. Ιωάννη του Θεολόγου στον Υμηττό κοντά στην αρχή του Ιλισού ποταμού (Χολαργό), για τον ίδιο λόγο, αφού προηγουμένως η Μονή Ασωμάτων είχε αγοράσει και τα όμορα κτήματα¹⁶². Το 1971 επαναλειτούργησε ως γυναικείο μοναστήρι με 15 μοναχές¹⁶³.

Επομένως στην επανάσταση του 21 ένα και μόνο μοναστήρι του Αγ. Ιωάννου του Θεολόγου υπήρχε στην ύπαιθρο Αττική αυτοδύναμο και με δική του περιουσία και ήταν αυτό του Αγ.Ιωάννη του Θεολόγου-Χασιάς όπως προκύπτει και από λοιπά έγγραφα για τα διαλυόμενα αργότερα (1834) μοναστήρια της Αττικής¹⁶⁴.

Επιπρόσθετα συνηγορούν στη διαπίστωση αυτή: η τοπογραφία της περιοχής, τα κτίσματα όπως περιγράφονται στο «σημείωμα» που σχολιάζει ο Καμπούρογλους, αλλά και το όνομα του ηγουμένου (Συμεών).

Έχοντας λοιπόν ως αφετηρία αυτή την πολύ ενδιαφέρουσα καταγραφή η οποία όπως αποδεικνύεται από σειρά εγγράφων, δεν ήταν ούτε πλήρης ούτε και η μοναδική, παρακολουθεί κανείς τη συνέχεια πάντα μέσω εγκύρων ντοκουμέντων και δημοσίων εγγράφων, τις αμφισβητήσεις, αξιώσεις, βάρη, εκποιήσεις του μοναστηριού και διάφορα άλλα θέματα που απασχολούν το Κράτος και πέραν του 1847.

Ένα απ' αυτά τα ντοκουμέντα είναι και ένα ομόλογο του ηγουμένου Συμεών το οποίο αναφέρει:

«1833: της 25: μαρτίου

:δηα του παρόντος γράματος φανερόνη και ομολογή ω ηγούμενος θεολογήτης παπα σιμεος προς μεταβουλής και καλής προερέσεος και μάδηαν της κοινότητος και

της διμογεροντής του επούλησα του σταμάτη μιτροσταμά χωράφι οπού ήχε αφηρομένα ο παπούς του ο σταμάτης μαρ.... ης το μοναστήρι στρέματα πέντε προς γρόσια ήκοσι λέγο γρ: 20 ης τοποθεσίαν κοκορίτζα, σινορίτες ανατολικά γιοργάκι ληώσις δησικά μίτρο κεβάς νοτηνά η ωδός βορηνά η μαγούλα τα οπήα χοράφια του τα επούλησα ης τελείαν πούλησιν και εξενόθη το μοναστήρι και έγηνε κήριος και καθολικός ο σταμάτης να κάμη αυτά ος θέλη και βούλετε και δεν έχει αποτηνος πήραξην και έστο εις ένδιξην δια τούτο έγηνε το παρόν εις ένδιξην και ασφάληαν.

»ηγούμενος σημειον στέργο

»εγο ο αναγνόστης χρισούλις έγραψα και μαρτηρό»¹⁶⁵.

Το ομόλογο αυτό αποστέλλει στη Γραμματεία Εκκλησιαστικών ο ηγούμενος Συμεών θέλοντας να αποδείξει ότι αυτήν την εποχή ήταν αποστερημένο το μοναστήρι από το περιουσιακό αυτό στοιχείο. Παρόμοιο ομόλογο για άλλο χωράφι στην ίδια τοποθεσία ιδίας ημερομηνίας επισυνάπτεται κι' αυτό στα δικαιολογητικά του ηγουμένου¹⁶⁶. Από το παραπάνω ομόλογο το οποίο αναφέρεται σε χωράφι σε γνωστή και σήμερα τοποθεσία των Λιοσίων «Κοκορίτζα» ή «Κοκορέτσα» που συνορεύει με την τοποθεσία «Μαγούλα» (λόφος εγκαταστάσεων ΟΔΔΥ σήμερα) επισημαίνεται μια παράγραφος:

«..... επούλησα του σταμάτη μιτροσταμά χωράφι όπου ήχε αφηρομένα ο παπούς του ο σταμάτης μαρ...ης το μοναστήρι»

Εάν υποτεθεί ότι ο αγοραστής γεννήθηκε το 1800 περίπου, ο πατέρας του το 1770 και ο παπούς του το 1740 βγαίνει το συμπέρασμα ότι στα μέσα του 18ου αιώνα ή και παλαιότερα υπήρχε το μοναστήρι του Αγ. Ιωάννη, οπότε εύλογη αποδεικνύεται η εγκυρότητα της «κόπιας του ηγουμένου» του 1734¹⁶⁷ που προαναφέρθηκε.

Φαίνεται ότι ο ηγούμενος Συμεών δεν έγινε πιστευτός από τη Γραμματεία των Εκκλησιαστικών κ.λπ. για τα δηλωμένα στην καταγραφή κτήματα του μοναστηριού, γιατί κάποιος συγχωριανός του ή ιερωμένος πιθανότατα της περιοχής είχε στείλει στη Γραμματεία μια κατάσταση με περιουσιακά στοιχεία του μοναστηριού που δεν αναφέρονται από άλλη πηγή.

Ανυπόγραφο και το σημείωμα αυτό, συμπεριλαμβάνεται στο Αρχείο της Γραμματείας των Εκκλησιαστικών και παρατίθεται:

«θήμιση γράφομεν δηοσα από το διαλημένο μοναστήριο Ιωάννου Θεολόγου ήνε κατακλεμένα κινιτά και ακίνιτα

Ο κήριος ιερομόναχος σιμεός καθιγούμενος της μονίς ταύτης επούλισεν επί κιβερνίτη ένα δαμάλι εις νικολό καμπόλι και άλλα:

άλο δαμάλι εις νικολό καματερό
 του θανάσι καματερό ένα δαμάλι
 άλο άλαξε και επίρε ένα άλογο.
 κε τρις γελάδες σοτανές κι άλες που ίχεν τη της έκαμεν αγνοούμεν
 κε μελίσηα μερικά τη της έκαμεν αγνοούμεν
 ένα στρέμα απέλι εις το χορίον
 αμπελότοπον ις τιν εκκλησία του μπενιζέλου με ελεόδεντρα μέσα το έβανεν το
 αμπέλι ο ίδιος ηγούμενος ις το πελιστέρι παλεο απέλι ένα λαχίδη τιν αγίαν κάραν
 με τον σταυρόν ασιμένιον και άλα ιερά σκεύι της εκκλησίας
 Τα άνοθεν ουδέν ευρίσκοντε εις τον επιτροπικόν κατάλογον όλα τα άνοθεν γρα-
 φόμενα ευρίσκοντε απάνο του καθιγουμένου»¹⁶⁸.

Μετά την καταγγελία αυτή άρχισε η επισταμένη διερεύνηση, κάτι που έγι-
 νε και με τα άλλα διαλυόμενα μοναστήρια όπως προκύπτει από διάφορα
 έγγραφα της εποχής. Στην περίπτωση μάλιστα του μοναστηριού του Αγ. Ιω-
 άννη οι κυρώσεις στους καταπατητές έφτασαν μέχρις αφορισμών, όπως το
 παρακάτω έγγραφο αποδεικνύει:

«Προς τον δίμαρχον Χασιάς
 τη 7:Ιουλίου 1835

Κατά την υπ' αριθ.: 375: εγκύκλιον της επισκοπής ατικής και κατά ανωτέραν διατα-
 γήν της Σεβ. ιεράς συνόδου μας απεστάλθισαν εποιησιματόμενα δυο αφοριστικά
 έγγραφα δια να τα αναγνώσωμεν απεκλησίας και τα λιπά.

αφού τις αναγνώσαμεν κε ελάβαμεν γνώ(σιν) εξαντά σας εκάμαμε προφορικήν
 μίνισιν περί της κατακρατίσεως αμπέλου της δημοσίου μονίς διαλελιμένου Ιωάννου
 Θεολόγου διότι κε μέχρι σήμεραν τιν κατακρατί αυτίν κε τα λιπά ιερά κτήματα της
 αυτής μονίς ο κύριος ιερομόναχος παπα σημείον.

δια τούτο κύριε δίμαρχε κε δια χαρτοσήμου σας μηνίομεν ότι να πέμψετε ις τιν
 ανίκουσας εκκλησιαστικήν γραματίαν επισιναπτόμενόν σας έγγραφον ταχέος ίνα
 λάβη γνώσιν η εκλ:γραμματία ις τιν οπία θέλομεν με συνίδισή μας να δόσομεν λόγον
 δια τα κατακρατιθέντα διμόσια κε το κρίνομεν χρέος μας κε μένομεν.

τη: 6 Ιουλίου 1835: Χαστίας
 ο εφίμέριος σας

Ιωάννης ιερεύς ισιδόρου»¹⁶⁹.

Από ένα εξίσου σοβαρό και διαφωτιστικό έγγραφο του υπουργού Γ. Γλα-
 ράκη το 1847 αποκαλύπτεται ότι από εκτίμηση της αρμόδιας «επιτροπής των
 εν τη πόλη των Αθηνών γηπέδων διαλελλυμένων μονών» του 1838 υπάρχει η εξής
 αναφορά:

«..... μετόχιον του Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου (μονής διαλελλυμένης εις Χασιάν) συνορειύν προς Ανατολάς και Άρκτον με οδόν, προς μεσημβριάν με Σαράντην Κατζανδρήν και προς Δυσμάς με οδόν Αθηνάς εκτάσεως 1161 τεκτονικών πήχεων» συνεχίζοντας αναφέρει ότι μέσα στην έκταση αυτή υπήρχε εκκλησία «..... σώα καλώς κατασκευασμένη το υλικόν της οποίας εξετιμήθη εις 2.000 δρχ.»¹⁷⁰.

Αυτή η αναφορά στο μετόχι της Αθήνας είναι σημαντική και ιστορικής σημασίας αλλά δεν πρέπει να εκπλήσσει. Στην ίδια περιοχή της Αθήνας άλλωστε είχε μετόχι και η Μονή Κλειστών όπως γράφτηκε.

Εφόσον λοιπόν καταγράφηκε το σοβαρό αυτό περιουσιακό στοιχείο του μοναστηριού, ήταν φυσικό να βγει σε δημοπρασία όπως και έγινε. Όμως ο αγοραστής και συνορίτης Σαράντης Κατζανδρής, δεν τήρησε ακριβώς τη νόμιμη διαδικασία και κατέλαβε το ακίνητο. Η αλληλογραφία του Υπουργείου Οικονομικών με το Υπουργείο Εκκλησιαστικών το 1849 το αποκαλύπτει¹⁷¹.

Δεν ερευνήθηκε η συνέχεια ούτε βέβαια αφορά την ανάπτυξη του θέματος, αλλά καταγράφεται το γεγονός που πιστοποιεί την οντότητα του μοναστηριού και την δραστηριότητά του πριν ακόμα την Επανάσταση του '21.

Μ' αυτό το πνεύμα συνεχίστηκε η έρευνα, αποκαλύπτοντας ότι πάνω στην Πάρνηθα, εκτός από τα χωράφια και δάση του μοναστηριού στην περιοχή «Ρουμάνι», υπήρχαν κι' άλλα χωράφια και δάση του μοναστηριού στην περιοχή «Μπόρσι».

Από την αλληλογραφία των αρμοδίων Αρχών ξεχωρίζει ένα ενδεικτικό έγγραφο:

«Αρ. Πρωτ. 6653

Εν Αθήναις τη 11 Φεβρουαρίου
1841

409

Προς τον Διοικητήν Αττικής

Πληροφορούμεθα ότι εις Χασιά υπάρχει λόγκος εκτεταμένος όπου έχουν ιδιοκτησίας α) η διατηρούμενη μονή Κλειστών β) ο παπα Σωτήρης γ) οι Σιδέρης και Μήτρος Τσίγκος και δ) η διαλυθείσα μονή Αγ. Ιωάννης ο Θεολόγος. Ότι οι σημειωθέντες δια των στοιχείων α', β', και γ' ιδιοκτῆται παραχωρούσιν όλον άνευ εξαιρέσεως τον λόγκον εις ξυλευομένους δι' ανθρακοποιϊαν και ωφελούμενοι ικανά εκ της τοιαύτης παραχωρήσεως χρήματα, καρπούνται το όλον χωρίς να δώσωσιν εις τον εν τω στοιχείω δ' σημειωθέντα ιδιοκτῆτην, τουτέστιν το εκκλησια-

στικόν Ταμείον, ου μόνον ουδέ λεπτόν αλλ' ουδέ καν απλήν ειδοποιήσιν.

Τα περί της υποθέσεως ταύτης, γιγνώσκει καλώς ο παπά Νικόλαος Δέδες εξ' Ελευσίνος και παρὰ τούτου και παρ' άλλων όσους ηθέλετε νομίσει ότι δυναται να γνωρίζωσι τα περί ταύτης της υποθέσεως, παρακαλείσθε να συλλέξετε πληροφορίας ακριβείς κάμνοντας δι' ων εγκρίνεται προσφόρων μέσων τας ανηκούσας ερεύνας και υποβάλλοντες εις ημάς όσον τάχος το αποτελεσμα.

ο Γραμματεύς

Ν.Γ.Δ.»¹⁷².

Ακολούθως ο διοικητής Αττικής προέβη σε ανακρίσεις και οι μαρτυρικές καταθέσεις του παπα Νικ. Δέδε από την Ελευσίνα, του ηγουμένου της μονής Κλειστών, του Κωνσταντή Λιόση και άλλων επιβεβαίωσαν τις πληροφορίες της Γραμ. Εκκλησιαστικών φέρνοντας στο φώς άγνωστα ιστορικά στοιχεία όπως διαπιστώνει κανείς από ένα χαρακτηριστικό απόσπασμα της κατάθεσης του Κωνσταντή Λιόση.

«αρ. 11616

Εξέτασις του Κωνστ. Λιόση εκ Χασιάς

.....
Ερ.: το ονομά σου, το επώνυμό σου, η ηλικία, κατοικία, επάγγελμα και η θρησκεία σου;

Απ.: Κωνσταντίνος Λιόσης, χρονών 65, εκ Χασιάς, γεωργός, χριστιανός, Ορθόδοξος.

Ερ.: Γνωρίζεις αν το κατά την περιφέρειαν του δήμου Χασιάς κείμενον διαλελυμένον μοναστήριον του Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου έχει λόγκον και χωράφια;

Απ.: Έχει εις διάφορα μέρη, προς δε τούτοις, έχει και εις την θέσιν ονομαζομένην Μπόρσι χωράφια και λόγκον απέχουν ως τρεις και επékεινα ώρας από το χωρίον Χασιάς.....

Ερ.: Πώς περιήλθαν αυτά εις την κυριότητα του μοναστηρίου

Απ.: Δεν γνωρίζω, όλο το Μπόρσι το είχε εις την εξουσία του αγάς και δια ταπίου επί σκοπώ του να εφεκλύσει γεωργούς, εξέδωκε προς διαφόρους ταπία, δι' ών τοις εσυγχώρησε να ανοίξουν και καλλιεργούν μερίδια αυτών, των οποίων ιδιοκτήται έμειναν οι καλλιεργηταί, εν όσω δε διήρκει η Τουρκοκρατία απέδιδον εις αυτόν τα συμφωνημένα. Κατ' αυτόν λοιπόν τον τρόπο έγινε και το μοναστήριον ιδιοκτήτης μέρους του ειρημένου κτήματος, το οποίον εκκαλλιεργείτο δια των μοναχών και κολίγων.

Ερ.: Πώς ονομάζονται οι ιδιώται ιδιοκτήται;

Απ.: Όσων τα ονόματα ενθυμούμαι είναι οι αδελφοί Τσίγκοι, Σιδέρης, Κώστας και Μήτρος και διάφοροι συγγενείς των και οι Παπαδημαίοι.

Ερ.: Πόθεν γνωρίζετε όσα προλογίσατε;

Απ.: Τα γνωρίζω παιδιόθεν.

Ερ.: Είπες την αλήθεια;

Απ.: Μάλιστα, προσθέτω δε ότι υπηρέτησα προ πενήντα χρόνων περίπου εις το μοναστήριον του Αγίου Ιωάννου.

Ερ.: Ηξεύρεις γράμματα;

Απ.: Μάλιστα.

Αθήναι τη 14 Μαρτίου 1841

Κ. Λιόσης

ο Διοικητής Αττικής

Τ.Σ.

Γ. Λεβέντης»¹⁷³.

Και να λοιπόν που αποκαλύπτεται μέρος της ανθρώπινης δραστηριότητας στην Πάρνηθα πριν και μετά την Επανάσταση. Πως τα χωράφια που παραχώρησε ο αγάς τιμαριούχος για να έχει προσόδους καλλιεργούνταν από μοναχούς και τους κολίγες τους από τα γύρω χωριά που έβγαζαν τον επιούσιο με τον τίμιο ιδρώτα τους. Και ο γνωστός αγωνιστής του '21 Κωνσταντής Λιόσης υπηρετούσε το μοναστήρι από το 1791 γνωρίζοντας και γράμματα που τα έμαθε βέβαια στο μοναστήρι.

Παρόμοιες μαρτυρικές καταθέσεις υπάρχουν κι' άλλες που συμφωνούν με την παραπάνω και με αυτά τα δεδομένα συνεχίστηκαν οι ενέργειες των Κρατικών Αρχών γύρω απ' αυτό το θέμα. Βλ. Α.Ε. 23, 24, 25, 34, 35.

Ο ηγούμενος Συμεών μετά τη διάλυση του μοναστηριού εγκαταστάθηκε αρχικά στη Χασιά μέχρι το 1838, κρατώντας και την ιερατική στολή του μοναστηριού. Όταν του ζητήθηκε να την παραδώσει ζήτησε «να την κρατήσει δια βίου ως αναγκαία εις το επαγγέλμά του και διότι ζει άκρον ενδεής και δεν έχει τρόπους να προμηθευτεί άλλη» βλ. Α.Ε. 16. Το 1839 ο Συμεών πηγαίνει στη μονή Πεντέλης όπου συνέχισε το μοναστικό του βίο¹⁷⁴. Βλ. Α.Ε. 17. Το μοναστήρι λοιπόν διαλύθηκε, το εκκλησάκι του όμως λειτουργούσε τακτικά παπás από τη Χασιά και αργότερα από τα Άνω Λιόσια. Η εκκλησία πανηγύριζε δυο φορές κάθε χρόνο, στις 8 Μαΐου και 26 Σεπτεμβρίου, με επισκέπτες από τα γύρω χωριά και την Αθήνα. Το 1919-1920 περίπου εμφανίζεται ο Μικρασιάτης μπάρμπα Αντρέας Γκρίτζαλης θεοσεβούμενος, επιβλητικός και πανέξυπνος.

Με γλαφυρό τρόπο τον σκιαγραφεί ο μακαρίτης Κ. Παπασωτηρίου.

«.....Ευρωπαϊκή φορεσιά άσπρα κατσαρά μαλλιά και γένια. Είχε πολύ γλυκειά φωνή. Ήταν γνωστός από την αναστήλωση του εξωκλησίου Αγ. Ιωάννη του Θεολόγου, που βρίσκεται ανάμεσα στα Άνω Λιόσια και τη Χασιά

Έβλεπε στον ύπνο του τον Αγ. Ιωάννη το «Γέρο» όπως τον αποκαλούσε ο οποίος του υπεδείκνυε που βρίσκονται άχρηστα οικοδομικά υλικά, λόγω κατεδαφίσεως ή επισκευών για να πάει να τα ζητήσει δωρεάν, να συνεχίσει την αναστήλωση Με τον έξυπνο αυτό τρόπο αναστήλωσε (γράφει ο Κ. Παπασωτηρίου) το ξωκλήσι, έφτιαξε κελλιά και μάντρα, κάτι σαν μοναστήρι. Αυτά διεδόθηκαν, εθεωρήθησαν θαύμα και στην εορτή μαζεύονταν πολλοί χωρικοί στην εκκλησία, με αποτέλεσμα να αυξάνονται οι εισπράξεις. Ο κυρ-Ανδρέας τις χρησιμοποιούσε μόνο για επεκτάσεις των κελλιών»¹⁷⁵.

Τέλος, η ενοριακή επιτροπή των Άνω Λιοσίων του πήρε τη διαχείριση του μοναστηριού, έφυγε από τα Άνω Λιόσια και έμενε τότε στο Μενίδι και τότε στα Νέα Λιόσια μέχρι που πέθανε λησμονημένος.

Σήμερα ο περιμανδρωμένος χώρος της εκκλησίας πλακόστρωτος και πεντακάθαρος προδιαθέτει ευχάριστα τον επισκέπτη. Η εκκλησία αναστηλωμένη ή ορθότερα κατεδαφισμένη εκ θεμελίων στον ίδιο ακριβώς χώρο και ξανακτισμένη ως σταυροειδής μετά τρούλλου, ορθώνεται παισιωμένη από πεύκα και κυπαρίσια και το εσωτερικό της χωρίς τοιχογραφίες αλλά πεντακάθαρο.

Από το 1977 η εκκλησία λειτουργεί ως ενοριακός ναός, μετά από διαπιστωμένες ανάγκες, γνωμοδότηση του Δημ. Συμβουλίου Άνω Λιοσίων και ανωτέρων Αρχών και με το υπ' αριθ. 1191/16-12-1977 Προεδρ. Διάταγμα. Βλ. Α.Ε. 40.

Ανατολικά του περιφραγμένου χώρου ο Δήμος Άνω Λιοσίων εδώ και χρόνια έχει πραγματοποιήσει έργα (πλακόστρωτο, γήπεδο μπάσκετ κ.λπ.) ενώ όπως έγινε γνωστό πρόκειται να τοποθετηθεί η προτομή του Βάσου Μανροβουνιώτη σε ένδειξη τιμής για τις φοβερές και νικηφόρες μάχες που έδωσε με τους Τούρκους το 1829.

Από το 2002 το Υπ. Πολιτισμού έχει αρχίσει εργασίες αποκατάστασης ζημιών που σημειώθηκαν στην εκκλησία από τον καταστροφικό σεισμό του 1999, σε εφαρμογή εγκεκριμένης μελέτης του και πιστώσεις από Δημόσιες Επενδύσεις ύψους 850.000 ευρώ. Κατά έγκυρες πληροφορίες μου, κατά την εκτέλεση των έργων αποκαλύφθηκαν τα θεμέλια του παλαιού ναού πάνω

στα οποία το 1919-20 κτίστηκε ο νεότερος με επιμέλεια του μπαρμπα Ανδρέα Γκρίτζαλη.

Τα έργα αυτά είναι επαινετά, όμως ο ευρύτερος περιβάλλον χώρος πρέπει να απαλλοτριωθεί αν είναι δυνατόν και να δημιουργηθεί ένα λαμπρό πολιτιστικό κέντρο αντάξιο της ιστορίας αυτού του χώρου, καθώς για τα Άνω Λιόσια η περιοχή αυτή είναι το κεντρικό σημείο ιστορικής μνήμης, ένας καθαγιασμένος και αιματοποτισμένος τόπος που δίκαια γι' αυτόν περηφανεύονται οι Λιοσιώτες.

Αυτές τις αναγκαστικά συμπυκνωμένες πληροφορίες, ιστορικά όμως αποδεδειγμένες έφερε στο φως αυτή η έρευνα μετά από αιώνων σιωπή, ευελπιστώντας να προκαλέσει συγκίνηση ανασύροντας τον πέπλο της λήθης ή ακόμα και της άγνοιας. Η έρευνα αναφέρεται στη θεοσέβεια των ανθρώπων, τη Χριστιανική πίστη τους και τον αγώνα τους για επιβίωση. Ήταν αυτοί οι πνευματικοί φάροι, τα μοναστήρια της Πάρνηθας, που συνέτειναν τα μέγιστα στην διατήρηση του Χριστιανισμού της Ορθοδοξίας του Ελληνισμού και της Ελληνικής γλώσσας και γραφής στην πολυκύματη ιστορία του τόπου.

Βυζαντινό νόμισμα. «Ανώνυμα», 970-1092. Αρχ. εύρημα περιοχής Φυλής.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- 126.** Σε μακροσκελή επιστολή που μου έστειλε ο Dr M. KIEL ερευνητής των Οθωμανικών Αρχείων Άγκυρας και Κωνσταντινούπολης με σημαντικές στο παρελθόν ανακοινώσεις του, αναφέρει μεταξύ άλλων ότι από τις έρευνές του στα Αρχεία της Άγκυρας (According to the register Kuyudu Kadime No 157 in TKGM, Ankara), στα χωριά του Καζά της Αθήνας του 1570 εμφανίζονται αρκετά της φάρας των Λιόσηδων, όπως: Andreyas Losha, Dimma Losha, Gjini Losha, Vasil Losha, Yorgi Losha.. Βλ. και ΔΗΜ. ΓΙΩΤΑ: «Συμβολή» όπ. π. σελ. 23-24. Βλ. και ΙΩΑΝ. ΜΑΤΟΥΚΑ: «Το Αρχείο εγγράφων της Ιστορικής και Λαογραφικής Εταιρείας Αχαρνών». Ανακοίνωση στο Ζ' Συμπόσιο Ιστορίας-Λαογραφίας Αττικής, Ελευσίνα 1997, πρακτικά σ. 289-290, όπου σε μεταφρασμένα Τουρκικά έγγραφα αναφέρεται το χωριό «Λεστάνι» ή «Λέστα» που είναι ασφαλώς τα Λιόσια. Σε αίτηση εκπροσώπων του Μενιδίου το 1818 προς τις οικονομικές Οθωμανικές υπηρεσίες της Κωνσταντινούπολης και σε σχετική γνωμάτευση αναφέρεται: «..... Το χωριό Λεστάνη του Σαντζακίου της Ευβοίας : Το αναφερόμενο χωριό ήταν πριν οικισμός δηλ. μικρότερο χωριό όπου υπήρχαν μεμονωμένα σπίτια, τώρα όμως καταγράφηκε ως χωριό. Είναι φρουρός (δερεβέντης) και είναι απαλλαγμένο το χωριό αυτό από προσωπικούς φόρους». (Σημ. είναι η εύλογη επέκταση των προνομίων Χασιάς).
- 127.** Γεν. Αρχεία του Κράτους (Γ.Α.Κ.). Στην ενότητα «Μικτή Ελληνοοθωμανική Επιτροπή» στο φ20 περιέχονται μαρτυρίες περί Οθωμανικών Κτημάτων. Μεταξύ άλλων μαρτυριών και του Κυριάκου (Η)λία Χασιώτη, ο οποίος λέει: «..... εις τα Χασιώτικα καλύβια του Δήμου Λιόση είμαι ντόπιος Χασιώτης εκεί μεγαλωμένος».
- 128.** ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΥ ΡΟΣ: «Αναμνήσεις και Ανακοινώσεις» όπ. π. σελ. 258.
- 129.** ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΥ ΠΟΥΚΕΒΙΑ: «Ταξίδι στην Ελλάδα. Στερεά Ελλάδα. Αττική-Κόρινθος». Εκδόσεις Αφοί Τολίδη, μετάφραση Μίρκα Σκάρα. Αθήνα 1995, σελ. 400, 401, 408. Αξιοσημείωτο θεωρώ το τοπωνύμιο «Μπουκοβίλι» στη Χασιά και το οποίο δεν εξηγείται (ετοιμολογείται) στα Ελληνικά ή ακόμα και στην Αρβανίτικη διάλεκτο. Ασφαλώς θα συνδέεται με κάποιο γεγονός της γνωστής διαδρομής του Πουκεβίλ το οποίο δεν γνωρίζουμε.
- 130.** Γ.Α.Κ. Φ32 Μοναστηριακά. Βλ. παρακάτω απόσπασμα της κατάθεσης του Κωνστ. Λιόση.
- 131.** ΔΗΜ. ΓΙΩΤΑ: «Οι Μενιδιάτες», όπ.π. σελ. 259-261.
- 132.** ΔΗΜ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ: «Ιστορία των Αθηναίων», όπ.π. τόμ. Β' σελ. 380.
- 133.** ΔΗΜ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ: «Ο αναδρομάρης της Αττικής». (1920) όπ.π. σελ. 45-46.
- 134.** ΔΗΜ. ΓΙΩΤΑ: «Μοναστηριακά της Πάρνηθας» εις «ΛΑΜΠΗΔΟΝΑ» τεύχος 6ο, Ασπρόπυργος, Γ' τρίμηνο 1997, σελ. 7, 8.
- 135.** ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ – ΔΑΣΑΡΧΕΙΟ ΠΑΡΝΗΘΑΣ: «Σχέδιο διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας» όπ.π.. (τεύχ. Ζ') Αθήνα 1997. Βλ. και «ΛΑΜΠΗΔΟΝΑ» Τεύχ. 6' όπ. π. σελ. 7, 8.

136. Δ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ: «Μνημεία» όπ.π. τόμ. Α' σελ. 399. βλ. και «ΛΑΜΠΗΔΟΝΑ» Τεύχ. 5ο σελ. 9.

137. Π. Α. ΒΑΛΑΚΗ: «Η Πάρνης» όπ. π. τεύχ. 55, σελ. 171.

Αξιομνημόνευτη και η αναφορά του Αν. Ορλάνδου: «Άγιος Ιωάννης ο Θεολόγος: Κείται επί της μεταξύ Χασάς και άνω Λιοσίων οδού. Απετέλει άλλοτε το καθολικόν μονής, ήτο δε απλούν καμαροσκεπές ναύδριον, όπερ κατεδαφισθέν περί το 1900 ανεκτίσθη ως σταυροειδής ναός μετά τρούλου». Αν. Ορλάνδου: Ευρετήριο των μνημείων της Ελλάδος, «Μεσαιωνικά μνημεία» τεύχ. Γ', όπ. π. σελ. 213.

138. Δ. ΓΩΤΑ: «Μοναστηριακά της Πάρνηθας» εις «ΛΑΜΠΗΔΟΝΑ» όπ. π. τεύχ. 8ο Α' τρίμηνο 1998, σελ. 13. όπου δημοσιεύονται έγγραφα από το Αρχείο της Ιστορικής Εθνολογικής Εταιρείας Ελλάδος (Ι.Ε.Ε.Ε.).

139. Αρχεία Ι.Ε.Ε.Ε. αρ. εγγράφου 1739 (επιστολή του μητροπολίτη Διονυσίου). Πέραν του φαιδρού περιεχομένου της επιστολής είναι χαρακτηριστική η σύσταση στον επίστροπο να μην ενοχλήσει τους ιερείς της Αθήνας(!) και η αναφορά στον καπετάν Μελέτη με την απειλή της παραπομπής στον Άρειο Πάγο. Εκείνο όμως που δεν λέει ο Διονύσιος είναι: με ποια εκτελεστική δύναμη θα πειθανάγκαζε σε φορολογία τους επαναστάτες κατοίκους της Αττικής ο Άρειος Πάγος, ανωπάτη Αρχή της Στερεάς στα πρώτα χρόνια του Αγώνα και το Ελληνικό κατεστημένο της Αθήνας, τη στιγμή μάλιστα που ουδεμία στρατιωτική ή οικονομική βοήθεια παρείχαν αυτοί στους επαναστάτες ως ώφειλαν. Ένα μέσο είχε μόνο ο Διονύσιος τον αφορισμό, και το χρησιμοποίησε ασυλόγιστα. Εντύπωση κάνει η προτροπή του Διονυσίου προς τους Χασιώτες «..... αν δεν σωφρονισθεί [ο καπετάν Μελέτης] ας δώσουν είδησιν οι Χασιώτες στον Άρειο Πάγο», είναι γνωστό ότι από τις 15 Μαρτίου 1822 οι Χασιώτες προσέφυγαν στον Άρειο Πάγο για διαφορές με τον Καπετάν Μελέτη. Ήδη στις 9 Μαΐου 1822 ο Διονύσιος προτρέπει και πάλι τους Χασιώτες να καταγγείλουν τον καπετάν Μελέτη για άγνωστες σε μας διαφορές. Μήπως το κλίμα της διχόνοιας στη Χασιά το καλλιεργεί ο Διονύσιος; Βλ. Δ. ΓΩΤΑ: «Οι Χασιώτες στην επανάσταση» 'όπ. π. σελ. 26-30.

140. Αρχεία Ι.Ε.Ε.Ε. αρ. εγγράφου 1742 (φαίνεται ότι ο Αναγνώστης Κιουρκατιώτης οπλαρχηγός του Μενιδίου, διαμαρτυρήθηκε για το αφοριστικό αλλά ο Διονύσιος κάνει σαφές ότι δεν δέχεται επεμβάσεις στα δικαιώματά του).

141. ΚΩΝ. ΔΙΑΜΑΝΤΗ: «Αθηναϊκόν Αρχείον». Έκδοση Δήμου Αθηναίων. Εν Αθήναις 1971, σελ. 57-58. (Από τους Εφόρους Αθηνών ανακοίνωση στο μινίστρο (υπουργό) της λατρείας, του θανάτου του Διονυσίου την 11η Μαΐου 1823 και η επισύναψη αντιγράφου της διαθήκης του). Βλ. και ΔΙΟΝ. ΣΟΥΡΜΕΛΗ: «Ιστορία» όπ. π. σελ. 47 σημ. α'. Αναφέρει χαρακτηριστικά: «Το Μάιο του 1823 οι Αθηναίοι τον έθεσαν [το Διονύσιο] εις αυστηρή καραντίνα στην κατοικία του, επειδή ο θάνατος κάποιου συγγενικού του προσώπου είχε αποδοθεί σε πανούκλα. Απομονωμένος ο Διονύσιος αρώστησε και πέθανε «από βαθείαν λύπην κυριευθείς δια τον ανοίκιον, ως ενόμισεν, τρόπον του περιορισμού του».

142. ΚΩΝ. ΔΙΑΜΑΝΤΗ: «Αθηναϊκόν Αρχεῖον» όπ. π. σελ. 328. Αναφερόμενος στο Βουλευτικό σώμα ο Ταλαντίου Νεόφυτος γράφει στις 27/5/1825 μεταξύ άλλων «..... Ο επιστάτης κυρ Δανιήλ αφ' ου έλαβε εις χείρας του δολίως χίλια τετρακόσια γρόσια και ένα και παράδες τριάκοντα εκ γάμων και εμβατικίων απατών με ανεχώρησεν, εγώ δε μείνας απορών τω δακτύλω τω στόματι του λοιπού πως μέλλω συζησαι; Απορία καταλλαμβάνει με μεγίστη». Βλ. σχετικά και Αρχεία Ελλην. Παλιγγενεσίας τ. 4ος σελ. 41, 42, 43, 74 και 100.

143. ΚΥΡ. ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ: «Ξένοι ταξιδιώτες στην Ελλάδα» όπ. π. τ. Β' σελ. 200 και τ. Α' σελ. 168-182 όπου αναλύεται το θέμα «των πεσκεσιών» και παρατίθεται πλούσια βιβλιογραφία. Βλ. και «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΟΜΑΡΧΙΑ» χ.χ. «..... Η Σύνοδος αγοράζει τον πατριαρχικόν θρόνον από τον οθωμανικόν αντιβασιλέα δια μιαν μεγάλην ποσότητα χρημάτων, έπειτα τον πωλεί ούτινος της δώσει περισσότερον κέρδος και τον αγοραστήν τον ονομάζει πατριάρχη. Αυτός λοιπόν δια να ξαναλάβει τα όσα εδανείσθη δια την αγοράν του θρόνου, πωλεί τας επαρχίας ήτοι τας αρχιεπισκοπάς, ούτινος δώσει περισσότεραν ποσότητα, και ούτως σχηματίζει τους αρχιεπισκόπους οι οποίοι πωλώσι και αυτοί εις άλλους τας επισκοπάς των. Οι δε επίσκοποι τας πωλώσι των χριστιανών, δηλαδή γυμνώνουσι τον λαόν δια να εβγάλωσι τα όσα εξώδενσαν».

144. Γ. Ν. ΜΟΣΧΟΒΑΚΗ: «Το εν Ελλάδι Δημόσιον Δίκαιον επί Τουρκοκρατίας» Εν Αθήναις 1882 σελ. 53-54. (Περί φορολογίας από τον πατριάρχη κ.λπ.). Βλ. και ΚΥΡ. ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ: «Ξένοι ταξιδιώτες» όπ. π. τ. Β' σελ. 200, όπου μεταφέρει τις εντυπώσεις του Άγγλου περιηγητή Porter. Βλ. του ιδίου σελ. 349 όπου μεταφράζει το χρονικό του Elias Habesci 1784.

145. Κ. ΔΙΑΜΑΝΤΗ: «Αθηναϊκόν Αρχεῖον» όπ. π. σελ. 328. Βλ. και «Αρχεία της Ελληνικής Παλιγγενεσίας» τόμ. 4ος, σελ. 10, η έγκριση από το Βουλευτικό Σώμα του διορισμού του Νεοφύτου ως Τοποτηρητού στη μητρόπολη Αθηνών 14/10/1824. Πρέπει ακόμα να ληφθεί υπ' όψιν ότι στις 4/11/1824 το Βουλευτικό Σώμα είχε αποφασίσει να αφαιρέσει από τον διορισθέντα τοποτηρητή Αθηνών τα «εκκλησιαστικά εισοδήματα» Σαλαμίνας, Μεγάρων, Κουντούρων και Βιλλίων τα οποία θα νέμονταν στο εξής ο επίσκοπος Μενδενίτης Διονύσιος «προς εξοικονόμησίν του» βλ: Αρχεία Ελλην. Παλιγγενεσίας Τ. 4ος σελ. 36. Μετά διαμαρτυρία των Δημογερόντων των Αθηνών το Βουλευτικό απάντησε ότι η απόφαση είναι προσωρινή, ενώ διοικητικά ανήκουν πάντα στην μητρόπολη Αθηνών, σελ. 57. Βλ. και σελ. 239-240 απόφαση του Βουλευτικού περί των εισοδημάτων του Νεοφύτου μετά παρέμβαση του Ν. Καρόρη 6/5/1825. Σημειώνεται επίσης ότι η συνεισφορά στη μητρόπολη των κατοίκων της Αττικής δεν καταργήθηκε με την απελευθέρωση. Βλ. και Α.Ε. 30 κατάλογο εμβατικίων Αττικής έτους 1845.

146. Κ. ΔΙΑΜΑΝΤΗ: Όπ. π. σελ. 341-342.

147. Κ. ΔΙΑΜΑΝΤΗ: Όπ. π. σελ. 435-6. Δημοσιεύεται αναφορά των κατοίκων της Αθήνας και των χωριών της Αττικής της 28/10/1830 και ενώ οι Τούρκοι δεν έχουν αποχωρή-

σει από την Αττική, (έφυγαν το Μάρτη του 1833) προς τον Κυβερνήτη Καποδίστρια, με την οποία ζητούν να οριστεί ως μητροπολίτης Αθήνας ο Ταλαντίου Νεόφυτος (τοποτηρητής μέχρι τότε) και όχι ο Άνθιμος που ζητούν να τους επιβάλουν οι Τούρκοι. Η εποχή αυτή (1830) χαρακτηρίζεται από την επιβληθείσα ανακωχή εν όψει μάλιστα αποχώρησης από την Αττική των Τούρκων.

148. α) Εφημερίδα «ΝΕΟΙ ΣΤΟΧΟΙ» Αχαρνών της 3-3-1994 ΔΗΜ.ΓΙΩΤΑ: «Ιστορικές μνήμες - το παλαιομοναστήρι του Αγ. Ιωάννη του Θεολόγου στα Άνω Λιόσια». β) περιοδικό «ΛΑΜΠΗΔΟΝΑ» Α' τρίμηνο 1997, ΔΗΜ. ΓΙΩΤΑ: «Άγνωστες ιστορικές πτυχές του Μεγάλου Αγώνα 1828-1833, σελ. 8-11. Βλ. και ΔΗΜ. ΓΙΩΤΑ: «Συμβολή» όπ. π. σελ. 127-128.

149. ΣΠ. ΛΟΥΚΑΤΟΥ: «Η επαναπελευθέρωση της Λιβαδιάς από τον Δ. Υψηλάντη» εις Επετηρίδα της εταιρείας Βοιωτικών Μελετών. Στην ανακοίνωση του κ. Σπ. Λουκάτου επισυνάπτεται έγγραφο του Δ. Υψηλάντη προερχόμενο από Γενικά Αρχεία του Κράτους. (Γ.Α.Κ. Γεν. Γραμματεία Φ 203. Ημερομηνία εγγράφου 29-5-1829). Βλ. και «ΛΑΜΠΗΔΟΝΑ» Α' τρίμηνο 1997 όπου αναδημοσιεύεται η σχετική περικοπή. Σημειώνεται ότι λανθασμένα ο Δ. Υψηλάντης ονομάζει το μοναστήρι «Μετόχι». Το μοναστήρι του Αγ. Ιωάννη ήταν αυτοδύναμο είχε μάλιστα δικό του μετόχι στην Αθήνα στην οδό Αθηνάς. Βλ. και ΔΗΜ. ΓΙΩΤΑ: «Συμβολή» όπ. π. σελ. 127 και 143 κ.α. Βλ. και Α.Ε. 32, 33.

150. ΑΘ. Ν. ΧΡΥΣΟΛΟΓΗ: «Βάσος Μαυροβουνιώτης» (διατριβή) Εν Αθήναις 1876, σελ. 82.

151. Ο Κασομούλης ανεβάζει τους νεκρούς Τούρκους σε 300. Βλ. Ν. ΚΑΣΟΜΟΥΛΗ «Απομνημονεύματα», τόμ. 3ος σελ. 202. Βλ. και ΔΗΜ. ΓΙΩΤΑ: «Άγνωστες ιστορικές πτυχές» όπ. π. εις «ΛΑΜΠΗΔΟΝΑ» Α' τρίμηνο 1997, και «Συμβολή» όπ. π. αναλυτικότερα τα γεγονότα.

152. Γ.Α.Κ. Μικτή επιτροπή Φ38-39.

153. Γ.Α.Κ. Ιστορικά Αρχεία Ι. Βλαχογιάννη. Βλ. και «ΛΑΜΠΗΔΟΝΑ» ΔΗΜ. ΓΙΩΤΑ: «Άγνωστες ιστορικές πτυχές» Α' τρίμηνο 97, σελ. 8. Του ιδίου: «Συμβολή» όπ. π. σελ. 125, 142 και 262.

154. «ΤΟ ΑΡΧΕΙΟ ΓΙΑΝΝΑΚΗ ΡΑΓΚΟΥ»: Έκδοση Ιστορικής & Εθνολογικής Εταιρείας Ελλάδος, Επιμέλεια Στεφ. Παπαγεωργίου, Αθήνα 1982, σελ. 336, 437, 449, 450, 568. Σχολιάζοντας ο επιμελητής της έκδοσης τη θέση του στρατοπέδου, αναφέρει ανακριβώς ότι ο Αγ. Ιωάννης ήταν χωριό της Αίγινας (σελ. 437), ενώ η ιστορική πραγματικότητα είναι ότι το στρατόπεδο ήταν εγκατεστημένο στον Αγ. Ιωάννη της Χασιάς όπως από πληθώρα εγγράφων των Γενικών Αρχείων του Κράτους (Γ.Α.Κ.) και αναφορές ιστορικών αποδεικνύεται.

155. Δ. ΓΙΩΤΑ: «Άγνωστες ιστορικές πτυχές του Μεγάλου Αγώνα» εις «ΛΑΜΠΗΔΟΝΑ» τεύχ. 4ο σελ. 8-11 όπου και λοιπές ιστορικές πληροφορίες για γεγονότα της περιοχής. Του ιδίου «Συμβολή» όπ. π.

156. «ΤΟ ΑΡΧΕΙΟ ΓΙΑΝΝΑΚΗ ΡΑΓΚΟΥ» όπ. π. σελ. 568-69. Γ.Α.Κ. Γεν. Γραμματεία Φ26α'.

157. «ΤΟ ΑΡΧΕΙΟ ΓΙΑΝΝΑΚΗ ΡΑΓΚΟΥ» όπ. π. σελ. 398.

158. Το Β.Δ. της 25ης Σεπτεμβρίου (7 Οκτωβρίου) 1833, καθόριζε ότι θεωρούνται διαλυόμενα τα προτεινόμενα από την Ιερά Σύνοδο μοναστήρια (σ' αυτά ανήκε και η «μονή Αγίου Ιωάννη Θεολόγου εις Χασιάν»). Η εγκύκλιος της «Επί των Εκκλησιαστικών Γραμματείας» της 19 Δεκεμβρίου 1833 καθόριζε εκτός των άλλων τη δημοπράτηση της ακινήτου περιουσίας, τις ενοικιάσεις ακινήτων και την παρακατάθεση των ιερών σκευών και κειμηλίων, τέλος δε την παράδοση των κλειδιών των διαλυομένων μοναστηριών στον κατά τόπον επίσκοπο. Δεν είναι η πρώτη φορά όμως που απογυμνώνονταν τα μοναστήρια, με μια δραματική όσο και δικαιολογημένη Εθνικά απόφασή του το Βουλευτικό σώμα την 6/4/1822 ενέκρινε «..... δια την κατεπείγουσαν χρηματικήν ένδειαν της πατρίδος, προσωρινώς να ληφθώσι τα χρυσά και αργυρά σκεύη των Μοναστηρίων και Εκκλησιών. και ενεκρίθη ομοφώνως». Βλ. ΑΡΧΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΑΛΙΓΓΕΝΕΣΙΑΣ επανέκδοσις της Βιβλιοθήκης της Βουλής των Ελλήνων. Αθήναι 1971 τ. 1ος σελ. 23.

159. Γ.Α.Κ. Συλλογή Ι. Βλαχογιάννη.

160. Δ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ: «Ο αναδρομάρης της Αττικής» (1920), όπ.π. σελ.46.

161. Δ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ: Μνημεία, τομ. Γ' σελ. 222. «Ο Αθηνών Βενέδικτος επιβεβαίει [το 1795]. Επειδή το μοναστήριον του Αγ. Ιωάννου του Θεολόγου κείμενον εις χωρίον Κερατέα, έμεινε επί πολύ ανεπίσκεπτον και μικρού δειν να ερημωθεί, τούτου χάριν οι γέροντες και οι λοιποί κάτοικοι του χωρίου Κερατέας, συνελθόντες αποφάσισαν οικεία βουλή και αυτοπροεραίτως ίνα προσηλώσουν το μοναστήριον τούτο και να το αφιερώσουν εις την ιεράν μονή Ασωμάτων Πετράκη».

162. Το τελευταίο χρονικά έγγραφο που δημοσιεύει ο Καμπούρογλους στα «Μνημεία» (Γ' 153) είναι μια απόδειξη πληρωμής δεκάτης από τον ηγούμενο Γενάδιο προς τον Αχμέτ Ζαμπίτη (διοικητή) της Αθήνας το έτος 1703. Έκτοτε όπως φαίνεται από διαδοχικά ταπιά ο «Θεολόγος» απορροφάται από τη Μονή Ασωμάτων (Πετράκη) η οποία αγοράζει και τα όμορα κτήματα μέχρι το 1723 (Μνημεία Γ' 152, Γ' 153, Γ' 176), όπ. π. Βλ. επίσης Δ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ: Μνημεία, τ. Α' σελ. 297 Απομνημονεύματα Κυριλλου Δέγλερη. «..... Η μονή Ταξιαρχών έχει προστεθειμένα και όχι αφιερωμένα: Τον Αγ. Ιωάννη τον Θεολόγο». Βλ. και Α. ΟΡΛΑΝΔΟΥ: «Ευρετήριο μεσαιωνικών μνημείων» όπ. π. σελ. 168 «.....Εκπεσούσα επί Τουρκοκρατίας απέβη από του 1702 μετόχιον της Μονής Ασωμάτων Πετράκη». Η χρονολογία 1702 είναι βέβαια λανθασμένη εφ' όσον το 1703 ο Γενάδιος (ηγούμενος) πληρώνει στους Τούρκους την καθιερωμένη δεκάτη.

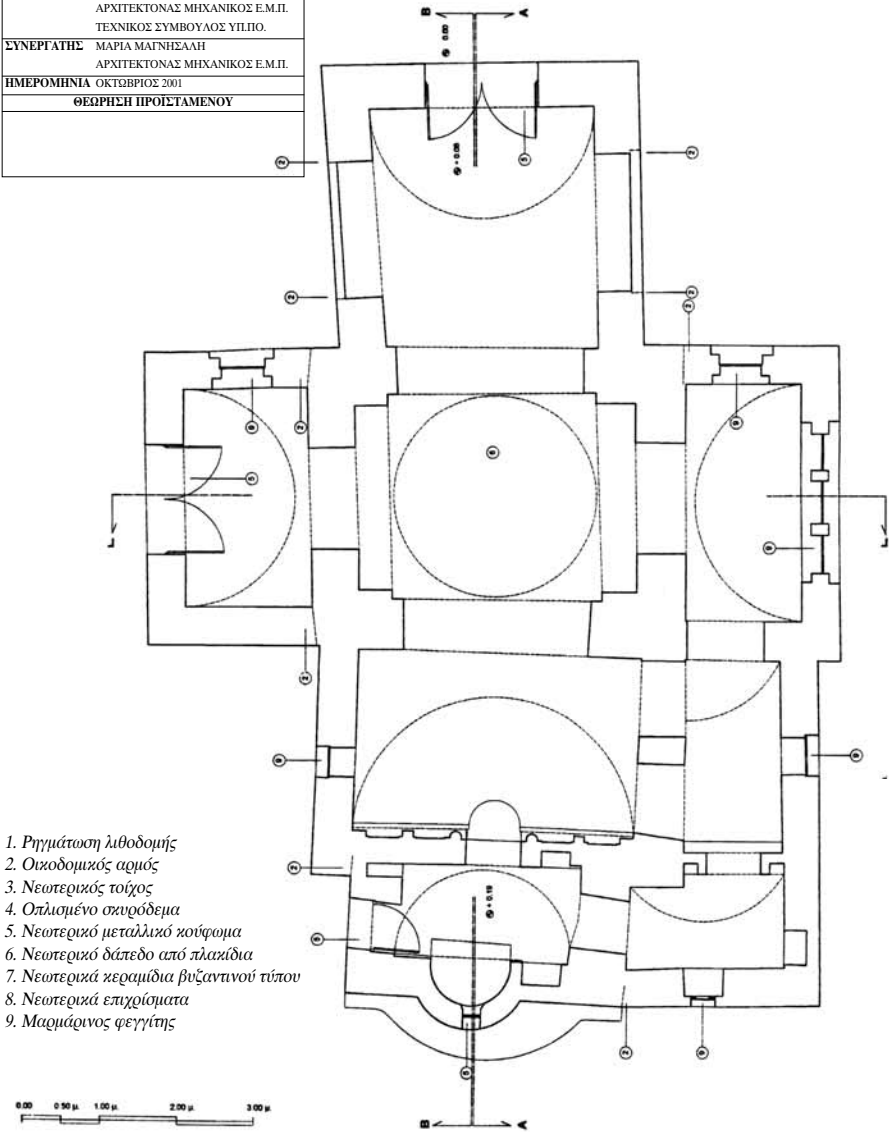
163. ΣΠ. ΚΟΚΚΙΝΗ: «Τα μοναστήρια της Ελλάδος». όπ.π. σελ. 132.

164. Γ.Α.Κ. Μοναστηριακά σύμμικτα Αττικής, Φ7. Βλ. Α.Ε. 15, 16, 31, 33 κ.λπ. Αξιοσημείωτο είναι ότι το μοναστήρι «του Αγ. Ιωάννη της Χασιάς» δέχεται αφιερώματα ακόμα και το 1832. Βλ. Γ. ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΥ: «Κώδιξ του Νοταρίου Αθηνών Παναγή Πούλου 1822-23» σελ. 627-628. Στη διαθήκη του ο Παναγής Μισαραλιώτης στις 20/2/1832 αφήνει: «..... εις το

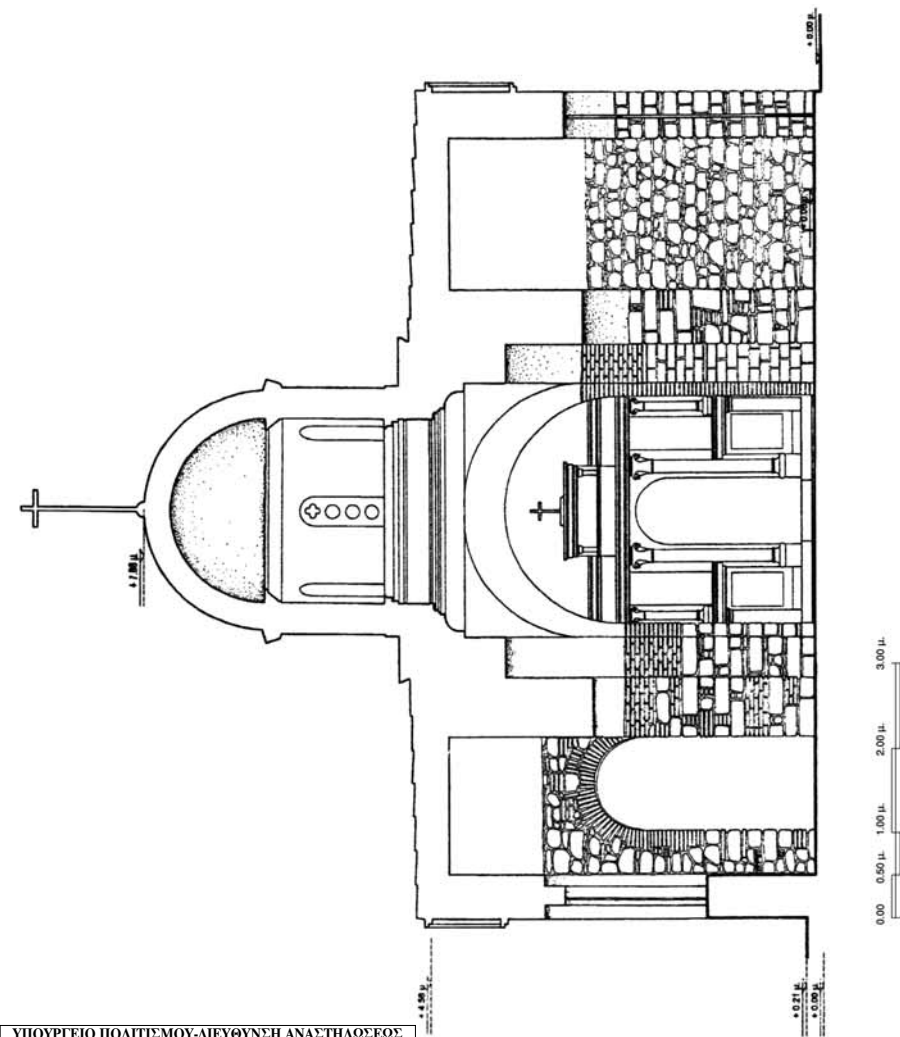
- Μοναστήρι Κλειστών εκατόν (γρόσια) και εις τον Αγ. Ιωάννην Χασιάς εκατόν».
- 165.** Γ.Α.Κ. Μοναστηριακά Φ32. Ο Αναγνώστης Χρυσούλης που συντάσει και προσυπογράφει το ομόλογο είναι ο γνωστός Μαραθωνίτης αγωνιστής του '21. Βλ. Δ. ΓΙΩΤΑ: «Συμβολή» σελ. 319. Βλ. και Α.Ε. 7, 8.
- 166.** Γ.Α.Κ. Μοναστηριακά Φ32.
- 167.** Δ. ΓΙΩΤΑ: «Μοναστηριακά της Πάρνηθας» «ΛΑΜΠΗΔΟΝΑ» τεύχ. 10ο σελ. 12. Βλ. του ιδίου «Οι Μενιδιάτες» σελ. 259-261 όπου δημοσιεύεται η «κόπια».
- 168.** Γ.Α.Κ. Μοναστηριακά Φ 32. (Διατηρήθηκε ορθογραφία και τρόπος γραφής της εποχής αλλά μεταγράφηκε σε μονοτονικό). Βλ. και Α.Ε. 12.
- 169.** Γ.Α.Κ. Μοναστηριακά Φ32. Επιστρατεύεται και πάλι η μέθοδος του αφορισμού, για προάσπιση των συμφερόντων του Δημοσίου αυτή τη φορά.
- 170.** Γ.Α.Κ. Μοναστηριακά Φ32. Βλ. και Α.Ε. 31, φωτοτυπία και μεταγραφή.
Για το ίδιο θέμα βλ. Α.Ε. 32, 33.
- 171.** Γ.Α.Κ. Μοναστηριακά Φ32. Έγγραφα του Υπ. Οικονομικών και Εκκλησιαστικών. Βλ. και Α.Ε. 31, 32, 33.
- 172.** Γ.Α.Κ. Μοναστηριακά Φ32. Βλ. και Α.Ε. 28, φωτοτυπία του εγγράφου.
- 173.** Γ.Α.Κ. Μοναστηριακά Φ32, όπου και λοιπές μαρτυρικές καταθέσεις και έγγραφα. Βλ. Μεταγραφές Α.Ε. 23, 24, 25.
- 174.** Τα ανωτέρω προκύπτουν από διάφορα έγγραφα των Γ.Α.Κ. Μοναστηριακά Φ32 και Μοναστηριακά σύμμικτα Αττικής Φ7.
- 175.** ΚΩΝ. ΠΑΠΑΣΩΤΗΡΙΟΥ: «Το χρονικό των Αχαρνών» σελ. 36-37 Αθήνα 1976.

ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΘΕΟΛΟΓΟΣ. ΑΝΩ ΛΙΟΣΙΑ

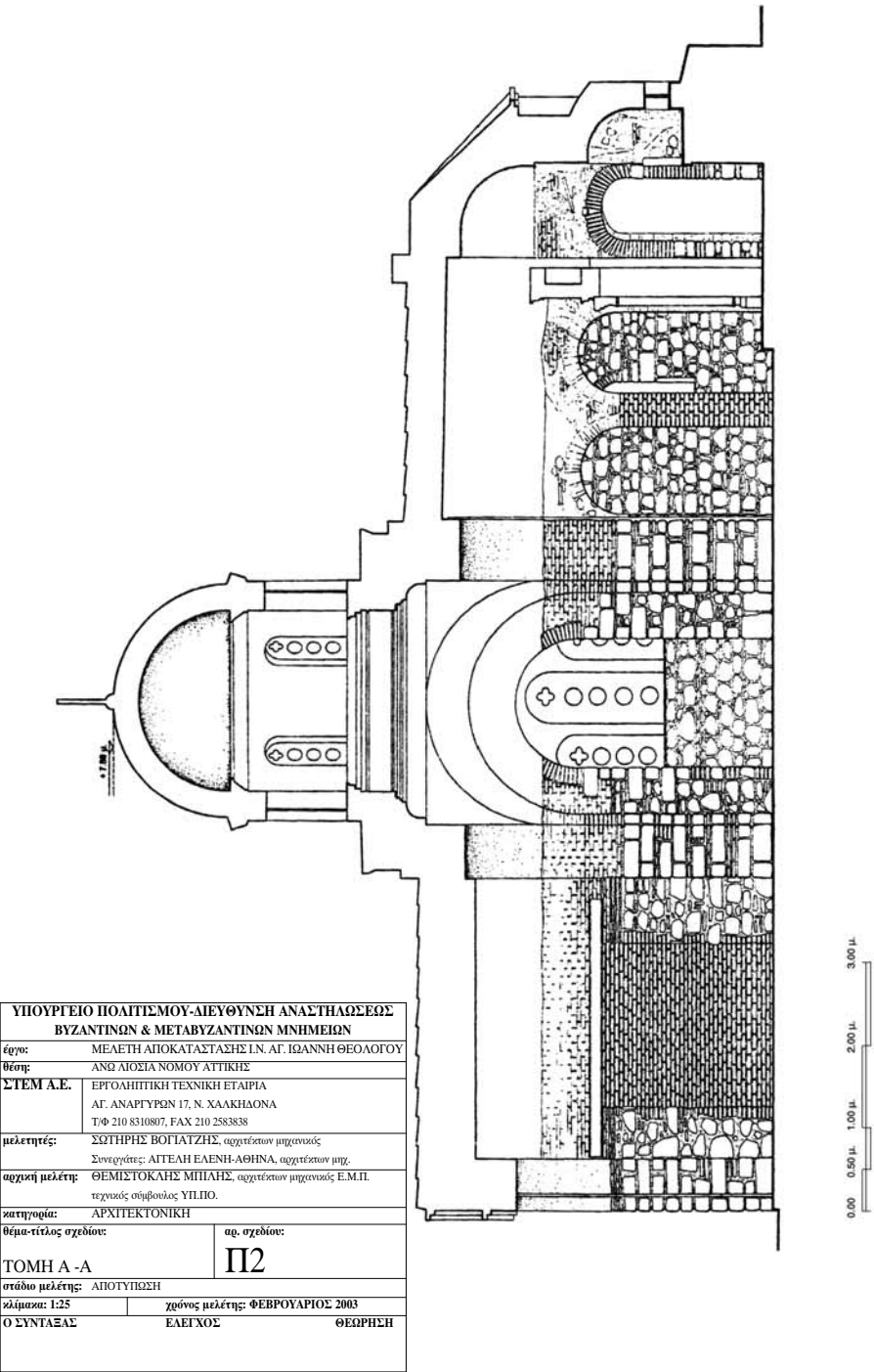
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ		
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ & ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ		
ΜΝΗΜΕΙΟ	ΕΚΚΛΗΣΙΑΙΟ ΑΓ. ΙΩΑΝΝΗ ΘΕΟΛΟΓΟΥ	
ΤΟΠΟΣ	ΑΝΩ ΛΙΟΣΙΑ	
ΘΕΜΑ	ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ	
ΣΧΕΔΙΟ	ΚΑΤΩΦΗ	ΑΡ. ΣΧΕΔΙΟΥ
ΚΑΙΜΑΚΑ	1:25	A - 1
ΜΕΛΕΤΗΤΗΣ	ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ ΜΠΙΛΗΣ	
	ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΑΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ Ε.Μ.Π.	
	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΥΠ.ΠΟ.	
ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ	ΜΑΡΙΑ ΜΑΤΙΝΗΣΑΛΗ	
	ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΑΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ Ε.Μ.Π.	
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2001	
	ΘΕΩΡΗΣΗ ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΥ	

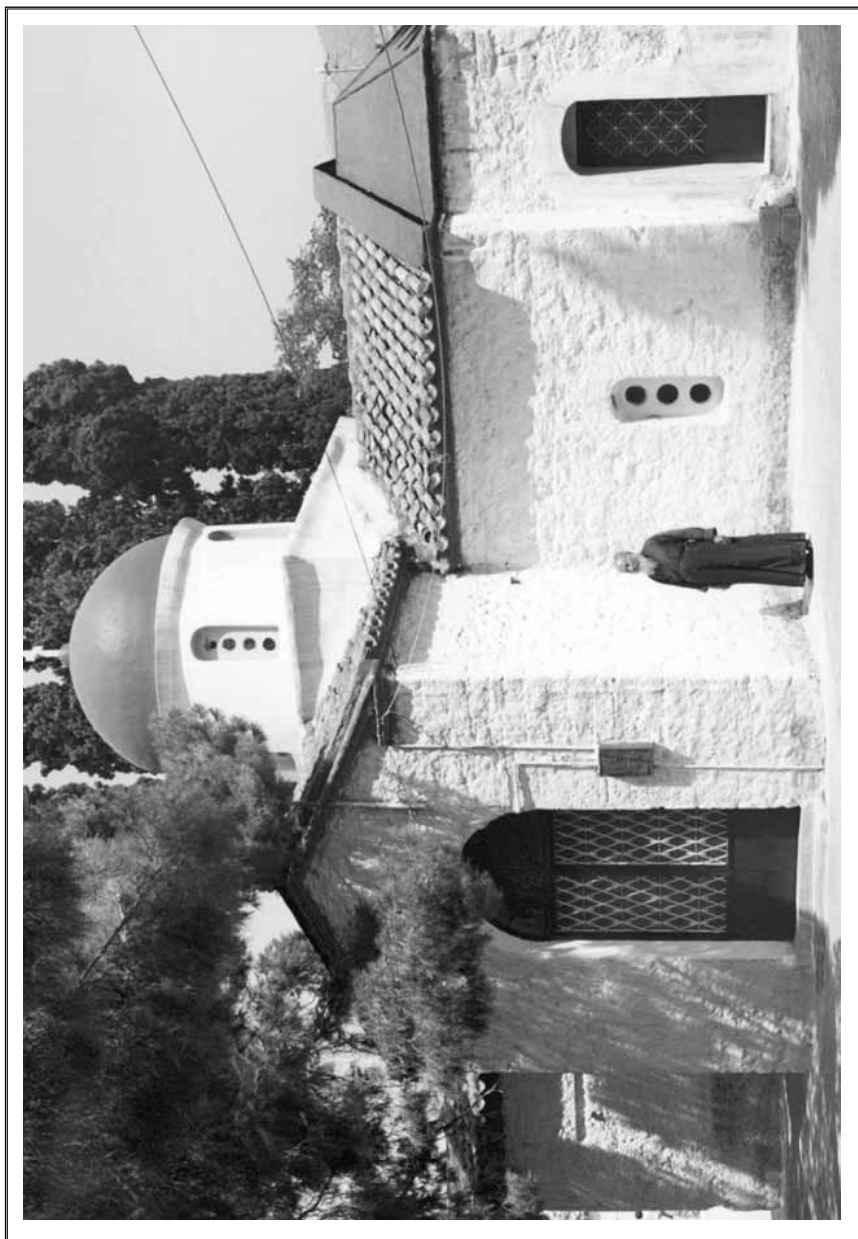

1. Ρηγμάτωση λιθοδομής
2. Οικοδομικός αρμός
3. Νεωτερικός τοίχος
4. Οπλισμένο σκυρόδεμα
5. Νεωτερικό μεταλλικό κούφωμα
6. Νεωτερικό δάπεδο από πλακάδια
7. Νεωτερικά κεραμίδια βυζαντινού τύπου
8. Νεωτερικά επιχρίσματα
9. Μαυράρινος φεγγίτης

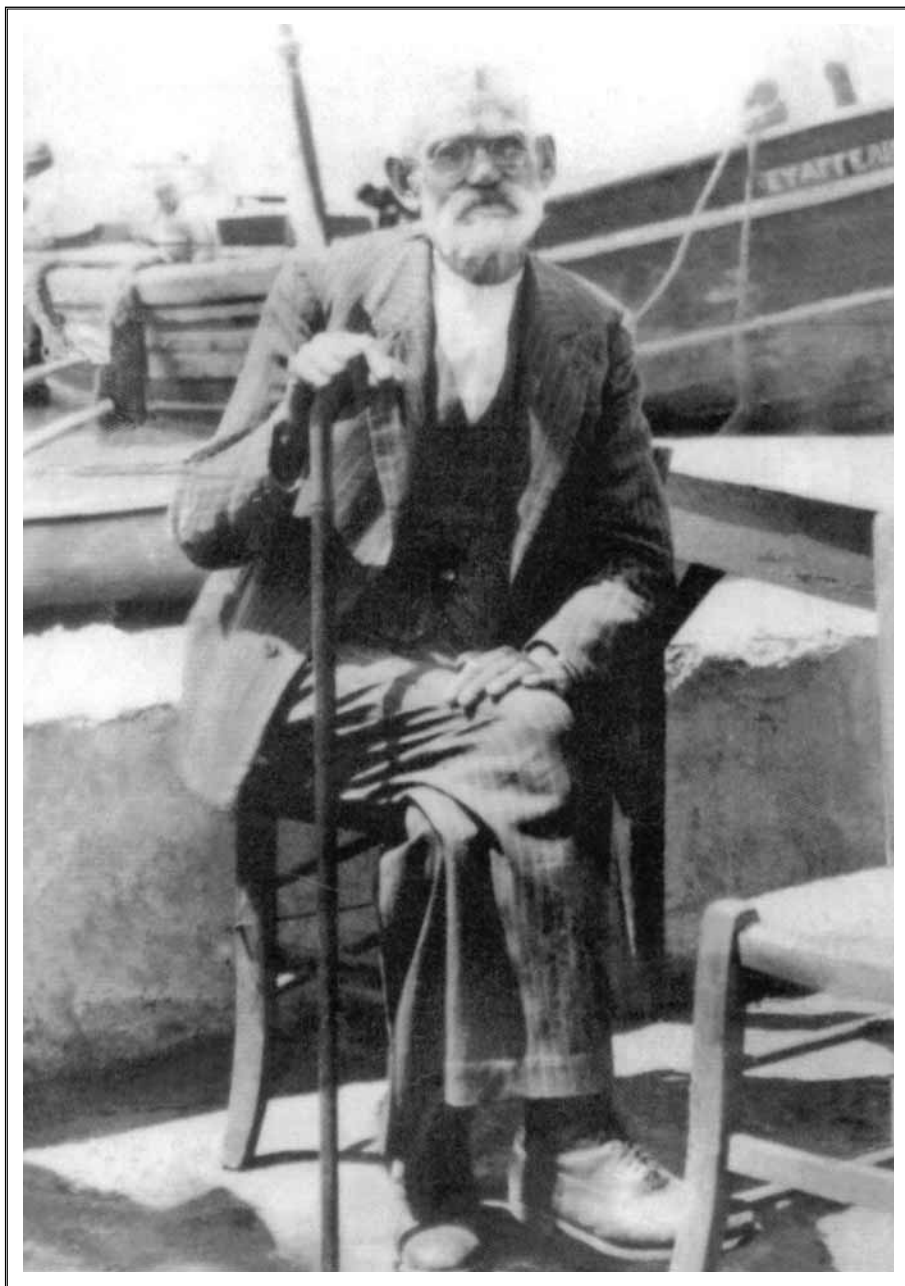

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ-ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΣΤΑΣΩΣΕΩΣ BYZANTINΩΝ & METABYZANTINΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ	
έργο:	ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ Ι.Ν. ΑΓ. ΙΩΑΝΝΗ ΘΕΟΛΟΓΟΥ
θέση:	ΑΝΩ ΛΙΟΣΙΑ ΝΟΜΟΥ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΣΤΕΜ Α.Ε.	ΕΡΓΟΛΗΠΤΙΚΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΑΓ. ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ 17, Ν. ΧΑΛΚΙΔΑΟΝΑ Τ:Φ 210 8310807, FAX 210 2583838
μελετητές:	ΣΩΤΗΡΗΣ ΒΟΓΙΑΤΖΗΣ, αρχιτέκτον μηχανικός Συνεργάτες: ΑΓΓΕΛΗ ΕΛΕΝΗ-ΑΘΗΝΑ, αρχιτέκτον μηχαν.
αρχική μελέτη:	ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ ΜΠΑΛΗΣ, αρχιτέκτον μηχανικός Ε.Μ.Π. τεχνικός σύμβουλος ΥΠ.Π.Ο.
κατηγορία:	ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ
θέμα-τίτλος σχεδίου:	αφ. σχέδιον:
ΤΟΜΗ Γ -Γ	Π4
στάδιο μελέτης:	ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ
κλίμακα: 1:25	χρόνος μελέτης: ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2003
Ο ΣΥΝΤΑΞΑΣ	ΕΛΕΓΧΟΣ ΘΕΩΡΗΣΗ

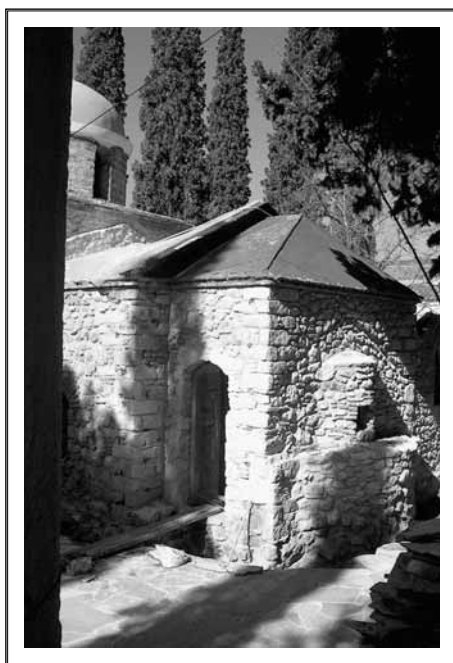
Αγ. Ιωάννης ο Θεολόγος και ο ιερέας του. Φωτο: Δ. Γ., 1985.

*Ο αναστηλωτής της εκκλησίας Αγ. Ιωάννη Θεολόγου,
μπάρμπα Αντρέας Γκρίτζαλης (1935 περίπου). Φωτο: Αρχείο Ιερού Ναού.*

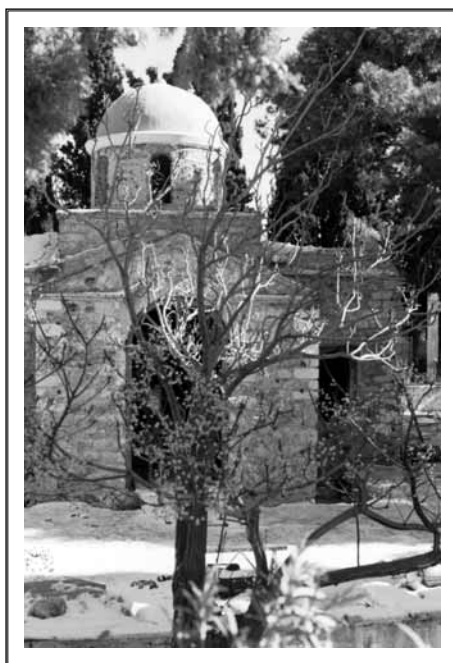
Όψη Βόρεια. Φωτο: Ι. Γουλής, 2004.

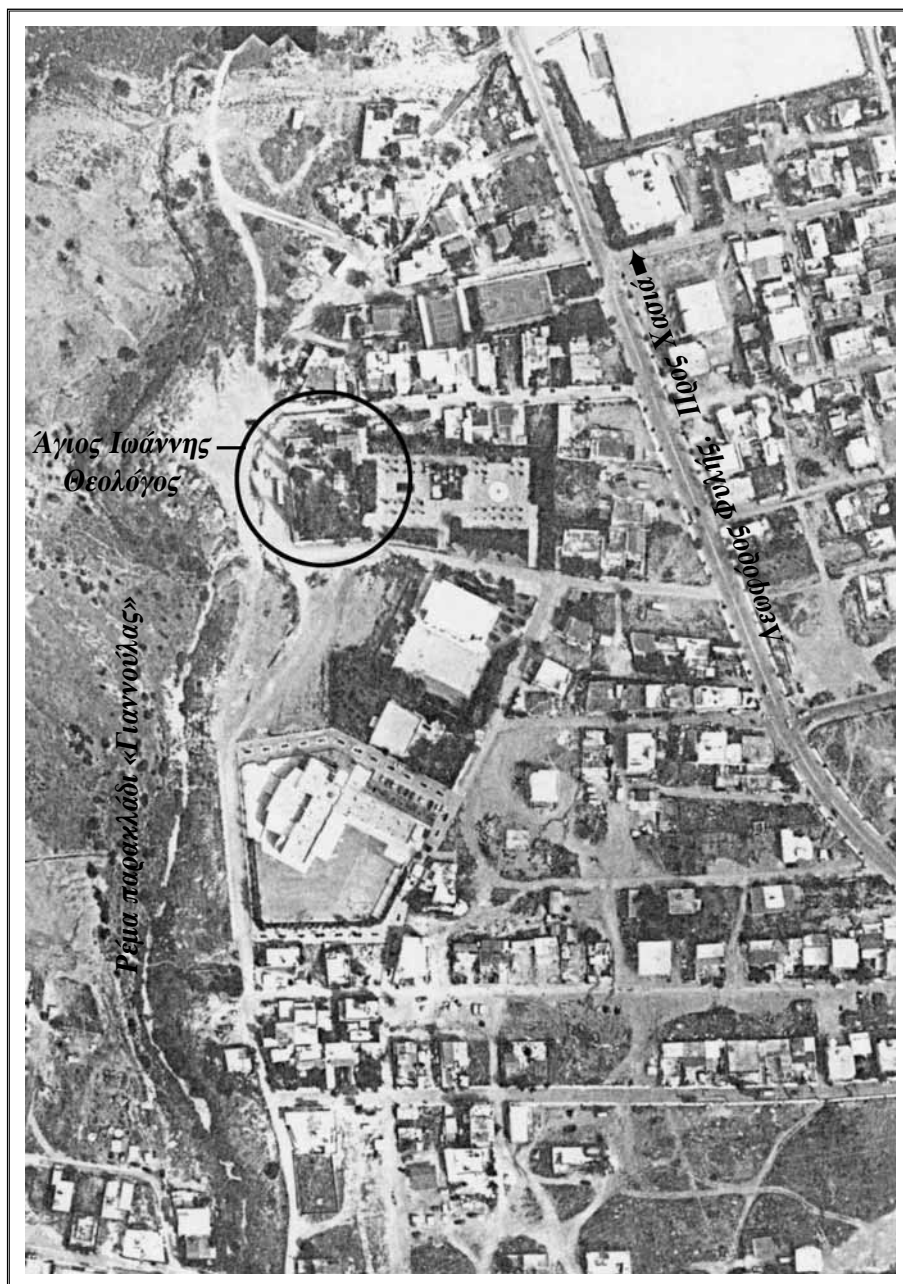
Η αφίδα του ιερού. Φωτο: Ι. Γουλής, 2004.

Όψη Ν.Δ. Φωτο: Ι. Γουλής, 2004.

Ο Αγ. Ιωάννης με εργασίες υποστήλωσης και ανακαίνισης μετά τον σεισμό του 1999.
Φωτο: Δ. Γ., 2004.

Αεροφωτογραφία περιοχής Αγίου Ιωάννη, έτους 2000. Αρχείο Δήμου Άνω Λιτσίων.

ΑΡΧΕΙΑΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ (Α.Ε.)

Δημοσιεύονται στη συνέχεια επιλεκτικά διάφορα ανέκδοτα Αρχειακά έγγραφα σχετικά με το αντικείμενο της έρευνας.

Τα έγγραφα έχουν προέλευση κυρίως τα Γενικά Αρχεία του Κράτους (Γ.Α.Κ.), (Μοναστηριακά Φ31, 32, Σύμμικτα Αττικής και συλλογή Ι. Βλαχογιάννη), το Αρχείο της Ιστορικής Εθνολογικής Εταιρείας Ελλάδος (Ι.Ε.Ε.Ε.), το Υπουργείο Γεωργίας και Συμβολαιογραφικά Αρχεία με την σχετική ένδειξη Α.Ε. 1, 2, 3, κ.λπ.

Τα έγγραφα αυτά αφορούν το θέμα μας και βοηθούν τον αναγνώστη στην εισαγωγή στο κλίμα της εποχής, των κρατικών αποφάσεων και των επί μέρους ενεργειών των μοναστηριακών παραγόντων, της Μητρόπολης Αττικής, της Νομαρχίας, αλλά και των Υπουργείων Γεωργίας, Οικονομικών και Γραμματείας εκκλησιαστικών και δημοσίας Εκπαιδεύσεως.

Από το σύνολο των διαθέσιμων εγγράφων, ορισμένα θεώρησα σωστό να ενσωματώσω στο κείμενο που προηγείται με την πεποίθηση ότι βοηθούν στη σωστή ροή των γεγονότων και τη ζωντάνια της αφήγησης.

Από τα υπόλοιπα που ακολουθούν (σημειώνεται στο καθένα η προέλευση), ορισμένα μόνο, για λόγους οικονομίας κυρίως, συνοδεύονται με τη φωτοτυπία του πρωτοτύπου, ή παρατίθενται μόνο σε φωτοτυπία εφ' όσον η μεταγραφή τους περιλαμβάνεται στο κυρίως κείμενο και το σύνολό τους συμπληρώνεται με λίγα σχετικά με άλλα μοναστήρια της Αττικής για ολοκληρωμένη κατά το δυνατόν εικόνα της εποχής που αφορούν.

Για τεχνικούς λόγους ενώ διατήρησα την ιδιομορφία των κειμένων της εποχής αποτυπώνοντας επίσης και τα ορθογραφικά λάθη των συντακτών των εγγράφων, η μεταγραφή τους έγινε σε μονοτονικό σύστημα, τούτο πιστεύω ότι δεν θα δυσκολέψει το έργο του αναγνώστη ή ερευνητή.

Τέλος τα έγγραφα ακολουθούν χρονολογική σειρά ενώ προηγείται συνολικός πίνακας των.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΡΧΕΙΑΚΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ (Α.Ε.)

α/α	Σύντομη περιγραφή	Χρον.	Προέλ.	Παρατηρ.
A.E. 1	Μετάφραση τουρκικού ταπού	1809	Υπ. Γεωργ.	Μεταγραφή
A.E. 2	Χρεωστικό ομόλογο Βασίλ. Γκολέμη (αρ. 2016)	1818	Ι.Ε.Ε.Ε.	Μεταγρ. & Φωτοτ.
A.E. 3	Επιστολή μητροπολίτου Διονυσίου (αρ. 2059)	1822(·)	Ι.Ε.Ε.Ε.	Φωτοτυπία
A.E. 4	Επιστολή μητροπολίτου Διονυσίου (αρ. 2127)	1822(·)	Ι.Ε.Ε.Ε.	Φωτοτυπία
A.E. 5	Αφοριστικό έγγραφο μητρ/του Διονυσίου	1822	Ι.Ε.Ε.Ε.	Φωτοτυπία
A.E. 6	Έγγρ. Κυβερν. Επιτρ. Σαλαμίνας προς Βιάρο Καποδίστρια	1829	Γ.Α.Κ.	Φωτοτυπία
A.E. 7	Ομόλογο πώλησης χωραφιού από ηγούμ. Συμεών	1833	Γ.Α.Κ.	Μεταγρ. & Φωτοτ.
A.E. 8	Ομόλογο πώλησης χωραφιού από ηγούμ. Συμεών	1833	Γ.Α.Κ.	Φωτοτυπία
A.E. 9	Καταγραφή ακινήτων διαλυμένων Μοναστηρίων	1833	Γ.Α.Κ.	Μεταγραφή
A.E. 10	Κυβερν. διαταγή για μετάβαση μοναχών Μονής Κλειστών στη Μονή Πεντέλης	1834	Γ.Α.Κ.	Μεταγρ. & Φωτοτ.
A.E. 11	Γνωμάτευση Ι. Συνόδου περί επιστροφής μοναχών	1835	Γ.Α.Κ.	Φωτοτυπία
A.E. 12	Αναφορά ιερέα προς Δήμαρχο Χασιάς	1835	Γ.Α.Κ.	Φωτοτυπία
A.E. 13	«Πίναξ ελαχίστου όρου» μοναστηρίων Αττικής	1836	Γ.Α.Κ.	Φωτοτυπία
A.E. 14	Κατάλογος εγγράφων περιουσίας διαλυμένων Μοναστηρίων	1836	Γ.Α.Κ.	Μεταγρ. & Φωτοτ.
A.E. 15	Η Επιτροπή του Εκκλησιαστικού Ταμείου προς Γραμματεία Εκκλησιαστικών	1838	Γ.Α.Κ.	Μεταγρ. & Φωτοτ.
A.E. 16	Ο Διοικ. Αττικής προς την Γραμμ. Εκκλησιαστικών	1838	Γ.Α.Κ.	Μεταγρ. & Φωτοτ.
A.E. 17	Ο Γραμμ. Εκκλησιαστ. περί αμπέλου εις Χασιά	1839	Γ.Α.Κ.	Μεταγρ. & Φωτοτ.
A.E. 18	Πιστοπ. δημοσιεύς. δημοπρασίας Μοναστηριακών	1840	Γ.Α.Κ.	Μεταγρ. & Φωτοτ.
A.E. 19	Πιστοπ. δημοσιεύς. δημοπρασίας Μοναστηριακών	1840	Γ.Α.Κ.	Μεταγρ. & Φωτοτ.
A.E. 20	Πιστοπ. δημοσιεύς. δημοπρασίας Μοναστηριακών	1840	Γ.Α.Κ.	Μεταγρ. & Φωτοτ.
A.E. 21	Πιστοπ. δημοσιεύς. δημοπρασίας Μοναστηριακών	1840	Γ.Α.Κ.	Μεταγρ. & Φωτοτ.
A.E. 22	Ο Γρ. Εκκλησιαστ. προς Διοικ. Αττικής	1841	Γ.Α.Κ.	Μεταγρ. & Φωτοτ.
A.E. 23	Μαρτυρία πάππα Νικ. Δέδε περί Μποροσίου	1841	Γ.Α.Κ.	Μεταγρ. & Φωτοτ.
A.E. 24	Μαρτυρία πάππα Γιάννη εκ Χασιάς περί Μποροσίου	1841	Γ.Α.Κ.	Μεταγραφή
A.E. 25	Μαρτυρία ηγούμ. Μον. Κλειστών περί Μποροσίου	1841	Γ.Α.Κ.	Μεταγραφή
A.E. 26	Πιστ. δημοσιεύς. δημοπρασίας Μοναστηριακών	1841	Γ.Α.Κ.	Μεταγρ. & Φωτοτ.
A.E. 27	Ο Διοικ. Αττικής προς Γραμ. Εκκλ. περί μαρτυριών	1841	Γ.Α.Κ.	Μεταγρ. & Φωτοτ.
A.E. 28	Ο Γραμ. Εκκλησιαστικών προς Διοικ. Αττικής περί Μποροσίου	1841	Γ.Α.Κ.	Μεταγρ. & Φωτοτ.
A.E. 29	«Αριστεία» Απόφαση Όθωνα	1844	Γ.Α.Κ.	Μεταγραφή
A.E. 30	Κατάλογος εμβατικών Αττικής	1845	Γ.Α.Κ.	Φωτοτυπία
A.E. 31	Ο Υπουργ. Εκκλ. περί μετοχίου Αγ. Ιωάννου Χασιάς	1847	Γ.Α.Κ.	Μεταγρ. & Φωτοτ.
A.E. 32	Ο Υπουργός Οικονομ. περί Μετοχίου Αγ. Ιωάννου	1848	Γ.Α.Κ.	Μεταγρ. & Φωτοτ.
A.E. 33	Ο Υπ. Οικονομ. περί καταλήψεως μετοχίου Χασιάς	1849	Γ.Α.Κ.	Μεταγρ. & Φωτοτ.
A.E. 34	Μαρτυρία Δημ. Χατζηπέτρου περί Μοναστηριακών	1851	Υπ. Γεωργίας	Μεταγραφή
A.E. 35	Μαρτυρία Αναγν. Καλογριάννη περί Μοναστ/κών	1852	Υπ. Γεωργίας	Μεταγραφή
A.E. 36	Δασική έκθεση για Μοναστηριακά	1852	Υπ. Γεωργίας	Μεταγρ. & Σχεδ.
A.E. 37	Η Κοιν. Μενιδίου νοιιάζει χιονόλακους Πάρνηθας	1861	Συμβ. Αρχείο	Μεταγραφή
A.E. 38	Πώληση οικοπέδου Μ. Κλειστών (Αγ. Βλάσιος)	1866	Συμβ. Αρχείο	Μεταγρ. & Φωτοτ.
A.E. 39	Απόφ. Διοικ. διαστηρίου περί Μον/κών Πάρνηθας	1933	Συμβ. Αρχείο	Μεταγραφή
A.E. 40	Προεδρικό Διάταγμα για ενοριακό ναό Αγ. Ιωάννη	1977	Εφημ. Κυβερν.	Φωτοτυπία
A.E. 41	Η Ι. Μονή Πετράκη προς Δασαρχείο Πάρνηθας	1984	Αρχ. Ι. Μονής	Φωτοτυπία
A.E. 42	Η Ι. Μονή Πετράκη προς ιερέα Αν. Κατάρα	1985	Αρχ. Ι. Μονής	Φωτοτυπία
A.E. 43	Ο Ε.Ο.Τ. προς Ι. Μονή Πετράκη	1987	Αρχ. Ι. Μονής	Φωτοτυπία
A.E. 44	Η Ι. Μονή Πετράκη προς 1η Εφ. Βυζ. Αρχαιοτήτων	1999	Δημ. Αρχαίων	Φωτοτυπία

Α.Ε. 1

..... Γραφής το εξής

Ο Σεραφεΐμ ηγούμενος του μοναστηρίου άγιος Ιωάννης Χασιάς, έχων υπό την κατοχήν και χρήσιν του γαίας, εντός των ορίων του από την επαρχίαν Θηβών χωρίου Καπαρέλι τας κειμένας τετραγωνικώς αντί τα 3 ημισεις(;) της θέσεως της αντιλεγόμενης ριμένι, οικεία βουλή και προαιρέσει παρεχώρησεν autάς δι' εκποιήσεως και αποθέσεως τελείας και κανονικής εις τον καλόγηρον Ιωσήφ ηγούμενον του εν τω περιχώρῳ των Αθηνών πλησίον του χωρίου Μενίδι κειμένου μετοχίου του αντιλεγόμενου Αγία Τριάς και επί ανταλλάγματι διακοσίων πενήκοντα γροσίων παρέδωκεν autώ το όπερ ο ίδιος είχε δικαίωμα κατοχής και κυριότητος αντί των γαιών autών.

Και ο Ιωσήφ παραδεχθείς την παραχώρησιν κατέβαλε το ανταλλάγμα και παρέλαβεν το δικαίωμα, αλλ' επειδή δια την πραγματικήν κατοχήν ανάγκη πάσα της αδείας του [διακατόχου] της γης και ο υποφαινόμενος ευρέθην διακάτοχος δι' υψηλεούς περατίου εις λογαριασμόν του χιλιοστού διακοσιοστού εικοστού ογδόου έτους του τιμαρίου του ρηθέντος χωρίου, λαβών τον δια του Βασιλ. Κανονίου θεσπισμένου γήινου φόρου, έδωκα εις χείρας του Ιωσήφ το παρόν ταπού όπως, λαβών υπό την κατοχήν και εξουσίαν του τας ειρημένας γαίας γεωργών και καλλιεργών autάς και πληρώνων ετησίως τα προκύπτοντα νομικά δέκατα μηδέποτε παρενοχληθεί η επηρεα(σθεί) παρά τινος οποιουδήποτε.

Εν έτη 1228 (1811)

η σφρ. autού

ο υπογραμματεύς

Σουλειϊμάν Παλούμπαση

διακάτοχος του ρηθέντος τιμαρίου

Σουλειϊμάν

επικυροί το πιστόν και ακριβές της παρούσης από του Οθωμανικού μεταφράσεως

Εν τη Β. Καθέδρα των Αθηνών τη λα. Αυγούστου του

α ω μ β

ο Β. Διερμηνεύς

Τ.Σ.

Λουκάς Γελόπουλος

«Υπουργείο Γεωργίας, Δασαρχείο Πάρνηθας

Διαχειριστική έκθεση Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας

1997. Συντάκτης: Γεώργιος Αμοριανιώτης – Δασολόγος».

A.E. 2

1818 : Οκτομβρίου : 8

την σήμερον έμεινε ο βασιλης γγολέμης ομού και η γυνί του : γιοργια να χρεο-
στούν της θιγατρός του γιανι μπίνη : γρόσια : ενενίτα εξε : ητι νμρ : γρ: 96. τα οπια
: τα έλαβαν διανικά κεηπόσχοντε να τους τα επιστρέψουν εις διορίαν χρόνου έναν
με καλίν ευχαρίστησιν κε δια πλεον σιγουριτα τον άνοθεν άσπρον : μένους :
τζι..... απλίροτα και ούτος έδοσαν το παρόν τους εις χίρας της και ασφάλιαν.

Σπύρος Χζη μπενάρδωz μαρτυρό

παναγiz κροκάτος μαρτηρό

μιτροz τζακακος μαρτιρό

[οπισθογράφηση]

αντά τα γρόσια απέρα –
σαν εις την Μητρόπολιν

Α.Ε. 2

1418: αὐτὸς: 8

ἄνθρωποι μέντοι φησὶ ἰδοὺς τὸν ἄνθρωπον
 τὸν αὐτὸν: πρὸς τὴν νύκτα τὸν ἴδιον αὐτοῦ
 ἴδοντες αὐτοῦ. πρὸς τὴν αὐτὴν αὐτοῦ
 ἴδοντες αὐτοῦ. πρὸς τὴν αὐτὴν αὐτοῦ: ἄλλα
 βασιλεῖς αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ
 τὸν ἴδιον αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ
 αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ
 αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ
 αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ

ἄνθρωποι αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ

ἄνθρωποι αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ

ἄνθρωποι αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ

αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ
 αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ

A.E. 3

[illegible]

A.E. 4

[illegible][illegible]

Α.Ε. 6

Ο προσωρινός Κυβερνητικός Επίτροπος στη Σαλαμίνα, Αθηναίος Ανάργυρος Πετράκης,
προς τον Έκτακτο Επίτροπο Δυτικών Σποράδων Βιάρο Καποδίστρια, αδελφό του Κυβερνήτη.

Εὐδαμνοτάτη!

Οι φερόμενοι δὲ παρόντες εἶναι οἱ ἑσθ' ἡμέρας
προς καὶ οὐκ ὀλίγον ἀπὸ τῆς ἀμερότητος διαστάσεως. ἀν-
ταὶ ἐκείνησαν παρὰ τὴν καλοῦμεν χρεωστικὴν ἀπο-
ρροιατικὴν ἐν Ἀθήναις, οὗτοι καὶ ἀναφέρονται πρὸς τὴν
Π. Ε. καὶ πρὸς τὴν καλοῦμεν τὴν χρεωστικὴν καὶ τὴν
ἐν Ἀθῆναις ἐκδομένην, καὶ καὶ ἐστὶν ἀποδοτέον τὴν φιλαν-
θρωπικὴν καὶ βοήθειαν τῆς Π. Ε. καὶ τὸν χρεὼς τῶν δον-
τῶν πρὸς τὴν Π. Ε. καὶ πρὸς τὴν Π. Ε. καὶ πρὸς τὴν Π. Ε.

Προσδοκῶντες ἐφ' ἧς οὐκ ἔστιν ἡμέρας δὲ εἰς τὴν Π. Ε. καὶ
στὴν Π. Ε. καὶ πρὸς τὴν Π. Ε. καὶ πρὸς τὴν Π. Ε. καὶ πρὸς τὴν Π. Ε.
καὶ πρὸς τὴν Π. Ε. καὶ πρὸς τὴν Π. Ε. καὶ πρὸς τὴν Π. Ε.
καὶ πρὸς τὴν Π. Ε. καὶ πρὸς τὴν Π. Ε. καὶ πρὸς τὴν Π. Ε.

Τὸ πρὸς τὴν Π. Ε. καὶ πρὸς τὴν Π. Ε. καὶ πρὸς τὴν Π. Ε.
καὶ πρὸς τὴν Π. Ε. καὶ πρὸς τὴν Π. Ε. καὶ πρὸς τὴν Π. Ε.
καὶ πρὸς τὴν Π. Ε. καὶ πρὸς τὴν Π. Ε. καὶ πρὸς τὴν Π. Ε.

Εἰς φιλανθρωπικὴν. ἡ 8. Μαρίου καὶ ἡ 8. Μαρίου
1829

ἡ 8. Μαρίου καὶ ἡ 8. Μαρίου
ἡ 8. Μαρίου καὶ ἡ 8. Μαρίου
ἡ 8. Μαρίου καὶ ἡ 8. Μαρίου

Α.Ε. 7

1833 : της : 25 : μαρτίου

: δια του παρόντος γράματος φανερόνη και ωμολογή ο ηγούμενος θεολογίτης παπασιμεος πως μετά βουλής και καλής προερέσεος του επούλησε του γηάνη μιτροστάμα το χοράφη του μοναστηρίου ης τόπον κοκορίτζα ης την μαγούλα απάνω στρέματα πέντε προς γρόσια ηκοσιπέντε αρ : γρ : 25 : σινορίτες ανατολικά γηάνης μίτρο κεβάς δισικά νηκολο τζήνκος νοτηνά η μαγούλα βορινά η ωδώς τον λεον τα οπηα χοράφηα του τα επούλησα του γηάνη μιτροστάμα ης τέληαν πούλησιν και έλαβα τα γρόσια μετριτά και εξενόθη το μαναστήρι και έγηνε κύριος και καθολικός νηκοκηρις ογηάνης να κάμι αφτός ος θέλη και βούλετε και δενέχη αποτήνος πήραξην και διατου(το) έγηνε το παρόν κατέπροστεν τον ηποκάτοθεν γεγραμένον μαρτύρον εις ένδιξην και ασφάλια.

»

»

»

» ηγούμενος παπα σημεόν στέργω

» αναγνόστης χρισούλης έγραψα και μαρτυρό

A.E. 7

1874: 1. 25: mag 18

[illegible]

5

5

5

Σπυριδανός Απ' Ομήων Σαργών

Σαραντάογος & οἶκος ἐκείνου καὶ οὐκ ἔστιν

A.E. 8

28 B B: 1st: 25: 105 1928

[illegible]

4

9

102 221 northus southus 45

Συνοψίζοντας λοιπόν έχουμε πάλι

Α.Ε. 9

Καταγραφή των πραγμάτων του αγ. Γεωργίου Βρανά
 ζευγάρια τέσσαρα εις Βρανά ιδιόκτητα μου δηλ. του Ηγουμένου
 γιδοπρόβατα εξακόσια εβδομήντα670
 γελάδια πενήντα δύο 52
 φοράδια δέκα οκτώ 18
 και τρία ζώα φορτηγά 3
 βόες καματερα δώδεκα 12
 γαδούρια δύο μελίσια τριάντα ένα 31
 χαμόσπιτα ες το μοναστήρι δέκα(;)
 τέσσερα ονταδάκια αχούρια δια τα ζώα
 ζευγαρόσπιτα τρια και φουναρίον
 μια ζυγή ιερά και ασπρα; και μια μεταξοτά
 ένα κιβώτιον αγίων λειψάνων ιδιόκτητον του ηγουμένου(;)
 ελαιόδενδρα εις Ραπιτόσα εδικά μου δηλ. του Ηγουμένου
 καζάνια μεγάλα δύο, δυο μικρά(;) σαχάνια τέσσαρα
 Ο Ηγούμενος Γαβριήλ
 Γερμανός μοναχός, βλάχος σπύρος χουντουμάδης
 Γρηγόριος μοναχός από Κερατέα, ένας γέρων Αθανάσιος
 από Τζούρκα : θεοδωρής αθηναίος τυφλός.
 Ο Ηγούμενος κυρ Γαβριήλ ιεροδιάκονος λέγει ότι διά προστασίας του
 και ιδίων εξόδων του έγιναν όλα ευρίσκονται εις το Μοναστήριον
 τούτο δηλ. του αγίου Γεωργίου Βρανά.

Καταγραφή των κτημάτων του Μοναστηρίου Δαφνίου.
 Εις τα πέριξ του Μοναστηρίου ελαιόδενδρα μικρά
 και μεγάλα σώζονται 224
 Εις το μετόχι του Κανιάρου αμπέλι στρεμ. 5
 Εις τον λόγγον εις τον άγιον Σάββαν [ελαιόδενδρα] 18
 Εις το Κασιμάκι [ελαιόδενδρα] 48
 290

Εν κιβώτιον με αγίαν Κάραν και με ένα σταβρόν αργυρούν
 Εν θυμιατόν αργυρούν και 4 στέφανα των αγίων εικόνων
 2 : φελόνια μεταξοτά και 1 : στοιχάρι, ένα μικρόν κακάβη
 ένα ταψί, εν δυσκολότηρον αργυρούν με τον δίσκον
 ο προστατεύων ηγούμενος αγαθέγγελος ιερομόναχος

Καταγραφή των κτημάτων του Μονιδριού αγίου Ιωάννου
κατά το Καπανδρίτι.

πέριξ του Μοναστηρίου ως έγγιστα ήμισυ ζευγαρίου γήν
και εις το συράκο ενός ζευγαρίου γήν
εις το Βιλιατζίκι άνω του Καλεγγίου εως ήμισυ ζευγ(άρι)
αυτό το ίδιον μέρος χρησιμενει δια τα ζωα χειμαδιό
ενας μύλος ερείπιον πλησίον του Μοναστηρίου
Γελάδια περίπου των τριάκοντα 30
καματερά βόδια εως τέσσαρα 4
Γιδοπρόβατα εως επτακόσια 700
Μουλάρι εν και Γαϊδάρα μια φορτιγά
δυο μακρινάρια εις το μοναστήριον το εν Ξεσκέπαστον
Καλόγεροι ιδιώται Ναθαναήλ και Σαμουήλ ο προστάτης
δυο γέροντες Χρήστος και ο έτερος μονόφθαλμος.

Καταγραφή των κτημάτων του Μ. αγίου Σπυρίδωνος
θέσις Κερακίни.

2. ζευγάρια εις το Μετόχι σπιτζόνα, τα οσπίτια ερείπια
3. ζευγάρια εις τον Καραβά μετόχη τα οσπίτια και αυτά ερείπια
1. ζευγάρι εις την χώρα τα χωράφια διεσπαρμένα
θέσις χωρίου Κουρσαλά
2. ζευγάρια εις Κουρσαλά
1. ζ : εις το σκουπέρι
1. ζ : εις την Κερατέα εις θέσιν μητροπίση.

10

	κομάτια	σώα	στρεμ.
Ελαιόδενδρα μικρά μεγάλα όλα εις το Κουμάρι	4		
εις τον άγιον Κωνσταντίνον μικρά μεγάλα όλα ομού..	30	43	9
εις τον αυτόν τόπον	20	1;	2
εις τον Νίκλαν	14	14	5
εις τον αυτόν τόπον της αφεντοπούλας	3		1
εις τον Κουλουργιώτην	14	6	2
εις τον αυτόν τόπον	32	6	2
εις τον αυτόνγέρα : με χωράφι	8		3
εις την μάνδραν του Πιτάκη	20		4
εις τον παράμπιγαν του Πετράκη	3	1	22

εις τον αυτόν αποκάτω	3	5	1
εις τον αυτόν τόπον	3		1
εις τα χωράφια κοκινάδας εις δύο μέρη	5	1	50
εις τον παντζά	3	—	8
εις τον αυτόν τόπον	2	—	1
εις τον αζούγιρα	21;	—	5
εις τον αυτόν τόπον	6	—	
εις το αμπελουργείον	35	35	
εις τον δρόμον του Πειραιώς αμπελότοπον	8	4	8
εις το αμπελουργείον έτι αμπελότοπον	8	3	2
εις τον παράμπιγαν(;) του πετράκη	7	—	10
εις την χρυσαγιώτισαν	20	1	—
εις αμπελουργείον αμπελότοπον	1	7	
εις λόχα αμπελότοπον	6	6	
λόχα και Ταύρον	14	14	
εις τον Ταύρον	20	15	
εις τον Ταύρον εις τον δρόμον	14	14	
εις την αγ. Τριάδα του Τρίμη	30	16	
εις του καρσιβάνη τον πύργον	20	15	
εις τον άγιον Σάββαν	5	5	
εις το βουνό εις τα καλούπια	18	18	
εις τον σορόν βασιλικής	16	16	
εις τα πλάγια του Μοναστηριού ουδένα	<u>140</u>		
	581	245	137

Τα εξαμπελισμένα αμπέλια

εις την κάτω βάρην	στρεμ: 5
εις του δεσκελέ	: 2
του Ιωακείμ	: 1
εις του βάρη λούστρα	: 1
εις του ρέντη	: 2
εις τον Ρέντι	:
εις τον ποδονίπη	: <u>1</u>

13

Τα χωράφια συμπεριλαμβάνονται εις το ζευγάρι της χώρας

Τα ιερά σκεύη του Μ. Αγίου Σπυρίδωνος

5: κανδήλαι αργυραί, 1 θυμιατόν αργυρούν. 1 ευαγγέλιον αργυρούν
2: δισκοπότηρα αργυρά με ακόλουθά του
σηματοπισμένον το κουβούκλιον του αγίου, της εικόνας αργυρούν
1: στέφανος αργυρούν εις Δ: εικόνα του αγίου
2 κιβώτια των αγίων λειψάνων με τους σταυρούς
1 ωρολόγιον του τοίχου χαλασμένο
2 φελόνια μεταξωτά 1 στοιχάρι μεταξωτόν. 2. πετραχίλια χρυσά
και υπομάνικα ομοίως. 2: περιζώνια αργυρά
Ιερά καθημερινά άσπρα
8 μηναία. 1 τριώδιον. πεντηκοστάριον, ψαλτήριον ωρολόγιον
ευδομ.... απόστολος, ευαγγέλιον. φυλλάδες λειτουργικά 2.
4. Δεσποτικές εικόνες 4: των ευαγγελιστών εικόνας. 1: αρτοφόριον
2. μανουάλια προύτζινα. 2: σιαμντάνια
οικοδομές με τείχη του Μ. Κατεδαφισμένα εντός(;))
η εκκλησία ήτον εις κίνδυνον να κριμνηστεί, την επισκεύασε
όμως με ευπρέπειαν όσον εδυνήθην ο προστατεύων αυτό
ώστε είναι εις κατάστασιν καλήν, πλην χρεωστεί – αν πληρώση
όσα της χρωστούν, ξεχρεούται.
εις την περιοχήν της αυλής του Μ. Οικοδόμησεν αναγκαία κελιά
προς κατοικίαν των και αχυρώνας δια ζώα.
Γεωργούν ολίγα χωράφια των ζ(ευγαριών) με ξένα ζώα
πέρνουν σίτον κοιλά 50
και κριθάρι κοιλ... 25
Λαμβάνουν και από τα ζευγ. Του Κουρσαλά, από τα τρία ζευγάρια
αποκοπήν, τον κάθε χρόνον κοιλ. 35
και κριθάρι κοιλ. 15
έχει χρέος το Μοναστήρι υπέρ τας έξι χιλιάδες γρόσια 6.000
το επί Τουρκίας.

Ηγούμενος του Μ. Αγίου Σπυρίδωνος Συμεών μαρμαροτούρης η συνοδία
του συνίσταται από πέντε άτομα, Γεράσιμος μουσικολογιώτατος
εκ θετταλίας, Διονύσιος Μοναχός υποψήφιος δια ιερεύς, ο αναγνώστης
οπού σπουδάζει εις το σχολείον, ο Μήτρος δούλος του Μ. δια ξύλα και λ:
το παιδί ο υποτακτικός

εγένετο η καταγραφή αυτή του Μοναστηρίου
1833 Νοεμβρίου 20

«Γ.Α.Κ. Βλαχογιάννη»

A.E. 10

Αρ. Πρ. 3946
1178

33
θ. 50. φ4

Η επί των εκκλ. κ.τ.λ

Προς την Ιεράν Σύνοδον του Βασιλείου.

Επί του αριθ. 1155
588

περί μεταβάσεως των Μοναχών
Χασιάς εις το Μοναστήρι Πεντέλης.

Η Κυβέρνησις ενέκρινεν την αίτησιν των
εν τη Μονή Χασιάς Μοναχών, αξιούντων
να μεταβώσιν εις το Μοναστήριον Πεντέ-
λης.

Η Σύνοδος θέλει τους ειδοποιήση επομέ-
νως περί τούτου δια του Σ. Επισκόπου,
προσκαλουμένου συγχρόνως παρά της
Γραμ. ταύτης και του Νομάρχου να ενερ-
γήση ότι το εκ των καθηκόντων του, προς
ευκολίαν της μεταβάσεώς των.

Διακ. αυθημερόν
Δ.Π.

Εν Ναυπλ. Την 7: Ιουνίου 1834

ο Γραμματεύς

.....

A.E. 10

π. 50.94.

Η' εστ' ἐν κ'α. αλ'.

Μετ' ἐν τ'α. εὐκ' ἐν τ'α. εὐκ'.

ἐστ' ἐν τ'α. 1155
588.

Μετ' ἐν τ'α. εὐκ' ἐν τ'α. εὐκ'.

Μετ' ἐν τ'α. εὐκ' ἐν τ'α. εὐκ'.

Η' ἐν τ'α. εὐκ' ἐν τ'α. εὐκ'.

Η' ἐν τ'α. εὐκ' ἐν τ'α. εὐκ'.

Μετ' ἐν τ'α. εὐκ' ἐν τ'α. εὐκ'.

Μετ' ἐν τ'α. εὐκ' ἐν τ'α. εὐκ'.

A.E. 11

2.62 (88) 11.9

June 28/67

Sp. No. 7855

Др. Пр. 2476-2575-2649

Αρ. Διευ. 2021

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Εν Αθήναις.
τὴν 28 Σεπτεμβρίου.
1835.

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.

Ουρός καὶ ἑβ' αὐτ' ἐκκλησιαστικῶν
 αὐτ. Β. Παρρησίαν καὶ ἐκπαίδευσιν

'Ea' lu' na' ap. 391 διδιδόσκεις,
απρί' lu' ματαλῶ' lu' κοίτῃ' lu' ἔσθῃ
ἐμῇ.

[illegible]

σκαδίσας δὲς δόχον πικρὴς βροχῆς,
 Γρυμμοδολῆς
 οἱ αὐτοὶ καὶ ὁ δόχον μοναχοὶ λῶ.
 ἔχοντες καὶ ἑκατέρωθεν ἐν ἑνὶ
 μισθῷ ἔν μὴ δαμιναλὰ ἀλλὰ
 ἀράγματα, καὶ ὅσοις ἔθιμον
 ἐν τῷ τῷ Κωνσταντίνῳ.
 καδισοβαρῆσα δὲ ἡ βροχὴ,
 καὶ αὐτοὶ ἔτε γρυμμοδολῆσαν αὐτῶν
 δια' ἧς β. λῶν, Γρυμμοδολῆσαν αὐτῶν.
 καὶ ἐκβαρῆσαν. } καὶ αὐτοὶ αὐτῶν
 διὰ τὴν αὐτῶν ἀναγορῶν.

καὶ αὐτοὶ.
 Θεοφάνης ἀντίοχος ποταμός
 ὁ Αἰθιοπίας ποταμός
 ὁ Βασιλῆος ποταμός
 ὁ Περσῶν ποταμός

ὁ Γρυμμοδολῆς
 καὶ φαρμακῶν

A.E. 12

Προς τον Διευθυντή των Υπηρεσιών

1874-1875

[illegible]

1940. 1941. 1942. 1943. 1944. 1945. 1946. 1947. 1948. 1949. 1950. 1951. 1952. 1953. 1954. 1955. 1956. 1957. 1958. 1959. 1960. 1961. 1962. 1963. 1964. 1965. 1966. 1967. 1968. 1969. 1970. 1971. 1972. 1973. 1974. 1975. 1976. 1977. 1978. 1979. 1980. 1981. 1982. 1983. 1984. 1985. 1986. 1987. 1988. 1989. 1990. 1991. 1992. 1993. 1994. 1995. 1996. 1997. 1998. 1999. 2000. 2001. 2002. 2003. 2004. 2005. 2006. 2007. 2008. 2009. 2010. 2011. 2012. 2013. 2014. 2015. 2016. 2017. 2018. 2019. 2020. 2021. 2022. 2023. 2024. 2025. 2026. 2027. 2028. 2029. 2030. 2031. 2032. 2033. 2034. 2035. 2036. 2037. 2038. 2039. 2040. 2041. 2042. 2043. 2044. 2045. 2046. 2047. 2048. 2049. 2050. 2051. 2052. 2053. 2054. 2055. 2056. 2057. 2058. 2059. 2060. 2061. 2062. 2063. 2064. 2065. 2066. 2067. 2068. 2069. 2070. 2071. 2072. 2073. 2074. 2075. 2076. 2077. 2078. 2079. 2080. 2081. 2082. 2083. 2084. 2085. 2086. 2087. 2088. 2089. 2090. 2091. 2092. 2093. 2094. 2095. 2096. 2097. 2098. 2099. 2100. 2101. 2102. 2103. 2104. 2105. 2106. 2107. 2108. 2109. 2110. 2111. 2112. 2113. 2114. 2115. 2116. 2117. 2118. 2119. 2120. 2121. 2122. 2123. 2124. 2125. 2126. 2127. 2128. 2129. 2130. 2131. 2132. 2133. 2134. 2135. 2136. 2137. 2138. 2139. 2140. 2141. 2142. 2143. 2144. 2145. 2146. 2147. 2148. 2149. 2150. 2151. 2152. 2153. 2154. 2155. 2156. 2157. 2158. 2159. 2160. 2161. 2162. 2163. 2164. 2165. 2166. 2167. 2168. 2169. 2170. 2171. 2172. 2173. 2174. 2175. 2176. 2177. 2178. 2179. 2180. 2181. 2182. 2183. 2184. 2185. 2186. 2187. 2188. 2189. 2190. 2191. 2192. 2193. 2194. 2195. 2196. 2197. 2198. 2199. 2200. 2201. 2202. 2203. 2204. 2205. 2206. 2207. 2208. 2209. 2210. 2211. 2212. 2213. 2214. 2215. 2216. 2217. 2218. 2219. 2220. 2221. 2222. 2223. 2224. 2225. 2226. 2227. 2228. 2229. 2230. 2231. 2232. 2233. 2234. 2235. 2236. 2237. 2238. 2239. 2240. 2241. 2242. 2243. 2244. 2245. 2246. 2247. 2248. 2249. 2250. 2251. 2252. 2253. 2254. 2255. 2256. 2257. 2258. 2259. 2260. 2261. 2262. 2263. 2264. 2265. 2266. 2267. 2268. 2269. 2270. 2271. 2272. 2273. 2274. 2275. 2276. 2277. 2278. 2279. 2280. 2281. 2282. 2283. 2284. 2285. 2286. 2287. 2288. 2289. 2290. 2291. 2292. 2293. 2294. 2295. 2296. 2297. 2298. 2299. 2300. 2301. 2302. 2303. 2304. 2305. 2306. 2307. 2308. 2309. 2310. 2311. 2312. 2313. 2314. 2315. 2316. 2317. 2318. 2319. 2320. 2321. 2322. 2323. 2324. 2325. 2326. 2327. 2328. 2329. 2330. 2331. 2332. 2333. 2334. 2335. 2336. 2337. 2338. 2339. 2340. 2341. 2342. 2343. 2344. 2345. 2346. 2347. 2348. 2349. 2350. 2351. 2352. 2353. 2354. 2355. 2356. 2357. 2358. 2359. 2360. 2361. 2362. 2363. 2364. 2365. 2366. 2367. 2368. 2369. 2370. 2371. 2372. 2373. 2374. 2375. 2376. 2377. 2378. 2379. 2380. 2381. 2382. 2383. 2384. 2385. 2386. 2387. 2388. 2389. 2390. 2391. 2392. 2393. 2394. 2395. 2396. 2397. 2398. 2399. 2400. 2401. 2402. 2403. 2404. 2405. 2406. 2407. 2408. 2409. 2410. 2411. 2412. 2413. 2414. 2415. 2416. 2417. 2418. 2419. 2420. 2421. 2422. 2423. 2424. 2425. 2426. 2427. 2428. 2429. 2430. 2431. 2432. 2433. 2434. 2435. 2436. 2437. 2438. 2439. 2440. 2441. 2442. 2443. 2444. 2445. 2446. 2447. 2448. 2449. 2450. 2451. 2452. 2453. 2454. 2455. 2456. 2457. 2458. 2459. 2460. 2461. 2462. 2463. 2464. 2465. 2466. 2467. 2468. 2469. 2470. 2471. 2472. 2473. 2474. 2475. 2476. 2477. 2478. 2479. 2480. 2481. 2482. 2483. 2484. 2485. 2486. 2487. 2488. 2489. 2490. 2491. 2492. 2493. 2494. 2495. 2496. 2497. 2498. 2499. 2500. 2501. 2502. 2503. 2504. 2505. 2506. 2507. 2508. 2509. 2510. 2511. 2512. 2513. 2514. 2515. 2516. 2517. 2518. 2519. 2520. 2521. 2522. 2523. 2524. 2525. 2526. 2527. 2528. 2529. 2530. 2531. 2532. 2533. 2534. 2535. 2536. 2537. 2538. 2539. 2540. 2541. 2542. 2543. 2544. 2545. 2546. 2547. 2548. 2549. 2550. 2551. 2552. 2553. 2554. 2555. 2556. 2557. 2558. 2559. 2560. 2561. 2562. 2563. 2564. 2565. 2566. 2567. 2568. 2569. 2570. 2571. 2572. 2573. 2574. 2575. 2576. 2577. 2578. 2579. 2580. 2581. 2582. 2583. 2584. 2585. 2586. 2587. 2588. 2589. 2590. 2591. 2592. 2593. 2594. 2595. 2596. 2597. 2598. 2599. 2600. 2601. 2602. 2603. 2604. 2605. 2606. 2607. 2608. 2609. 2610. 2611. 2612. 2613. 2614. 2615. 2616. 2617. 2618. 2619. 2620. 2621.

№ 6: 2012. 1839: 70000

020144000000

January 1901

A.E. 13

[illegible]

«Γ.Α.Κ. Μοναστηριακά Φ31»

Α.Ε. 14

7920

Κατάλογος των δια της υπ' αριθ. 875 αναφοράς της Διοικήσεως
στελλομένων εγγράφων, αφορώντων την περιουσίαν των
διαλυθέντων Μοναστηρίων Αττικής

.....

15. καταγραφές της κινητής και ακινήτου περιουσίας εκάστου Μοναστηρίου.
6. καταγραφές και εκτιμήσεις γεγόμενες παρά των εκτιμητών.
 1. καταγραφή και εκτίμησις της επικαρπίας των ακινήτων (και τινων κινητών) κτημάτων των Μοναστηρίων Αγ. Γεωργίου Βρανά, Αγ. Άννης Καπανδριτίου, χελιδονούς, και Αγίου Ιωάννου Θεολόγου εις Χασιάν.-
 1. πρωτόκολλον πρακτικών δημοπρασίας ζώων
14. Σχέδια ενοικιαστηρίων της επικαρπίας των ακινήτων
 3. Σχέδια πωλητηρίων κινητών
 1. Καταγραφή και εκτίμησις των κτημάτων του Μοναστηρίου Δαφνίου
 1. Αντίγραφον πίνακος καταστατικού της ακινήτου και κινητής Μοναστηριακής περιουσίας, κατα[κ]υρωθέντος παρά του πρώην Εφόρου Αττικής κυρίου Ι. Ιωαννίδη.-

Εν Αθήναις την 8 7βρίου 1836

Εν απουσία του Διοικητού Αττικής
ο Γραμματεύς

Τ.Σ.

Σ. Ευκλείδης

«Γ.Α.Κ. Μοναστηριακά Σύμμικτα Αττικής Φ7»

Α.Ε. 14

22:

καταγορεύει ότι στα βιβλ. 1^ο & 2^ο 875 αναφορές, βλ. Προμ. σελ.
 733 σημειώνω ἔγγραφο, ἀπορρίπτω βλ. ὑποσημείωση βλ.
 σταχυοδότης Μοναχίου Ἀθηνῶν —

~ ~ ~ ~ ~

15. καταγραφή βλ. ὑποσημείωση 2^η ἀναφέρεται ὑποσημείωση ἑξῆς Μοναχίου.
6. καταγραφή 2^η ἐκδοχή, ὑποσημείωση, σελ. 72 ἐκδοχή —
1. καταγραφή 2^η ἐκδοχή, βλ. ἐκδοχή, βλ. ἀναφέρεται βλ. ὑποσημείωση
 ὑποσημείωση / ὑποσημείωση βλ. Μοναχίου Ἀθηνῶν ὑποσημείωση, ὑποσημείωση
 ὑποσημείωση, Ἀθῆναι, Ἀθῆναι, ὑποσημείωση, ὑποσημείωση, ὑποσημείωση, ὑποσημείωση
 ὑποσημείωση ὑποσημείωση 2^η ὑποσημείωση —
1. ὑποσημείωση ὑποσημείωση ὑποσημείωση ὑποσημείωση —
14. ὑποσημείωση ὑποσημείωση βλ. ὑποσημείωση, βλ. ἀναφέρεται.
3. ὑποσημείωση ὑποσημείωση ὑποσημείωση —
1. καταγραφή 2^η ἐκδοχή, βλ. ὑποσημείωση βλ. Μοναχίου
 ὑποσημείωση —
1. ὑποσημείωση ὑποσημείωση, ὑποσημείωση βλ. ἀναφέρεται ὑποσημείωση
 ὑποσημείωση ὑποσημείωση ὑποσημείωση, ὑποσημείωση, ὑποσημείωση, ὑποσημείωση
 βλ. ὑποσημείωση ὑποσημείωση ὑποσημείωση ὑποσημείωση —

βλ. ὑποσημείωση βλ. 2^η ὑποσημείωση 1856 —

βλ. ἀναφέρεται βλ. ὑποσημείωση ὑποσημείωση

ὁ ὑποσημείωση
 2^η ὑποσημείωση

Α.Ε. 15

Αριθ. Προ. 668 = 945 =
Διεκπ. 232

Βασίλειον της Ελλάδος

προς την επί των Εκκλησιαστικών κτλ
Β. Γραμ. της Επικρατείας

Εν Αθήναις
Τη 19 Ιανουαρίου 1838

Η επιτροπή του Εκκλησιαστικού Ταμείου
Εκ των αναφορών του Διοικητού Αττικής πραγ-
ματευομένων περί της ιεράς αποσκευής των εν
Αττική διαλυθ. Μοναστηρίων του Αγίου Σπυρί-
δωνος, του Δαφνίου και της οσίας Φιλοθέης, πα-
ρετήρησεν η επιτροπή, ότι τα περισσότερα των
ιερών αμφίων εξεποιήθησαν προς διαφόρους επί
τη πληρωμή του εκτιμήματός των, και δεν μένουν
ήδη διαθέσιμα, ειμή τα βιβλία και τα εξής άμφια
Εκτίμησις

4 στοιχάρια -	δραχ. 10
2 επιτραχήλια -	δραχ. 11
3 φελόνια - »	11
4 καλύμματα -	-:20
1 περιζώνιον με αργυρούς
κόμπους »	3
1 επιγονάτιον - »	5
3 ποχτζάδες -	3:20
1 επιτάφιος τετριμμένος ... »	3

Μένουν επίσης διαθέσιμα και τα εις τον έτερον
κατάλογον σημειούμενα αργυρά ιερά σκεύη και
κειμήλια των αυτών Μονα-στηρίων περί της δια-
θέσεως των οποίων επαναλαμβάνω να γνωμοδο-
τήσει όσα και διά του από 19 Φεβρ. 1836 υπ' αρ.
391 : εγγράφου της εξέθεσε. δηλ. τα μη αργυρά
σκεύη να διεθυνθώσιν εις την Γραμματεϊάν
δια να παρακατεθώσιν εις το εκκλ. Ταμείον όπου
και άλλα τοιαύτα υπάρχουσι,
τα δε άλλα λείψανα να τεθώσιν με Κατάλογον
ακριβή και επί αποδείξει παραλαβής, εις το κατά

Επί του αριθ. 17757
Περί της ιεράς αποσκευής
των διαλυθέντων κατά την
Αττικήν Μοναστηρίων

την Σαλαμίνα διατηρούμενον Μοναστήριον της Φανερωμένης, ως το ασφαλέστερον.

Επί δε τη υπ' αριθ, 5281 αναφορά του Διοικητού δι' ης εκθέτει, ότι τακτικωτέραν καταγραφὴν δεν δύναται να στείλει, από την οποίαν έστειλεν η Επαρχιακή διεύθυνσις δια της υπ' αριθ 1127 της 10 Ιουνίου 1836 αναφοράς της, απαντώσα η επιτροπή, παρατηρεί, ότι η καταγραφή αυτή δεν είναι εμμή οι δύο αυτοί κατάλογοι εις τους οποίους σημειούται η ιερὰ αποσκευή μόνον των ειρημένων τριων Μοναστηρίων αγίου Σπυρίδωνος, Δαφνίου και Οσίας Φιλοθέης, ενώ η επιτροπή με το από 26 Ιουνίου 1836 υπ' αριθ 668 έγγραφόν της εξήτει συνάμα να πληροφορηθεί και δια την των λοιπών εν Αττική διαλυθέντων Μοναστηρίων όντων.

1^{ον} της Αγίας Άννης εις Καπανδρότι

2^{ον} του Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου εις Χασιάν

3^{ον} του προδρομού ο Κυνηγός κατά το Λιόπεσι

4^{ον} της Παναγίας Χελιδονούς

5^{ον} της Αγίας Τριάδος εις Μαρκόπουλον

6^{ον} του προφήτου Ηλιού εις Κουρσαλάν

7^{ον} του Αγίου Δημητρίου » »

8^{ον} του Ταξιάρχου εις Καλύβια Κουβαρά

9^{ον} του Μετοχίου του αγίου Τάφου

10 » » του όρους Σινά

11 » » της Λαύρας και

12 » » του Αστερίου

Σημείωσις των επιστρεφ. Εγγράφων
Αναφορά του επάρχου Διευθυντού
Αττικής υπ' αριθ. 1127 με δύο κατα-
λόγους ο μεν των ιερών Σκευών ο δε
των αμφίων δύο άλλους του Διοικ.
Αττικής υπ' αριθ. 1265 και 5281 με
ένα κατάλογο εκπονηθέντων αμφίων

Εξ αυτών των δώδεκα κατά τα εις την Επιτροπήν
ευρισκόμενα έγγραφα της κινητής περιουσίας
των ως αναφέρει και ο Διοικητής παρατηρεί η
Επιτροπή, ότι μόνα τα πρώτα τέσσαρα είχαν την
εις την επισυναπτομένη ενταύθα σημείωσιν φαι-
νομένην ιερὰν αποσκευήν, ήτις όμως αγνοείται
και αυτή τι έγινε και που ευρίσκεται. Διά τούτο
να διαταχθή ο Διοικητής να ανερευνήση που

υπάρχει αυτή και να την παραλάβη, ειδοποιών περί τούτου και την Γραμματείαν. Επίσης να εξετάση μετ' ακριβείας και πληροφόρηση την Γραμματείαν, οποίαν ιεράν απόσκευήν είχαν και τα επίλοιπα οκτώ Μοναστήρια και μετόχια διότι βέβαια δεν ήτο ποτέ δυνατόν να στερούνται αυτά το παράπαν οιασδήποτε ιεράς αποσκευής.

Γίνεται δε επί τέλους η παρατήρησις, ότι εις την καταγραφήν της ιεράς αποσκευής της Μονής του προδρόμου ο Κυνηγός, φαίνεται σημειωμέναι εις μετρητά και δραχ. 369: 80/100 αι οποίαι υπήρχον εις χείρας τινων εγχωρίων διαταχθέντων να τας εγχειρήσουν εις τον τότε Βασίλ. Έφορον.

Να εξετάση και περί αυτών ο Κοσ Διοικητής και να δώση τας αναγκαίας πληροφορίες.

Επιστρέφοντες και τα διευθυνθ. έγγραφα

Η επιτροπή

Τ. Σ.

Ιάκωβος αργυρόπουλος πρόεδρος

Νικηφ. χαρ. Ιβηρίτης

Νικόλαος λεβίδης

Γεώργιος Τουρτούρας

քան, եւ զձեռքս շնորհաւ զեկեղծութեամբս
 անհրաժեշտ անշուք անսովոր զոր
 զեկեղծութեամբս զեկեղծութեամբս
 զեկեղծութեամբս զեկեղծութեամբս

[illegible]

- 1° Դ՛ Տիրա Տիրա զ՝ Կառմաթի -
- 2° Խ՛ զ՝ Գրի Կարմ ի ճարգի զ՝ Կարմ -
- 3° Խ՛ Կարմ ի ճարգի զ՝ Կարմ ի ճարգի -
- 4° Խ՛ Կարմ ի ճարգի զ՝ Կարմ -
- 5° Խ՛ զ՝ Կարմ ի ճարգի զ՝ Կարմ -
- 6° Խ՛ Կարմ ի ճարգի զ՝ Կարմ -
- 7° Խ՛ զ՝ Կարմ ի ճարգի զ՝ Կարմ -
- 8° Խ՛ զ՝ Կարմ ի ճարգի զ՝ Կարմ -
- 9° Խ՛ զ՝ Կարմ ի ճարգի զ՝ Կարմ -
- 10° — " — Խ՛ Կարմ ի ճարգի -
- 11° — " — Խ՛ Կարմ ի ճարգի -
- 12° — " — Խ՛ Կարմ ի ճարգի -

3. *gōlōr' hō' dōdōg' nōlō' lō' g' hō'*

[illegible]

Հիշեցաք իմ հոգեւոր փրկարան
 «հոգեւոր» հոգեւոր միտմունքն իմ իմ
 իմ փրկարան 1127 թ. -
 «Սոս» հոգեւոր, «Սոս» իմ հոգեւոր
 «Սոս» իմ փրկարան
 իմ փրկարան իմ փրկարան իմ փրկարան 1263 թ. 281 թ.
 իմ փրկարան իմ փրկարան իմ փրկարան

քարտեղս խոստովանեալքս անհոգեմբ
 քաղաքի մ' օտարոսն՝ օնքնա կ' արձա-
 կեօտա իջոս իմ իմ' օրօնս անկրօն
 անկեմա օրհնեալսն քաղաքս իջաւ ան-
 օտարն, ինչ ինչ արագեղ անունն ինչոյ
 ան' օտ' արձալեալն. միս կեմ ան' օտարն
 օ' օրօնանն ան' անքանութեան ան' անքան
 անն ան' ան' քաղաքն, զօրհանմ' քաղ-
 ինս ան' ան' խաղաղեալսն. օրօնս ան-
 օտարն խաղաղեալսն ան' անքանութեան
 խաղաղ, օրօնս իջաւ ան' անքանսն իջոս ան-
 ան' ան' օրօնս ան' անքանսն ան' անքանսն,
 մեծ կեպս զան' ան' ան' անքանսն ան' անքանսն
 ան' ան' անքանսն ան' անքանսն ան' անքանսն

Դրանք մեծի կերպ է զգուշացրել, և ի
նչ կ'ապացուցի կ'հարկ մտնումն կ'
Մարտի կ'հոգեբան է հարկը, քանի որ
սպասարկել է իրենց և և՛ հարկ: Ենթ.
և հետո, հետո ի իրենց կ'ապացու
նում մեծից մեծն և և՛ հարկ: Ենթ.
և և՛ հարկ: Ենթ.

Na' a'sha'dz z' dzeri' au'lor o'th'. Dno'azis
au' d'ad'z l'as' a'ia'g'u'as' d'ag'p'o'p'or'ias.

පිහිටි ප්‍රදේශයේ දිවයිනේ ස්වභාවය.

நீதிபரந்தர்.

ἡ δὲ ἰατροθεραπεία ἐπὶ τῇ νόσῳ

[illegible]

"Möglicher Beweis"

"Fujō Zōjō"

A.E. 16

Ελ. 18 Ιουλίου 38

Αρ.πρωτ. 459-870-1715-1991-3041

Αρ. πρ. 22056

Διεκπ. 2658

Προς την επί των εκκλησιαστικών κτλ. Β.
Γραμματείαν της Επικρατείας.

Τη 15 Ιουλίου 1838
Αθήναι

επί του αριθ. 18071
περί ιερών σκευών των διαλυθέντων
Μοναστηρίων

Ανερευνών περί των ιερών σκευών των κατά την Αττικήν τεσσάρων διαλελυμένων Μοναστηρίων α) της αγίας Άννης εις Καπανδρίτι β) του αγίου Ιωάννου του Θεολόγου εις Χασιάν γ) του προδρόμου ο Κυνηγός εις Λιόπεσι και δ) της Παναγίας Χελιδονούς κατά συνέπειαν της από 21 Ιανουαρίου ε.ε. υπ' αριθ. 18071 Διαταγής Σας επισυνημμένον εκούσης Κατάλογον των σκευών τούτων δεν ηδυνήθην έως τώρα ν' ανακαλύψω ειμή τα ακόλουθα.

A^{ov} του προδρόμου ο Κυνηγός εις Λιόπεσι

1. ολόκληρον ιεράν στολήν βαμβακερήν ήτοι στοιχάριον και φελώνιον

1. περιζώνιον αργυρούν.

1. Σταυρόν αργυρούν με τινα μερτζάνια επιμάνικα καλλύματα, αέρα και επιτάφιον όλα πάντα.

Επιτραχίλια, ποδιαίς και μπόλιες, κομμάτια δεκαπέντε.

1. θήκην αγίων λειψάνων

3. κομμάτια αγίων λειψάνων αργυροδεμένα

1. εικόνισμα του προδρόμου μικρόν αργυρούν

1. όμοιον της Παναγίας μικρόν αργυρούν.

B^{ov} Του αγίου Ιωάννου του Θεολόγου εις Χασιάν

1. θήκην ιερών λειψάνων εμπεριέχουσαν και μέρος τι αργυρούν

1. ιεράν στολήν μεταξωτήν και εν φελόνιον
εν Στοιχάριον, και εν επιτραχίλιον
και δυο επιμάνικα.

1. περιζώνιον αργυρούν

1. σταυρόν αργυρούν

1. Λέβητα και

1. τηγάνιον.

(Μη σημειούμενα εις τον σταλέντα παρά της Γραμματείας Κατάλογον, ανακαλυφθέντα δε εξ' ομολογίας του πρώην ηγουμένου).

Εξ' αυτών τα μεν ιερά σκεύη του προδρόμου ευρίσκοντο εις χείρας ιερέως τινος παππά αναστασίου από Λιόπεσι, τα δε του θεολόγου εις την Μονήν Πεντέλης και εις χείρας του πρώην ηγουμένου διαμένοντος εις Χαστιάν, όλα δε παρελήφθησαν και ευρίσκονται ήδη εις την Διοίκησιν, παρεκτός της μεταξωτής στολής και του αργυρού περιζωνίου (εκ των του θεολόγου) τα οποία ευρίσκονται εις χείρας του διαληφθέντος πρώην ηγουμένου και τα οποία ζητεί να τω αφεθώσι προς δια βίου χρήσιν τους ως αναγκαία εις το επάγγελμά του και διότι ζει άκρον ενδεής ων δεν έχει τους τρόπους να προμηθευθή άλλα.

Σημειωτέον, ότι εκ των ιερών σκευών του προδρόμου ελλείπουν μόνον τα 30 δράμια έλκοντα δυο αργυρά στεφάνια (ως θέλει παρατηρήση η Γραμματεία, εάν συμπαραβάλη τον ανωτέρω κατάλογον με τον εις την Διαταγήν της επισυναφθέντα) διότι ταύτα ευκλάπησαν πέρυσσι, καθ' ας έλαβον πληροφορίας εις την εορτήν του Προδρόμου, και ότι ο Δήμος Μυρρηνούντος ζητεί ν' αγοράση τα ειρημένα σκεύη επί εκτιμήσει δια να μείνουν εις τον ίδιον Μονίδριον.

Περί τούτων αναμένων τας διαταγάς της Γραμματείας, επιφυλάττομαι να τη καθυποβάλω ακολούθως το αποτέλεσμα των περαιτέρω προσπαθειών μου.

Ευπειθέστατος
ο Διοικητής Αττικής
Κων. Αξιώτης

Τ.Σ.

A.E. 16

2. 30/132/45.1.
Ap. Nov. 459. 870. 1751. 1991. 3041.

Dec. 2658

July 15. Young 1838.
Adm. as.

E. 18 Apr 38
aprs. 22056

Προς τὴν ἑορτὴν ἐκκλησιαστικῆς. Π.
καταστάσεως τοῦ παλαιού.

421'22 2°. 18076.

Kumpi' Inga' oua'oua' wai' kagud' Inga'
Koragud' Inga'

[illegible]

A. de la Cruz y Páez e Ibarra y Zúñiga.

[illegible]

1. Macifan von Zypern.

1. Στατιστική έρευνα με την γεωγραφία.
 Εργασίες, μελέτες, άρθρα, κείμενα
 σχετικά με τα θέματα.

Богъ азъ е, а вса нѣмъ азъ е, а вса нѣмъ азъ е.

6. *Stenus agilis* Zouglian.

June

[illegible]

is an ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷

[illegible][illegible]

உயிர்ப்பாதுகாத்து

Dr. James of Astoria

Thurs 19 July

At Kopylov's

I: Variation

A.E. 17

Αρ. πρωτ. 26458
859

Εν Αθήναις την 18 Απριλίου 1839

προς τον Διοικητήν Αττικής

περί ανακαλύψεως εκκλησιαστικών
κτημάτων

Πληροφορούμεθα μετά θετικότητος ότι κατά το χω-
ρίον Χασιά, άμπελον μοναστηριακήν ανήκουσαν
εις την διαλυθείσαν μονήν του αγίου Ιωάννου του
Θεολόγου κατεκράτησε προ πολλού και προτίθεται
την εκποιήσει ως ιδίαν ιερομόναχος τις εις την μο-
νήν εκείνην πρότερον ανήκων και εις την της Πε-
ντέλης νυν ενασκούμενος, ονόματι παππα Συμεών.
Πληροφορούμεθα προσέτι ότι ο αυτός ιερομόνα-
χος κατέχει ως ίδια και πρόβατα ή αιγίδια υπέρ
των 50 τον αριθμόν, εις αυτήν εκείνην την διαλυ-
θείσαν μονήν ανήκοντα.

Προσκαλείσθε, Κύριε Διοικητά να εξετάσητε μεθ’
όλης της δυνατής ακριβείας και αναφέρετε εις
ημάς περί της υποθέσεως ταύτης όσον τάχιον.

.....

ο Γραμματεύς
Γ. Γλ.

A.E. 17

~~1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525~~

Sumoy. 19 August 39

1793'br Dforn in' Anhang.

[illegible][illegible]

Hypocrite, false friend, & false
 friend, by many friendships, & many
 by many eyes by many eyes, & many
 or.

• Topography
P.T.J.

Α.Ε. 18

4111

5297

Πρωτόκολλον δημοσιεύσεως

Σήμερον πρώτην του μηνός 7βρίου 1840 εν τη εκκλησία του Αγίου Βλασίου, εις χωρίον Μενίδι, μετά την απόλυσιν της θείας λειτουργίας εις υπήκοον πάντων, ανεγνώσθη παρά του Γραμματέως της Δημαρχίας Αχαρνών η υπ' αρ. 5150 προκήρυξις της Β. Διοικήσεως Αττικής αφορώσα την εις δημοπρασίαν μονοετή ενοικίαν των κατά την επαρχίαν Αττικής κειμένων ανηκουσών εις διαλελυμένα Μοναστήρια, και εξηγηθείσα πρεπόντως ετοιχοκολήθη εις τα συχναζόμενα μέρη του ειρημένου χωρίου.

ο Εφημέριος Μενιδίου

ο Δήμαρχος Αχαρνών

Τ.Σ.

παπα Σωτήρης

Ν. Τζελεπής

πρωτόκολλον δημοσιεύσεως 4111 5297

Σήμερον πρώτην του μηνός 7βρίου 1840 εν τη εκκλησία του Αγίου Βλασίου, εις χωρίον Μενίδι, μετά την απόλυσιν της θείας λειτουργίας εις υπήκοον πάντων, ανεγνώσθη παρά του Γραμματέως της Δημαρχίας Αχαρνών η υπ' αρ. 5150 προκήρυξις της Β. Διοικήσεως Αττικής αφορώσα την εις δημοπρασίαν μονοετή ενοικίαν των κατά την επαρχίαν Αττικής κειμένων ανηκουσών εις διαλελυμένα Μοναστήρια, και εξηγηθείσα πρεπόντως ετοιχοκολήθη εις τα συχναζόμενα μέρη του ειρημένου χωρίου.

ο Εφημέριος Μενιδίου
παπα Σωτήρης

ο Δήμαρχος Αχαρνών
Ν. Τζελεπής

Α.Ε. 19

Σήμερον την α' 7βρίου 1840 διευθυνθείσα εις αντίγραφον παρά του Δημάρχου του Δήμου μας Αχαρνών η υπ' αριθ. 5150 προκήρυξις της Β. Διοικήσεως Αττικής, αφορώσα την εις δημοπρασίαν μονοετή ενοικίασιν των κατά την επαρχίαν Αττικής κειμένων νομών ανηκουσών εις διαλελυμένα Μοναστήρια, ανεγνώσθη και εξηγήθη παρά του ειδικού παρέδρου του χωρίου Κουκουβαούνων Α. παπα Ιωάννου εν τη πλατεία του χωρίου τούτου, εις επήκοον πάντων, και ετοιχοκολήθη εις τα συχναζόμενα μέρη του ειρημένου χωρίου.

ο εφημέριος Κουκουβαούνων

ο Ειδ. Πάρεδ. Κουκουβαούνων

παπαμηχαήλ.

Α. παπα Ιωάννου

Σήμερον την α' 7βρίου 1840 διευθυνθείσα εις αντίγραφον παρά του Δημάρχου του Δήμου μας Αχαρνών η υπ' αριθ. 5150 προκήρυξις της Β. Διοικήσεως Αττικής, αφορώσα την εις δημοπρασίαν μονοετή ενοικίασιν των κατά την επαρχίαν Αττικής κειμένων νομών ανηκουσών εις διαλελυμένα Μοναστήρια, ανεγνώσθη και εξηγήθη παρά του ειδικού παρέδρου του χωρίου Κουκουβαούνων Α. παπα Ιωάννου εν τη πλατεία του χωρίου τούτου, εις επήκοον πάντων, και ετοιχοκολήθη εις τα συχναζόμενα μέρη του ειρημένου χωρίου

ο εφημέριος Κουκουβαούνων
παπαμηχαήλ.

ο Ειδ. Πάρεδ. Κουκουβαούνων
Α. παπα Ιωάννου.

A.E. 20

Σήμεραν 2 7βρίου 1840 εδημοσιεύθη τοιχοκολλουμένη εις Χασιά και Καλύβια Χασιάς η υπ' αριθ. 5152 διακήρυξις της Διοικήσεως Αττικής περί ενάρξεως της Δημοπρασίας των Νομών των διαλελυμένων Μοναστηρίων της επαρχίας Αττικής. εις ένδειξιν όθεν τούτου εσυντάχθη το παρόν πρωτόκολλον και υπογράφη παρ' εμού του Δημάρχου του παρέδρου και των εφημερίων εκάστου χωρίου.

Εν Χασιά τη 2 7βρίου

ο Δήμαρχος	ο πάρεδρος των
Καλυβίων
T.Σ.	
Ιω. Τζουκλίδης	Γεώργιος Καλιέρης
ο εφημέριος
της Χασιάς	ο εφημέριος
Καλυβίων

Ιωάννης Ιερεύς παππα Σωτήρης

[illegible]

6. *мореваго*
назовица.
Родина марица

δ' ἐφ' αὐτῆς
ἐκ τῆς αὐτῆς
ἐκ τῆς αὐτῆς

*Sigurnirias von
Karlsson
Maurice Zwilger*

«Γ.Α.Κ. Μοναστηριακά σύμμικτα Αττικής Φ7»

A.E. 21

Πιστοποιείται ότι η υπ' αριθ. 5150 Διακήρυξη του Διοικητού αττικής περι εκθέσεως εις δημοπρασίαν μονοετούς ενοικιάσεως των κατά την επαρχίαν αττικής κειμένων νομών ανηκουσών εις διαλελυμένα μοναστήρια, εδημοσιεύθη εις όλην τη Περιφέρεια του Δήμου.-

Εν Καλάμω την 6 Σεπτεμβρίου 1840

ο Δήμαρχος Περαίας
Ιωάννης νεκτάρης

ο εφημέριος Καλάμου
“ παπα Γεώργιος Βάθις

ο πάρεδρος Μαρκοπούλου
“ Αναγνώστης Μανζουφίνος

ο εφημέριος Μαρκοπούλου
“ παπα γεόργιος στάθις

ο πάρεδρος Ορωπού
γριγόριος νικολάου

ο εφημέριος Ορωπού
“ παπασπίρος

ο πάρεδρος Συκαμίνου
ηοάνις παπανικόλας

ο εφημέριος Συκαμίνου
“ παπασταμάτις

ο πάρεδρος Σάλεσι
“ δημήτρης παπαθεοδώρου

ο εφημέριος Σάλεσι
“ παπαθεοδορής

ο πάρεδρος Μπούγα
“ αθανάσιος λιάκουρις

ο εφημέριος Μπούγα
Παπασπίρος

ο πάρεδρος Κιούρκας
“ διμήτριος πάντος

ο εφημέριος Κιούρκας
“ παπασοτίριος θομάς

ο πάρεδρος Μίλιοσι
“ δημήτρις μπαλοκας

ο εφημέριος Μίλιοσι
“ παπαθαναήλις

«Γ.Α.Κ. Μοναστηριακά σύμμικτα Αττικής Φ7»

[illegible]

A.E. 22

Εν Αθήναις τη 11 Φεβρουαρίου 1841

προς τον Διοικητήν Αττικής

*περί του εις Χασιά λόγκου του
Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου*

Πληροφορούμεθα ότι εις Χασιά υπάρχει λόγκος εκτεταμένος όπου έχουν ιδιοκτησίας α) η διατηρουμένη μονή των Κλειστών β) ο παπα Σωτήρης, γ) οι Σιδέρης και Μήτρος Τσίγκος και δ) η διαλυθείσα μονή Αγίου Ιωάννης ο Θεολόγος, ότι οι σημειωθέντες δια των στοιχείων α, β και γ ιδιοκτήτες παραχωρούσιν όλον ανεξαιρέτως τον λόγκον εις ξυλευομένους δι' ανθρακοποιάν και ωφελούμενοι ικανά εκ της τοιαύτης παραχωρήσεως χρήματα, καρπούνται το όλον χωρίς να δώσωσιν εις τον εν τω στοιχείω δ' σημειωθέντα ιδιοκτήτην, τουτέστιν το εκκλησιαστικό Ταμείον, ου μόνον ουδέ λεπτόν αλλ' ουδέ καν απλήν ειδοποίησιν.

Τα περί της υποθέσεως ταύτης, γινώσκει καλώς ο παππα Νικόλαος Δέδες εξ' Ελευσίνος, και παρά τούτου και παρ' άλλων όσους ηθέλετε νομίσει ότι δύναται να γνωρίζωσι τα περί ταύτης της υποθέσεως, προσκαλείσθε να συλλέξετε πληροφορίας ακριβείς κάμνοντες δι' ων εγκρίνετε προσφόρων μέσων τας ανηκούσας ερεύνας και υποβάλλοντες εις ημάς όσον τάχος το αποτέλεσμα.

.....

ο Γραμματεύς
Ν. Γ. Θ.

«Γ.Α.Κ. Μοναστηριακά Φ32
Σχέδιο εγγράφου»

A.E. 22

6653 J. Cogg
209
C. Cogg
L. 11 July 1844
2
1845 et seq. vol. 2.
The first of the series of the series.
The first of the series of the series.

Separately - in lot

James W. Smith

[illegible]

Ta arge by vndering lath, ymoung wyggs to be
 Muejed by, & Euermore. & wyggs lath & wyggs
 pur downe wyggs wyggs, all Muejed, in purgysse,
 by wyggs lath by vndering, & wyggs lath by
 wyggs wyggs wyggs wyggs wyggs by
 wyggs wyggs wyggs by wyggs wyggs
 & wyggs by wyggs wyggs by wyggs wyggs.
 & wyggs by

Trappenberg
M. F. D.

Α.Ε. 23

1046311616

Σήμερον την εβδόμην Μαρτίου του 1841 ώραν 10 π.μ. εν Ελευσίνι, κατά συνέπειαν της υπ' αρ. 6653 διαταγής της επί των εκκλησιαστικών κλπ. Γραμματείας και της υπ' αρ. 491 επισημειώσεως του Διοικητού Αττικής και της υπ' αρ. 228 επισημειώσεως ωσαύτως του υποδιοικητού Μεγαρίδος, ο κ. Δήμαρχος Ελευσίνος εξέθεσεν ότι ο παππα Νικόλαος Δέδες να καλεσθεί, δια να εξετασθή, και τον οποίον καλέσαντες ενεφανίσθη ενώπιον ημών και του ημετέρου Γραμματέως και εξετάσεται ως έπεται:

Ερ: πώς ονομάζεσαι; παππα Νικόλα Δέδες. που εγεννήθης; Εις Κούντουρα. Που κατοικείς; Εις Ελευσίνα. πόσων ετών είσαι; 65. τι επαγγέλεσαι; τον ιερέα. και ποί-ας θρησκείας είσαι; ορθόδοξος Χριστιανός.

Ερ: ηξεύρεις αν η μονή του αγίου Ιωάννου του θεολόγου εις Χασιά έχει λόγκον;

Απ: μάλιστα ηξεύρω ότι η μονή του εις Χασιά αγίου Ιωάννου του Θεολόγου έχει εις Πόρσι εν μερίδιον τόπον εις λόγκον καθώς και εις τα εκεί χωράφια, έπειτα έχει εν άλλο μερίδιο η διατηρουμένη Μονή των Κλειστών, και εν έτερον μερίδιον οι παππα Σωτήρης, Σιδέρης Τζίγκος και Μήτρος Τζίγκος.

Ερ: πως το ηξεύρεται τούτο;

Απ: ηξεύρω ότι πριν της επαναστάσεως τα δεκάτιζε τα χωράφια ο Χατζή ομέρης από την Θήβα τους έπερνε δια την βοσκήν ο ίδιος εβδομήντα οκάδες βούτυρον κατ' έτος και όποιος ήθελεν να κόψη ξυλείαν εις τον ειρημένον λόγκον εσυμφωνούσε με τον ίδιον Χατζη ομέρην. εις τον καιρόν του Κιουταχή ο υιός του Χατζή ομέρη απτουλάς του είχεν δώσει τους μύλους της Αθήνας ο Κιουταχής και τότε τους επώλησε τον λόγκον των Σιδέρη τζίγκου, παπ. Σωτήρη και Μήτρου τζίγκου, και έκτοτε έλαβον την κυριότητα αυτού, έπειτα εις τον καιρόν ότε ήτον Διοικητής Μεγαρίδος κλπ. ο κ. Δ. Ορφανός εσυμφώνησαν ενώπιον του και ορκίσθησαν τέσσαροι Χασιώτες και ωμολόγησαν ότι ο λόγκος αυτός ήτον της ειρημένης εταιρεί-ας ήτοι των τριών Μήτρου τζίγκου και Σιδέρι Τζίγκου και του παπα Σωτήρη και έκτοτε το έχουν εις την κατοχήν αυτών.

Ερ: ηξεύρης άλλο τίποτε

*Απ: ηξεύρω ότι είναι μάρτυρες εις αυτήν την υπόθεσιν οι κ. Κωσταντής Μαρι-
λιόσης και καπ. Γιάννης Χασιώτες.*

*Αναγνώσαμεν την παρούσαν και ερωτήσαμε αν εμπεριέχονται αι αποκρίσεις του
ορθώς και απεκρίθη ναι. προσκαλέσαμεν και υπογράφει μεθ' ημών.*

ο ειρην. πάρεδρος

Τ.Σ. Δ. Παπαθανασίου

ο εξεταζόμενος

παπα Νικόλας Τέντες

ο Γραμματεύς

Α. Δημητριάδης

A.E. 23

10463.

11616.

2. *Spizopora* *dis* *Edwardsiana* *dis* 1861. *dis* 10. 2. 2. 2.
 3. *Spizopora*, *dis* *Edwardsiana* *dis* 1861. *dis* 10. 2. 2. 2.
 4. *Spizopora*, *dis* *Edwardsiana* *dis* 1861. *dis* 10. 2. 2. 2.
 5. *Spizopora*, *dis* *Edwardsiana* *dis* 1861. *dis* 10. 2. 2. 2.
 6. *Spizopora*, *dis* *Edwardsiana* *dis* 1861. *dis* 10. 2. 2. 2.
 7. *Spizopora*, *dis* *Edwardsiana* *dis* 1861. *dis* 10. 2. 2. 2.
 8. *Spizopora*, *dis* *Edwardsiana* *dis* 1861. *dis* 10. 2. 2. 2.
 9. *Spizopora*, *dis* *Edwardsiana* *dis* 1861. *dis* 10. 2. 2. 2.
 10. *Spizopora*, *dis* *Edwardsiana* *dis* 1861. *dis* 10. 2. 2. 2.

3. ous diaqueños; taota Kuchas Bely. ut dicitur
 videtur; et Kuchas. ut videtur; et dicitur
 odore flavo et; et. et dicitur ut dicitur.
 et ut dicitur et; et dicitur et dicitur.

Ep: 424522 a2 5 gunt nol app'lon factonon Co-rus
Zafon 43 Xaoid 489 2dgnor;

αὐτὸν μὲν οὖν ἔχοντα τὴν ἐξουσίαν τὴν ἐκ τοῦ Χριστοῦ ἀπο-
κρίσας τοῖς ὁμοφύλοις ἑαυτοῦ τὸν ἑαυτοῦ ἑαυτοῦ ἑαυτοῦ
ὅσον ὅσον τὸ ἑαυτοῦ, καθὼς ἔλεος τοῦ Χριστοῦ
ἐστίν; ὅτι ἐὰν ἐκείνους ἑαυτοῦ ἑαυτοῦ
μὴν μὴν τοῦ Χριστοῦ, ἡ ἐκείνους ἑαυτοῦ
τοῖς τοῖς ἑαυτοῦ ἑαυτοῦ, ἀλλὰ οὐκ ἑαυτοῦ, ἡ
ἐκείνους ἑαυτοῦ.

Ap. our 12 1/2 miles to the

W. n'zuppu o' apil li' awamgdooro, re'due'hk
re' xopdga o' xad' o' p'p'u a'w h'u' w'ka
re'b d'ogva d'd h'u' loom o' t'rey i' b'ojit'o-
D: P.

o'Leary
H. D. M.

A.E. 24

10463

11616

Εξέτασις του παππα Γιάνη εκ Χασιάς

Ερ: πως ονομάζεσαι πόσων χρόνων είσαι και ποίον είναι το επάγγελμα που κατέχεις και ποίαν θρησκείαν πρεσβεύεις;

Απ: Ιωάννης Ισιδώρου, 40 χρόνων, Χασιώτης, ιερέυς, Χριστιανός ορθόδοξος

Ερ: Γνωρίζεις αν το κατά την περιφέρειαν του Δήμου Χασιάς κείμενον διαδελυμένον Μοναστήριον του Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου έχει λόγκον εις την Χασιάν;

Απ: Το ειρημένον Μοναστήρι έχει εις την θέσιν / Βουνόν / ονομαζόμενον Μπόρσι απέχον τρεις ώρας από το χωρίον Χασιά χωράφια και λόγκον,

Ερ. Τα κατά την ρηθείσαν θέσιν χωράφια και λόγκος όλα ανήκουν εις το Μοναστήριον του Αγίου Ιωάννου;

Απ: μέρος εις το Μοναστήριον του αγίου Ιωάννου, μέρος εις το μοναστήριον των Κλειστών και μέρος εις ιδιώτας.

Ερ: πως περιήλθεν εις την ιδιοκτησίαν του Μοναστηρίου το περί ου ο λόγος κτήμα;

Απ: εξ' αφιερώσεως και ίσως μέρος αγορασμένο.

Ερ: πως ονομάζονται οι ιδιώται ιδιοκτήτες οι παριστάμενοι(;) και το μέρος του Μοναστηρίου;

Απ: Μήτρος Τσίγκος, Σιδέρις Τσίγκος, Κώστα Τσίγκος και παπαδημαίοι.

Ερ: πόθεν γνωρίζετε, όσα προλογίσατε ανωτέρω;

Απ: από πληροφορίες γεροντοτέρων και από τους ιδίους ιδιώτας ιδιοκτήτας.

Ερ: δύνασθε να με ειπείτε ποία η έκταση και η οροθεσία του ειρημένου Μοναστηριακού κτήματος;

Απ: όχι.

Ερ: είπατε την αλήθεια;

Απ: μάλιστα.

Ερ: ηξεύρετε γράμματα

Απ: μάλιστα.

Εν Αθήναι τη 18 Μαρτίου 1841

Ιωάννης ιερέυς Ισιδώρου

ο Διοικητής Αττικής

Γ. λεβέντης

T.Σ.

A.E. 25

10463

11616

Εξομολόγησις του ηγουμένου Κλειστών

Ερ: πως ονομάζεσθε, πόσων χρόνων είσθε, πόθεν είσθε, τι επαγγέλεσθε, και οποίαν θρησκείαν προσβέυετε;

Απ: Δανιήλ Παναγιώτου, 44 χρόνων Μενιδιάτης, ηγούμενος της Μονής Κλειστών, χριστιανός ορθόδοξος.

Ερ: το κτήμα ονομαζόμενον Μπόρσι και απέχον τρεις περίπου ώρας από το χωρίον Χασιά, εις ποίον ανήκει;

Απ: Εις το Μοναστήριον, όπου ηγουμενεύω, εις την οικογένειαν των Τσιγκαίων εις παππαδημαίους, εις το διαλελυμένον Μοναστήριον του Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου.

Ερ: πως περιήλθεν εις την κυριότητα του Μοναστηρίου του Θεολόγου το ρηθέν μερίδιον και εις τι συνίσταται εις χωράφια χέρσα, ακαλλιεργητα; καλλιεργημένα ή καλλιεργήσιμα;

Απ: νομίζω είναι αφιερώσεις, συνίσταται δε να δώσεις και εν χωράφι χέρσο και καλλιεργημένα

Ερ: σήμερον υπό τινος κατέχεται το μερίδιον τούτο του Μοναστηρίου;

Απ: κατά το παρόν κανείς, διότι όλο το ρηθέν κτήμα μένει κεχερσομένο

Ερ: πόθεν γνωρίζετε όσα προλογίσατε;

Απ: Ότι ακούω, και ηξεύρω και ο ίδιος, ότι όριζε το Μοναστήριον το ειρημένο μερίδιο,

Ερ: είπατε την αλήθεια

Απ: μάλιστα.

Ερ: ηξεύρεις γραμματα;

Απ: μάλιστα.

Αθήναι τη 19 Μαρτίου 1841

ηγούμενος Κλειστών

Δανιήλ παναγιώτου

ο Διοικητής Αττικής

Γ. Λεβέντης

T.Σ.

«Γ.Α.Κ. Μοναστηριακά Φ32»

Α.Ε. 26

8504

Σήμερον πρώτην Ιουνίου 1841 εδημοσιεύθη ανηκόντως
 εις όλα τα χωρία του Δήμου Αχαρνών η υπ' αριθ. 2983 δια-
 κήρυξις της Β. Διοικήσεως Αττικής περί δημοπρασίας
 της ενοικιάσεως του δια το τρέχον έτος της επικαρπίας φόρου των
 κτημάτων των κατά την Αττικήν διαλελυμένων Μονα-
 στηρίων.

ο Δήμαρχος Αχαρνών
 Ν. Τζελεπής

ο ειδ. πάρ. Κουκουβαούνων
 Α. παππα Ιωάννου

Τ.Σ.

ο εφημέριος Μενιδίου
 δαμιανός ιερεύς

ο εφημέριος Κουκουβαούνων
 παπα μιχάλης

Σήμερον πρώτην Ιουνίου 1841 εδημοσιεύθη ανηκόντως
 εις όλα τα χωρία του Δήμου Αχαρνών η υπ' αριθ. 2983 δια-
 κήρυξις της Β. Διοικήσεως Αττικής περί δημοπρασίας
 της ενοικιάσεως του δια το τρέχον έτος της επικαρπίας φόρου των
 κτημάτων των κατά την Αττικήν διαλελυμένων Μονα-
 στηρίων.

ο Δήμαρχος Αχαρνών
 Ν. ΤΖΕΛΕΠΗΣ

ο εφημέριος Μενιδίου
 δαμιανός ιερεύς

ο ειδ. πάρ. Κουκουβαούνων
 Α. παππα Ιωάννου

ο εφημέριος Κουκουβαούνων
 παπα μιχάλης

A.E. 27

αρ. Πρωτ. 5466
Διεκπ. 2978

την 30 7βρίου 1841
Αθήναι

αρ. πρω. 10463.
ελ.[ήφθη] 2 οκτωβρίου 41

Προς την επί των Εκκλησ. Β. Γραμμ.
Της Επικρατείας

Επί της ενδιαλαμβανομένης εις την υπ' αριθ. 6653 Διαταγής της Β. Γραμμ. υποθέσεως ενήργησα εξετάσεις και έλαβα τας μαρτυρίας των καταλλήλων προσώπων, των οποίων τα πρωτόκολλα υποβάλω εσωκλείστως, όπως η Β. Γραμματεία λάβη γνώσιν των εν αυτοίς, και διατάξη ότι εγκρίνη.

Ευπειθέστατος

ο Διοικητής Αττικής
Γ. λεβέντης

Α.Ε. 27

Αρ. Πρωτ. 5468

Διευθ. 2778

Πρ. 30.7.1841
Αθήναι

5
αεροσφαιρίδι: Αρ. Υ. 10463.
Εγ. 2 ουρωβίς Μ. -

Προς τὸν ἐπί τῶν Εὐκλειπ. Β. Τραμμ.
τῆς Βασιλευσσίας

Ἐστὶ τὸν ἐν Παλαιαπολίτι τῆς τῆς ὁδῆς
ἀριθ. 6653. Διαλατὶ τὸν Β. Τραμμ. ὡς οὐδὲ
σας ἐντὶ τῇ ἐξέτασιν καὶ ἔχον τὰ
μικρὰ τῶν κατὰ τὴν ἀποστείαν,
τῶν οὐδὲν τὰ ἀποστείαν ὡς οὐδὲν
ἐντὶ τῇ, ὅς τῇ Β. Τραμμ. αὐτὴν
γινώσκον τὸν ἐν αὐτοῖς, καὶ διαλατὶ ὅς τῇ
ἐγινώσκον.

Ἐστὶ δὲ τῆς
ἀποστείαν τῆς ἀποστείαν
Γ. 27.1841.

A.E. 28

2959

ελ. 21. 9 11616

αρ. 6750

Αντεπιστέλλεται η παρούσα ομού με
τα επισυνημμένα επί επιστροφή, και γί-
νεται η παρατήρησις ότι το κυριώτε-
ρον μέρος της υπ' αρ. 6653 διαταγής
της Γραμματείας ήτο ότι οι τρεις συν-
ιδιοκτήται διδόντες άδειαν ξυλεύσεως,
και ωφελούμενοι ικανά, καρπούνται το
όλον χωρίς να δίδωσιν ούτε λεπτόν
εις τον τέταρτον συνιδιοκτήτην τουτέστι
το Εκκλησιαστικόν Ταμείον. Επί τούτου
πρέπει να γένωσιν εξετάσεις άνευ ανα-
βολής, αφού μάλιστα εκ των ληφθει-
σών μαρτυριών απεδείχθη η συνιδιοκ-
τησία, δεν έπρεπε να διακοπή η
περί του ουσιωδεστέτου μέρους των
ετησίων τουτέσιν ωφελημάτων εξέτα-
σις και η κατά συνέπειαν αυτής ανα-
κάλυψις των κατακρατούντων το
εκ των ωφελημάτων τούτων μερίδιον
του εκκλησιαστικού ταμείου.
Προσδοκώμεν να Μας γνωστοποιήση
ο Κύριος Διοικητής τας περί τούτου
πράξεις του όσον τάχιον.

Εν Αθήναις τη 17 Νοεμβρίου 1841

Ο

Επί των εκκλ. κ.τ.λ. Γραμματέας
της Επικρατείας
.....[δυσανάγνωστο]

«Γ.Α.Κ. Μοναστηριακά Φ32»

Α.Ε. 28

ΑΕ 28 28
 21. 9. 21. 21
 28. 6750.

Αυτοπύργου η σπουδαία ομορφεία
 θα ετοιμασθήναι και ετοιμασθήναι
 νύκτας η παρατήρησις δι, το υπέρθε-
 ρον μίθ της 21. 6653 διαταγής
 6653 φραγματίας ητο δι, οι τρέχοντες
 ιδιότητες δδόντες δδοντες ερξύνους,
 θ' ερξύνους διανά, μαρτυρούν το
 ερξύν χυρί να δδούν ούτε ερξύν
 ερξύν τίτατον συνιδιότητην τύντι
 ερξύν ερξύνων ταμίων. ερξύν
 ερξύν να γένουν ερξύνων ανυ ανα-
 δοχός, ερξύν μάλιστα ερξύν ερξύν-
 ον μαρτυρούν ερξύνος η συνιδιου-
 ησία, δν ερξύν να διαμνη η
 ερξύν του ουσουδύρου μέρους των
 ερξύν τύντι ερξύνων ερξύνων
 ερξύν η ερξύν συνιδιότητην ανυ ανα-
 μαρτυρούν των μαρτυρούντων ερξύν
 ερξύν των ερξύνων τύντων μέρους
 του ερξύνων ταμίων.
 Προσδύμεν να' μας γνυσιόση.
 ερξύνος ερξύνων τα, ερξύν
 ερξύν του ερξύν τύντι.
 ερξύνων 17 Νοεμβρίου 1841
 ερξύν
 ερξύν φραγματίας
 ερξύν
 ερξύν

Α.Ε. 29

Με διάταγμα του βασιλιά Όθωνα της 13/7/1844, απονέμεται το ανώτατο «αργυρούν Αριστείον» στους παρακάτω Χασιώτες, για την συμμετοχή τους και διάκρισή τους στον αγώνα του 1821.

-
1. παπα Σωτήριον Τζίγκον
 2. παπα Δημήτριον Πρέπον
 3. παπαναστάσιον Δέδεν
 4. παπα Ιωάννην Ισιδώρου
 5. Αναγνώστην Τρουβέλαν
 6. Μήτρον Τζίγκον
 7. Σταμάτην Λιάκου
 8. Σιδέρην Δ. Τζίγκον
 9. Λουκάν Άγγελον
 10. Πανούσην Αντωνίου
 11. Δήμον Τζιβάν
 12. Μήτρον Κόλιαν
 13. Νικόλαον Καλέρην
 14. Θεόδωρον Πλαβάκον
 15. Σπύρον Μαυλιόσην
 16. Αθανάσιον Πρέπον
 17. Γεώργιον Ηλίαν
 18. Σιδέρην Μαυράκην
-

[Έως Νο 77 διάφοροι]

Εις τον ημέτερον υπουργόν των Στρατιωτικών ανατίθεται η εκτέλεσις του παρόντος διατάγματος.

Αθήναι τη 13 Ιουλίου 1844

ΟΘΩΝ

Τ.Σ.

Π. Ι. Ρόδιος

Αρ. 3083

Χορήγησις αργυρών

Αριστείων εις 77 άτομα

«Γ.Α.Κ. Αριστεία Φ 289 (αρ.12076)»

Σημ: Από τους διακεκριμένους αυτούς αγωνιστές του '21 οι τέσσερις πρώτοι είναι ιερωμένοι, μεταξύ αυτών οι παπα Σωτήρης Τζίγκος εφημέριος των Καλυβίων και ο παπα Ιωάννης Ισιδώρου, εφημέριος της Χασιάς.

Και τους δυο τους συναντήσαμε στα έγγραφα που προηγούνται όπως άλλωστε και τον Μήτηρο Τζίγκο και Σιδέρη Τζίγκο.

Οι υπόλοιποι μέχρι Νο 18 ήταν γνωστοί επίσης Χασιώτες.

Στο Διάταγμα αναφέρονται ως καταγόμενοι «*εξ Αθηνών*» κάτι συνηθισμένο σε πολλές περιπτώσεις αγωνιστών στους πίνακες των «*Αριστείων*», αλλά η καταγωγή τους είναι διαπιστωμένη και συγκεκριμένα από το μητροπολιτικό χωριό Χασιά ή από τα Καλύβια (Ασπρόπυργο σήμερα) ή από «*τα Λιοσιώτικα Καλύβια της Χασιάς*» (Ανω Λιόσια σήμερα). Βλ. Γεν. Αρχ. του Κράτους (Γ.Α.Κ.) Φ289 Αριστείων, αρ. 12076, σε συσχετισμό με ένα πλήθος Αρχχειακά έγγραφα που έχω δημοσιεύσει και τα μητρώα αρρένων των Δήμων Αχαρνών και Φυλής.

Επίσης στην ίδια Αρχειακή ενότητα (Αριστεία Φ290 αρ. 12540) αναφέρονται σε άλλη απόφαση του Όθωνα, αρ. 3187 της 20/7/1844, οι παπα Σωτήρης Τζίγκος, παπα Δημήτριος Μπρέμπος και παπα Αναστάσιος Ντέντες, καταγόμενοι «*εκ Χασίων*» και με α.α. 53, 54, 55 αντίστοιχα στην κατάσταση. Τους απονέμεται το «*Αργυρούν Αριστείον*», «*ως εκπληρώσαντες καθήκοντα αξιωματικού και έλαβον μέρος ενεργητικόν εις τας μάχας του υπέρ ανεξαρτησίας της πατρίδος πολέμου*». Το διάταγμα αυτό ως μεταγενέστερο προφανώς εκδόθηκε για διόρθωση λαθών του προηγούμενου.

Αξιο παρατήρησης είναι ότι υπάρχει και άλλη κατάσταση «*Σιδηρού Αριστείου*» στο Φ289 Αριστείων, αρ. 12027 όπου αναφέρονται Μεγαγιάννηδες, Μακροστέργιοι και Πετρογιαννέοι που ήταν Σαρακατσάνοι νομάδες κτηνοτρόφοι της Πάρνηθας επιβεβαιώνοντας για μια ακόμα φορά τη συμμετοχή τους στο μεγάλο αγώνα όπως έχω και άλλοτε επισημάνει.

Βλ. ΔΗΜ. ΓΙΩΤΑ: «*Συμβολή*» όπ. π. σελ. 21, 43-45. Βλ. του ιδίου: «*Οι Χασιώτες*» όπ. π. σελ. 48 κ.α.

Στην ίδια Αρχειακή ενότητα των Αριστείων και σε κατάσταση απονομής «*Αργυρού Σταυρού*» κατά το έτος 1836 διακρίνουμε τον Δημήτριο Α[ναγνώστου] Τσουρκατιώτη (Ν 133), γιο του Μενιδιάτη οπλαρχηγού που έπεσε στη μάχη του Καματερού (27-1-1827) και διάφορους άλλους χωρικούς της Χασιάς και γενικότερα της Αττικής, μεταξύ αυτών: τον «*Παγκράτιο ιερομόναχο*» Ν° 412 και τον «*Δανιήλ, ιερομόναχο*» Ν° 413. Γ.Α.Κ. αριστεία Φ5. Τα επώνυμά τους ήταν Καματερός και Βρεττός αντίστοιχα και τους συναντήσαμε κατ' επανάληψη στα έγγραφα που προηγούνται. Βλ. και Δ.ΓΙΩΤΑ: «*Η μονή Κλειστών*» πρακτικά Α' συμποσίου όπ. π. σελ. 309-324.

Βλ. και Δ. ΓΙΩΤΑ: «*Οι Χασιώτες στην Επανάσταση*» πρακτικά Β' συμποσίου όπ. π. σελ. 21-55 (παρατίθεται σχετική συνολική κατάσταση Αριστείων της Χασιάς).

Η παραπάνω ενδεικτική κατάσταση που επιβεβαιώνει την ένθερμη συμμετοχή στον Αγώνα του '21 των ανθρώπων της Πάρνηθας και των χωρικών Μενιδίου και Χασιάς, συμπληρώνεται χωρίς να ολοκληρώνεται βέβαια με καταστάσεις αγωνιστών που δημοσίευσα σε προηγούμενες ιστορικές μου μελέτες.

Βλ. ΔΗΜ. ΓΙΩΤΑ: «Οι Μενιδιάτες», «Οι Χασιώτες» όπ. π., συνοπτικά αναφέρεται η δράση 165 Μενιδιάτων και 120 Χασιωτών σε ανάλογες καταστάσεις, με θεμελιωμένα αποδεικτικά Κρατικών Αρχείων. Βλ. επίσης και άλλες σχετικές μελέτες για τη Μεγαρίδα, τα Μεσόγεια και τη Β. Αττική. (Μελ. Μπεναρδής, Κ. Πρίφτης, Δ. Λιάκουρης, Δ. Γιώτας).

Η συνολική ιστορική έρευνα, δίνει μια ηχηρή απάντηση στην αφυολόγητη και ανιστόρητη αναφορά ενός καθηγητού (δυστυχώς) του Πανεπιστημίου Αθηνών στο 9ο συμπόσιο Ιστορίας-Λαογραφίας Αττικής το 2002 στον Αυλώνα. Είπε: «..... οι αρβανίτες ήταν εξισλαμισμένοι Αλβανοί που ακολουθούσαν τα Οθωμανικά στρατεύματα». Προφανώς είχε διαβάσει τη μισή Βαλκανική ιστορία και σχετική απάντηση πήρε επί τόπου, σιωπώντας βέβαια!!

Ως τότε όμως θα βεβηλώνεται από παρόμοιες αναφορές ο μακραίωνας Αγώνας για τον Ελληνισμό, την Ορθοδοξία και την ελευθερία των ανθρώπων της Αττικής;

A.E. 30

Κατάστιχο εμβρατικίων Αττικής έτους 1845.

Κατάστιχο τῶν ἐμβρατικίων τῆς ἀττικῆς ἐτὸς 1845.
ἀρχὴ:

Τὰ ὑποβάθια ὑψηλόν. πύλιν 26: 26: 26: 26:

Χαλκίδα	-	-	-	-	-	-	-	-	13:
Χαλκίδα	-	-	-	-	-	-	-	-	15:
Χαλκίδα	-	-	-	-	-	-	-	-	18:
Καρυώσιον	-	-	-	-	-	-	-	-	30:
Καρυώσιον	-	-	-	-	-	-	-	-	11: 50
Καρυώσιον	-	-	-	-	-	-	-	-	11: 50
Καρυώσιον	-	-	-	-	-	-	-	-	30:
Ὀχλός, ἐκ τῆς πόλεως	-	-	-	-	-	-	-	-	6:
Μαριόσιον	-	-	-	-	-	-	-	-	18:
Πύλα	-	-	-	-	-	-	-	-	12:
Πύλα	-	-	-	-	-	-	-	-	6:
Μαριόσιον	-	-	-	-	-	-	-	-	12:
Γαρυώσιον	-	-	-	-	-	-	-	-	15:
Γαρυώσιον	-	-	-	-	-	-	-	-	13:
Καρυώσιον	-	-	-	-	-	-	-	-	11:
Καρυώσιον	-	-	-	-	-	-	-	-	12:
Καρυώσιον	-	-	-	-	-	-	-	-	30:
Μαριόσιον	-	-	-	-	-	-	-	-	10:
Πύλα	-	-	-	-	-	-	-	-	10:
Πύλα	-	-	-	-	-	-	-	-	12:
Γαρυώσιον	-	-	-	-	-	-	-	-	05:
Καρυώσιον	-	-	-	-	-	-	-	-	12:
Καρυώσιον	-	-	-	-	-	-	-	-	6:
Μαριόσιον	-	-	-	-	-	-	-	-	40:
Ὀχλός, Μείδω, ἐκ τῆς πόλεως	-	-	-	-	-	-	-	-	12: 50
Μείδω	-	-	-	-	-	-	-	-	75:
Βίχια	-	-	-	-	-	-	-	-	43:
Ὀχλός, Μείδω, ἐκ τῆς πόλεως	-	-	-	-	-	-	-	-	7:
Παρυώσιον, Καρυώσιον, Χαλκίδα	-	-	-	-	-	-	-	-	6

Γ.Α.Κ. Βλαχογιάννη Α'.

Αρχεῖο Νεοφύτου Μεταξά [Ταλαντίου Νεόφυτος]

Α.Ε. 31

8047

2773

Εν Αθήναις τη 17 Δεκεμβρίου 1847

θ. 164 Φ11

Αντεπιστέλλοντες προς το Υπουργείον των Οικονομικών μετά των εγκλείστων γνωστοποιούμεν αυτώ, ότι ουδεμία άλλη σημείωσις σώζεται παρ' ημίν περί του προκειμένου γηπέδου εμμή η εξής μόνη, η οποία συμπεριλαμβάνεται εις πίνακα διαγραφής και εκτιμήσεως των εν τη πόλει Αθηνών γηπέδων διατηρουμένων μοναστηρίων, συνταχθέντα τη 15 Ιανουαρίου 1838 υπό των πραγματογνωμόνων Γ. Παλαμάρη και Ν. Βάθη, και η οποία έχει αυτολεξεί ούτω «Μετόχιον του αγίου Ιωάννου του Θεολόγου (μονής διαλελυμένης εις Χασιά) συνορευόν προς άρχτον και προς Ανατολάς με οδόν, προς μεσημβριάν με Σ. Κατζανδρή και προς Δυσμάς με οδόν Αθηνάς, έχον έκτασιν 1161 τεκτονικών πήχεων. Εν αυτή υπάρχει εκκλησία σώα καλώς κατασκευασμένη το υλικόν της οποίας συμπεριλαμβανομένου και του εις του γηπέδου ευρισκομένου εξετιμήθη δια δρχ. 2000. Και η μεν του γηπέδου μόνον εκτίμησις είναι δρχ. 4063 η δε του όλου (του γηπέδου τούτέστιν και της οικοδομής και της άλλης ύλης δρχ. 6063). Σημ. εκ του γηπέδου τούτου αφαιρείται η οδός της Αθηνάς π.χ. 455».

Μετά την γενομένην εκτίμησιν του γηπέδου τούτου ως είρηται ήτοι κατά το 1838 εποχήν καθ' ήν διείπομεν την Γραμματείαν των Εκκλησιαστικών, είχαμεν ζητήσει κατά την τάξιν την Βασιλικήν έγκρισιν περί της εκποιήσεως του. Αλλά μη δοθείσης της αδείας η δημοπρασία δεν ενηργήθη.

.....

ο Υπουργός
Γ. Γλ.(αράκης)

«Γ.Α.Κ. Μοναστηριακά Φ32»
(Σχέδιο εγγράφου)

A.E. 31

8047
2773.
5313. - 26620 m.s.

9164

1

C.II

R

Don't know it

+ the 2^d & 3^d copies Address provided Nat-
completes parochial

Faropien,

[illegible]

உருபுதே.

o'Vasogyl
M. T. J.

51/15

A.E. 32

Πρωτ. Αριθ. 43285

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Εν Αθήναι
την 3 Φεβρουαρίου 1848

Αρ. πρωτ. 9077
ελ. 4 Φεβρουαρίου 48

ΤΟ ΕΠΙ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ.

Προς το επί των Εκκλησιαστικών

Λαμβάνοντες την τιμήν ν' απαντήσωμεν εις την υπ' αριθ 2773 από 17 Οκτωβρίου(;) Υμετέρας επισημειώσεως Σας παρακαλούμεν να διαβιβάσητε προς ημάς την εν αυτή μνηνονενομένην σημείωσιν, και συγχρόνως ει δυνατόν, να μας πληροφορήσητε, αν καθ' ην εποχήν αύτη έλαβε χώραν υπήρχεν ανεγειγερομένη εν τω περί ου ο λόγος γηπέδω και άλλη τις οικοδομή εκτός της Εκκλησίας.

Ο Υπουργός

.....

(δυσανάγνωστο)

«Γ.Α.Κ. Μοναστηριακά Φ32»

A.E. 33

Πρωτ. Αριθ. 41073

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Εν Αθήναις
Την 2 Μαρτίου
1849

Αρ. πρ. 839
ελ. 4 Μαρτίου 49

ΤΟ ΕΠΙ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ

Προς το επί των Εκκλησιαστικών

Δια να υπάρξη τετελεσμένον το μεταξύ εκκλ. ταμείου και Κατζανδρή συνάλλαγμα αγοραπωλησίας έπρεπε 1) τα πρακτικά της δημοπρασίας καθ' ην κατεκυρώθη επ' ονόματι αυτού το περί ου πρόκειται γήπεδον να τύχωσι τινός νομίμου εγκρίσεως και 2) το γήπεδον τούτο να παραδοθή προς αυτόν ύστερον συμφώνως με τας νομίμους διατυπώσεις, οπότεν επομένως ου μόνον παράδοση δεν έλαβε χώρα, αλλ' ουδέποτε απόφασίς τις εξεδόθη περί εγκρίσεως ή αντιρήσεως των ρηθέντων πρακτικών, ο Κατζανδρής θεωρούμενος δυνάμει του Νόμου κακής πίστεως διακάτοχος, θέλη αναγκασθή δικαστικώς αφ' ενός μεν να παραιτήση την διακατοχήν του της εκκλησίας γηπέδου, αφ' ετέρου δε να υποβληθή εις αποζημιώσεις ένεκα της παρανόμου νομής του γηπέδου τούτου. Υπό τοιαύτην έποψιν δικαίως θεωρήσαντες οι προκάτοχοι εμού Υπουργοί την προκειμένην υπόθεσιν, εισήγαγον αυτήν ενώπιον των δικαστηρίων, και κατά συνέπειαν εκ της εκδοθησομένης αποφάσεως, την οποίαν επιφυλατόμεθα να σας γνωστοποιήσωμεν εν τω δέοντι χρόνω, θέλει αποδειχθή, Κύριε Υπουργέ, αν υπάρξη συγγνωστέα και νόμιμος πράξις του Κατζανδρή, λαθραίως ανεγείραντος οικοδομήν επί του επιδίκου γηπέδου, και αν υπέρ αυτού, καθ' α φρονήτε, παράγεται συνεπεία τις επωφελής εκ της σιωπής των αντιπροσωπευόντων την εκκλησιαστικήν περιουσίαν.

Καθ' όσον δε αφορά το οφειλόμενον δήθεν παρά της Μονής του αγίου Ιωάννου χρέος σας παρατηρούμεν επί τέλους, ότι μηδέποτε υποβληθέντως υπ' όψιν ημών του αποδεικνύοντος το χρέος τούτο ομολόγου, δεν γινώσκομεν αν το ομολόγον υπάρξη συντεταγμένον κατά τας νομίμους διατυπώσεις, η αν το δοθέν τυχόν δάνειον συνετέλεσεν εις ανάγκας της Μονής, ή του λάβοντος αυτό ηγουμένου. Όπως

εν τούτοις αν έχη η τοιαύτη απάντησις του Κατζανδρή, ανεξάρτητος ούσα από την κατ' αυτού κινηθείσαν αγωγήν του Εκκλ. ταμείου, ηδύνατο να τω χορηγήση δικαιώματα, όπως κινήση και αυτός αγωγήν ενώπιον του αρμοδίου δικαστηρίου και ουχί να καταλάβη λαθραίως το γήπεδον της ειρημένης Μονής,

Ταύτα λαμβάνομεν την τιμήν ν' απαντήσωμεν, Κύριε Υπουργέ εις το υπ. Αριθ. 12606 π. ε. Υμέτερον έγγραφον.

ο Υπουργός

.... Βούλγαρης.

A.E. 33

 $\frac{16}{8}$

Πρωτ. Αριθ. 41872

BASTARDON THE BLOOD.

⁷Er Athanasios,

the 2. Motion

1849

Sp. yg. 829
Y. h. Macris 60

ΤΟ ΕΠΙ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΡΗΘΥΡΤΕΙΟΝ.

April 6th 1862

[illegible]

¹ Ἀποκρίσεις εἰς τὴν ἐν' ἀρχῇ.

and the *quarantaine*

Περίληψη

over 100 million years ago.

сарафанахъ Калыандынъ

Erzeugt durch einen der allernächsten Nachbarn und ist

[illegible]

Acta zapoteco Don Juan Sabandiego, Nipon 1887
 26 de abril 1966 A. S. Zapoteco 1887

0 Vnoopyoz
2.4.1919

Владимир

Α.Ε. 34

1851

Κατάθεσις του Δημητρίου Χατζηπέτρου

Σήμερα την 15 10βρίου 1851 ημέραν Σάββατον της εβδομάδος και ώραν 11 π.μ. εμφανισθείς ενώπιον εμού του εκπλ. χρέη Δασάρχου Αττικής ο Δημήτριος Χατζηπέτρου δια να εξετασθεί περί του δάσους Ρημάνη, κατέθεσεν τα ακόλουθα:

Ερ: Πώς ονομάζεσαι; που εγεννήθης, ποίας ηλικίας και θρησκείας;

Απ: Δημήτριος Χατζηπέτρος, εγεννήθην εις Μενίδιον. 49 ετών Χριστιανός ορθόδοξος.- Ενταύθα δώσας την επί χειραψία υπόσχεσιν απεκρίθη ως εφεξής:

Ερ: Τι γνωρίζεις περί της κυριότητος του δάσους Ρημάνη;

Απ: Άλλο μεν μέρος το κατέχει η Μονή Πετράκη, άλλο δε το Δημόσιον και άλλο ο Μπ.....ας και οι Δημασκαίοι.

Ερ: Ποια μέρη κατέχει η Μονή Πετράκη;

Απ: Το ήμισυ μέρους των Δράσιζα, Γαϊδουρόβρουση, παππαχωράφι, Στατήρι και Τουρτούλιες.

Ερ: Το δε άλλο ήμισυ μέρος των θέσεων τας οποίας ανέφερες, γνωρίζεις τίνος ανήκει;

Απ: Ανήκει εις το Δημόσιον, εκτός της θέσεως Γαϊδουρόβρουση.. εις το οποίον έχει να κάμουν οι Δημασκαίοι.

Ερ: Γνωρίζεις πως περιήλθεν το ήμισυ μέρος των θέσεων αυτών εις την κατοχήν της Μονής Πετράκη;

Απ: Το ήμισυ μέρος των θέσεων τούτων το ηγόρασεν η Μονή Πετράκη από τη Μονή των Σιναϊτών(;) προτού η τελευταία αυτή να διαλυθή και επομένως κατά τον τρόπον τούτον το ήμισυ έγινε εθνικό το δε έγινε ιδιοκτησία δυνάμει αυτής της αγοράς.

Ερ: Η Μονή πετράκη προτού να κάμει την αγοράν ταύτην είχε ιδιοκτησία εις τα μέρη αυτά;

Απ: Όχι. Όσα την σήμερα κατέχει τα έχει από την αγορά την οποίαν σας είπον.

Ερ: Πόθεν γνωρίζεις αυτά;

Απ: Από τον πατέρα μου, όστις και εδούλευεν επί μισθώ εις τας γαίας της Μονής των Ιωαννιτών.

Ερ: Γνωρίζεις να μας είπης άλλο τι;

Απ: Όχι.

Όθεν συνετάχθη το παρόν το οποίον αναγνωσθέν ευκρινώς υπεγράφη παρά αυτού του εξετασθέντος και παρευρεθέντων δύο μαρτύρων.

Δημ. Χατζηπέτρο
Γ. Ιωάννου
γηόργης γαρότης

ο εκπληρ. χ. Δασάρχου Αττικής
Τ.Σ.
Ι. Βαλσαμάκης

«Αρχείο Υπ. Γεωργίας (Δασαρχείο Πάρνηθας)»

Σημ: Καταθέτει ο γνωστός Μενιδιάτης μικροκαπετάνιος κατά τη διάρκεια της Επανάστασης του '21 Δημητράκης Χατζηπέτρος, ο οποίος μάλιστα στην τελευταία περίοδο της κατοχής της Αττικής από τους Τούρκους (1831-33) είχε αναλάβει με συναίνεση ελληνικών και Τουρκικών Αρχών, μαζί με τον Χασιώτη Ν. Τζουκλίδη την καταδίωξη των ληστών που λυμαίνονταν την ύπαιθρο Αττική. Βλ. ΣΤ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ: «Το Αρχείο Γιαννάκη Ράγκου», όπ. π. Σελ. 394-5, 398-9. Βλ. και ΔΗΜ. ΓΙΩΤΑ: «Συμβολή στην ιστορική έρευνα της Αττικής 1821-1833» σελ. 267. Ο Δημ. Χατζηπέτρος αναφέρεται στο μεγάλο δασόκτημα «Ρουμάνι» της Πάρνηθας.

Ο γραμματέας που συνέταξε την κατάθεση έκανε δύο λάθη α) αναγράφει το δάσος «Ρημάνη» αντί «Ρουμάνη» και β) αναγράφει ότι η μονή Πετράκη αγόρασε τη μισή έκταση από τη μονή «Σιναϊτών».

Το ότι ο Χατζηπέτρος κατέθεσε «μονή Ιωαννιτών» φαίνεται στην τελευταία ερώτηση που του γίνεται όπου ο γραμματέας γράφει «Ιωαννιτών».

Η μονή «Σιναϊτών» ή μετόχι της επί του όρους Σινά μονής, υπήρχε στην Αθήνα (Βλ. και Α.Ε. 13, Α.Ε. 15 κ.α.) και διαλύθηκε το 1834 όπως και άλλα μοναστήρια, αλλά ακίνητα στην Πάρνηθα δεν είχε.

Α.Ε. 35

Σήμερα την 8 Ιανουαρίου 1852 ημέρα Τρίτη της εβδομάδος και ώρα 10 π.μ. εμφανισθείς ενώπιον εμού του αναπλ. Δασάρχου Αττικής ο Αναγνώστης Καλογριάνης δια να εξετασθεί περί του δάσους Ρουμάνη κατέθεσεν τα ακόλουθα.

Ερ: πώς ονομάζεσαι; που εγεννήθης; ποίας ηλικίας και θρησκείας;

Απ: Αναγν. Καλογριάνης εγεννήθην εις Μενίδιον 71 ετών Χριστιανός ορθόδοξος. Δώσας την επί χειραψία υπόσχεσιν απεκρίθη ως εφεξής:

Ερ: Γνωρίζεις ότι η Μονή Πετράκη έχει κατοχήν τινα εις το δάσος Ρουμάνι;

Απ: Μάλιστα. Ο τριαδίτης ηγόρασε επί Τουρκίας το ήμισυ από τον Ιωαννίτη. Έπειτα δ' επί Χασεκή η Μονή Πετράκη ενωθείσα με την Μονή Αγ. Τριάδος έγινε κύριος αυτού του αγορασθέντος μέρους, το οποίον σύγκειται από ήμερα και άγρια.

Ερ: Ήξεύρεις να μας είπης τα σύνορα του μέρους το οποίον ηγόρασεν ο Τριαδίτης από τον Ιωαννίτην;

Απ: Δεν ήξεύρω άλλο ειμί ότι το ήμισυ των κτημάτων του επώλησε ο Ιωαννίτης εις τον Τριαδίτην.

Ερ: Γνωρίζεις να μας είπης άλλο τι;

Απ: Όχι.

Και προς βεβαίωσιν συνετάχθη το παρόν πρωτόκολλον ...(:) ανεγνώσθη ευκρινώς υπεγράφη υπό του εξετασθέντος παρ' εμού και των δύο παρευρεθέντων μαρτύρων.

Ε. Ιωάννου

γηόργης γαρότης

ο εξετασθείς

Αν. Καλογριάνης

ο εκτελ. χ. Δασάρχου

Τ.Σ.

..... Βαλσαμάκης

A.E. 36

Αθήναι τη 17 Νοεμβρίου 1852

ο
Δασάρχης Αττικής κλπ.

προς
την επί των διαφιλ. δασών εξεταστικήν
Επιτροπήν.

Εἰς ἀπάντησιν τῆς υπ' αριθ. 742 ἐγγράφου τῆς Επιτροπῆς διευθύνουмен εσωκλείστωσ τας καταθέσεις δύο μαρτύρων Δημητρίου Χατζηπέτρου καὶ Αναγνώστη Καλογράνη, τῶν λοιπῶν τεσσάρων τῆς Μονῆς προτεινομένων μαρτύρων αποθανόντων -

Μεταβάντες καὶ επιτοπίως παρατηρήσαμεν ὅτι τὸ δάσος τοῦ(το) σύγκειται ἀπὸ τας θέσεις

- 1) Τουρτούλιες θέσις βραχύδης καὶ γυμνῇ
- 2) Στατήρι καὶ Γαῖδουρόβρυση καὶ αἱ δύο κείμεναι (εἰς) τὴν Ν. Α. πλευράν τοῦ πλατύ βουνοῦ κατωφερεῖς καὶ κατάφυτοι ἀπὸ γηραιάς ἀλλ' ἀχρήστους ἐλάτους.
- 3) Μαυρόρεμα σκεπαζόμενον ἀναμίγδην ἀπὸ ἐλάτους πεύκους καὶ πλατάνους.
- 4) Ντράσιζα καὶ Παππαχωράφι, κατάγυμνοι ἀπὸ ἀμέτρως ἐνεργηθεῖσαν ὑλοτομίαν καὶ κατὰ μέγα μέρος καλλιεργήσιμοι θέσεις.
- 5) Ρημένη, θέσις κατάφυτος εἰς μεν τὰ ὑψηλά μέρη σκεπαζομένη ἀπὸ ἐλάτους εἰς δὲ τὰς ὑπωρείας ἀπὸ (πεύ)κα
- 6) Πλατύ βουνό οροπέδιον πετρώδες ἡμίγυμνον
- 7) Παλαιοχώρι βρύση συγκείμεναι πρὸς τὰ ἄνω ἀπὸ γυμνάς ἀλλὰ καλλιεργήσιμους γαίας καὶ πρὸς τὰ κάτω ἀπὸ ἀρκετὰ ἀραιωμένων πευκῶν.

Αἱ ἀπαριθμηθεῖσαι ὅλαι αὐταὶ θέσεις διατελοῦν ὑπὸ τὴν κατοχὴν τοῦ δημοσίου ἐκτὸς τῆς ὑπὸ τὸ σημεῖον Θ (ὅρια ἐπισυναπτόμενον πίνακα) θέσεις, ἥτις ἦσαν καὶ εἶναι ὑπὸ τὴν κατοχὴν τῆς Μονῆς.

Ὡς πρὸς τὴν ἑκτασιν δὲν δυνάμεθα νὰ δώσωμεν ἀκριβεῖς πληροφορίας δυνάμεθα ὅμως νὰ εἰπώμεν ὅτι τὸ ὅλον τοῦ δάσους διατρέχει μῆκος ὥρων 2 καὶ πλάτους μίαν.

Πρὸς τοῦτοις δὲν δυνάμεθα νὰ πληροφορήσωμεν τὴν Επιτροπὴν ταύτην ἀν διαταγῆς τοῦ υπουργείου ἢ μὴ ἔχει ἡ Μονὴ ὑπὸ τὴν κατοχὴν τῆς τὸ σημεῖον Θ.

Ἐπιστρέφομεν καὶ τὰ δια τοῦ υπ' αρ. 742 ἐγγράφου διατεθέντα εἰς ἡμᾶς ἐγγράφα.

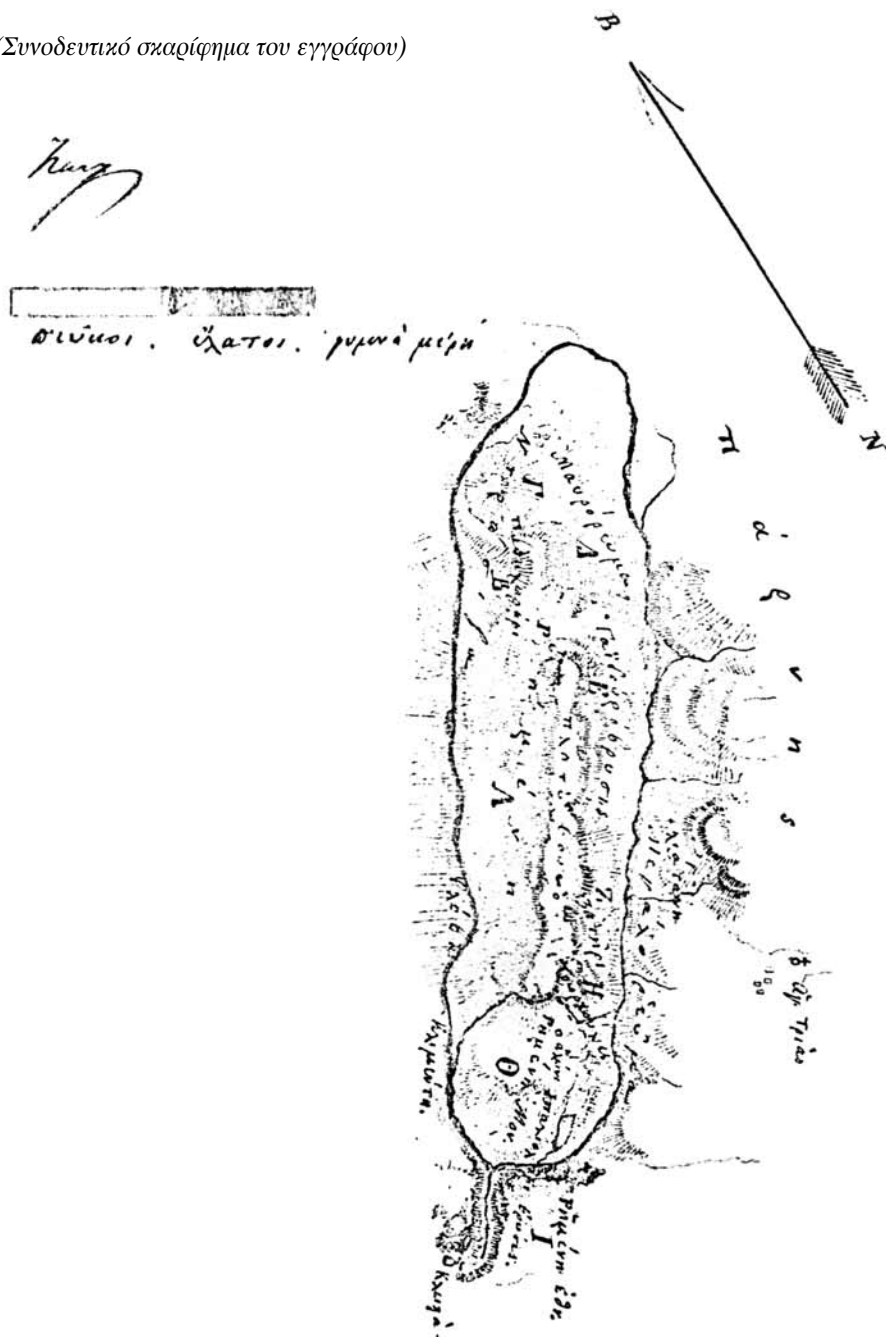
Τ.Σ.

ο Δασαρχὼν
Ι. Βαλσαμάκης

«Υπουργ. Γεωργίας (Δασαρχεῖο Πάρνηθας
Διαχειριστικὴ ἐκθεση Ἐθν. Δρυμοῦ Πάρνηθας 1997»

A.E. 36

(Συνοδευτικό σκαρίφημα του εγγράφου)

Α.Ε. 37

«η κοινοτική επιτροπή Μενιδίου
νοιкиάζει χιονόλακκους στη Πάρνηθα»

11775

Εν Αθήναις σήμερον την εικοστήν Ιανουαρίου του χιλιοστού οκτακοσιοστού εξηκοστού πρώτου έτους, ημέραν της εβδομάδος Παρασκευή εν τω συμβολαιογραφικώ γραφείω μου, κειμένον εν τη επί της οδού Αιόλου οικίας των αδελφών Γερομίχα υπ' αριθ. 92 ενώπιον εμού του συμβολαιογράφου και κατοίκου Αθηνών Ιωάννου Γ. Λάσκαρη και των κάτωθι μνημονευομένων και προσυπογεγραμμένων δύο μαρτύρων, ενεφανίσθησαν αυτοπροσώπως, αφ' ενός οι κύριοι Γεώργιος Τζουλκατιώτης, Γεώργιος Κατάρας, Αναγνώστης Νίκας, Κότζος Βρετός, Νικόλαος Στουραϊτης, Αναστάσιος Νίκας και Σπύρος Χατζη'Πέτρου, άπαντες γεωργοκτηματίαι, γνωστοί μοι και κάτοικοι εις το χωρίον Μενιδιον, ενεργούντες ως επίτροποι της κοινότητος Μενιδίου δυνάμει των προσαρτωμένων ώδε υπ' αριθ. 411 της εικοστής εβδόμης Σεπτεμβρίου και υπ' αριθ. 435 της τετάρτης Οκτωβρίου 1859 δύο πληρεξουσίων εγγράφων, γενομένων αμφοτέρων ενώπιον του εν Αθήναις συμβολαιογράφου Χαραλάμπους Κυπριάδου, και αφ' ετέρου ο κύριος Νικόλαος Σάββας, χιωνοπώλης, κάτοικος Αθηνών, γνωστός μοι, και ητήσαντο τη σύνταξιν του παρόντος ενοικιαστηρίου συμβολαίου, δι ού συνωμολόγησαν τα εξής. Οι μνησθέντες επίτροποι της κοινότητος Μενιδίου ενοικιάζουν προς τον ειρημένον Νικόλαον Σάββαν τους επι του όρους Πάρνηθος χιωνολάκκους της κοινότητος Μενιδίου, δια να καρπούνται αυτές ο ενοικιαστής Νικόλαος Σάββας μη δυναμένου άλλου τινος της κοινότητος να έχει λάκκους εντός της ανηκούσης εις την κοινότητα περιφερείας.

Η ενοικίαση των περιών ο λόγος χιωνολάκκων άρχεται από της πρώτης του προσεχούς μηνός Νοεμβρίου τρέχοντος έτους και θα διαρκέση τέσσαρα συνεχή έτη επί ετησίω μισθώματι δραχμών οκτακοσίων, το οποίον αποτελεί ομού δραχμιάς τρείς χιλιάδας και διακοσίας (3200) τας οποίας οι ανωτέρω επίτροποι της κοινότητος Μενιδίου ωμολόγησαν ενώπιόν μου και των προσυπογεγραμ-

μένων δύο μαρτύρων, ότι έλαβον σήμεραν όλας ανελλιπώς παρά του ενοικιαστού Νικολάου Σάββα. Ο ενοικιαστής Νικόλαος Σάββας έχει την άδειαν να κόπη εις το ειρημένον όρος Πάρνηθας ξύλα και κλαριά όσα ήθελεν χρειασθή δια να σκεπάζη τους αυτόθι χιονολάκκους, αλλ' η κοινότης δεν ευθύνεται εάν ο αρμόδιος δασονόμος ήθελε τυχόν εμποδίση την εκκοπήν ττοιούτων, ξύλων και κλαρίων.

Εις την λήξιν της προκειμένης τετραετούς ενοικιάσεως υποχρεούται ο ενοικιαστής Νικόλαος Σάββας ν' αποσυρθή από τους ειρημένους χιονολάκκους και να παραδώση αυτούς απροφασίτως εις την κοινότητα Μενιδίου. Ταύτα συνομολογησάντων και αποδεξαμένων των ειρημένων συμβαλλομένων, γέγονεν αυθημερόν το παρόν συμβολαιογραφικόν έγγραφον επί παρουσία τούτων και των δύο μαρτύρων κυρίων Ιωάννου Μ. Σχινά, εμπορομεσίτου και του Παναγή Κτενά κτηματία, αμφοτέρων κατοίκων(Αθηνών και εχόντων όλα τα) από τον Νόμον απαιτούμενα προσόντα και μη εξαιρετέων, αναγνωσθέν δε ευκρινώς και μεγαλοφώνως εις επήκοον πάντων τούτων, υπεγράφη παρ' αυτών, και εμού του συμβολαιογράφου εκτός των ανωτέρω εκ των συμβαλλομένων του Γεωργίου Κιουρκατιώτη, του Γεωργίου Κατάρα, του Νικολάου Στουραϊτη και του Νικολάου Σάββα, οίτινες προσκληθέντες να προσυπογράψουσι εν των παρόντι, ωμολόγησαν άπαντες άγνοϊαν γραμμάτων.

οι μάρτυρες

οι συμβαλλόμενοι

Ι. Μ. Σχινάς

Αναγνώστης νίκα

Κ. Κτενάς

Κ Βρετός

Σ. Χατζηπέτρος

ο Συμβολαιογράφος

Γ. Λάσκαρης

Α.Ε. 38

Αριθμός 4867

Σήμερον την δεκάτην ογδόην Δεκεμβρίου του χιλιοστού οκτακοσιοστού ογδοηκοστού έκτου έτους ημέραν Πέμπτην της εδομάδος εν Αθήναις ενώπιον εμού του Συμβολαιογράφου και κατοίκου Αθηνών Ιωάννου Α. Πέππα εν τω επί της πλατείας του Αγίου Παντελεήμονος υπ' αριθ. 18 γραφείω μου (οικία Νικολάου Ζοριπά) επί παρουσία και των μαρτύρων Παναγιώτου Λιβανίου τελειοφοίτου της ιατρικής και Δημητρίου Δανιήλ παντοπώλου κατοίκων αμφοτέρων Αθηνών πολιτών Ελλήνων γνωστών μοι και μη εξαιρετέων, ενεφανίσθησαν αφ' ενός μεν οι κ. Γρηγόριος Σπυρίδωνος Ηγούμενος της Μονής Κλειστών και Κωνσταντίνος Καματερός ιερομόναχος αποτελούντες το Μοναστηριακόν Συμβούλιον της ρηθείσης Μονής Κλειστών κάτοικοι της ρηθείσης Μονής Κλειστών, ενεργούντες επί του προκειμένου συνεπεία της υπ' αριθ' 11952 ενεστώτος έτους επιδειχθείσης μοι διαταγής της Β. Νομαρχίας Αττικοβοιωτίας, αφ' ετέρου δε οι κ.κ. Σπυρίδων Λαζάρου Δήμαρχος Μενιδίου ενεργών επί του προκειμένου ως Πρόεδρος του Εκκλησιαστικού Συμβουλίου του Ναού του Αγίου Βλασίου και ως αντιπρόσωπος του οποίου προΐσταται Δήμου και οι πρώην επίτροποι του Ναού αυτού Δημήτριος Ράπτης και Χρίστος Βρεττός κτηματíαι κάτοικοι άπαντες του χωρίου Μενιδίου του Δήμου Αχαρνών γνωστοί μοι άπαντες και συνωμολόγησαν τα εξής. Ότι οι Γρηγόριος Σπυρίδωνος και Κωνσταντίνος Καματερός ενεργούντες ως είρηται επώλησαν και παρεχώρησαν σήμερον προς τον Δήμον των Αχαρνών το εις την ρηθείσαν Μονήν Κλειστών ανήκων οικόπεδον μεθ' όλων των επ' αυτού ερειπίων και λοιπών, κείμενον εντός του ρηθέντος χωρίου Μενιδίου εκτάσεως πήχεων τετραγωνικών τεκτονικών εννεακοσίων, οσηοδήποτε και αν είναι και συνορευόμενον ανατολικώς με κληρονόμους Γεωργίου Μπισαράκη, δυτικώς με οδόν, αρκτικώς με πλατείαν και στρατώνα και μεσημβρινώς με Προκοπίου Δημητρίου και κληρονόμων Γκρίτζη, αντί δραχμών χιλίων εξακοσίων (1600) ας έλαβον παρά του ρηθέντος εκκλησιαστικού Συμβουλίου του ρηθέντος Ναού του Αγίου Βλασίου προροχόμενων εξ εισπραξέων του ρηθέντος Ναού, κατά το ληφθέν υπ' αυτών υπ' αριθ' 636 ενεστώτος έτους αποδεικτικόν απόκου καταθέσεως εκ δραχμών χιλίων εξακοσίων, της Εθνικής Τραπέζης της Ελλάδος δυναμένου του ρηθέντος Δήμου να παραλάβη αυτό από τούδε εις την κατοχήν και κυρότητά του και το διαθέση του λοιπού προς οικοδόμησιν επ' αυτού Ναού του Αγίου Βλασίου, επώλησαν δε και παρεχώρησαν το οικόπεδον αυτό ελεύθερον παντός χρέους και υποθήκης οιοιδήποτε άλλου βάρους, προικώας και πάσης άλλης αμφισβητήσεως και εκνικήσεως τρίτου. Οι δε Σπυρίδων Λαζάρου, Δη-

μήτριος Ράπτης και Χρίστος Βρεττός συνωμολόγησαν υπό την ρηθείσαν ιδιότητά των και παρεδέχθησαν την αγοράν του ρηθέντος οικοπέδου και κατέβαλον προς το ρηθέν Μοναστηριακόν Συμβούλιον της ρηθείσης Μονής Κλειστών την συμφωνηθείσαν αξίαν αυτού εκ δραχμῶν χιλίων εξακοσίων εγχειρίσαντες αυτοίς το συμφωνηθέν υπ' αριθ' 636 αποδεικτικόν της ρηθείσης Εθνικῆς Τραπεζῆς της Ελλάδος. Εν τούτοις εγώ ο Συμβολαιογράφος υπέμνησα τοις αγορασταῖς τας διατάξεις του περί Μεταγραφῆς Νόμου. Ὅθεν προς βεβαίωσιν τούτου συνετάχθη το παρόν και αναγνωσθέν ευκρινῶς εἰς ἐπήκοον των συμβαλλομένων και των μαρτύρων υπεγράφη παρ' αὐτῶν και ἐμοῦ του Συμβολαιογράφου.-

Οι συμβαλλόμενοι

Γρ. Σπυρίδωνος, Κων. Καματερός, Σπ. Λαζάρου, Δημ.
Ράπτης, Χρ. Βρεττός.-

Ο Συμβολαιογράφος Ιωάν. Πέππας.

Ακριβές αντίγραφον Αθήναι τη 8 Αυγούστου 1938

Ο Συμβολαιογράφος Αθηνών.

.....

Τ.Σ. (υπογραφή δυσανάγνωστη)

Α.Ε. 38

Αριθμός 4567
 7/12-1926. 7/119.1485
 Σήμερα την δεκάτην ἄγδον Δεκεμβρίου τοῦ χιλιοστοῦ ὁ-
 κτωκισιοτοῦ ὀγδοηκιστοῦ ἔκτου ἔτους ἡμέραν Πέμπτην τῆς
 ἐβδομάδος ἐν Ἀθήναις ἐνώπιον ἐμοῦ τοῦ Συμβολαιογράφου
 καὶ κατοικοῦ Ἀθηνῶν Ἰωάννου Α. Πέλλα ἐν τῇ ἐπὶ τῆς πλα-
 τείας τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος ὁπ' ἀριθ' 13 γρατεῖᾳ μου (ὁ
 καὶ Νικολάου Ζορμπῆ) ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ τῶν μαρτύρων Πανα-
 γιώτου Λιρανίου τελειοῦτο τῆς ἱστορικῆς καὶ Δημητρίου 241
 Λανίτᾳ παντοπόλου κατοίκων ὑποτέρων Ἀθηνῶν πολιτῶν. Ελ- 165
 λήνων γνωστῶν μοι καὶ μὴ ἐξαιρετέων, ἐνεφανίσθησαν ὁπ' ἐ-
 νός μὲν οἱ κ. Γρηγόριος Σπυρίδωνος ἡγούμενος τῆς Μονῆς
 Κλειστῶν καὶ Κωνσταντίνος Καματερός ἱερομόναχος ἀποτελοῦν-
 τας τὸ Μοναστηριακὸν Συμβούλιον τῆς ῥηθείας Μονῆς Κλει-
 στῶν καὶ τῆς ῥηθείας Μονῆς Κλειστῶν, ἐνενοῦντες ἐ-
 πί τοῦ προκειμένου συνεκτικῆς τῆς ὁπ' ἀριθ' 11952 ἐνεστῆτος
 ἐτους ἐπιθετικῆς μοι διαταγῆς τῆς Β. Νομαρχίας Ἀττι-
 κοβοιωτικῆς, ὁπ' ἐτέρου δὲ οἱ κ. κ. Εὐφροδίου Λαζάρου Ἀρχιερ-
 χος Μενιδίου ἐνεργῶν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὡς Πρόεδρος
 τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τῆς καὶ τοῦ Ἁγίου Βλα-
 σίου καὶ ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ ἀποίου προϊστάται Ἀθῆρων
 καὶ οἱ πρῶτον ἐπίτροποι τοῦ Χρ. αὐτοῦ Δημήτριος Ράλης
 καὶ Χρίστος Βρεττός κτηνοτρόποι καὶ κατοικοὶ ἅπαντες τοῦ χω-
 ορίου Μενιδίου τοῦ Ἀθῆρων Ἀθηνῶν γνωστοὶ μοι ἅπαντες καὶ
 συναρολόγησαν τὰ ἑξῆς. Ὅτι οἱ Γρηγόριος Σπυρίδωνος καὶ
 Κωνσταντίνος Καματερός ἐνεργοῦντες ὡς εἴρηται ἐπώλησαν
 καὶ παρεχώρησαν σήμερον πρὸς τὸν Ἀῆρον τῶν Ἀχαρνῶν τό-
 εἰς τὴν ῥηθεῖσαν Μονὴν Κλειστῶν Ἀνδρῶν οἰκόμενον μεθ'
 ὅλων τῶν ἐπ' αὐτοῦ ἐρείπιων καὶ λοιπῶν, κείμενον ἐντός
 τοῦ ὁρθέντος χωρίου Μενιδίου ἐκτόσεως πύχων τετραγώνι-

κῶν τεκτονικῶν ἐννεασκοίων, ὁσπερὶ ποτε καὶ ἂν εἶναι καὶ
 συνορεώμενον ἀνατολικῶς πρὸς κληρονόμους Γεωργίου Μπισα-
 ράκη, δυτικῶς πρὸς ὁδόν, ἀρκτικῶς πρὸς λατεῖαν καὶ στρατῶνα
 καὶ ρεσηβρινῶς πρὸς Προκοπίου Δημητρίου καὶ κληρονόμων
 Γαρίττη, ἀντὶ δραχμῶν χιλίων ἑξακοσίων (1600) ὥς ἔλαβον
 παρὰ τοῦ ῥηθέντος ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τοῦ ῥηθέν-
 τος Ναοῦ τοῦ Ἀγίου Βλασίου προερχομένων ἐξ εἰσπράξεων
 τοῦ ῥηθέντος Ναοῦ, κατὰ τὸ ληθέν. ὑπ' αὐτῶν ὑπ' ἀριθ. 636
 ἐνεστώτος ἔτους ἀποδεικτικόν ἱπόκου καταθέσεως ἐκ δραχ-
 μῶν χιλίων ἑξακοσίων, τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος
 συντρένου τοῦ ῥηθέντος Δήμου νά παραλάβῃ αὐτὸ ἀπὸ τοῦδε
 εἰς τὴν κατοχὴν καὶ κυριότητά του καὶ τὸ διαθέσῃ τοῦ
 λοιποῦ πρὸς οἰκοδόμησιν ἐπ' αὐτοῦ Ναοῦ τοῦ Ἀγίου Βλασίου
 ἐπιώλησαν, δὲ καὶ παρεχώρησαν τὸ οἰκοπέδον αὐτὸ ἐλεύθερον
 παντός χρέους καὶ ὑποθήκης οἰουδίποτε ἄλλου βάρους, προ-
 κῶς καὶ πάσης ἄλλης ἀρμιστηρίας καὶ ἐκνίκσεως τρι-
 του. Οἱ δὲ Σπυρίδων Λαζάρου, Δημήτριος Ράπτης καὶ Χρῖστος
 Βριττός συνωρολόγησαν ὑπὸ τὴν ῥηθείσαν ιδιότητά των καὶ
 παρεδέχθησαν τὴν ἀγοράν τοῦ ῥηθέντος οἰκοπέδου καὶ κα-
 τέβαλον πρὸς τὸ ῥηθέν Μοναστηριακόν Συμβούλιον, τῆς ῥη-
 θείας Κοινῆς Κλειστῶν τὴν συμφωνηθεῖσαν ἀξίαν αὐτοῦ ἐκ
 δραχμῶν χιλίων ἑξακοσίων ἐγχειρίσαντες, αὐτοῖς τὸ συμφω-
 νηθέν ὑπ' ἀριθ. 636 ἀποδεικτικόν τῆς ῥηθείσης Ἑθνικῆς Τρα-
 πέζης τῆς Ἑλλάδος. Ἐν τούτοις ἐγὼ ὁ Συμβολαιογράφος ὑπέ-
 ρνησα τοῖς ὑπογρασταῖς τῆς διαθήκης τοῦ περὶ Μεταγραφῆς
 Νόμου. Ὅθεν πρὸς βεβαίωσιν τούτου συνετάχθη τὸ παρόν
 καὶ ἀναγνωσθέν ἐνκρινῶς εἰς ἐπίσημον τῶν συμβαλλομένων
 καὶ τῶν μαρτύρων ὑπεγράφη ἀπ' αὐτῶν καὶ ἐμοῦ τοῦ Συμβο-
 λαιογράφου.

βαλλόμενοι. —

Γρ. Σπυρίδωνος, Κων. Καματερός, Επ. Ασζάρου,

Ρώπτης, Χρ. Βρεττός. —

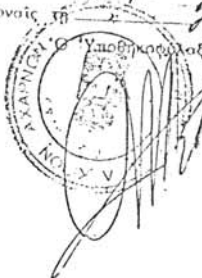
Ο Συμβολαιογράφος Ίωάν. Πέππας.

Ακριβές Αντίγραφον Αθηναι τῇ 8 Αυγούστου 1938

Συμβολαιογράφος Αθηνών.

Αντίγραφο εν Αχαρναις τῇ 24/8/1938
 Αχαρναις
 (1938) 7
 242
 24/8/1938
 165

Α.Ε. 39

Αριθ. 25

Το παρά τω Υπουργείω Γεωργίας Διοικητικόν Δικαστήριον-
 Συγκείμενον εκ των κ.κ. Γ. Αντωνανάκη, Προέδρου, Σ. Μεσημέρη, Ν. Ελευθε-
 ριάδου, Π. Παπανικολάου, Α. Κρόκου, εισηγητού, τακτικών μελών και του γραμ-
 ματέως Θ. Μπαρλογιάννη.

Συνεδρίασαν δημοσία την 26ην Απριλίου 1933 παρόντος και του Δ/ντού των δα-
 σών, ίνα δικάση επί της υποθέσεως των δασών της Πάρνηθος Αττικής διεκδικου-
 μένων υπό της Μονής Ασωμάτων Πετράκη παραστάσης δια του πληρεξουσίου της
 κ. Χατζηκωνσταντίνου

Ακούσαν και του Διευθυντού των Δασών

Σκεφθέν κατά τον Νόμον

Η υπόθεσις εισάγεται νομίμως προς συζήτησιν, παραπεμφθείσα δια του υπ'
 αριθ. 76447 (1932) εγγράφου του Υπουργείου Γεωργίας, τηρηθείσης και της νο-
 μίμου προδικασίας.

Επειδή η αιτούσα Μονή ισχυρίζεται, ότι τα διεκδικούμενα υπ' αυτής δάση πε-
 ριήλθον εις αυτήν επί Τουρκοκρατίας εξ αγοράς παρά τρίτων, αφιερώσεως των
 πιστών και παραχωρήσεως παρά των Τούρκων, έκτοτε δε νέμεται και κατέχει ταύ-
 τα ησύχως και ανεπιλήπτως.

Προς απόδειξιν του τελευταίου τούτου ισχυρισμού της προσάγει έγγραφα εξ ων
 αποδεικνύεται ότι 1) από του έτους 1855 ενοικιάζει εγκρίσει του Νομάρχου το δι-
 καίωμα της βοσκής εντός των υπο κρίσιν δασών, 2) από του έτους 1851 μέχρι του
 1899 εγκρίσει επίσης της Νομαρχίας ενοικιάζει το δικαίωμα της εκμεταλλεύσεως
 των εντός του δάσους Αγ. Τριάς, χιονολάκκων, 3) κατά διαφόρους εποχάς και δη
 από του έτους 1860 εγκρίσει επίσης της Νομαρχίας ενοικιάζει το δικαίωμα της ρη-
 τινοσυλλογής του εκ πεύκης δάσους Μετόχι, 4) κατά το έτος 1890 το Υπουργείον
 των Εκκλησιαστικών διά του Νομάρχου κοινοποίησεν εις την Μονήν Β. Δ/γμα,
 δι' ου επετράπη εις αυτήν να συμβληθή μετά του Δήμου Αθηναίων επί τω τέλει,
 όπως έναντι ενοικίου παραχωρήση εις αυτόν τας επί της Πάρνηθος και εντός των
 κτημάτων της Μονής εις θέσεις Αγ. Τριάς, Παλαιοχώρι και Μπιλιάνη κειμένας
 πηγάς ύδατος μετά του δικαιώματος ενεργείας υδραυλικών εργασιών προς ανεύ-
 ρεσιν και άλλων υδάτων εις τας τρεις ρηθείσας θέσεις και 5) κατά διαφόρους επο-
 χάς παρείχεν εγγράφως εις διαφόρους το δικαίωμα της κατασκευής ασβέστου δι'
 εκκαθαρίσεως των δασών, της υλοτομίας ελάτων δι' οικοδομικούς σκοπούς δια
 δένδρα χριστουγέννων, δια την κατασκευήν καλυβών, ποιμνιοστάσια, κ.λ.π. Επί-

σης επικαλείται τον Νόμον 920(1917) δυνάμει του οποίου απηλλοτριώθη αναγκαστικώς υπέρ του Νοσοκομείου Γεωργίου Σταύρου και Γεωργίου Φουνγκ έκτασις δύο χιλιάδων διακοσίων περίπου στρεμμάτων πλέον ή έλαττον εκ των επι της Πάρνηθος ιδιοκτησιών της Μονής εις θέσεις Αγ. Τριάς, Ξηρό λειβάδι κ.λπ., κειμένη, ως προκύπτει εκ του συνημμένου εις την υπό στοιχεία Δ,Υ. και από 30 Μαΐου 1931 έκθεσιν των υπαλλήλων Κλ. Οικονομίδου Επιθεωρητού Δασών και Β. Δασκαλάκη, Τμηματάρχου, διαγράμματος, εις το κέντρον των διεκδικουμένων δασών.

Αντιθέτως το δημόσιον προς απόκρουσιν των αξιώσεων της Μονής (Βλ. υπόμνημα από 9-5-1933 Διευθυντού Δασών, αναφερομένου εις την ανωτέρω μνημονευθείσαν έκθεσιν των υπαλλήλων Κλ. Οικονομίδου και Β. Δασκαλάκη και δέχεται, ότι η Μονή έχει αποκτήσει το δικαίωμα της βοσκής εντός όλων των διεκδικουμένων δασών και της ρητινοσυλλογής εντός του εκ πεύκης νοτιώτερον κειμένου δάσους Μετόχι, ουχ ήττον ισχυρίζεται, ότι την κυριότητα των δασών τούτων δεν απέκτησεν η Μονή αλλά διατήρησε το δημόσιον διότι 1) δεν εξεδόθη υπέρ της Μονής απόφαισις αναγνωριστική των επί των διεκδικουμένων δασών δικαιωμάτων της υπό της επί των Οικονομικών Γραμματείας εις εκτέλεσιν του από 17/29 Ν/βρίου 1836 Νόμου περί ιδιωτικών δασών 2) Κατά τους ισχύοντας Νόμους αξιώσεις Δήμων και Μοναστηριακών θεμελιούνται εις ελευθέραν ξύλευσιν και βοσκήν οφειλομένας εις την ανέκαθεν ημελημένη διοίκησιν των δασών δεν δύναται να ληφθώσιν υπόψη μάλιστα τα διεκδικούμενα δάση θεωρούνται αναντιρρήτως ως δημόσια (προφανώς το δημόσιον εννοεί ενταύθα την διάταξιν του άρθρου 2 του ανωτέρω Νόμου, ομιλούσαν όμως περί αξιώσεων βασιζομένων μόνον εις το δικαίωμα της ελευθέρας ξυλεύσεως ουχί δε και της βοσκής) 3) όσον αφορά την κυρίαν πράξιν εκμεταλλεύσεως των εν λόγω δασών ήτοι την υλοτομίαν, ήσκησε ταύτην το δημόσιον και ουδέποτε η Μονή ως προκύπτει εκ του συναπτομένου εις την έκθεσιν των μνημονευθέντων υπαλλήλων δελτίου της ενεργηθείσης ερεύνης των πινάκων υλοτομίας, διατεθέντος διά δημοπρασίας κατά τα έτη 1920, 1926 και 1927 και του εκ της κατασκευής της οδού Πάρνηθος προκύψαντος ξυλώδους υλικού καθ' α προκύπτει εκ των εν τω φακέλλω εγγράφων και 4) το δημόσιον απέκρουσεν αξίωσιν της Μονής όπως εγκριθή πίναξ υλοτομίας επ' ονόματι της κατά τα έτη 1903, 1906 και 1907 διαταχθείσης υπό του Υπουργείου εν έτη 1905 και της εγγραφής όλων των δασών της Πάρνηθος εις το παρά το Δασαρχείον Αττικής τηρούμενον βιβλίον Εθνικών δασών.

Επειδή εκ της μελέτης των ως άνω στοιχείων και γενικώς όλων των εγγράφων του φακέλλου προκύπτει και το Δικαστήριον πείθεται, ότι ναι μεν δεν εξεδόθη υπέρ της Μονής απόφαισις της επί των Οικονομικών Γραμματείας αναγνωριστική των επί των διεκδικουμένων δασών αξιουμένων δικαιωμάτων της Μονής και συνεπώς κα-

τά τον μνημονευθέντα εν τη προηγουμένη σκέψει Νόμον περί ιδιωτικών δασών τα εν λόγω δάση εθεωρήθησαν δημόσια, η αιτούσα όμως Μονή επί ογδοήκοντα περίπου έτη νέμεται ήδη και κατέχη ως κυρία καλή τη πίστη τα διεκδικούμενα δάση, εκμεταλλευομένη ταύτα καθ' όλας αυτών τας καρπώσεις ήτοι ου μόνον δια βοσκής, ρητινοσυλλογής ενοικιάσεως χιονολάκκων, αλλά και δια της κυριωτέρας πράξεως εκμεταλλεύσεως ήτοι δι' υλοτομίας, διότι ως προκύπτει εκ του δελτίου ενεργηθείσης ερευνής πινάκων υλοτομίας υπάρχοντος εν τω φακέλλω εκ παραλλήλου προς το μνημονευόμενον τοιούτον εν τη εκθέσει των υπαλλήλων Κλ. Οικονομίδου και Β. Δασκαλάκη και καταρτισθέντος μάλιστα ολίγας ημέρας προ αυτού περί του οποίου δε όλως παραδόξως οι ειρημένοι υπάλληλοι απέσχον να κάμωσι μνεΐαν εν τη εκθέσει των τα δάση Αγ. Τριάς, Γκούρα και Μετόχι Παρδάλεξα εφορολογήθησαν κατά τας γενομένας εντός αυτών υλοτομίας κατά διάφορα έτη σχεδόν αποκλειστικώς ως ιδιωτικά, εκδοθεισών πολλών αδειών υλοτομίας παντός είδους ξυλείας και κατασκευής ασβέστου, εξ ου και αποδεικνύεται αβάσιμος ο ισχυρισμός του δημοσίου, ότι ουδέποτε εγένετο υπό της Μονής υλοτομία, αλλά ταύτην ενήργει πάντοτε επ' ονοματί του αποκλειστικώς το Δημόσιον. Εφ' όσον όθεν η Μονή από ογδοηκονταετίας νέμεται τα διεκδικούμενα δάση καθ' όλας αυτών τας καρπώσεις και ουχί μόνον τας ομολογηθείσας και υπό του δημοσίου βοσκήν και ρητινοσυλλογήν, εγκρίσει μάλιστα των αρμοδίων αρχών παν δικαίωμα του δημοσίου απορρέον εκ του ανωτέρω μνημονευθέντος Νόμου δέον να θεωρηθή ήδη αποσβεσθέν συμπληρωθέντος προ πολλού του προς τούτο απαιτουμένου χρόνου. Ουδέ έχει αξΐαν τινά εν προκειμένω η υπό του δημοσίου επικαλουμένη διάταξις του άρθρου 2 του περί ιδιωτικών δασών Νόμου του 1836 καθ' όσον το μεν η διάταξις αύτη εν συνδιασμώ προς τας του άρθρου 1 του αυτού Νόμου αναφέρεται εις τας προϋποθέσεις, υπό τας οποίας εις εκτέλεσιν του Νόμου τούτου ηδύνατο ν' αναγνωρισθώσιν ως ιδιωτικά τα ως τοιαύτα αξιούμενα δάση, το δε διότι η αιτούσα Μονή τας αξιώσεις επί των υπό κρίσιν δασών βασΐζει ουχί εις δικαίωμα ελευθέρας ξυλεύσεως οφειλομένης εις την ανέκαθεν ημελημένην διοίκησιν των δασών, αλλά εις δικαίωμα αφ' ενός ξυλεύσεως εγκρίσει των αρμοδίων δασικών αρχών (έκδοσις υπό τούτων αδειών υλοτομίας) και αφ' ετέρου βοσκής ρητινοσυλλογής και πάσης εν γένει καρπώσεως. Και είναι μεν αληθές ότι γενικώς δια το δάσος Πάρνηθος ή Οζιά εξεδόθησαν κατά διαφόρους εποχάς άδειαι υλοτομίας ως επί δημοσίου κυρίως δια σούβλας και δένδρα Χρισουγέννων, ως προκύπτει εκ του μνημονευομένου εν τη ρηθείση εκθέσει των υπαλλήλων Κλ. Οικονομίδου και Β. Δασκαλάκη δελτίου και ότι το ξυλώδες υλικόν το προκύψαν εκ της διανοΐξεως της οδού Πάρνηθος διέθεσε το δημόσιον, αι πράξεις όμως αύται δεν δύνανται κατά την κρίσιν του Δικαστηρίου να επιδράσωσιν επί των δικαιωμάτων της Μονής, το μεν διότι αι εκδοθείσαι ως άνω άδειαι αφορώσιν

λόκληρον την Πάρνηθα περιλαμβάνουσαν και άλλα δάση πλην των διεκδικουμένων υπό της Μονής και εξεδόθησαν καθ' ον χρόνον αυτό τούτο το Δημόσιον δια τα κυριώτερα των διεκδικουμένων δασών Αγ. Τριάς και Μετόχι Παρδάλεξα εξέδιδεν αδείας, ως ερρέθη, ως επί ιδιωτικών δασών, αναγνωρίζον τοιουτοτρόπως ότι ταύτα δεν είναι δημόσια το δε διότι δια την διάθεσιν του εκ της οδού προκύψαντος ξυλώδους υλικού διεμαρτυρήθη η Μονή προς τον Δασάρχην Αττικής (β. έγγραφον του Ηγουμενοσυμβουλίου υπ' αριθ. 791 και από 24-7-28). Άλλως τότε από τους έτους 1927 η αυτή Μονή είχε υποβάλει αίτησιν (Αριθ. Πρωτ. Υπουργείου 172432 1927) εις το Υπουργείον μετά των εν αυτή μνημονευθέντων εγγράφων, εξαιτουμένη, όπως τη αναγνωρισθώσι τα δικαιώματά της επί των υπό κρίσιν δασών και παύση τοιουτοτρόπως ο Δασάρχης να παρενοχλή τον ενοικιαστήν της ρητινοσυλλογής του δάσους Μετόχι εις την άσκησιν των δικαιωμάτων του. Αλλά και ο τελευταίος των ισχυρισμών του δημοσίου ότι από του 1905 τα εν λόγω δάση φέρονται εγγεγραμμένα ως δημόσια εις το παρά τω Δασαρχείω Αττικής τηρούμενον βιβλίον Εθνικών δασών και ότι κατά τα έτη 1903, 1906 και 1907 δεν ενεκρίθησαν υπό του Υπουργείου πίνακες υλοτομίας υποβληθέντες υπό της Μονής ουδεμίαν δύναται ν' ασκήση αντίθετον επιρροήν εις την κρίσιν του Δικαστηρίου, καθ' όσον αι ενέργειαι αύται δεν έσχον και την έμπρακτον αυτών εκδήλωσιν, αφ' ου κατά τα αυτά περίπου έτη εξεδίδοντο υπό του Δασάρχου Αττικής άδειαι υλοτομίας δια τα δάση Γκούρα και Μετόχι Παρδάλεξα ως ιδιωτικά και η Μονή εν όψει των δασικών Υπηρεσιών εξηκολούθει να ενοικιάζη την ρητινοσυλλογήν και βοσκήν ου μην αλλά και εισηγήσει του Υπουργού των Εσωτερικών αφηρέθη κατά το έτος 1917 δια Νόμου αναγκαστικώς από την ιδιοκτησίαν της Μονής έκτασις 2000 περίπου στρεμμάτων, προς ίδρυσιν σανατορίου, εξ ων γεγονότων αριδήλως συνάγεται, ότι ουδέποτε το δημόσιον έσχε την πεποίθησιν ότι είχεν εις την κυριότητα και την αποκλειστικήν νομήν του τα διεκδικούμενα δάση. Τούτο άλλως τε προκύπτει και εκ διαφόρων εγγράφων του φακέλλου (βλ. έγγραφον Υπουργείου υπ' αριθ. 85148-1919, δι' ου διορίσθη δασοφύλαξ του ιδιοκτήτου δάσους Σανατορίου Πάρνηθος, υπ' αριθ. 1005-1917 αναφοράν Δασάρχου προτείνοντος όπως διαταχθή ο Οικ. Έφορος Αχαρνών να παύση την δημοπρασίαν προς εκποίησησιν δασικής εκτάσεως ως περιλαμβανομένης εις τον χώρον τον ανήκοντα εις το Νοσοκομείον φυματιώντων, υπ' αριθ. 50554-1927 τηλεγραφικήν δ/γήν Υπουργείου προς Οικ. Έφορον Αχαρνών διατασσόμενον όπως μέχρι επιλύσεως ζητήματος ιδιοκτησίας παύσει ενοχλή, ενοικιαστήν Μονής Πετράκη και διακόψη ενέργεια ρητινοσυλλογής, υπ' αριθ. 2249 και 64-1928 αναφοράν του Δασάρχου Αττικής και την εν αυτή υπ' αριθ. 328-1928 ομοίαν του Αρχιφύλακος Μενιδίου βεβαιούντος, ότι κατά την ομολογίαν των κατοίκων Μενιδίου το δάσος Μετόχι ανήκει εις την Μονήν, η οποία όμως διεκδικεί και το δάσος

Αγ. Τριάς, όπου και ομώνυμος Ιερός ναός ανήκων εις την Μονήν, ήτις άλλοτε και εις το δάσος Μετόχι διετήρη Μετόχιον, εξ' ου και το όνομα του δάσους.

Επειδή κατά συνέπειαν των εν τη προηγουμένη σκέψει εκτεθέντων δέον η αίτησις της Μονής να γίνη δεκτή ως νόμιμος και βάσιμος αναγνωριζομένων έναντι αυτής ως ιδιωτικών των διεκδικουμένων δασών, ως ταύτα καθωρίσθησαν εν διαγράμματι υπό των υπαλλήλων Κλ. Οικονομίδου και Β. Δασκαλάκη συνημμένω εις την μνημονευθείσαν έκθεσίν των.

Δια τάντα

Δέχεται την αίτησιν της Μονής Ασωμάτων Πετράκη και Αναγνωρίζει έναντι αυτής ως ιδιωτικά τα επί της Πάρνηθος δάση, ως ταύτα καθωρίσθησαν υπό των υπαλλήλων Κλ. Οικονομίδου και Β. Δασκαλάκη εν διαγράμματι συνημμένω εις την από 30-5-1931 και υπό στοιχ. Δ.Υ. έκθεσίν των.

Εκρίθη, απεφασίσθη και εδημοσιεύθη την 10ην Μαΐου 1933

Ο

Πρόεδρος

Γ. Αντωνανάκης

Ο Γραμματεύς

Θ. Μπαρλογιάννης

Ακριβές αντίγραφον

Αθήναι τη 24η Ιουλίου 1933

Ο

Δασάρχης Αττικής

.....[δυσανάγνωστο]

«Υπ. Γεωργίας, Δασαρχείο Πάρνηθας

Διαχειριστική Έκθεση Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας 1997»

A.E. 40

(4)

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟΝ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 1191

Περί ιδρύσεως Ἑνορίας τοῦ Ἱεροῦ Ἑνοριακοῦ Ναοῦ Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου—Δήμου Ἀνω Λισιῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀττικῆς.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει:

- 1) Τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 36 τοῦ Ν. 590/77 (περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος).
 - 2) Τοῦ ἀρθροῦ 3 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Φ.Ε.Κ. 193/1970, τ. Α').
 - 3) Τὴν σύμφωνον γνώμην τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀττικῆς διαλαμβανομένην ἐν τῷ ἀπὸ 3.10.1977 πρακτικῷ αὐτοῦ.
 - 4) Τὴν ὑπ' ἀριθ. 185/77 γνωμοδότησιν τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου τοῦ Δήμου Ἀνω Λισιῶν Ἀττικῆς.
 - 5) Τὴν ὑπ' ἀριθ. 1223/4.11.77 γνώμην τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, προτάσει τοῦ ἐπὶ τῆς Ἑθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων Ὑπουργοῦ, ἀποφασίζομεν:
- Ἰδρύεται Ἑνορία τοῦ Ἱεροῦ Ἑνοριακοῦ Ναοῦ Ἀγίου Ἰωάννου Θεολόγου τοῦ Δήμου Ἀνω Λισιῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀττικῆς.

Εἰς τὸν αὐτὸν ἐπὶ τῆς Ἑθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων Ὑπουργόν, ἀνατίθεται τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος Προεδρικοῦ Διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 16 Δεκεμβρίου 1977

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Δ. ΤΣΑΤΣΟΣ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ

Α.Ε. 41

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ
ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΑΣΩΜΑΤΩΝ ΠΕΤΡΑΚΗ
ΙΩΑΝΝΟΥ ΓΕΝΗΛΑΔΙΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ

Ἀθῆναι τῇ 3ῃ Σεπτεμβρίου 1984

Ἀριθ. Πρωτ..... 29/84

Πρὸς τὸ Δασαρχεῖον Πάρνηθος
Γραφεῖον Δ/Τ Ἔργων
Πάρνηθος 47

Ἐνταῦθα

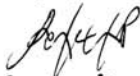
Εἰς ἀπάντησιν τοῦ ὑπ'ἀριθμ. πρωτ. 2811/8-7-1984 ὕ-
μετέρου ἐγγράφου, ἀναφορικῶς μὲ τὴν διαμόρφωσιν τοῦ
χώρου "Μετόχι Πάρνηθος", ἔχομεν τὴν τιμὴν, νὰ Σᾶς γνω-
ρίσωμεν, ὅτι ὡς Κύριοι καὶ Νομεῖς τῆς ὡς ἄνω ἐκτάσεως,
κατ'ἀρχὴν συμφωνοῦμεν διὰ τὸν ἐξωραϊσμὸν τῆς περιοχῆς
τὸν ὁποῖον ἡ Ὑμετέρα Ὑπηρεσία κάμνει, καὶ μὲ χαρὰ μας
θὰ εἴμαστε πάντοτε ἡθικοὶ ἀρωγοὶ Σας, εἰς καθρ ἔργον καὶ
προσπάθειαν βελτιώσεως τῆς περιοχῆς, ὑπὸ τὸν αὐτονόητον ρητόν
ὅρον βεβαίως, ὅτι ὁὖν θὰ θιγοῦν τὰ ἰδιοκτησιακὰ μας συμ-
φέροντα.

Παρακαλοῦμεν ὅμως, ὅπως εἰς τὸ μέλλον μᾶς γνωρίζετε,
πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν, τὰ ἔργα τὰ ὁποῖα προτίθεσθε
νὰ κατασκευάσετε, διὰ νὰ δώωμε καὶ ἡμεῖς τὴν σχετικὴν μας
ἐγκρίσιν.

Μετ'εὐχῶν καὶ τιμῆς

Διὰ τὸ Ἑγούμενοσυνμβούλιον

ὁ Ἑγούμενος

Ἀρχ.μ. Χρυσόστομος Ῥουμελιώτης

A.E. 42

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ
ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΑΣΩΜΑΤΩΝ - ΠΕΤΡΑΚΗ

Δ. Μεταχρηστίτης

Αθήναι τῇ 3ῃ Δεκεμβρίου 1985

Α. Π. 24Ι

Αἰδεσιμολογιώτατον
π. Ἀναστάσιον Κατάραν
Πλατεία Ἀγίου Νικολάου 4
Ἀχαρνὰς Ἀττικῆς
Ἑνταῦθα

Αἰδεσιμολογιώτατε,
Τό Καθ' ἡμᾶς Ἐγουμενοσυμβούλιον,
διὰ τοῦ παρόντος, ἐπιθυμεῖ νά ἐκφράσῃ τᾶς πρὸς Ἑμᾶς θερμὰς
εὐχαριστίας Αὐτοῦ, διὰ τὰς προσφερθεῖσας ὑπηρεσίας Σας,
εἰς τὸ ἡμέτερον ἐν Πάρνηθι Ἱερὸν Μετόχιον πῆς Ἀγίας καὶ
Ὁμοουσίου Τριᾶδος.
Ἐπιδαφιλεύοντες Ὑμῖν τὰς θερμότερας
τῶν εὐχῶν μας καὶ εὐχόμενοι ἔτη μήκιστα ἱερατικῆς διακονί-
ας διατελοῦμεν,

Μετὰ τῆς ἐν Κυρίῳ ἀγάπης

Διὰ τὸ Ἐγουμενοσυμβούλιον

Ὁ Καθηγούμενος

Ἀρχιμ. Δημήτριος Ἐπικειρής

«Αρχεῖο Ι. Μ. Ασωμάτων - Πετράκη»

Α.Ε. 43

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΑΣΩΜΑΤΩΝ - ΠΕΤΡΑΚΗ

CAZINO - HOTEL & TELEFERIQUE MONT PARNES

Αριθ. Πρωτ. :

191/16-10-87

HEAD OFFICE :
AMERIKIS 2
ATHENS - GREECE
TEL : 32 23 111 - 19
TEL : 32 41 081
TELEX 215832

BUSINESS ESTABLISHMENT :
POSTE RESTANTE 13601
ACHARNE (MENIDI)
ATHENS - GREECE
TEL : 24 69 111 - 15
TELEX 215366 HCMP

Προς την

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΑΣΩΜΑΤΩΝ-ΠΕΤΡΑΚΗ

Πάρνηθα: 6.9.87

Αριθ. Πρωτ. Δ|Ξ-188

Κύριοι,

απαντώντας στο από 25.6.87 έγγραφό σας σχετικά με το θέμα των υγρασιών του Ναού Αγίας Τριάδας και παροχή νερού για την Κουζίνα κ.λ.π. μετά από λεπτομερή έλεγχο των τεχνικών μας σας πληροφορούμε:

1). Οι υγρασίες και τα νερά, τα οποία παρουσιάζονται στον εσωτερικό χώρο του Ναού Αγίας Τριάδας κατά τους χειμερινούς μήνες ωφείλονται στο γεγονός ότι δεν έχουν γίνει οι απαραίτητες εργασίες στεγάνωσης του δαπέδου το οποίο στεραιώνεται απ'ευθείας στο έδαφος, και κάποιο τμήμα τοιχοποιίας το οποίο βρίσκεται σε επαφή με το έδαφος, και είναι ο μόνος τρόπος να στεγανοποιηθεί ο εσωτερικός χώρος του Ναού διότι με τα χιόνια τα υπόγεια νερά του εδάφους εισχωρούν στην επιφάνεια σε διάφορα σημεία της περιοχής.

Με προφορική συνενόηση που έγινε μαζί σας, μας δηλώσατε ότι τα πολλά νερά που συγκεντρώνονται στον εσωτερικό χώρο του Ναού ωφείλονται στην υπερχειλίση της δεξαμενής της πηγής κατά τους χειμερινούς μήνες. Αυτό το θέμα αναλαμβάνουμε να το ελέγξουμε και να βρούμε κάποια λύση.

2). Επίσης για την παροχή νερού για την Κουζίνα και τουαλέττα του Μετοχίου, σας επιτρέπουμε να πραγματοποιήσετε την απαραίτητη εγκατάσταση εφόσον κατά την εκτέλεσή της θα γίνει επί τόπου συνενόηση με τους τεχνικούς μας, και θα λάβετε όλα τα απαραίτητα μέτρα σχετικά με την μόλυνση της πηγής εφόσον δίπλα έχετε την τουαλέττα και Κουζίνα και θα λάβουμε από σας κάποιο σχετικό έγγραφο το οποίο θα βεβαιώνει τα περαιτέρω.

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ
ΕΟΤ
Δ|ΝΣΗ ΙΔ-ΙΓ

Ο
ΡΥΘΙΕΟΤ
Χ. ΒΟΥΛΓΑΡΗΣ

«Αρχείο Ι. Μ. Ασωμάτων - Πετράκη»

Α.Ε. 44

ΙΕΡΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ
ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΑΣΩΜΑΤΩΝ ΠΕΤΡΑΚΗ
ΙΩΑΝΝΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14
Τ.Κ. 11521 ΤΗΛ. 7212.402
ΑΘΗΝΑΙ

Αθήνησι τῇ 24ῃ Σεπτεμβρίου 1999

Ἀριθμ. Πρωτ.:185

Πρός:
Τὴν 1ην Ἐφορείαν
Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων
Πολυγώτου 2
Ἐνταῦθα

Υπ' ὄψιν' κ. Αἰκ. Παντελίδου

Διὰ τοῦ παρόντος ἐπιθυμοῦμεν, ἵνα γνωρίσωμεν ὑμῖν τὰ κάτωθι:
Κατόπιν ἐντολῆς τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καί ἀποφάσεως τῆς
ὑπ. ἁριθμ. 14/24-9-1999 Ἐκτάκτου Συνεδρίας τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου τῆς
Ἱερᾶς ἡμῶν Μονῆς, παρακαλοῦμεν, ὅπως ἡ περισυλλογὴ τῶν σπαραγμάτων καί
λοιπῶν ἐκ τοῦ καταστρεπτικοῦ σεισμοῦ τῆς 7-9-1999, ἀπὸ τὸ Ἱερὸν Μετόχιον
τοῦ Ἀγίου Νικολάου Πάρνηθος, γίνῃ ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου συνεργείου τῆς
Υπηρεσίας ὑμῶν, παρουσίᾳ ἐκπροσώπου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς καί μεταφερθοῦν
ταῦτα πρὸς φύλαξιν, εἰς κατάλληλον χώρον τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μονῆς.

Διὰ τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον
Ο ΚΛΗΓΟΥΜΕΝΟΣ

ΑΡΧΙΜ. ΠΑΥΛΟΣ ΣΠ. ΤΣΑΟΥΣΟΓΛΟΥ

Κοινοποιήσις:

Ἱερὰν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν

«*Αρχεῖο Ι. Μ. Ασωμάτων - Πετράκη*»

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Ο χάρτης που ακολουθεί, είναι απόσπασμα χάρτη, που συντάχτηκε το 1986 από το Υπ. Γεωργίας και περιλαμβάνεται σε φυλλάδιο της Δασικής Υπηρεσίας με πληροφορίες για την Πάρνηθα και την ιστορία της, τον Εθνικό Δρυμό, τους χώρους αναψυχής, το οδικό δίκτυο, τους περιορισμούς των φυσιολατρών, τα μνημεία, και εικόνες από το μαγευτικό περιβάλλον του ομορφότερου βουνού της Αττικής.

Συντάκτες του φυλλαδίου ο δασολόγος κ. Γεώργ. Ντούρος και ο τοπογράφος κ. Δ. Γιώτας.

Χρησιμοποιήθηκε υπόβαθρο με κλ. 1:50.000 της Γεωγρ. Υπηρε. Στρατού και έγινε προσαρμογή νεότερων στοιχείων όσον αφορά το οδικό δίκτυο τοπωνύμια και εδαφοκάλυψη η οποία με αδρές ενδεικτικές γραμμές σημειώνεται.

Τούτο έγινε με σύγκριση Α/Φ του 1945 και σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Δασικών Ερευνών του Υπ. Γεωργίας και το Δασαρχείο Πάρνηθας.

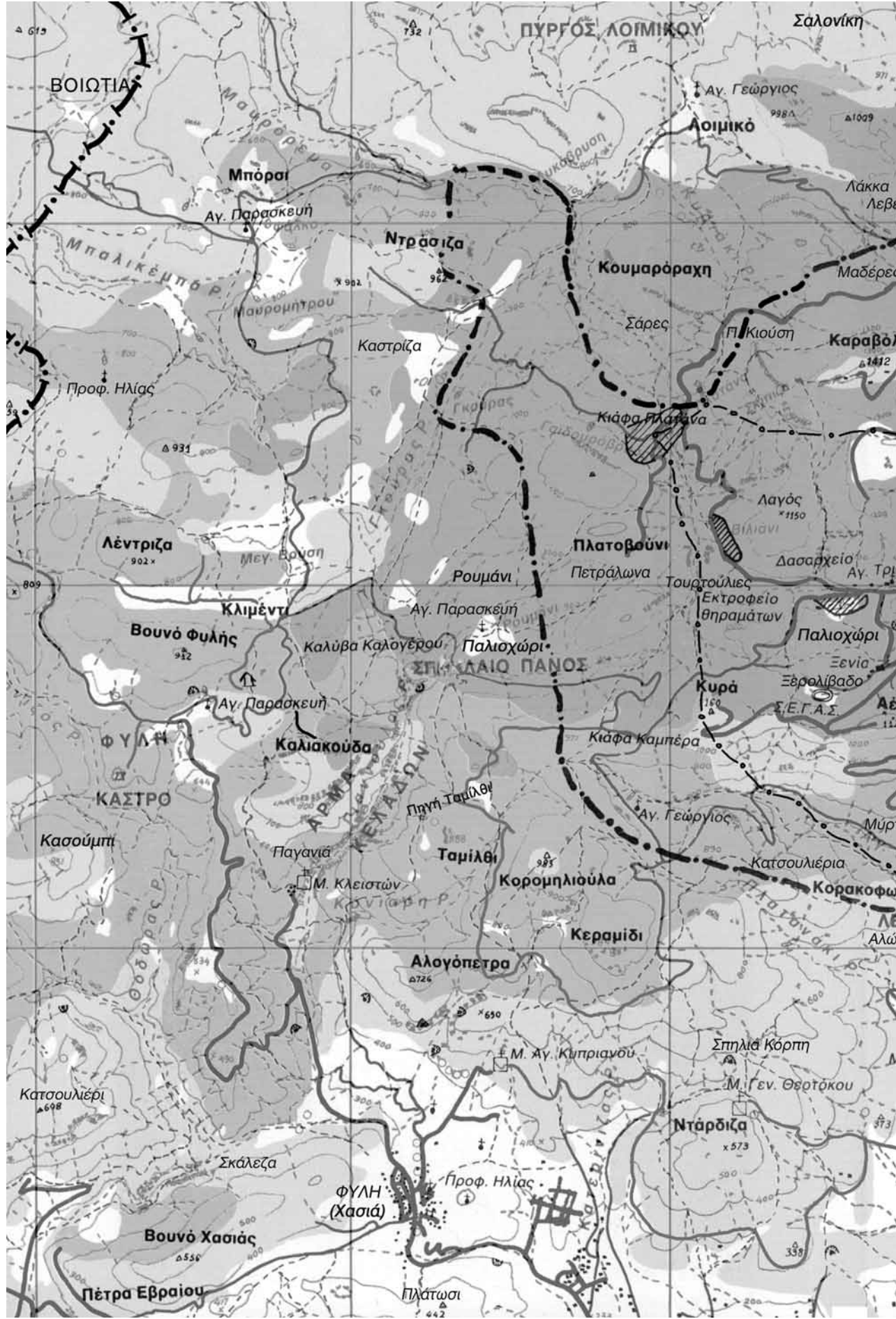
Μια δεύτερη επέμβαση στο χάρτη επιχειρείται με τη δημοσίευση αυτή σε ενδιαφέροντα τοπωνύμια, νεότερο οδικό δίκτυο κ.λ.π. στοιχεία. Σε συνεργασία και πάλι με το Δασαρχείο Πάρνηθας, αλλά και από ίδια αντίληψη.

Ο αναγνώστης θα βρει χρήσιμες πληροφορίες που θα τον βοηθήσουν στην κατανόηση του κειμένου, του ιστορικού των μοναστηριών της Πάρνηθας και του γεωγραφικού προσδιορισμού τους.

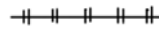
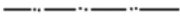
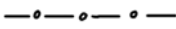
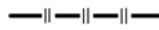
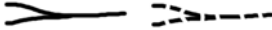
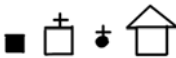
Ο συντάκτης

Δ. ΓΙΩΤΑΣ

τ. τοπογράφος - υπομηχ/κός Υπ. Γεωργίας

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΧΑΡΤΗ	
	Ασφαλτόδρομος
	Χωματόδρομος
	Μονοπάτι
	Σιδηροδρομική γραμμή
	Όριο δημόσιου δάσους Τατοΐου
	Όριο Νομών
	Όριο πυρήνα Εθνικού Δρυμού
	Όριο εξαγορασθείσας έκτασης Ι. Μ. Πετράκη
	Όριο υπόλοιπης έκτασης Ι. Μ. Πετράκη
	Ποτάμι-Ρέμα
	Πηγή - Πηγάδι
	Βράχια
ΚΕΛΑΔΩΝ	Αρχ. χώρος, αρχ. ονομασίες
	Σηλιά-Τριγωνομετρικό σημείο
	Ελατόδασος-Πευκόδασος-Θαμνότοπος-Χωράφια, λάκες, οικιστική περιοχή, χώροι αναψυχής
	Οίκημα - Μοναστήρι - Εκκλησάκι
Ορειβατικό καταφύγιο - Πυροφυλάκιο

ΕΠΙΛΟΓΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

1. ΑΛΕΞΙΟΥ ΕΛΛΗ: «Για να γίνει μεγάλος» Αθήνα 1966.
2. ΒΑΛΑΚΗ Π.Α.: «Η Πάρνης κατά την αρχαιότητα» περιοδ. «Το βουνό» Ιούνιος 1938.
3. ΓΚΙΡΑ ΑΛ.: «Αχαρνάι – Ιστορία τριών χιλιετηρίδων 500 π.Χ. – 1949» Αθήνα 1949.
4. ΓΙΩΤΑ ΔΗΜ.: «Οι Μενιδιάτες κατά τον 18ο αι. και την Επανάσταση του '21» έκδ. Ι.Λ.Ε. Αχαρνών 1990.
5. ΓΙΩΤΑ ΔΗΜ.: «Η Ι. Μονή Κλειστών στην Επανάσταση του '21 και μετά την απελευθέρωση», πρακτικά Α' συμποσίου Ιστορίας-Λαογραφίας Βορ. Αττικής, έκδοση Ι.Λ.Ε. Αχαρνών, Αχαρνές 1988.
6. ΓΙΩΤΑ ΔΗΜ.: «Οι Χασιώτες στην Επανάσταση του '21 και ο Καπετάν Μελέτης Βασιλείου», πρακτικά Β' συμποσίου Ιστορίας-Λαογραφίας Βορ. και Δυτ. Αττικής. Εκδ. Πνευμ. Κέντρο Δήμου Ασπροπύργου, 1989.
7. ΓΙΩΤΑ ΔΗΜ.: «Συμβολή στην ιστορική έρευνα της Αττικής 1821 – 1833», Αχαρνές 2002.
8. ΓΡΗΓΟΡΟΒΙΟΥ ΦΕΡΔ.: «Ιστορία της πόλεως των Αθηνών» μτφρ.Σπ. Λάμπρου, έκδ. Π. Δ. Σακελλαρίου, τ. Α, Β, Γ. Εν Αθήναις 1904-6.
9. ΔΙΑΜΑΝΤΗ ΚΩΝ.: «Αθηναϊκόν Αρχαίον», έκδ. Γ.Α.Κ. Αθήναι 1971.
10. ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ: ΠΑΠΥΡΟΣ-LAROUSSE-BRITANNICA.
11. ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ: «ΕΚΔΟΤΙΚΗ» τ. Β, Γ, Δ, ΙΒ.
12. ΚΑΛΛΙΕΡΗ ΔΗΜ.: «Αρχαίοι Δήμοι της δημοτικής περιφέρειας Ασπροπύργου και της γύρω περιοχής», πρακτικά Α' συμποσίου Ιστορίας-Λαογραφίας Βορ. Αττικής, έκδοση Ι.Λ.Ε.Αχαρνών 1989.
13. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ ΔΗΜ.: «Μνημεία της ιστορίας των Αθηναίων» τόμ. Α, Β, Γ, Εν Αθήναις 1891 (επανέκδοση Διον. Καραβίας).
14. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ ΔΗΜ.: «Ιστορία των Αθηναίων» Εν Αθήναις 1889 Επανέκδοση «ΠΑΛΜΟΣ» 1969, τομ. Β'.
15. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ ΔΗΜ.: «Ο αναδρομάρης της Αττικής» Αθήναι 1914-1920 τ. Α, Β. (Επανέκδοση Διον. Καραβίας).
16. ΚΑΡΥΔΗ – Μ. ΚΙΕΛ: «Το Σαντζάκι του Ευρίπου 15ος – 16ος αι.». Ανάτυπο από «Τετράμηνα» Άμφισσα 1985.
17. ΚΟΚΚΙΝΗ ΣΠ.: «Τα μοναστήρια της Ελλάδος» εκδ. «ΕΣΤΙΑ» 1976.
18. ΚΟΚΚΙΝΗ ΣΠ.: «Ταξίδια στην Ελλάδα με συντροφιά τους παλιούς γεωγράφους και περιηγητές», «ΕΣΤΙΑ» 1975.
19. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ ΓΕΩΡΓ.: «Επιτομή ιστορίας των Αθηνών», έκδ. Ελευθερουδάκη – Νίκα, Αθήναι 1930.
20. ΛΑΜΠΑΚΗ Ζ. Γ. : «Μονή Κλειστών» «Εκδρομικά χρονικά» 1970.
21. ΛΥΤ ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ: «Μια Δανέζα στην αυλή του Όθωνα». Μτφρ. Αριστέα Παπανικο-

λάου-Κρίστενσεν, έκδ. «ΕΡΜΗΣ» Αθήνα 1968.

22. ΜΑΟΥΡ ΓΚΕΟΡΓΚ ΛΟΥΝΤ.: «Ο Ελληνικός λαός» Χαϊδελβέργη 1835. Μτφρ. Όλγα Ρουμπάκη, έκδ. ΑΦΩΝ ΤΟΛΙΔΗ Αθήνα 1976.

23. ΜΙΧΑ Ι. Δ.: «Η ιερή μονή Κλειστών» «ΕΛΛΑΣ» Αθήνα 1937.

24. ΜΟΣΧΟΒΑΚΗ Γ. Ν.: «Το εν Ελλάδι Δημόσιον Δίκαιον επί Τουρκοκρατίας», Εν Αθήναις 1882.

25. ΜΟΥΖΑΚΗ ΣΤΕΛ.: «Το μικρομονάστηρο της Παναγίας Χελιδονούς στις Αχαρνές Αττικής 16ος αι.» έκδ. Ι.Λ.Ε. Αχαρνών 1988.

26. ΟΡΛΑΝΔΟΥ ΑΝ.: «Μεσαιωνικά μνημεία της πεδιάδος Αθηνών και των κλιτύων Υμηττού, Πάρνηθος και Αιγάλεω». Εν Αθήναις 1933.

27. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΤΕΦ.: «Το Αρχείο Γιαννάκη Ράγκου», έκδοση Ι.Ε.Ε.Ε. Αθήνα 1982.

28. ΠΑΠΑΣΩΤΗΡΙΟΥ ΚΩΝ.: «Το χρονικό των Αχαρνών» Αθήνα 1976.

29. ΠΑΠΑΧΑΤΖΗ ΝΙΚ.: «Πανσανίου Ελλάδος περιήγησις – Αττικά» «ΕΚΔΟΤΙΚΗ» Αθήνα 1974.

30. ΠΛΑΤΩΝΟΣ-ΓΩΤΑ ΜΑΡΙΑ: «Αχαρναί, ιστορική επισκόπηση των αρχαίων Αχαρνών, των γειτονικών δήμων και των οχυρώσεων Πάρνηθας». Υπό έκδ. Δ.Ε.Α.Δ.Αχαρνών 2004.

31. ΠΟΥΚΕΒΙΑ ΦΡΑΓΚ.: «Ταξίδι στην Ελλάδα, Στερεά, Αττική, Κόρινθος». Μτφρ. Μίρκα Σκάρα. Έκδ. ΑΦΩΝ ΤΟΛΙΔΗ Αθήνα 1995.

32. ΡΟΣ ΛΟΥΔ.: «Αναμνήσεις και ανακοινώσεις από την Ελλάδα 1832-33». Έκδ. Α^{ΦΩΝ} ΤΟΛΙΔΗ Αθήνα 1976.

33. ΡΩΜΑΙΟΥ Κ.: «Ευρήματα ανασκαφής του επί της Πάρνηθος άντρου». Αρχαιολογική εφημερίς 1905 - 1906.

34. ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ ΚΥΡ.: «Ξένοι ταξιδιώτες στην Ελλάδα» τ. Α, Β, Γ1, Γ2. Αθήνα 1980-85.

35. ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ ΚΥΡ.: «Πως είδαν οι ξένοι της Ελλάδα του '21» τ. 1-4 Αθήνα 1980-84.

36. ΣΚΙΑ ΑΝΔΡ.: «Ανασκαφαί παρά την Φυλήν», πρακτικά Αρχ. Εταιρείας 1900.

37. ΣΚΟΥΖΕ ΠΑΝ.: «Χρονικό της σκλαβωμένης Αθήνας». Επιμέλεια Γ. Βαλέτα. Έκδοση «ΚΟΛΟΛΟΥ» 1948. Διορθωμένη επανέκδοση 1984.

38. ΣΟΥΡΜΕΛΗ ΔΙΟΝ.: «Ιστορία των Αθηνών κατά τον υπέρ ελευθερίας αγώνα». Εν Αιγίνη 1834. Επανεκδοση Χ. Τεγόπουλος- Ν. Νίκας» χ.χ.

39. ΤΙΜΑΓΕΝΟΥΣ ΙΩΑΝ. Γ.: «Ιερά Μονή της Θεοτόκου των Κλειστών». Έκδ. Μ. ΣΑΛΙΒΕΡΟΥ, Αθήνα 1952.

40. ΤΡΙΚΟΥΠΗ ΣΠ.: «Ιστορία της Ελληνικής Επανάστασεως». Έκδ. Γ' Π. ΑΣΛΑΝΗΣ τ. 1-2. Εν Αθήναις 1888.

41. ΤΣΕΛΕΜΠΗ ΕΒΑΙΑΝ: «Ταξίδι στην Ελλάδα» «ΕΚΑΤΗ» 1991.

42. ΤΣΙΓΚΟΥ ΑΘΑΝ.: «Κείμενα για τους Αρβανίτες». Αθήνα 1991.

43. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ – ΔΑΣΑΡΧΕΙΟ ΠΑΡΝΗΘΑΣ: «Διαχειριστική έκθεση Εθν. Δρυμού Πάρνηθος». Συντάκτες: Αμοργιανιώτης Γεώργ. και συνεργάτες. Αθήνα 1997.

44. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΑ Θ. Ν.: «Ιστορία των Αθηνών επί Τουρκοκρατίας από του 1400 μέχρι του 1800» Αθήναι 1902.
45. ΦΟΥΝΤΕΝΕΚΑ Γ.: «Το χρονικό της Ι. Μονής Κλειστών». Έκδ. Ι. Μ. Αττικής. Κηφισιά 1984.
46. ΧΟΥΛΙΑΡΑΚΗ ΜΙΧ.: «Γεωγραφική, διοικητική και πληθυσμιακή εξέλιξις της Ελλάδος 1821-1971» Αθήναι 1973.
47. ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΥ ΠΑΝ. Φ.: «Η ιστορία της Επανάστασεως των Ελλήνων» (ένα έμμετρο χρονικό 1821-1827 του Αθηναίου νοταρίου Ιω. Λαγάνη). Έκδ. Εταιρείας Στερεοελλαδικών Μελετών, Αθήνα 1980.
48. ΧΡΥΣΟΛΟΓΗ ΑΘ.: «Βάσσος Μαυροβουνιώτης». (Διατριβή) Έκδ. Α^{των} Βαρβαρρήγου Εν Αθήναις 1876. Επανεκδοση Νότη Καραβία. Αθήνα.

OLD MONASTERIES OF MT. PARNES

SUMMARY

North of Athens, extending from east to west is the mountain range of Mt. Parnes (H :1412m).

Since antiquity, Mt. Parnes' area was a much frequented place and is characteristic that on its tops were altars, such as Zeus' copper statue, as well as temples of other gods while at the difficult of access places, e.g. caves, the forrest god Pan and the nymphs were worshiped. The gods Apollo, Athena, Artemis, Dionysus and Hercules were also worshiped.

Mainly in the southern foot of Mt. Parnes, there were many ancient municipalities amongst them Fylis, Hastias, Eupyridon, Kropias, Ois, Decelia, Pergasis, Holidon, Peonidon, and the most important the municipality of Acharnes.

The prominent human presence and activity of Mt. Parnes continued well after the domination of Cristianity, which according to historians was spread throughout Attica's countryside after the visit of Apostle Paul in 52 A.D.

As the historians point out, the persecutions that followed in the Greek area by the Roman occupiers was a natural sequel. The first Athens bishop Dionysius was burned alive during the persecutions of the emperor Dometian in 95 A.D.

The ancient temples were transformed into Christian churches.

In the cave of Pan at the «Gkoura» ravine of Mt. Parnes (ancient «Keladon») among other archaeological findings, there was a large number of idolatrous oil lamps which, according to their depictions, revealed a continuous devotion from antiquity until the first Christian centuries.

This book examines the history of organized Christian communities (monasteries) of the southern side of Mt. Parnes, namely:

- 1) Aghia Triada and its annexed «Metohi».
- 2) The Monastery of Kliston.
- 3) Aghios Ioannis Theologos.

It is pointed out that despite the effort investigating their history, from the depths of centuries, this research has focused mainly on the first half of the 19th century, during which important events took place and Modern Greek history began.

The dating of monasteries presents great difficulties due to deficient

historical information. However, it is certain that their history begins during the Byzantine era.

To this ascertainment, the researcher is lead by their structural elements, iconographs, inscriptions, and reliefs, but also in combination with sporadic historical information and documents which were used in this research.

This research, having historical and folklore content, looks mainly into monastery estates from the elements of which useful conclusions are made.

I particularly carried out research, with the help of archives, the events of the first years of the free Greek nation 1833-1850 and the state decisions for the dissolution or the maintenance of the multitudinous monasteries of Attica.

From the monasteries which were mentioned, the Monastery of Aghios Ioannis Theologos was dissolved. The Monastery of Kliston was maintained, as well as the Monastery of the Aghia Triada, as an anex of the Great Monastery «Asomaton» (Petraki) along with its branch (Metohi) by decision of the sultan and Patriarch in 1796.

The relationship between monks and villagers of the surrounding villages is a subject which this research is interested in for the extraction of useful conclusions.

The harsh behaviour of the Athens' Metropolitite towards the inhabitants of Atticas' villages (1820-1823) is also a fact which had important consequences in the struggle for freedom of '1821 from the Ottoman yoke. In this twelve-year struggle (1821-1833), the monasteries were burned or suffered great destruction and some of them are reported as «ruins».

The monks' patriotic stance during this struggle is given and their participation is proven by valid documents from state archives.

For all the above, a series of archive documents are cited by the indicies A.E. 1, 2, 3 etc. that give reliable answers to reasonable questions.

The main text of the research also includes selectively a series of relevant historical documents of 18th-19th century which most of them are unpublished until today.

From the ensemble of mentioned Monasteries, only the Monastery of Kliston operates today as a woman's monastery and is located in an exceptional area of natural beauty, while the others operate as churches.

It is noteworthy that at «Metohi» of the old monastery of the Aghia Triada, two churches were preserved of which the church of Aghios Nicholaos collapsed during the 1999 earthquake. Since then, its iconography is exposed

to wheather conditions.

The monasteries of Mt. Parnes follow the history of the area and the history of the much afflicted population of Attica's countryside.

Finally, with photographs and short descriptions, the old country chapels of Mt. Parnes are presented which in their entirety have centuries old history and demonstrate the profound continuity in religious beliefs of the populace.

It is pointed out that some of these country chapels have undergone great damage from the destructive earthquake of 1999 and need reconstruction and restoration as unique monuments of the area and as respectable places of worship throughout the centuries.

This research is completed with 175 explanatory footnotes, drawings, and photographic material, selective bibliography and table of contents. It is prefaced by the assistant Professor of Folklore at the University of Athens, Greece, Jean Ann Weale Badieritaki and is published by the Municipality of Fylis, Attika.

Dimitris Giotas

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Για την ολοκλήρωση του βιβλίου αυτού, οφείλω να ευχαριστήσω όσους, καθ' οιονδήποτε τρόπο, συνέδραμαν στην προσπάθειά μου.

Ιδιαίτερα ευχαριστώ το ηγουμενοσυμβούλιο της Ι. Μ. Ασωμάτων - Πετράκη και τον πανοσιώτατο καθηγούμενο πατέρα Ιάκωβο Μπιζαούρη, που μου επέτρεψαν την πρόσβαση στα νεότερα αρχεία της Ι. Μονής.

Το προσωπικό των Γενικών Αρχείων του Κράτους (Γ.Α.Κ.) και της Ιστορικής Εθνολογικής Εταιρείας Ελλάδος (Ι.Ε.Ε.Ε.) που με προθυμία και ευγένεια βοήθησαν την έρευνά μου και τους συνερευνητές και φίλους, στρατηγό ε.α. κ. Χρήστο Φωτόπουλο και δασάρχη Πάρνηθας, κ. Γεώργιο Αμοριανιώτη για τα αντίγραφα ιστορικών αρχειακών εγγράφων που μου χορήγησαν και αξιοποίησα.

Την επ. καθηγήτρια της Φιλοσοφικής σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, κ. Άννα-Ιωάννα Γουήλ-Μπαδιεριτάκη, για τις υποδείξεις της και το προλογικό σημείωμα, τη λέκτορα του Ε.Μ.Π. κ. Άννα Σαρηγιάννη, για το φωτογραφικό υλικό, καθώς και την πολ. μηχανικό δίδα Ελίζα Παπαδημητρίου για τη χορήγηση κατόψεων Ι. Ναών Μετοχίου από τη μελέτη αναστήλωσης που συντάσσει. Επίσης, ευχαριστίες απευθύνονται στον δ/ντή Τεχν. Υπηρεσιών του δήμου Άνω Λιοσίων κ. Δημ. Ραφτόπουλο, τον γεωλόγο κ. Ι. Γουλή και την εργοληπτική εταιρεία ΣΤΕΜ Α.Ε. για τα σχεδιαγράμματα του Αγ. Ιωάννη και το φωτογραφικό υλικό που μου χορήγησαν, την καθηγήτρια κ. Ματίνα Στριφτού-Βάθη, για τη φιλολογική επιμέλεια, την κ. Ελένη Φυτά για την επεξεργασία των κειμένων και τον κ. Σωτήρη Ταβούλα για τη βοήθεια του στον Η/Υ.

Επιθυμώ επίσης να ευχαριστήσω το φιλόστορα συνερευνητή της Αττικής Ιστορίας και Λαογραφίας και φίλο κ. Δημήτρη Καλλιέρη, για την ενθάρρυνση του στην προσπάθεια μου, τις προδημοσιεύσεις μου από το 1994 στη «Λαμπηδόνα» που διευθύνει και για τις συμβουλές του και τις σκέψεις που ανταλλάξαμε. Τον πρόεδρο της Ι.Λ.Ε. Αχαρνών κ. Γιάννη Ματουκά και το ΔΣ για την παραχώρηση φωτογραφικού αρχειακού υλικού, τους ιερείς του Ι. Ναού Αγ. Ιωάννου και τους Χασιώτες φίλους κ.κ. Δήμητρα και Βαγγέλη Βάθη για τη βοήθειά τους.

Τέλος, ευχαριστώ το Δημ. Συμβούλιο του Δήμου Φυλής και το φίλο Δήμαρχο κ. Δημήτρη Μπουραϊμή για την ανάληψη των δαπανών έκδοσης καθώς και το προσωπικό της GRAPH-IN και το φίλο κ. Βασίλη Καμπόλη για την άρτια τελική εικόνα του βιβλίου.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΙΩΤΑΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Πρόλογοι.....	9-11
Εισαγωγή.....	13-14
«Η Πάρνηθα».....	15-18
ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΔΑ - ΜΕΤΟΧΙ.....	19-38
Σημειώσεις.....	39-42
Σχεδιαγράμματα, φωτογραφίες, χάρτης.....	43-66
I. ΜΟΝΗ ΚΛΕΙΣΤΩΝ.....	67-106
Σημειώσεις.....	107-116
Σχεδιαγράμματα, φωτογραφίες.....	117-128
ΤΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ ΤΟΥ ΑΓ. ΙΩΑΝΝΗ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ.....	129-150
Σημειώσεις.....	151-156
Σχεδιαγράμματα, φωτογραφίες.....	157-164
Αρχειακά έγγραφα (φωτοτυπίες, μεταγραφές).....	165-254
Ενημερωτικός χάρτης.....	256-257
Επιλογή βιβλιογραφίας.....	259-261
SUMMARY.....	263-265
Ευχαριστίες.....	267

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ
«ΠΑΛΙΑ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑ ΤΗΣ ΠΑΡΝΗΘΑΣ»
ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΓΙΩΤΑ
ΕΚΔΟΘΗΚΕ ΤΟΝ ΑΠΡΙΛΗ ΤΟΥ 2004
ΑΠΟ ΤΟΝ ΔΗΜΟ ΦΥΛΗΣ ΣΕ 2.500 ΑΝΤΙΤΥΠΑ
ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΚΕΙΜΕΝΩΝ: ΕΛΕΝΗ ΦΥΤΑ
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΜΑΤΙΝΑ ΣΤΡΙΦΤΟΥ ΒΑΘΗ
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΙΩΤΑΣ
ΤΗΛ./FAX: 210 24.63.417
ΓΙΑ ΤΗΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΕΙΚΟΝΩΝ
ΕΡΓΑΣΘΗΚΑΝ ΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΔΕΣ ΤΗΣ GRAPH.IN
ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΥΡΙΦΙΔΗ ΚΑΙ ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΤΖΑΡΕΛΑ
Η ΦΙΛΜΟΓΡΑΦΗΣΗ ΤΟ ΜΟΝΤΑΖ Η ΕΚΤΥΠΩΣΗ
ΚΑΙ Η ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ ΕΓΙΝΑΝ ΣΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ
ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ GRAPH.IN
ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΗ ΚΑΜΠΟΛΗ

ΤΗΛ.: 210 2472803 - FAX: 210 2481409 E.MAIL: KAMPOLISB@SIMPLENET.GR

